

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

60'ıncı Birleşim 14 Şubat 2024 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi 'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	506
II.- GELEN KÂĞITLAR	510
III.- YOKLAMALAR	545, 546
IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	516
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>516:520</i>
1.- Kütahya Milletvekili Adil Biçer'in, Kütahya iline yapılan yatırımlara ilişkin gündem dışı konuşması	516:517
2.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Bursa'nın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	518:519
3.- Kayseri Milletvekili Murat Cahid Cıngı'nın, Türkiye'nin kış turizmi potansiyeli ve dağ turizminin geliştirilmesine ilişkin gündem dışı konuşması	519:520

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI**520, 523, 528**

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, dün malum gündemi içerisinde yerine getiremediği deprem bölgesi vekillerine bir ek söz verme iradesini bugün gerçekleştireceğine ilişkin konuşması 520

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, Kütahya Simav Belediyesinin engelliler, kadınlar ve dezavantajlı yurttaşları hedefleyen istihdam projesine takdirlerini belirtmek istediğine ilişkin konuşması 523

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, depremle ilgili sorunlar için söz talep eden Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'ten bu konu hakkında bir şey duymadıklarından bir daha kendisinin böyle bir talebini karşılamayacağına ilişkin konuşması 528

VI.- AÇIKLAMALAR**521, 523, 528, 551, 559,
563, 567, 569, 594**

1.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun 59'uncu Birleşimde Saadet Partisi grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 521

2.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, Erzincan İliç'te bulunan Anagold Madencilikte meydana gelen toprak kaymasına ilişkin açıklaması 521

3.- Kütahya Milletvekili Mehmet Demir'in, Erzincan İliç'te dün meydana gelen maden kazasına ve 31 Mart seçimlerindeki AK PARTİ Kütahya belediye başkanı adaylarına ilişkin açıklaması 521

4.- Yozgat Milletvekili Süleyman Şahan'ın, Erzincan'a geçmiş olsun dileklerini ilettiğine ve 31 Mart seçimlerindeki AK PARTİ Yozgat belediye başkanı adaylarına ilişkin açıklaması 522

5.- Düzce Milletvekili Ercan Öztürk'ün, Erzincan'ın İliç ilçesindeki maden ocağında meydana gelen toprak kaymasına ve Antalya'da yaşanan sel felaketine ilişkin açıklaması 522

6.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, birleşimi yöneten Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'e, Erzincan İliç'teki altın madeni sahasında yaşanan heyelan faciasına ve siyanür havuzlarının mevcut durumuyla ilgili Çevre ve Şehircilik Bakanlığına çağrıda bulunduklarına ilişkin açıklaması 522

7.- Kütahya Milletvekili İsmail Çağlar Bayırcı'nın, Erzincan'da dün yaşanan maden ocağı kazasına ve Hisarcık Esire Termal Tesislerine ilişkin açıklaması 523

8.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, dün Erzincan İliç'te yaşanan maden faciasına ve Ağrı Diyadin'de Mollakara maden sahasında da siyanürle altın araması yapıldığına ilişkin açıklaması 523

9.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, mazot fiyatlarına son gelen zamlara ilişkin açıklaması	523:524
10.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, Kayseri'de taksicilik ve ticari taşımacılık yapan esnafın problemlerine ilişkin açıklaması	524
11.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, hasta tutsaklara, cezaevindeki Delil Ufak'a ve Antalya Manavgat S Tipi Cezaevinde açlık grevindeki tutsaklara ilişkin açıklaması	524
12.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Erzincan'a geçmiş olsun dileklerini ilettiğine ve benzine yapılan zamma ilişkin açıklaması	524:525
13.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Erzincan'daki madencilere ve ailelerine geçmiş olsun dileklerini ilettiğine ve Eti Alüminyum Fabrikasındaki işçilerin eylemine ilişkin açıklaması	525
14.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, kamudaki tüm taşeron işçilerin mağdur edildiğine ilişkin açıklaması	525
15.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Cumhurbaşkanının geçtiğimiz günlerde Hatay'da yaptığı açıklamalara ve Osmaniye'nin Düziçi ilçesinin sorunlarına ilişkin açıklaması	526
16.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, dualarının Erzincan İliç'teki tüm maden işçileri ve aileleriyle birlikte olduğuna ve ilaç bulamama sorununa ilişkin açıklaması	526
17.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, Erzincan'ın düşman işgalinden kurtuluşunun yıl dönümüne ve Erzincan ili İliç ilçesindeki maden sahasında yaşanan felakete ilişkin açıklaması	526
18.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Kamaç'ın, işin ehli olanların her dediğine kulak tıkayan iktidarın ülkede defalarca meydana gelen maden kazalarının müsebbibi olduğuna ilişkin açıklaması	527
19.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Erzincan İliç'teki maden ocağında yaşanan felakete ve bu felaketin siyasi sorumlularının hesap vereceğine ilişkin açıklaması	527
20.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, Adana Büyükşehir Belediyesi Özel Kalem Müdürü Samet Güdük'ün vefatına ve Umut Vakfının Türkiye Silahlı Şiddet Haritası Raporu'na ilişkin açıklaması	527
21.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Gaziantep'te Araban-Aşağı Yufkalı, Araban-Fakılı, Araban-Aşağı Karavaiz arasında bulunan tarım arazilerinin yollarına ilişkin açıklaması	528
22.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, depremzedelerin barınma sorununa ilişkin açıklaması	528

23.- Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun, birleşimi yöneten Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'e ve ülkeye geçmiş olsun dilediklerine, Kahramanmaraş'ın kurtuluşunun 104'üncü yıl dönümüne ve depremin 1'inci yılına ilişkin açıklaması

528:529

24.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

529:530

25.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, dün Erzincan'da meydana gelen maden faciasına, iki yıl önce Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman tarafından verilen soru önergesine, iş güvenliği sorununa ve kamunun vatandaşların canını hiçe saydığına, Türkiye'nin altın rezerviyle ilgili verilere ve bu verilerin, iktidarın vatandaşı değil yabancı şirketleri koruduğunu gösterdiğine ilişkin açıklaması

530:531

26.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, dün öğle saatlerinde Erzincan İliç'te yaşanan felakete ve bütün olanların sorumlusuna, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Mısır ziyaretine ve Türk devletinin bugün plansız ve tutarsız politikalarla yönetildiğine, İstanbul'da bir sitenin asansöründe kedinin vahşice öldürülmesine, kadroya alınmayan taşeron işçilere, emekli astsubayların sorunlarına ve emekli Orgeneral Saldıray Berk'in vefatına ilişkin açıklaması

532:534

27.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Erzincan İliç'teki özel bir maden ocağında yaşanan toprak kaymasına, bu vahim hadiseyle ilgili Meclis araştırması komisyonu kurulmasının yerinde olacağını düşündüklerine ve ilerleyen saatlerde de bütün gruplar olarak bu Meclis araştırması komisyonunun kurulmasını temin edeceklerine ilişkin açıklaması

534

28.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Erzincan İliç'te yaşanan felakete ve burada siyasi sorumluluk olduğuna, daha önce de Erzincan İliç'teki maden sahasında sızıntı yaşandığına, bugün Çevre ve Şehircilik Bakanının yaptığı açıklamaya, bölgenin özel olarak ihmal edildiğine ve insanların yoksul olduğu için siyanürlü alanda çalıştığına, bu süreci hep beraber takip edip sorumluları açığa çıkarmak için bir kez daha bütün Türkiye halklarına ve Meclise çağrı yaptıklarına ilişkin açıklaması

535:536

29.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, birleşimi yöneten Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'e, Erzincan İliç'te 9 emekçinin 10 milyon metreküp liçli yığının altında kaldığına, Meclisin, Genel Kurul gündeminden bugün geri çekilen Maden Yasası'yla ilgili görüşünü ortaya koyması ve düzenleme yapması gerektiğine, bugün, altın madeninde çıkartılan altının yüzde 98'ini çıkartan yabancıların aldığına ilişkin açıklaması

536:537

30.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, dün Erzincan İliç'ten gelen acı habere ve devletin olayın ilk anından itibaren tüm imkânlarını seferber ettiğine, AK PARTİ Grubu olarak bu olayla ilgili bir araştırma komisyonu kurulması teklifini Meclisin iradesine sunacaklarına ve Gazi Meclisin bu olayın da yine takipçisi olacağına ilişkin açıklaması

538:539

31.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, gözaltına alınan İliç sakini Sedat Cezayirlioğlu'na ilişkin açıklaması	539:540
32.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, Kastamonu Hanönü'nde işletilen altın madeniyle ilgili endişelerine ilişkin açıklaması	551
33.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıl'nın, Çöpler Altın Madeninde dün yaşanan toprak kaymasına ilişkin açıklaması	559
34.- İstanbul Milletvekili Evrim Rızvanoğlu'nun, Erzincan İliç'te Türkiye'nin en önemli çevre felaketinin yaşandığına ve Çevre Komisyonu Başkanı Murat Kurum'a çağrıda bulunduklarına ilişkin açıklaması	563
35.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, gerçek anlamda Çalık marka, altı yerli ve millî, üstü iş birlikçi bir katliamla yüz yüze olduklarına ilişkin açıklaması	567
36.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, Erzincan İliç'teki altın madeni sahasında yaşanan heyelan faciasına ilişkin açıklaması	568
37.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, insan hakları savunucularına ve TTB Başkanı Profesör Doktor Şebnem Korur Fincancı'ya ilişkin açıklaması	569
38.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in 1 Şubatta başlayan yürüyüşe katılanların Urfa'da polis müdahalesine maruz kaldıklarına ilişkin açıklaması	570:571
39.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, 1939'da ve 1942'de Kuzey Anadolu Fay Hattı'nda yaşanan depremlere, dün Erzincan İliç'te yaşanan felakete, Tokat ve çevresindeki toplam alanın yüzde 46'sının AK PARTİ iktidarı döneminde madenlere açıldığına ilişkin açıklaması	594:595
40.- Konya Milletvekili Ünal Karaman'ın, dün Erzincan İliç'te yaşanan felakete ilişkin açıklaması	595

VII.- ÖNERİLER

540, 546

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

540:545, 546

1.-AK PARTİ Grubunun, gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 107 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin bu kısmın 1'inci sırasına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine, Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerine ilişkin önerisi

540:545, 546

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

546:547

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 14 Şubat 2024 Çarşamba günü birleşiminde (10/983), (10/984), (10/985), (10/986), (10/987), (10/988) esas numaralı Meclis Araştırması Önergelerinin görüşmelerinin birleştirilerek aynı birleşimde yapılmasına, bu görüşmelerde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların onar dakika olmasına (bu süre en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilir) ilişkin önerisi

546:547

VIII.- SEÇİMLER

547

A) KOMİSYONLARDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM

547

1.- KİT Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

547

IX.- MECLİS ARAŞTIRMASI

548, 551, 559, 564, 568

A) ÖN GÖRÜŞMELER

548:551, 551:559,

559:563, 564:567,

568:569

1.- Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının tüm yönleriyle araştırılarak işçi sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/983)

548:551, 551:559,

559:563, 564:567,

568:569

2.- Saadet Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının araştırılarak maden ocaklarındaki denetim ve işletme süreçlerinin incelenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/984)

548:551, 551:559,

560:563, 564:567,

568:569

3.- Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının nedenlerinin araştırılarak iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin uygulanıp uygulanmadığının tespit edilmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/985)

548:551, 551:559,

560:563, 564:567,

568:569

4.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasında sorumluluğu bulunanların tespit edilmesi ve benzer kazaların yaşanmaması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/986)

548:551, 551:559,

560:563, 564:567,

568:569

5.- Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 13 Şubat 2024 tarihinde Erzincan'ın İliç ilçesinde toprak kayması sonucu meydana gelen maden kazasının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/987)

548:551, 551:559,
560:563, 564:567,
568:569

6.- Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Grup Başkanı Sivas Milletvekili Abdullah Güler, Grup Başkan Vekili Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta ve Grup Başkan Vekili Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, 13 Şubat 2024 tarihinde Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının nedenlerinin araştırılarak oluşabilecek kazaların önlenmesine yönelik tedbirlerin alınması amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/988)

548:551, 552:559,
560:563, 564:567,
568:569

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

571, 595

A) KANUN TEKLİFLERİ

571:594, 595:604

1.- Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Uşak Milletvekili İsmail Güneş ve Bayburt Milletvekili Orhan Ateş ile 106 Milletvekilinin Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1980) ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 107)

571:594, 595:604

XI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

605

1.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin eczane destek personeli eğitimine,

- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesinin son 5 yılda yaptığı reklam harcamalarına,

- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin Kartepe ilçesine bağlı Acısu Mahallesi'nde bulunan üst geçidin onarımına,

Kocaeli D-130 Karayolu'ndaki trafik sorununa,

İlişkin soruları ve İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'nın cevabı (7/8837), (7/8838), (7/9023), (7/9024)

605:609

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açılarak yedi oturum yaptı.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder, geçmiş olduğu sağlık sorununa ve depremin yıl dönümü olması münasebetiyle deprem bölgesi vekillerine akış içerisinde söz vereceğine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç, il oluşunun 70'inci yılında verilerle Nevşehir'e,

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, Tekirdağ'ın Çorlu ilçesinde 2018 yılında meydana gelen tren kazasına,

İstanbul Milletvekili Celal Fırat, Alevilerin sorunlarına ve hızır ayına,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Burdur Milletvekili Mustafa Oğuz, Antalya'da yoğun yağışlar nedeniyle meydana gelen sele ve taşkına,

İstanbul Milletvekili Nilhan Ayan, AK PARTİ İstanbul Kadın Kolları Başkan Yardımcısı Fatma Sevim Baltacı'nın vefatına ve AK PARTİ Küçükçekmece Belediye Başkan Adayı Aziz Yeniay'ın seçim çalışmaları sırasında meydana gelen silahlı saldırıya,

İstanbul Milletvekili Ümmügülşen Öztürk, AK PARTİ Küçükçekmece Belediye Başkan Adayı Aziz Yeniay'ın seçim çalışması sırasında gerçekleştirilen silahlı saldırıya,

Konya Milletvekili Mehmet Baykan, birleşimi yöneten Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'e, Çağlayan'da İstanbul Adalet Sarayı önünde gerçekleştirilen saldırıya ve teröristlerin destekçilerine,

Samsun Milletvekili Murat Çan, mazota gelen zamma,

Kütahya Milletvekili İsmail Çağlar Bayırcı, Türkiye'nin ilk ve tek termal kayak merkezinin bulunduğu Murat Dağı'na,

Kayseri Milletvekili Dursun Ataş, AKP iktidarının Kayseri'de asimetric ve orantısız bir seçim kampanyası yürütmesine,

Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine,

Amasya Milletvekili Reşat Karagöz, Amasya'da sanayi esnafının şikâyetlerine,

Mersin Milletvekili Gülcan Kış, Adana Büyükşehir Belediye Başkanı Zeydan Karalar'ın Özel Kalem Müdür Vekili Samet Güdük'ün vefatına ve Özgecan Aslan'ın vefatının yıl dönümüne,

Konya Milletvekili Ünal Karaman, depremin 1'inci yıl dönümünde Malatya'ya,

Rize Milletvekili Harun Mertoğlu, AK PARTİ'nin yerel yönetim tecrübesine,

Kocaeli Milletvekili Sami Çakır, Gazze'de yüz yirmi dokuz gündür yaşanan İsrail zulmüne,

Bayburt Milletvekili Orhan Ateş, Sağlık Bakanı tarafından açıklanan 35 bin yeni sağlık çalışanı kadrosuna,

Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz, birleşimi yöneten Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'e ve Batı'nın Filistin mülteciler kamplarına karşı yapılan vahşette suskun kalmasına,

Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar, emeklilerin yoksulluk ve sefalet içinde olduğuna,

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, AK PARTİ iktidarının kendi çiftçisini ithalat sopasıyla küstürdüğüne,

Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan, Filistin davasını gündemde tutmaya devam edeceklerine,

Kütahya Milletvekili Mehmet Demir, Kütahya Organize Sanayi Bölgesi'ne,

Osmaniye Milletvekili Asu Kaya, Cumhuriyet Halk Partisi Osmaniye İl Başkanı Mehmet Orhun Döğüşcü'nün vefatına,

Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu, 6 Şubat depremlerinden sonra ilan edilen mücbir sebep döneminde ertelenen birikmiş vergi prim borçlarına,

İstanbul Milletvekili Bülent Kaya, birleşimi yöneten Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'e, Antalya'da yoğun yağışlardan ötürü meydana gelen sel felaketine, İstanbul Üniversitesinin ve bazı üniversitelerin halka açılması kararına, Cumhurbaşkanının Mısır ziyaretine, iktidarın zikzaklı dış politikasına ve Cumhurbaşkanının "Sayın Sisi" ifadesine,

Samsun Milletvekili Erhan Usta, İYİ Parti Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'un babası Ali Olgun'un vefatına, Pençe-Kaplan Harekâtı bölgesinde şehit düşen Piyade Onbaşı Mustafa Özkardeş'e, Kahramanmaraş'ın ve Erzincan'ın düşman işgalinden kurtuluşunun yıl dönümlerine, Ozan Arif'in vefatının 5'inci yıl dönümüne, Azerbaycanlı Şair Bahtiyar Vahapzade'nin vefatının 15'inci yıl dönümüne, AK PARTİ Küçükçekmece Belediye Başkan Adayı Aziz Yeniay'ın seçim çalışması yaptığı sırada gerçekleştirilen silahlı saldırıya, seçim öncesi karışıklık yaratılmak istendiğine, Avrupa Şampiyonu olan Millî Halterci Cansu Bektaş'a, Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin kuruluş yıl dönümüne, TÜİK'in açıkladığı geniş tanımlı işsizlik verilerine ve seçim yaklaşırken iktidarın sözler vermesine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, birleşimi yöneten Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'e, Cumhuriyet'in ve AK PARTİ Küçükçekmece Belediye Başkan Adayının seçim çalışmaları esnasında gerçekleştirilen silahlı saldırıya, 30 Mart 2014 seçim çalışmaları döneminde de benzer saldırıların gerçekleştirildiğine, Milliyetçi Hareket Partisinin 55'inci kuruluş yıl dönümüne ve Milliyetçi Hareket Partisine,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, birleşimi yöneten Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'e, özgürlük yürüyüşçülerine ve taleplerine, İzmir'de özgür basın çalışanlarına yönelik gerçekleştirilen operasyona, yirmi dört saatlik avukat görüş yasağına, İstanbul'un birçok ilçesinde gerçekleştirilen ev baskınlarına ve hasta tutsaklara,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, birleşimi yöneten Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'e, Antalya'da yaşanan sel felaketine, Adana Büyükşehir Belediye Başkanı Zeydan Karalar'ın Özel Kalem Müdür Vekili Samet Güdük'ün vefatına, bireysel silahlanmadaki artışa, motorine gelen zamma, Akkuyu Nükleer Santrali'nde yaşananlara, sınır güvenliğine ve işsizlik oranlarına,

Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, birleşimi yöneten Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'e, AK PARTİ İstanbul Kadın Kolları Başkan Yardımcısı Fatma Sevim Baltacı'nın vefatına, Antalya'da yaşanan sel felaketine, Milliyetçi Hareket Partisinin 55'inci kuruluş yıl dönümüne, 6 Şubat depreminin seneidevriyesine, afetlere karşı mücadelenin siyasetüstü olduğuna, deprem bölgesinde teslim edilecek konutlara, İsrail'in Filistin'e yönelik soykırımın devam ettiğine, Türkiye'nin Filistin'in yanında olduğuna ve Lahey Adalet Divanından çıkan olumlu karara,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır;

Erzincan'ın İliç ilçesindeki altın madeninde meydana gelen göçüğe,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının;

TBMM Dışişleri Komisyonu Başkanı Ankara Milletvekili Fuat Oktay ve beraberinde bir heyetin 12-14 Şubat 2024 tarihlerinde Cezayir'e resmî bir ziyaret gerçekleştirmesine,

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Numan Kurtulmuş ve beraberindeki Parlamento heyetinin 3-5 Mart 2024 tarihleri arasında Fildişi Sahili'nin başkenti Abidjan'da düzenlenecek olan İslam İş Birliği Teşkilatı Parlamento Birliği (İSİPAB) 18'inci Genel Kurul Toplantısı'na katılımda bulunmalarına,

Avrupa Birliği Belçika Dönem Başkanlığı tarafından 3-5 Mart 2024 tarihleri arasında Belçika'nın Brugge kentinde "AB'nin Ortak Dış ve Güvenlik Politikası ve Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası" konulu parlamentolar arası konferansa katılımın sağlanmasına,

İlişkin tezkereleri kabul edildi.

Saadet Partisi Grubunun, 13/2/2024 tarihinde Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya tarafından, İsrail'in uluslararası hukuka dönmesi ve işgale son vermesi için başta ticari ilişkilerin tümünden kesilmesi olmak üzere gerekli adımların atılması ve çözüm yollarını konuşmak amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

İYİ Parti Grubunun, 30/1/2024 tarihinde Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta tarafından, zarar eden, alın terinin ve emeğinin karşılığını alamayan narenciye üreticilerinin yaşadıkları sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

DEM PARTİ Grubunun, 13/2/2024 tarihinde Van Milletvekili Sinan Çiftiyürek ve arkadaşları tarafından, iktidarın yerel yönetimlere yönelik ayrımcı uygulamalarının araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 13/2/2024 tarihinde Grup Başkan Vekilleri Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ve Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, bireysel silahlanmadan kaynaklanan şiddet olaylarının ve güvenlik endişesinin ortadan kaldırılabilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin Genel Kurulun 13 Şubat 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

AK PARTİ Grubunun, gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin bu kısmın 1'inci sırasına, bastırılarak dağıtılan 107 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ise kırk sekiz saat geçmeden gündemin aynı kısmının 2'nci sırasına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun 20, 21, 22, 27, 28 ve 29 Şubat Salı, Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesine; Genel Kurulun çalışma saatlerine; 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerindeki görüşmelerinde gruplar adına yapılacak konuşmaların en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılmasına ve 92 ve 107 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi kabul edildi.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder;

Toplantı yeter sayısı talep eden milletvekillerinden Divan olarak bir ricalarının olduğuna,

İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın AK PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundu.

Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici'nin, (2/1674) esas numaralı 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 2802 Sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu, 2914 Sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 5434 Sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu ile Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması, Devlet Memurları ve Diğer Kamu Görevlilerine Memuriyet Taban Aylığı ve Kıdem Aylığı ile Ek Tazminat Ödenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Saadet Partisi Grubuna ait olup boş bulunan Avrupa Birliği Uyum Komisyonu üyeliğine Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap seçildi.

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit,

İstanbul Milletvekili Bülent Kaya,

Samsun Milletvekili Erhan Usta;

Erzincan'ın İliç ilçesindeki altın madeninde meydana gelen göçüğe ve bu nedenle Maden Kanunu'yla ilgili teklifin bugün görüşülmemesi gerektiğine,

Sivas Milletvekili Abdullah Güler, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasına ve 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin içeriğine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen felakete ve bu felaketin bir an önce önünün alınabilmesi için bütün kurumları seferber olmaya davet ettiğine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Erzincan İliç'teki altın madeninde meydana gelen toprak kaymasına,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Maden Kanunu'yla ilgili teklifi görüşülürken Erzincan'da gerçekleşen acı olaya,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, arama kurtarma faaliyetleri açısından ciddi zorluklar olduğuna ve olayın her yönüyle takipçisi olacaklarına,

Samsun Milletvekili Erhan Usta, felaketin boyutunun bilinemediğine ve İYİ Parti Grubu olarak konuyla ilgili bir araştırma önergesi vereceklerine,

Sivas Milletvekili Abdullah Güler, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen toprak kaymasına ve göçüğe devletin tüm imkânlarıyla müdahale edildiğine,

İstanbul Milletvekili Bülent Kaya, benzer hadiselerin yaşanmaması için gerekli önlemlerin alınması gerektiğine ve bunun takipçisi olacaklarına,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Danışma Kurulunun, Erzincan'ın İliç ilçesinde gerçekleşen maden kazası nedeniyle Genel Kurulun 13/2/2024 tarihli 59'uncu Birleşiminde (bugün) gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan işlerin görüşülmemesine ilişkin önerisi kabul edildi.

Alınan karar gereğince, 14 Şubat 2024 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere 21.23'te birleşime son verildi.

Sırrı Süreyya ÖNDER

Başkan Vekili

Havva Sibel SÖYLEMEZ

Mersin

Kâtip Üye

Kurtcan ÇELEBİ

Ankara

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR**No: 91****14.02.2024 Çarşamba****Milletvekili Teklifleri**

1.- İstanbul Milletvekili Burak Akburak'ın; 6136 Sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2009) (İçişleri ile Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:13.02.2024)

2.- İstanbul Milletvekili Burak Akburak'ın; 5393 Sayılı Belediye Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2010) (Plan ve Bütçe ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:13.02.2024)

3.- İstanbul Milletvekili Ahmet Ersagun Yücel'in; Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2011) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi:13.02.2024)

4.- İstanbul Milletvekili Ahmet Ersagun Yücel'in; Devlet Memurları Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2012) (Adalet; İçişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:13.02.2024)

5.- İstanbul Milletvekili Ahmet Ersagun Yücel'in; 3194 Sayılı İmar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2013) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:13.02.2024)

6.- Ankara Milletvekili Kürşad Zorlu'nun; Doğal Afetlerde Organ Kaybı Yaşayanlara Aylık Bağlanması Hakkında Kanun Teklifi (2/2014) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:13.02.2024)

7.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın; Türk Medeni Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/2015) (İçişleri; Kadın Erkek Fırsat Eşitliği ile Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:13.02.2024)

Cumhurbaşkanlığı Tezkereleri**(Yasama Dokunulmazlığı)**

1.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/843) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.02.2024)

2.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/844) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.02.2024)

3.- İstanbul Milletvekili Selim Temurci'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/845) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.02.2024)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen Hatay ilindeki vatandaşların beslenme koşullarına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/9232) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2024)

2.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevinde hayatını kaybeden bir mahkumun ölüm nedenine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9233) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

3.- Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigit'in, Patnos L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9234) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2024)

4.- Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın, Patnos L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9235) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2024)

5.- Batman Milletvekili Zeynep Oduncu'nun, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerdeki kadın istihdamına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9236) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

6.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden sonra alınan önlemlere ve yapılan çalışmalara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9237) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

7.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında kaybolduğu bildirilen çocuklara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9238) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2024)

8.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen çocuklara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9239) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2024)

9.- Batman Milletvekili Zeynep Oduncu'nun, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerdeki kadın istihdamına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9240) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

10.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniye'de inşa edilen deprem bölgesi işletme şefliği hizmet binası için harcanan miktara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9241) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

11.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, olası bir depreme karşı ülke genelinde alınan tedbirlere ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9242) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

12.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, Muş ilinin Bulanık ilçesine bağlı Selanik Mahallesi'nde içme suyundan kaynaklı yaşanan salgına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9243) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

13.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerde depremezeler için yapılan konutlara ve yürütülen çalışmalara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9244) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2024)

14.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, Diyarbakır'da inşa edilen deprem konutlarının akıbetine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9245) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2024)

15.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerde hayatını kaybeden kişilerin sayısına ve yürütülen çalışmalara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9246) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2024)

16.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında yaşanan konut ihtiyacına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9247) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2024)

17.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında depremzedelere verilecek konutlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9248) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2024)

18.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında Tunceli'de riskli duruma gelen binaların boşaltılmasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9249) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2024)

19.- Diyarbakır Milletvekili Berdan Öztürk'ün, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında Diyarbakır'da depremzedelere verilecek konutlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9250) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2024)

20.- Diyarbakır Milletvekili Sevilay Çelenk Özen'in, Diyarbakır ilindeki orta ve ağır hasarlı binaların yıkımına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9251) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2024)

21.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, elektrik üretiminde kullanılan kömürün neden olduğu hava kirliliğine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9252) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

22.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Şanlıurfa'da yaşanan elektrik kesintilerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9253) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2024)

23.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, araç muayene ücretlerinde indirim yapılması talebine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9254) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

24.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, Siirt ilindeki seçmen kütükleriyle ilgili bazı istatistiklere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9255) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.02.2024)

25.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, olası bir depreme karşı Bingöl'de alınan tedbirlerle ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9256) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

26.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari'ye bağlı Gazi Mahallesi'ndeki yol sorununa ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9257) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2024)

27.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, Diyarbakır ilinde depreme karşı alınan önlemlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9258) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2024)

28.- Hakkari Milletvekili Onur Düşünmez'in, Hakkari'nin Şemdinli ilçesinde bulunan Şapatan Köprüsü'nün restorasyonuna ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9259) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.02.2024)

29.- Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, Vakıflar Genel Müdürlüğüne bağlı zeytinlik arazilerine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9260) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

30.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesine personel alımında usulsüzlük yapıldığı iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9261) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.02.2024)

31.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi tarafından bir bina için gerçekleştirilen ihaleye ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9262) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.02.2024)

32.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden sonra alınan önlemlere ve yapılan çalışmalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9263) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

33.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden sonra alınan önlemlere ve yapılan çalışmalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9264) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

34.- İzmir Milletvekili Haydar Altıntaş'ın, ÖSYM sınav ücretlerine yapılan zamma ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9265) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2024)

35.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında Hatay'da eğitimine devam edemeyen çocuklara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9266) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2024)

36.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, Akçakoca Devlet Hastanesinin depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9267) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

37.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Zonguldak ilinde 2022 ve 2023 yıllarında istifa eden hekim ve hemşire sayısına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9268) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

38.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniye'de sağlık sektöründeki personel eksikliğine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9269) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

39.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniye ilinde depremden zarar gören aile sağlığı merkezlerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9270) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

40.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, ülke genelinde 2022 ve 2023 yıllarında istifa eden hekim ve hemşire sayısına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9271) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

41.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında protez ve ortez ihtiyacı olan vatandaşlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9272) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

42.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerde zarar gören aile sağlığı merkezlerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9273) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

43.- Ankara Milletvekili Deniz Demir'in, Çamlıdere Toplum Sağlığı Merkezinin deprem ruhsatına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9274) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

44.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Erzurum'da sağlık sisteminde yaşanan sorunlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9275) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

45.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, Muş ilinin Bulanık ilçesine bağlı Şehitlik Mahallesi'nde içme suyundan kaynaklı yaşanan salgına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9276) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

46.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden sonra alınan önlemlere ve yapılan çalışmalara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9277) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

47.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden sonra alınan önlemlere ve yapılan çalışmalara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9278) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

48.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında Adıyaman'da sağlık hizmetinde yaşanan aksamalara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9279) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2024)

49.- Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında Hatay'daki çocukların beslenme konusunda yaşadığı sorunlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9280) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2024)

50.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, DSİ tarafından yapılan ünvan değişikliği sınavına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9281) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

51.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Kadirli Savrun Depolama ve Sulama Projesi'nin akıbetine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9282) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

52.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Çatak Barajı Sulama Projesi'nin akıbetine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9283) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

53.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniye'de inşa edilen deprem bölgesi işletme şefliği hizmet binası için harcanan miktara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9284) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

54.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Rusya'ya ihracat yapan firmaların yaşadığı transfer sorunlarına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9285) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

55.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, TCDD bina yapım ve iyileştirme bütçesi içinde Osmaniye ili için ayrılan paya ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9286) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

56.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Çukurova Bölgesi ve İskenderun Körfezi İltisak Hattı Projesi'nin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9287) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

57.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Toprakkale-Bahçe, Nurdağ-Başpınar ve Gaziantep-Mustafa Yavuz demiryolu projelerinin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9288) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

58.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Mersin-Adana-Osmaniye-Gaziantep Yüksek Standartlı Demiryolu Projesi'nin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9289) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

59.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniye-Toprakkale- Erzin İltisak Hattı Projesi'nin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9290) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

60.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Adana-Osmaniye-Gaziantep Hızlı Tren Hattı Projesi'nin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9291) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

61.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerde GSM, sabit telefon ve internet abonelikleri düşen kişilerin sayısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9292) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2024)

Meclis Araştırması Önergeleri

1.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının tüm yönleriyle araştırılarak işçi sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/983) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2024)

2.- SAADET Partisi Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının araştırılarak maden ocaklarındaki denetim ve işletme süreçlerinin incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/984) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2024)

3.- DEM PARTİ Grubu adına Grup Başkanvekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkanvekili Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının nedenlerinin araştırılarak iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin uygulanıp uygulanmadığının tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/985) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2024)

4.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasında sorumluluğu bulunanların tespit edilmesi ve benzer kazaların yaşanmaması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/986) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2024)

5.- MHP Grubu adına Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 13 Şubat 2024 tarihinde Erzincan'ın İliç ilçesinde toprak kayması sonucu meydana gelen maden kazasının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/987) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2024)

6.- AK Parti Grubu adına Grup Başkanı Sivas Milletvekili Abdullah Güler, Grup Başkanvekili Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta ve Grup Başkanvekili Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, 13 Şubat 2024 tarihinde Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının nedenlerinin araştırılarak oluşabilecek kazaların önlenmesine yönelik tedbirlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/988) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2024)

14 Şubat 2024 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER

KÂTİP ÜYELER: Kurtcan ÇELEBİ (Ankara), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 60’ıncı Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Kütahya iline yapılan yatırımlar hakkında söz isteyen Kütahya Milletvekili Sayın Adil Biçer’e aittir.

Buyurun Sayın Biçer.

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Kütahya Milletvekili Adil Biçer’in, Kütahya iline yapılan yatırımlara ilişkin gündem dışı konuşması

ADİL BİÇER (Kütahya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kütahya’mıza yapılan yatırımlar hakkında gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Genel Kurulu, kıymetli hemşehrilerimi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında, dün Erzincan’ın İliç ilçesinde, maden sahasında meydana gelen toprak kaymasından etkilenen madencilerimiz için geçmiş olsun dileklerimi sunuyorum. Devletimiz en başından beri sahadadır ve tüm imkânlarını da seferber etmiştir. Dualarımız bir an önce madenci kardeşlerimize ulaşmak içindir. Rabb’im ülkemize ve milletimize bir daha böyle felaketler göstermesin.

Değerli milletvekilleri, zaman zaman muhalefet partili milletvekilleri bize “Kütahya için hiçbir şey yapmıyorsunuz.” diyorlar, hatta geçtiğimiz hafta, eski Cumhuriyet Halk Partili yeni Saadet Partili Milletvekili Sayın Ali Fazıl Kasap buradan, bu kürsüden gerçeğe aykırı birçok söylemde bulunmuştur. “Hafızayıbeşer nisyan ile maluldür.” derler ya, doğruymuş. Zira, Sayın Kasap ya Kütahya’mıza AK PARTİ hükûmetleri döneminde yapılan yatırımları gerçekten görmüyor ya da bir türlü görmek istemiyor.

Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan önderliğinde son yirmi bir yılda ülkemize çok büyük yatırımlar yapıldı, hatta “Yapılamaz.” denilen veya hayal olan icraatlar yirmi bir yılda bir bir hayata geçirildi. Zaferin şehri Kütahya’mız AK PARTİ hükûmetlerimiz tarafından ülkemize kazandırılan eser ve hizmet siyasetlerinden ziyadesiyle payını almıştır, almaya da devam etmektedir. Zaferin şehri Kütahya’mız kahraman ecdadımızın bize emaneti; kuruluşun ve kurtuluşun şehri, zaferin şehri Kütahya’mızı AK PARTİ hükûmetlerimizle her alanda kalkındırmaya, büyütme, geliştirmeye ve inşa etmeye devam ediyoruz. Son yirmi bir yıldır olduğu gibi cumhuriyetimizin 100’üncü yılı Türkiye Yüzyılı’nda bugüne kadar yaptıklarımızın üzerine koyarak hedeflerimizi açacak, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde daha nice hizmet ve projeye milletimizin huzurunda olmaya devam edeceğiz.

Kadim medeniyetlerin kültürleriyle harmanlanmış bir medeniyet şehri olan Kütahya’mıza, hükûmetlerimiz döneminde ulaşımdan eğitime, sağlıktan enerjiye, adaletten güvenliğe, toplu konuttan sosyal yardımlara kadar her alanda 53 milyar liraya yakın yatırım yapılmıştır. Yüz yılın işini yirmi yıla

sıgırdık. Kütahya'mıza son yirmi bir yılda adalet alanında 476 milyon, aile ve sosyal hizmetler alanında 2 milyar 231 milyon, çalışma ve sosyal güvenlik alanında 3 milyar 39 milyon, çevre ve şehircilik alanında 20 milyar 600 milyon, enerji alanında 3 milyar 651 milyon, gençlik ve spor alanında 4 milyar 499 milyon, kültür ve turizm alanında 327 milyon, eğitim alanında 751 milyon, sağlık alanında 1 milyar 545 milyon, sanayi ve teknoloji alanında 751 milyon, tarım ve orman alanında 4 milyar 383 milyon, ulaşım ve altyapı alanında 10 milyar 698 milyon olmak üzere Kütahya'mıza toplam 52 milyar 956 milyon Türk lirası yatırım ve destek sağladık.

Değerli milletvekilleri, Kütahya Şehir Hastanemizin fiziki gerçekleşmesi tamamlanmış olup şu an bina içi haberleşme ve otomasyon sistemi yönünden test çalışmaları devam etmektedir. Tavşanlı-Emet, Emet-Hisarçık, Hisarçık-Simav güzergâhındaki kara yolu çalışmaları tamamlanmış olup hizmete açılmıştır. Tavşanlı-Domaniç arasındaki çalışmanın devam ettiği bölüm de en kısa sürede hizmete açılacaktır. Abide-Simav yolundaki çalışmanın birinci etabının tamamlanmasına çok az kalmış olup kısa bir süre sonra yol tamamen hizmete açılacaktır.

Diğer taraftan, benim de seçim bölgem olan Kütahya'nın Simav ilçesinde 19 Mayıs 2011 tarihinde yaşadığımız deprem sonrasında 928 kalıcı afet konutu altı ay gibi kısa bir sürede tamamlanarak hak sahiplerimize Hükûmetimiz tarafından teslim edilmiştir. Sadece konutlar değil aynı zamanda yeni yaşam alanları da oluşturduk, Simav'ı yeniden inşa ve ihyâ ettik.

Yine, Simav ilçemizde hayata geçireceğimiz, toplam büyüklüğü 1 milyon 185 bin metrekare olan tarıma dayalı ihtisas sera jeotermal kaynaklı organize sanayi bölgesi için parsel tahsis başvuruları 15 Ocak itibarıyla sona erdi. Söz konusu proje için sera alanının 2 katı kadar başvuru alındı. Altyapı proje işi tamamlanan sera alanında en kısa sürede temel atacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Biçer.

ADİL BİÇER (Devamla) – Proje sahasında, toplamda 828.502 metrekare alanda teknolojik seralar kurulacak olup yaklaşık 69.158 metrekare alanda ise ihtisas konusuna uygun, tarım ve hayvancılıkla ilişkili, serayla entegreli olan sanayi parselleri yer almaktadır. Tarıma dayalı ihtisas organize sera bölgesi alanında 10 bin ila 28 bin metrekare büyüklüğünde 44 adet sera parseli ve en az 3.400 metrekare büyüklüğünde 16 adet de sanayi parseli bulunmaktadır. Tarımsal üretimin ve istihdamın artmasına en üst düzeyde katkı sağlayacak olan ve Sayın Cumhurbaşkanımızın üzerinde titizlikle durduğu bu proje sonrasında Simav domatesin başkenti olacaktır.

Değerli milletvekilleri, yirmi bir yıldır sadece eser ve hizmet siyaseti yaptık ancak bu süreçte yapılacak daha çok işimizin olduğunun da farkındayız. Bu nedenle, gelecekte de halkımıza hizmetkâr olmanın gururunu yaşayacağımız Kütahya'mızı tüm ilçeleriyle birlikte daha yaşanabilir ve daha kalkınmış bir şehir olarak şekillendirmek adına azimle çalışmalarımıza devam edeceğiz. Türkiye Yüzyılı Kütahya yüzyılı olacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın lütfen.

ADİL BİÇER (Devamla) – Bu vesileyle, kıymetli Kütahyalı hemşehrilerimi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Biçer.

Gündem dışı ikinci söz, Bursa'nın sorunları hakkında söz isteyen Bursa Milletvekili Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Türkoğlu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

2.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Bursa'nın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Muhterem Başkan, kıymetli milletvekilleri; maden faciasıyla ilgili “Geliyorum.” diyen ilk tehlike bundan iki yıl önce zaten gelmişti. 21 Haziran 2022, Erzinan'da işletilen altın madeninde siyanür içerikli boru patladı. Olayda içerisinde 8 kilogram siyanür olan 20 ton solüsyon tesis dışındaki eğimli araziye akıyor ve oradan kuru dere yatağına ulaşıyor. Buradan yer altı suyuyla karışıp karışmadığı araştırılmadı bile. Üstelik madendeki üretim tam bir hafta sonra, 28 Haziranda sabah saatlerinde durduruldu. Şu duyarsızlığa, şu vurdumduymazlığa bakar mısınız.

Bilim insanları o tarihlerde üst üste uyarıda bulundular, dediler ki: “Maden şirketinin bu patlama sonrasında belirtilen iyileştirme taahhütlerini yerine getirmediği ortaya çıkmıştır. Tekrar üretim izni veren Bakanlık da ilerideki felaketlerin suç ortağı olacaktır.” Aynı bilim insanları, yetkilileri bölgede heyelan tehlikesi nedeniyle defalarca uyardılar ve madenin kapatılması gerektiğini ısrarla vurguladılar. Buna karşılık inat derecesinde sürekli kapasite artırımına gidildi, kimsenin de ne yazık ki kılı kıpırdamadı. Tam tersine ne yaptınız? Bu dönemde ruhsat iptali için açılan davalarda şirkete âdetâ hukuk koruması sağladınız. İşte, maalesef korkulan da oldu; korkunç faciada resmî rakamlara göre 9 maden emekçimiz toprak altında kaldı ve akıbeti henüz belli değil. İktidarınızın rant hırsı felaketlere rağmen azdıkça azdı, işimiz de yine her zaman olduğu gibi sadece duaya kaldı. Umuyoruz ki göçük altında kalan madencilerimize bir an önce ulaşılır. Allah ülkemizi bir daha böylesi felaketlerle sınamasın.

Şimdi de ilginizi biraz Bursa'nın hayat iksiri Uludağ'a çekmek istiyorum. Yirmi iki yıllık AK PARTİ iktidarı Bursa'nın yeşilini, havasını, suyunu bitirdi, şimdi gözünü cennet Uludağ'a dikti. Şu elimdeki görsele dikkatle bakmanızı rica ediyorum. Uludağ, Millî Parklar'ın sorumluluğundan çıkarıldı ve “Alan Başkanlığı” adı altında yeni bir yönetim mekanizması kuruldu. Yeni düzenleme imar planlaması yetkisini de içerdği için bu Alan Başkanlığına biz Bursa'da “talan başkanlığı” diyoruz. Nitekim, Bursa İYİ Parti İl Başkanlığı olarak defaatle bu konuyla alakalı protestolar ve eylemler gerçekleştirmiştik. Olan oldu biten bitti, bu iktidar döneminde her işte olduğu gibi halkın sesine kulak verilmedi, atı alan her zamanki gibi Üsküdar'ı geçti. Sanıyorduk ki -bakın, burası şimdi çok farklı ve cidden çok önemli- Uludağ Alan Başkanlığının sorumluluk alanı Millî Parklar bölgesiydi; harita mühendisi arkadaşlarımız Alan Başkanlığının resmî sitesindeki koordinatları girdiklerinde gözlerine inanamadılar, biz de inanmadık. Bursalılara söylenen yer başka, Uludağ Alanı Hakkında Kanun'un Eki'ndeki koordinatların harita üzerine işlenmesi ve güncel uydu görüntüsüyle karşılaştırılması neticesinde ortaya çıkan alan başka. İnanılmaz biçimde tam 20,4 milyon metrekarelik bir alan var.

İşte, bu haritada “Yapmayın, etmeyin!” diyerek kıyametlerin koptuğu, Uludağ Alan Başkanlığının sorumluluğuna verilen bölge gözüküyor. Bakınız, normalde hem Millî Park girişi hem teleferiğin olduğu sarı alanın, bu bölgenin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) – Tamamlayacağım.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - ...oteller bölgesiyle birlikte Alan Başkanlığına dâhil edildiğini zannediyor Bursalılar ve hepimiz. Halbuki bir de bakıyorsunuz ki bu taraf. Alan Başkanlığı oteller bölgesini alıyor ama yanında buraya yani Millî Park alanına değil, tamamen başka bir alana gidiyor. Ne var orada? Burada ne var? Ne var efendim, biliyor musun? Orada ne var?

Bu 20 küsur milyon metrekarelik alanda son yıllarda değeri dünyada zirve yapan volfram madeni bulunuyor. Bu alan içinde Uludağ'da biriken kar ve yağmur sularıyla Bursa Ovası'nı ve ovanın yer altı sularını besleyen 6 adet ana su dağıtma rezerv alanı var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) – Bitireceğim efendim.

BAŞKAN – Bitirelim lütfen.

Buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) – Ne tür bir amaçla yapıldığı belli olmayan ve altından her zamanki gibi pis kokular gelen bu Alan Başkanlığının peşini bırakmayacağız. Bütün akademik odaları, bütün mühendisleri ve Bursa’nın dinamiklerini bu konuda duyarlı olmaya davet ediyorum.

Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Türkoğlu. Gündem dışı üçüncü söz, Türkiye’nin kış turizmi potansiyeli ve dağ turizminin geliştirilmesi hakkında söz isteyen Kayseri Milletvekili Sayın Murat Cahid Cıngı’ya aittir.

Buyurun Sayın Cıngı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Kayseri Milletvekili Murat Cahid Cıngı’nın, Türkiye’nin kış turizmi potansiyeli ve dağ turizminin geliştirilmesine ilişkin gündem dışı konuşması

MURAT CAHİD CINGI (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri ve ekranları başında bizleri takip eden bütün vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum. Bu vesileyle de Erzincan’da meydana gelen göçük sebebiyle rahmetli olan madencilerimize başsağlığı diliyor, Erzincan ve tüm milletimize taziye dileklerini iletiyorum.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde turizmin ne kadar önemli bir sektör hâline geldiğini ve turizm gelirimizin 60 milyar dolara yaklaşarak gayrisafı millî hasılamıza ne kadar katkı sağladığını hepimiz biliyoruz. Yaz turizmindeki başarı hikâyemizden sonra artık ülkemizin barındırdığı muhteşem dağları hareketlendirerek kış ve dağ turizmine ağırlık verme ve yaz turizm tecrübesini kullanarak kayak turizmi adıyla anılan kış ve dağ turizmimizi de canlandırma dönemine girmiş bulunuyoruz. Ülkemizde 1930’lu yıllardan bugüne Kayseri Erciyes, Erzurum Palandöken, Bursa Uludağ, Bolu Kartalkaya, Kastamonu-Çankırı Ilgaz, Kars Sarıkamış, Kocaeli Kartepe, Isparta Davraz ve Sivas Yıldız Dağı gibi kayak merkezlerimiz en azından asgari şartları taşıyarak halkımıza hizmet verir hâle gelmiştir.

Bunun yanı sıra da Antalya’da Saklıkent, Çankırı’da Yıldıztepe, Ardahan’da Yalnızçam, Bayburt’ta Kop Dağı, Gümüşhane’de Zigana, Erzincan’da Ergen Dağı, Denizli’de Bozdağ gibi kış turizm merkezlerimiz de gelişmeye gayret ederek yatırımcıları beklemektedirler. Dolayısıyla, Türkiye’de kış turizmini bir kamuoyu hâline getirmek ve çocuklarımızı kayak ve “snowboard” öğrenmeye teşvik etmek gibi bir sorumluluğumuz da bulunmaktadır. Bu konuyu milletvekillerimizle beraber halkımızın gündemine taşımak için Meclisimizde yaptığımız “Erciyes’te Eğitim” kampanyamız, bazı milletvekillerimizin popülist reaksiyonuna rağmen başarılı olmuş ve birçok milletvekilimiz aileleriyle beraber Erciyes’te kayak öğrenmişlerdir. Kendilerine teşekkür ediyorum.

Son dönemde, daha ziyade belediye, özel idare, mahallî yönetimlerce ortaya konan kayak merkezi yatırımlarının bölgesel kalkınma ve turizm geliri açısından katkıları değerlendirildiğinde, tüm ülkeyi içine alacak makro planlamayla sistemli ve profesyonel bir şekilde kurulacak kış turizm merkezleri, ülke turizminin sadece yaz mevsimine sıkışıp kalan turizm hareketliliğini tüm yıla yayması açısından önem taşımaktadır. Türkiye’de sistemli ve verimli bir kış turizm merkezinin en belirgin örneği Çevre Bakanımız Sayın Mehmet Özhaseki’nin Kayseri Büyükşehir Belediyesi Başkanı olduğu dönemde “Erciyes Master Planı” adı altında yapılan Erciyes Kayak Merkezi’dir. Proje 2012 yılında hizmete girdikten birkaç yıl sonra yabancı turisti çekmeye başlamış ve kısa bir süre içerisinde Rusya, Ukrayna, Polonya, Çek Cumhuriyeti gibi ülkelerden charter seferlerle direkt turisti şehrimize getirmeyi başarmıştır. Bunun yanı sıra, Erciyes’te Japonya’dan Hindistan’a, Almanya’dan Filipinler’e varıncaya kadar çok

sayıda ülkeden farklı turistleri görmek mümkün hâle gelmiştir. Erciyes'te yapılan verimli yatırımlarla Kayseri bir turizm şehri olmaya doğru evrilmiş, Kayseri'nin 6 bin yıllık medeniyet tarihi boyunca, ta Hititler ve Asurlular'dan kalma tarihî eserlerimiz de gün yüzüne çıkarılarak, şehrimizi bir turizm şehri hâline getirme süreci başlamıştır. Bunun yanı sıra, dağda yapılabilecek aktiviteler kapsamında oluşturulan bisiklet, trekking, zirve tırmanışları gibi sportif faaliyetler neticesinde, geçtiğimiz on yılda 100'ün üzerinde yabancı bisiklet takımı Erciyes'te kampa gelmiş, yüzlerce uluslararası bisiklet yarışı düzenlenmiştir. Yine, Büyükşehir Belediyemiz tarafından Erciyes'te ülkemizin en fonksiyonel yüksek irtifa spor kompleksi hayata geçirilmiş, bu kamp merkezi barındırdığı 8 futbol sahası, olimpiik yüzme havuzu, basketbol, voleybol, hentbol antrenman sahaları ve atletizm sahalarıyla şehrimizdeki bütün sportif branşlara hizmet etmekte ve tüm dünyadan takımları, kulüpleri bölgemize çekmektedir. Yapılan sondajlar neticesinde kayak merkezi içinde sıcak su bulunmuş ve bundan sonra da Erciyes bir termal turizm ve kür merkezi olarak vereceği hizmeti çeşitlendirmiş bulunmaktadır. Sağlam bir altyapı oluştuktan sonra yapılan Avrupa Kupaları, Dünya Kupaları ve muhtelif şampiyonalar, sosyokültürel ve sportif faaliyetler de tüm dünyaya canlı yayınlarla ulaşmış, dışsal faydalar olarak Kayseri markasının global ölçekte bilinmesine büyük bir ivme kazandırmıştır.

Bu vesileyle, ülkemizde ilk kez 9-10 Martta Cumhurbaşkanlığımızın himayelerinde düzenlenecek ve 82 ülkede canlı yayınlanacak Erciyes Kar Motosikleti Dünya Şampiyonası'na tüm milletvekillerimizi ve halkımızı davet etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen.

MURAT CAHİD CINGİ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, sonuç olarak, burada sayamayacağımız birçok önemli unsurla beraber Erciyes, Kayseri'ye ve bölgeye yıllık 150 milyon doların üzerinde bir turizm geliri getirme fırsatını yakalamış bulunmaktadır. Dolayısıyla, kış turizmi için bir ülke master planı mantığıyla hareket edilir ve muhteşem dağlarımız Avusturya, Fransa, İsviçre'de olduğu gibi turizme kazandırılırsa bunun hem ülke ekonomisine hem de bölgesel kalkınmaya çok önemli katkılar yapacağı açıktır. Türkiye'nin kış turizmi bir devlet politikası hâline getirilirse yıllık 10 milyar dolarlık ilave turizm geliri elde etmek hayal olmayacaktır. Özellikle doğu bölgelerimizdeki muhteşem dağlarımızın değerlendirilmesi, sosyokültürel başka problemlerin de çözümüne katkı sağlayacak, kış ve dağ turizmi, ülkemizin dünya turizmindeki yerini perçinleyecek ve sektöre farklı bir dinamizm getirecektir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Cıngı.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, dünün malum gündemi içerisinde yerine getiremediği deprem bölgesi vekillerine bir ek söz verme iradesini bugün gerçekleştireceğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, bu bir dakikalık söz süresinde, dün deprem bölgesi vekillerine bir ek söz verme irademizi belirtmiştik. Dünün malum gündemi içerisinde o sözü yerine getiremedik.

Bugün Osmaniye Milletvekili Sayın Asu Kaya, Kahramanmaraş Milletvekili Sayın İrfan Karatutlu ve Gaziantep milletvekili Sayın Melih Meriç'e bir dakikaların sonunda söz vereceğim. Arkadaşların Genel Kuruldan ayrılmasını diliyorum.

İlk söz, Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'e aittir.

Buyurun Sayın Özer.

VI.- AÇIKLAMALAR

1.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun 59'uncu Birleşimde Saadet Partisi grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) – Teşekkür ederim.

Sayın Gergerlioğlu, benden yaşlısın. Sesin çok yüksek çıkıyor. Biliyorum ki sesinin bu kadar çok yüksek çıkması bir suçluluk psikolojisinin gereğidir. Benim sesim bu kadar yüksek çıkmayacak, bunu da böyle bilesin. Öldürmeye gelince, Yasin Börü, Aybüke Öğretmen, Eren Bülbül gibi binlerce masumu öldürenlere, bırak sesini yükseltmek, ses dahi veremeyenlerle birlikte olmanın vebalı sana yeter.

Mecliste yaptığım 15 konuşmanın 5'inde gündemim Gazze'ydi. Siyonizmi ve İsrail terör örgütünü bana anlatacak en son kişi sensin.

Dün, sosyal medyada “utan” diyerek beni etiketledin, İsrailli teröristlerin Türkiye'den aldığı av tüfekleriyle Gazzeli çocukları öldürdüğü iftirasını attın. Söylediğini ispatlayamazsan müfterisin. Milletin kürsüsünden söylediğin yalan ve iftirallardan dolayı utanmalısın, bu da sensin.

BAŞKAN – Adana Milletvekili Sayın Ayhan Barut.

2.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, Erzincan İliç'te bulunan Anagold Madencilikte meydana gelen toprak kaymasına ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkan, talan ve rant hırsıyla yaşama kastediliyor. Ülkemizin ormanlarından topraklarına yer altı ve yer üstü tüm zenginlikleri yok ediliyor. Maalesef, AKP iktidarı kelimenin tam anlamıyla talan politikalarına hız kesmeden devam ederken kaybedilen geleceğimize ağlıyoruz. Ne yazık ki bu süreçte büyük acılar da yaşanıyor, Erzincan İliç'te bulunan Anagold Madencilikte meydana gelen toprak kayması son örnek oldu. Faaliyete girdiği 2008 yılından itibaren sürekli ortaya çıkan çevresel felaketlerle gündeme gelen bu yerle ilgili bir sürü mahkeme kararı var, ortaya konan çevresel raporlar var. Yapılan onca uyarıya rağmen, itirazlara rağmen göz göre göre bir felaket daha yaşandı; sorumlusu belli, sorumlular hesap versin. Bu tür acılar yaşanmasın diye mücadelemiz sürecek. Dualarımız, kurtarılmayı bekleyen yurttaşlarımız için.

BAŞKAN – Kütahya Milletvekili Sayın Mehmet Demir.

3.- Kütahya Milletvekili Mehmet Demir'in, Erzincan İliç'te dün meydana gelen maden kazasına ve 31 Mart seçimlerindeki AK PARTİ Kütahya belediye başkanı adaylarına ilişkin açıklaması

MEHMET DEMİR (Kütahya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Erzincan İliç'te dün meydana gelen maden kazasından dolayı madencilerimize ve tüm milletimize geçmiş olsun dileklerimi sunuyorum.

AK PARTİ Kütahya il belediye başkanı adaylarımız Kütahya merkez Kamil Saraçoğlu, Altıntaş Belediye Başkan adayımız Murat Koyak, Aslanapa Belediye başkanı adayımız Necati Kulik, Domanıç Belediye Başkanı adayımız Ahmet Özoğlu, Dumlupınar Belediye Başkanı adayımız Ali Bursa, Çavdarhisar Belediye Başkanı adayımız Bekir Kocaman, Emet Belediye Başkanı adayımız Ali Ceyhan, Hisarcık Belediye Başkanı adayımız Fatih Çalışkan, Gediz Belediye Başkanı adayımız Muharrem Akçadurak, Pazarlar Belediye Başkanı adayımız Bilal Demirci, Simav Belediye Başkanı adayımız Ahmet Kulat, Şaphane Belediye Başkanı adayımız Hasan Basri Mete, Tavşanlı Belediye Başkanı adayımız Ali Özden ve 15 belde belediye başkanı adayımızla gireceğimiz 31 Mart yerel seçimlerinde, Türkiye Yüzyılı'nı gerçek belediyeçilik vizyonumuzla...

Bu kutlu dava yolunda belediye başkanı adaylarımızı tebrik ediyor, başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Yozgat Milletvekili Sayın Süleyman Şahan...

4.- Yozgat Milletvekili Süleyman Şahan'ın, Erzincan'a geçmiş olsun dileklerini ilettiğine ve 31 Mart seçimlerindeki AK PARTİ Yozgat belediye başkanı adaylarına ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) – Teşekkürler.

Eri can, zeni can Erzincan'ımıza geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

Yozgat Belediye Başkanı adayımız Celal Köse, Akdağmadeni Belediye Başkanı adayımız Ferudun Daştan, Aydıncık Belediye Başkanı adayımız Mustafa Tekçam, Boğazlıyan Belediye Başkanı adayımız Gökhan Coşar, Çandır Belediye Başkanı adayımız Mustafa Ertan Örgün, Çayıralan Belediye Başkanı adayımız Şahin Şahiner, Çekerek Belediye Başkanı adayımız Eyyüp Çakır, Kadışehri Belediye Başkanı adayımız Şabettin Aksoy, Saraykent Belediye Başkanı adayımız Ahmet Öçal, Sarıkaya Belediye Başkanı adayımız Osman Gözan, Sorgun Belediye Başkanı adayımız Murat Gürbüz, Şefaattli Belediye Başkanı adayımız Zeki Bozkurt, Yenifakılı Belediye Başkanı adayımız Cevdet Aslan, Yerköy Belediye Başkanı adayımız Fatih Arslan; Türkiye Yüzyılı'mızı gerçek belediyeçilik vizyonu ile buluşturacağımız bu kutlu dava yolumuzda belediye başkanı adaylarımızı tebrik ediyor, başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Düzce Milletvekili Sayın Ercan Öztürk...

5.- Düzce Milletvekili Ercan Öztürk'ün, Erzincan'ın İliç ilçesindeki maden ocağında meydana gelen toprak kaymasına ve Antalya'da yaşanan sel felaketine ilişkin açıklaması

ERCAN ÖZTÜRK (Düzce) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Erzincan'ın İliç ilçesinde maden ocağında meydana gelen toprak kaymasında 9 işçimizin mahsur kaldığı bilgisi maalesef hepimizi derinden üzmüştür. Afetle birlikte yaşanan toprak kaymasının Fırat Nehri'ne ulaşmasını engellemek amacıyla Sabırlı Deresi'ni Fırat Nehri'ne bağlayan menfez kapakları acil müdahaleyle kapatılmıştır. Devletimiz her zaman olduğu gibi tüm imkânlarını seferber etmiştir; AFAD ve UMKE timleriyle birlikte 850'ye yakın personel olay yerinde arama kurtarma çalışmalarını son derece titiz bir şekilde sürdürmektedir. Umarım can kaybı olmadan, sağ salım bir şekilde işçi kardeşlerimize ulaşırız.

Bu vesileyle Antalya'da yaşanan sel felaketinden etkilenen vatandaşlarımıza da geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum, hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum. Rabb'im güzel ülkemizi tüm afetlerden, felaketlerden muhafaza eylesin.

BAŞKAN – İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Önder Aksakal...

6.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, birleşimi yöneten Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'e, Erzincan İliç'teki altın madeni sahasında yaşanan heyelan faciasına ve siyanür havuzlarının mevcut durumuyla ilgili Çevre ve Şehircilik Bakanlığına çağrıda bulunduklarına ilişkin açıklaması

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, yaşamış olduğunuz rahatsızlık sürecini sağlıklı atlattığınız olmanız ve yeniden görevinize başlamanız nedeniyle Demokratik Sol Parti olarak memnuniyetimizi ve geçmiş olsun dileklerimizi sunuyorum. Gerçek şu ki hiçbir şey sağlıktan önemli değildir.

Ayrıca, Erzincan İliç'teki altın madeni sahasında yaşanan heyelan faciasında aramalarına devam edilen 9 işçimizin salimen kurtarılabilmesi için dua ediyor, yakınlarına ve mesai arkadaşlarına sabır ve metanet diliyorum; bir can kaybı yaşanmaması en büyük temennimizdir.

Önemli gördüğümüz bir husus da şudur: Bu altın madeni sahamızın fiziki koşullarındaki tedbirsizliklerin yanı sıra en az bunun kadar önemli olan siyanür havuzlarının mevcut durumunun “dünyanın ikinci Çernobil'i” olarak adlandırılması çığlıklarının da ivedilikle dikkate alınması konusunda Çevre ve Şehircilik Bakanlığımıza çağrıda bulunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Kütahya Milletvekili Sayın İsmail Çağlar Bayırcı...

7.- Kütahya Milletvekili İsmail Çağlar Bayırcı'nın, Erzincan'da dün yaşanan maden ocağı kazasına ve Hisarcık Esire Termal Tesislerine ilişkin açıklaması

İSMAİL ÇAĞLAR BAYIRCI (Kütahya) – Öncelikle, dün yaşanan maden ocağı kazasından dolayı Erzincan'ımıza geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

Şifa ve derman kaynağı olan Hisarcık Esire Termal Tesislerimiz Roma Dönemi'nden kalma tarihi hamamı, doğayla iç içe konumuyla siz değerli misafirlerimizi beklemektedir. Hisarcık Esire kaplıcaları mineral bakımından zengin sularının sağladığı doğal terapilerle birçok sağlık problemine çözüm sunar. Kaplıcadaki doğal havuzlarda vücudunuzun ve zihninizin tamamen dinlendiğini hissedeceksiniz. Âdeta saklı bir cennet ortamı olan Esire Termal kaplıcaları 51 derece sıcaklığındaki doğal suyuyla sedef hastalığı başta olmak üzere cilt ve deri hastalıkları, romatizmal hastalıklar, kadın hastalıkları, yumuşak doku, sinir sistemi hastalıkları, kaza ve travma sonrası sekeller, kırık ve çıkıklar gibi birçok hastalığın tedavisinde çok ciddi fayda sağlamaktadır. Son beş yılda 300 milyon liranın üzerinde yatırım yapılan tesisimiz, doğal manzara apartları, taş bungalov evleri, aqua olimpiik havuzu, saatlik banyolar, yeni Osmanlı hamamı, restoran binası, butik otel ve birçok projeye termal turizm alanının önemli bir merkezi hâline gelmiştir.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, Kütahya Simav Belediyesinin engelliler, kadınlar ve dezavantajlı yurttaşları hedefleyen istihdam projesine takdirlerini belirtmek istediğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Bugün Sayın Kütahya milletvekilleri çok aktif, ardı ardına... Ben de bu vesileyle Simav Belediyesinin engelliler, kadınlar ve dezavantajlı yurttaşları hedefleyen istihdam projesine takdirlerimi belirtmek istiyorum.

Muş Milletvekili Sayın Sümeyye Boz...

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

8.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, dün Erzincan İliç'te yaşanan maden faciasına ve Ağrı Diyadin'de Mollakara maden sahasında da siyanürle altın araması yapıldığına ilişkin açıklaması

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Dün Erzincan İliç'te maden faciası yaşandı. Öncelikle, can kayıplarının yaşanmaması en büyük temennimiz. Belirtmemiz gerekir ki bu ne bir kaza ne bir afet ne de doğal felaket; bu, açıkça yurttaşın, emekçinin canına kastedilmesidir. İktidarın sermayeyi öne koyan, emekçiyi yok sayan, doğayı da insana tahsis edilmiş olarak düşünen politikaları ölüm saçıyor. Bu bir katliamdır ve iktidar bunun başsorumlusudur. Siyanürle altın aramasının sadece Erzincan'da değil, aynı zamanda Ağrı Diyadin'de Mollakara maden sahasında yapıldığı da dile getiriliyor. Siyanürle maden arama çalışmalarının sadece Ağrı'yı veya çevre illeri olan Muş, Elâzığ, Bingöl'ü değil, Van Gölü, Murat Nehri ve Fırat Nehri gibi su kaynaklarını zehirleyeceği, canlı yaşamını riske atacağı konuşuluyor. Bu konuda da iktidarı uyarıyoruz: Sermayeyi önceleyen, canlı yaşamını katleden uygulamalardan ve politikalardan derhâl vazgeçin.

BAŞKAN – Burdur Milletvekili Sayın İzzet Akbulut...

9.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, mazot fiyatlarına son gelen zamlara ilişkin açıklaması

İZZET AKBULUT (Burdur) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; mazot fiyatları son gelen zamlarla ülkemizde 45 TL'yi aşmış, Burdur'umuzda 46 TL'ye dayanmıştır. Mazot fiyatlarının bu kadar yüksek olması, başta üreticilerimiz olmak üzere girdi maliyetinde mazot olan birçok sektörü zor durumda bırakmıştır, maliyetleri yükseltmiştir, çiftçilerimizi tarlalarından uzaklaştırmıştır. Genel seçimlerden bu yana yaklaşık 30 TL zamlanan mazot, üreticiye üretimde kullandığı tutar kadar “destekleme” adı

altında geri iade edilmelidir. Üreticiye yapılacak bu destek tüm ülkenin hayat pahalılığıyla boğuştuğu bugünlerde enflasyonun çok yükselmesine de engel olacaktır. Aksi takdirde, ne yapılan asgari ücret zammı ne de yapılan maaş zamları hiçbir şey ifade etmeyecektir, AKP iktidarında ülkenin kronikleşen sorunu olan maaş zamlarının enflasyon altında ezilme durumu devam edecektir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Kayseri Milletvekili Sayın Dursun Ataş...

10.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, Kayseri'de taksicilik ve ticari taşımacılık yapan esnafın problemlerine ilişkin açıklaması

DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Seçim bölgem Kayseri’de taksicilik ve ticari taşımacılık yapan esnaflarımızın birçok problemi bulunmaktadır. Bu esnaflarımıza Cumhurbaşkanlığı tarafından seçim döneminde müjde olarak taksi, dolmuş, servis, minibüs, otobüs ve midibüs taşımacılığı ile ticari yük taşımacılığında kullandıkları taşıtları aynı cins taşıtla yeniledikleri takdirde ÖTV ödemeyecekleri sözü verilmişti. Ağırlaşan ekonomik koşulların etkisiyle taksici esnafımız 15 yaşını dolduran araçlarını yenileyememektedir. Yine aynı nedenle 15 yaşını dolduran araçlara Kayseri Büyükşehir Belediyesinden uygunluk belgesi alamayan taksici esnafı zor durumdadır. Bu yüzden, Cumhurbaşkanının seçim döneminde verdiği söz bir an önce tutulmalıdır.

Ayrıca, Kayseri’de yaşayan Suriyeliler WhatsApp grupları üzerinden korsan taksicilik yapmaktadır. Valilik ve belediyelerce bunun önüne geçecek çalışmalar da bir an önce başlatılmalıdır.

BAŞKAN – Mardin Milletvekili Sayın Kamuran Tanhan...

11.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, hasta tutsaklara, cezaevindeki Delil Ufak'a ve Antalya Manavgat S Tipi Cezaevinde açlık grevindeki tutsaklara ilişkin açıklaması

KAMURAN TANHAN (Mardin) – Teşekkürler Başkanım.

Patnos Cezaevindeki hasta tutsak 69 yaşındaki Fikret Güzelaydın otuz yıllık hapis cezasını tamamlamasına rağmen koğuşunda baskında ele geçirilen kitaplar nedeniyle tahliye edilmiyor.

Yine, Delil Ufak, Bandırma Cezaevinden Burdur Cezaevine sürgün edildi, tekli koğuşa alındı. Ailesinin imkânlarıyla almış olduğu televizyon ve buzdolabı gibi eşyalarına el konulmuş ve tecrit altına alınmıştır.

Yine, Antalya Manavgat S Tipi Cezaevinde açlık grevinde bulunan tutsaklar işkenceye uğratılmaktadır.

Yine, tek başına yaşamını idame ettiremeyen Abdulkadir Kuday’a, yüzde 94 engelli olmasına rağmen Adli Tıp Kurumu tarafından henüz bir rapor düzenlenmemiştir.

Hasta tutsaklara özgürlük diyoruz.

BAŞKAN – Çorum Milletvekili Sayın Mehmet Tahtasız...

12.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Erzincan'a geçmiş olsun dileklerini ilettiğine ve benzine yapılan zamma ilişkin açıklaması

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Sayın Başkan, Erzincan’ımıza çok geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

Halkımıza AKP zihniyetinin bu gece bir müjdesi var, hayırlı olsun, benzine zam, zam, zam. Dokuz ay öncesinde, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan genel seçim sürecinde yaptığı konuşmada “Cudi, Gabar’da günlük 100 bin varil üretim kapasitesine sahip petrol bulduk, rafinerilere sevk etmeye başladık.” demişti. Süleyman Soylu da “Gabar’da bulduğumuz petrolü direkt traktöre koy, çalıştır.” demişti. O tarihte, benzinin litresi 20 lira, mazotun litresi 19 liraydı. Dün mazota 2 lira 55 kuruş zam geldi, bu gece de benzine. Ey çiftçi, mazotun litre fiyatı 45 lirayı geçti. Halkımız “Cudi, Gabar’da bulunan petrole ne oldu acaba, hortumu rafineri yerine 5’li çetenin deposuna mı bağlandı?” diye soruyor. Lütfen, bulunan o petrolü çiftçimize, nakliyeciler esnafımıza vergisiz verin, üretimi teşvik edin çünkü çiftçimiz traktörün marşına basamıyor, “Biz bu mazot fiyatlarıyla nasıl üretim yapacağız?” diye kara kara düşünüyor. Halkımızı kandırmaktan, seçim öncesi boş vaatler vermekten, zam üstüne zam yapmaktan bıkmadınız ama...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Konya Milletvekili Sayın Barış Bektaş...

13.- Konya Milletvekili Barış Bektaş’ın, Erzincan’daki madencilere ve ailelerine geçmiş olsun dileklerini ilettiğine ve Eti Alüminyum Fabrikasındaki işçilerin eylemine ilişkin açıklaması

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle, Erzincan’daki madencilerimize ve ailelerine geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

1969 yılında bir cumhuriyet kazanımı olarak Konya’nın Seydişehir ilçesinde faaliyete başlayan ve 2005 yılında yandaş bir şirkete özelleştirme adı altında düşük ücretle hediye edilen Eti Alüminyum fabrikasındaki işçilerin sömürü düzeyindeki ücrete karşı eylemde olduğunu yüce Meclisimizin dikkatine sunuyorum. Ayrıca, Eti Alüminyum emekçilerinin sağlığını dahi tehlikeye atarak ağır sanayi kolunda çalıştığını ve buna karşılık sefalet düzeyinde bir ücret aldıklarını belirtmek isterim. İnsanlığın en yüce değeri olan emeğin sefalet ücretleriyle sömürülmesine, eylem yapan emekçilerin yandaş işveren tarafından görmezden gelinmesine Meclisimiz olarak sessiz kalmamalıyız. Başta Seydişehir Alüminyum emekçileri olmak üzere Türkiye’nin dört bir yanındaki işçilerin hakkını korumalı, işverenlerin sömürü düzeyindeki uygulamalarına son verilmesini sağlamalıyız.

Saygılarımla.

BAŞKAN - Uşak Milletvekili Sayın Ali Karaoba...

14.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba’nın, kamudaki tüm taşeron işçilerin mağdur edildiğine ilişkin açıklaması

ALİ KARAOBA (Uşak) – Teşekkürler Sayın Başkan.

AKP maalesef her seçim öncesi söz verip tutmamayı alışkanlık hâline getirdi. Çalışma Bakanının ve AKP’nin seçim öncesi taşeron işçilerimize kadro sözünün yerinde yeller esiyor, utanıp sıkılan kimse de yok. Taşeron işçilerimizin hakları gasbediliyor, emekçiler İş Kanunu’ndaki haklarından faydalanamıyor; firmalar isim değiştirerek kıdem tazminatı ödemiyor; yıllardır promosyon alamıyorlar. Karayollarında, PTT’de, KİT’lerde taşeron işçilerimizi mağdur ediyorsunuz. Toplu pazarlık ve grev haklarının olmadığı bir statüye mahkûm ettiğiniz kiralık araç şoförlerinin, belediyelerdeki işçilerin, kamudaki tüm taşeron işçilerimizin kadrolarını verin, kurumlarımızı ve emekçilerimizi daha fazla yıpratmayın, taşeron işçilerimize haklarını verin, taşeron işçilerimiz haklarını alacak.

BAŞKAN – Osmaniye Milletvekili Sayın Asu Kaya...

15.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Cumhurbaşkanının geçtiğimiz günlerde Hatay'da yaptığı açıklamalara ve Osmaniye'nin Düziçi ilçesinin sorunlarına ilişkin açıklaması

ASU KAYA (Osmaniye) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Cumhurbaşkanı geçtiğimiz günlerde “Merkezî yönetim ile yerel yönetim el ele vermezse o şehre bir şey gelmez. Hatay’a geldi mi? Hatay garip kaldı.” dedi. Ben de söylüyorum, Osmaniye’ye de gelmedi, Düziçi’ne de gelmedi. Düziçi ilçesini iktidar yönetiyor ama Düziçi’nin suyu yok, her yer çöp, yol hiç yok, Cumhuriyet’in Belediye Başkanı zaten ortada hiç yok, temel hizmetler hiç verilmiyor. Düziçi halkı hayal projelerle oyalanıyor, ortada yol yok, siz teleferik yapıyorsunuz. O da bir işe yarasa bari, çalışmıyor. Halkın vergileri atıl bıraktığımız projeleriniz için heba ediliyor. Bir baraj bile yapılamıyor Düziçi’ne, her sene bir erteleme.

Bugün 14 Şubat Sevgililer Günü. Düziçi’nin sevgilileri, çiftleri şöyle diyorlar birbirlerine: “Aşkımız hiç bitmesin Çatak Barajı gibi.” Düziçi’nin gençlerinin bu ironisi size utanç olmalı. Artık Çatak Barajı bitsin, Düziçili, vatandaşlarımızın su çilesi sona ersin.

BAŞKAN – “Sevenler de kavuşsun.” diyorlar. Çatak Barajı...

Amasya Milletvekili Sayın Reşat Karagöz...

16.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, dualarının Erzincan İliç'teki tüm maden işçileri ve aileleriyle birlikte olduğuna ve ilaç bulamama sorununa ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Dualarımız Erzincan İliç'teki tüm maden işçilerimiz ve aileleriyle birlikte.

Vatandaşlarımızın sağlık alanında yaşadığı en büyük sorunlardan biri de ülkemizde yaşanan ilaç yokluğu sorunudur. Son yıllarda döviz kurunun yükselmesiyle birlikte ilaç bulamama sorunu kronik hâle gelmiştir. Ömür boyu kullanılması gereken ilaçlar, kanser hastalarının ilaçları gibi hayati önem teşkil eden ilaçlar konusunda Hükümetin bu kadar duyarsız kalması kabul edilebilecek bir şey değildir.

Ülke içinde ilaca erişim sağlayamayan vatandaşlarımız yurt dışından getirdikleri ilaçlara ev kirası öder gibi her ay para ödemektedirler. Taşovalı hemşehrimiz Fatma Yeter de bu konudan mağdur olan vatandaşlarımızdan yalnızca birisidir. Ömür boyu kullanmak zorunda olduğu ilaca nisan ayından bu yana erişim sağlayamamakta ve ilacı her ay kendi imkânlarıyla yurt dışından getirmektedir. Sağlık Bakanlığı yıllardır sürmekte olan bu soruna artık müdahil olmalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Tekirdağ Milletvekili Sayın Mestan Özcan...

17.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, Erzincan'ın düşman işgalinden kurtuluşunun yıl dönümüne ve Erzincan ili İliç ilçesindeki maden sahasında yaşanan felakete ilişkin açıklaması

MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; her 13 Şubatta olduğu gibi Erzincan'ımızın düşman işgalinden kurtuluşunun yıl dönümünü büyük bir gururla kutluyor, bizlere bu onurlu günü yaşatan hakkı ödenemez vatan evlatlarımızın bundan tam yüz altı yıl önce verdiği kurtuluş mücadelesinde başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları olmak üzere, aziz ecdadımızı rahmetle, saygıyla ve minnetle yâd ediyorum.

Gururunu yaşadığımız mücadelenin zaferini kutladığımız bugünde Erzincan ili İliç ilçemizdeki maden sahasında yaşanan felaket yüreğimize ateş düşürdü. Bu elim hadiseden etkilenen madencilerimizin sağ olarak kurtarılması için devletimiz sahada tüm birimleri ve imkânlarıyla seferber olmuştur, olmaya da devam ediyor. Can kaybı yaşanmaması ve acılarımızın artmaması en büyük duamızdır. Rabb'im madenci kardeşlerimizi korusun; onları evlatlarına, ailelerine ve sevenlerine bağışlasın; milletimizi, Erzincan'ımızı ve ülkemizi her türlü afetten ve musibetten esirgesin inşallah diyor, Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Diyarbakır Milletvekili Sayın Mehmet Kamaç...

18.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Kamaç'ın, işin ehli olanların her dediğine kulak tıkayan iktidarın ülkede defalarca meydana gelen maden kazalarının müsebbibi olduğuna ilişkin açıklaması

MEHMET KAMAÇ (Diyarbakır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Son yirmi yılda Maden Kanunu 21 kez değişti, şimdi 22'nci kez değiştirilmeye çalışılıyor. Yapılan bütün değişiklikler doğal kaynakların daha iyi korunması ve madencilik faaliyetlerinin denetlenmesi yerine, ruhsatların daha kolay ve keyfi bir şekilde dağıtılmasına yol açıyor. Bu işin ehli olan uzmanların, mühendislerin ve çevre bilimcilerin her dediğine kulak tıkayan, tüm bilirkişi raporlarını işlevsiz kılan iktidar ülkemizde defalarca meydana gelen maden kazalarının müsebbibidir. Hatadan dönmek yerine ısrarla devam edilen bu politikalar yoksul halkın, gariban işçinin canına mal olmaktadır. Bahse konu madende siyanür sızıntısına rağmen gerekli denetimler yapılmadı, üstüne üstlük bir de vergi borçları yasal düzenlemeyle düşürüldü. Böyle devam edilirse felaketler de devam edecek, işçiler son günlerine kadar sermaye sahiplerinin maksimum kâr hırsı yüzünden canlarından olacaklar.

BAŞKAN - Samsun Milletvekili Sayın Murat Çan...

19.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Erzincan İliç'teki maden ocağında yaşanan felakete ve bu felaketin siyasi sorumlularının hesap vereceğine ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Dualarımız, yüreklerimiz maden ocağında yaşanan felaket sonrasında kendilerinden haber alınamayan işçilerimizle birlikte Erzincan İliç'te. Önce 9 canımıza sağ salım kavuşacağız, sonra göz göre göre gelen bu felakette kusuru ve sorumluluğu bulunan herkesin adalete hesap vermesini sağlayacağız. Nasıl olur da buraya defalarca kapasite artırımı onayı verilir? Sonunda siyanür ve sülfürik asit dağları çöktü. Bu felaketin siyasi sorumluları da var ve onlar da hesap verecekler. On beş yılda 386 bin maden ruhsatı dağıtıp madencileri, termikçileri, nükleer santralcileri ihya edenler hesap verecektir. İliç, Akbelen, Akkuyu, Salda Gölü, imar barışı ve Ayder Yaylası katliamlarının faili kurumsaldır, AK PARTİ'dir; siyaseten de hukuken de hesap verecek.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Bursa Milletvekili Sayın Hasan Öztürk.

20.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, Adana Büyükşehir Belediyesi Özel Kalem Müdürü Samet Gündük'ün vefatına ve Umut Vakfının Türkiye Silahlı Şiddet Haritası Raporu'na ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Sayın Başkan, iki gün önce Adana Büyükşehir Belediyesi Özel Kalem Müdürü Samet Gündük uğradığı silahlı saldırı sonucu hayatını kaybetti. Değerli kardeşimize Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyorum.

Umut Vakfının Türkiye Silahlı Şiddet Haritası Raporu açıklandı. Rapora göre 2023 yılında 3.773 silahlı şiddet olayı basına yansıdı. Basına yansıyan bu olaylarda 2.318 kişi öldü, 3.820 kişi de yaralandı. Yaşanan silahlı şiddet olaylarının 3.212'si ateşli silahlarla, yüzde 15'ine denk gelen 561'i de kesici aletlerle işlendi. Rapor ayrıntılı, tablo hazin. İçişleri Bakanı acaba bu rapor hakkında ne düşünüyor? Ateşli silahlara bu kadar kolay nasıl ulaşıyor? Adalet Bakanı acaba ne düşünüyor? Yargiya güven azalınca sonuçlar neler oluyor? İktidar sahipleri acaba ne düşünüyor? Kullandığımız bu kirli dil, bakın, nasıl bir tablo yaratıyor.

BAŞKAN - Gaziantep Milletvekili Sayın Melih Meriç depremle ilgili olma ricasıyla...

Buyurun.

21.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Gaziantep'te Araban-Aşağı Yufkalı, Araban-Fakılı, Araban-Aşağı Karavaiz arasında bulunan tarım arazilerinin yollarına ilişkin açıklaması

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Gaziantep Araban ilçesinde Araban-Aşağıyufkalı, Araban-Fakılı, Araban-Aşağıkaravaiz arasında bulunan ve halk dilinde “mafara bölgesi” diye adlandırılan tarım arazilerinin yolları çiftçilerin taleplerine rağmen bir türlü yapılmamıştır. İlgili kurumlar yıllardır vatandaşlarımızı geçici sözlerle oyalamakta, inşa edilemeyen yolların hâli büyük mağduriyetler yaratmaktadır. Yollar yapılmadığı için ekim zamanı yollar bataklığa dönüşmekte, çiftçilerimiz zor durumda kalmaktadır. Hatta hasat zamanı olası bir yangın durumunda itfaiye araçları yol olmayan tarım alanlarına çok zor şartlarda ulaşabilmektedir. Gaziantep'te hemşehrilerimizin üretim kabiliyetini kısıtlayan, tarlalarımızı bataklığa dönüştüren, arazilere acil durumlarda bile zorlukla ulaşılmasına sebep olan sorun derhâl giderilmelidir. Üretimin, emeğin ve bereketin şehri olan Gaziantep'e yakışmayan bu tablo ortadan bir an önce kaldırılmalıdır.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım. (CHP sıralarından alkışlar)

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ (Devam)

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, depremle ilgili sorunlar için söz talep eden Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'ten bu konu hakkında bir şey duymadıklarından bir daha kendisinin böyle bir talebini karşılamayacağına ilişkin konuşması

BAŞKAN - Deprem sorunları hakkında bir şey duymadık Sayın Meriç ve benden bu şekilde söz talep ettiniz. Bir daha böyle bir talebinizi karşılamayacağımı bilmenizi istiyorum, esefle karşılıyorum.

Bundan sonraki 2 arkadaş, lütfen depremle sınırlı tutsunlar. Elbette ki yörenizin sorunlarını dile getireceksiniz ama böyle bir şey de değil yani normal, herkes gibi sıraya girip alırsınız.

Buyurun Sayın Asu Kaya...

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

22.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, depremzedelerin barınma sorununa ilişkin açıklaması

ASU KAYA (Osmaniye) – “Beni unutmaktan korku/Beni yalnızlıktan korku/İçimdeki merhamet soğumasın/Yüzünü çevirme acımdan/Beni taşta dönmekten korku.”

Depremın üzerinden bir yıl geçti, kaybettiklerimizi rahmetle anıyorum. “Unutulduk, çaresizliğe mahkûm bırakıldık. Zaten yoksulduk, mutlak yokluğa düşürüldük.” diyor depremzedeler. Yaşam mücadelesi verirken devlete “Söz verdiğiniz evlerimiz nerede? Siz ‘villa’ derken çadırlardaki sefaletimiz daha ne kadar sürecek?” diye sormaya da devam ediyorlar. Osmaniye'nin Tehçi köyündeki insanlarımız “Köyevleri yapacaklardı, yer tespiti de atılan temel de yok.” diyorlar. Hasanbeyli Kalecik'te insanlar atılan temellerin başını bekliyorlar; yetmiyor, TOKİ kuralarını beklemek zorunda bırakılıyorlar; kaç kış çadırdaki konteynerde geçirecekler bilmiyorlar. Size sesleniyorum: Krize dönen barınma sorununu seçim malzemesi yapmaktan vazgeçin. Deprem bölgesini unutmayın, bölgenin üzerindeki ölü toprağını kaldırın.

BAŞKAN - Kahramanmaraş Milletvekili Sayın İrfan Karatutlu...

23.- Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun, birleşimi yöneten Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'e ve ülkeye geçmiş olsun dilediklerine, Kahramanmaraş'ın kurtuluşunun 104'üncü yıl dönümüne ve depremin 1'inci yılına ilişkin açıklaması

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, öncelikle şahsınıza geçmiş olsun ve ülkemize geçmiş olsun diliyorum.

İki gün önce buruk da olsa Kahramanmaraş'ın kurtuluşunun 104'üncü yıl dönümünü kutladık. Depremın 1'inci yılının haftasında kentimiz de diğer iller gibi ayağa kalkmaya çalışıyor. Kurtuluşumuzda Hükümetten bir bakan bile göremedik. Depremın 1'inci yılında depremde yıkılan hastanelerin yerine bir yıl geçmesine rağmen hastaların alt alta, üst üste tedavi olmaya çalıştığı bir sağlık sistemi, uçakların kalkıp inmede zorlandığı ve sefer saatlerinin uygun olmadığı bir havaalanı olan, depremin sorumluluğunun üç beş müteahhide yıkıldığı, vatandaşın orta hasar, rezerv alan, uygun olan, uygun olmayan alan mağduriyeti yaşadığı bir kenttir Kahramanmaraş.

Allah yardımcımız olsun.

BAŞKAN – Teşekkürler.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer bir dakikalık konuşmasında Ömer Faruk Gergerlioğlu Milletvekilimizin dün yaptığı atışma üzerinden direkt kendisine sataştı. Uygun görürseniz satışmadan söz istiyorum.

BAŞKAN – Konuşmasını yerinden yaptığı için Sayın Gergerlioğlu'na yerinden cevap hakkını kullandıracağım.

Buyurun Sayın Gergerlioğlu.

24.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Gazze için hamasetten başka bir şey yapmayan iktidarın Vekili Mustafa Hakan Özer bize laf yetiştirmeye çalışıyor. Haberi de yok, Yasin Börü katledildiğinde hesabını ilk soranlardanım. HÜDA PAR yetkilileri de defalarca, AK PARTİ'nin Yasin Börü'yü istismar ettiğini söylemiştir.

Gazze'deki katliam için “Lahey Adalet Divanına başvurdunuz mu?” diye sordum dün konuşmacınıza, tek bir kelime cevap veremedi. Daha hâlâ utanmadan çıkıp konuşuyorsunuz. Ticaret devam ediyor, kasım ayında -TÜİK açıkladı, başkası değil- Türkiye-İsrail ticareti tavan yaptı. İşte gerçekler ortada. Bunları söylediğimiz zaman rahatsız oluyorsunuz. Uluslararası Lahey Adalet Divanına sadece Güney Afrika başvurdu. Hamasetten başka bir şey yapmayan iktidar hâlâ bekliyor ve bize laf yetiştirmeye çalışıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bitirelim lütfen Sayın Gergerlioğlu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Gerçekler ortada Sayın Başkanım, iktidarın samimiyetsiz olduğu ortada, ikiyüzlü olduğu ortada. Biz dünkü konuşmamızda Refah'a büyük bir soykırımın geldiğini ve daha da artarak binlerce bebek ve çocuğun ölebileceğini söyledik. Hâlen herhangi bir mahkeme kararı da yok; Türkiye'den İsrail'e giden ihracatla ilgili, durdurulmasına yönelik bir karar yok. Yine, Lahey Adalet Divanına Güney Afrika başvurdu, Nikaragua katılımcı olarak başvurdu, Ürdün ve Bangladeş de başvurdu ama Türkiye'den tek bir seda yok. İktidar, boş boş konuşuyor, hamaset yapıyor ve burada bize laf yetiştirmeye çalışıyor. Bu söylediklerimi inkâr edebilir mi? Mümkün değil. Tüm belgeleriyle biz bunu dün açıkladık ama bize böylesine hamaset dolu cevaplar vermeye çalışıyor.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkürler.

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) – Başkanım, şahsıma laf edildi, söz istiyorum.

BAŞKAN – Şahsınıza laf edilmedi, çok dikkatli dinledim, cevap verdi, lütfen...

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) – İsmimi söyleyerek...

BAŞKAN – İsmi söyleyebilir; mübarek adınızı herkes söyler, ne olacak?

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) – Peki.

Yarın bir dakikada söz alırsam cevabını veririm ben size Sayın Gergerlioğlu.

BAŞKAN – Sayın Hatip, herhangi bir sataşma olup olmadığını dikkatli dinledim; sadece siz konuştunuz, onu cevapladı.

Şimdi Grup Başkan Vekillerinin söz hakkını yerine getireceğim.

Saadet Partisi adına Sayın Bülent Kaya.

Buyurun.

25.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, dün Erzincan'da meydana gelen maden faciasına, iki yıl önce Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman tarafından verilen soru önergesine, iş güvenliği sorununa ve kamunun vatandaşların canını hiçe saydığına, Türkiye'nin altın rezerviyle ilgili verilere ve bu verilerin, iktidarın vatandaşı değil yabancı şirketleri koruduğunu gösterdiğine ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün Erzincan'da meydana gelen, elbette bir maden kazası diyemeyeceğim bir maden faciasında, bir maden katliamında hâlâ göçük altında olan ve kendileriyle ve sayılarıyla ilgili çeşitli rivayetler olan işçilerimizden bihaber bir şekilde şu an Genel Kurul çalışmalarımıza devam ediyoruz. Bu, hem işçilerimizin sağlığı açısından bir facia ve katliam hem de çevresel etkileri itibarıyla bir facia ve katliam. Bunun âdeta bağıra bağıra geldiğini ve maalesef her soruna iktidarın ve bürokrasinin o soğuk yüzüyle çoğu zaman kes kopyalayapıştır kalıp cümlelerle cevap verdiği, sorunları çözmek ve irdelemek yerine halının altına süpürdüğü bir yönetim anlayışından kaynaklandığını maalesef üzülerek görüyoruz. Görmediğiniz sorunlar gün gelir kendisini zorla size gösterir; işte, Erzincan İliç tam da buna örnek olan bir maden katliamı, bir maden faciasıdır. Burada ihmali olan herkesin taksirli bir suç, taksirli bir kasıt suçu işlediği de ortadadır çünkü dediğim gibi, birçok uyarıya kulaklarını tıkayarak basmakalıp cümlelerle cevap veren yetkililer ortada.

Dolayısıyla, örneklerinden bir tanesi, Erzincan'daki bu felaket henüz meydana gelmeden önce Konya Milletvekilimiz Abdulkadir Karaduman tarafından dikkat çekilen bir konuydu, iki yıl önce bu soru önergesi verilmişti. Dönemin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Sayın Murat Kurum ortaya çıkan çevresel risklerden söz etmiş ancak Bakan, kendisi verdiği cevapta: “Maden sahasında faaliyet sırasında izlenecek tüm parametreler, izleme sıklıkları ve alınacak tüm önlemler ÇED sürecinde belirlenmiş olup Bakanlığımızca da takip edilmekte ve değerlendirilmektedir.” İşte, kes kopyalayapıştır dediğim cevap tam da bu çünkü siz hangi soruyu sorarsanız sorun Sayın Bakan sorunla ilgilenmekten ziyade danışmanlarının, bürokratlarının getirdiği bu kes kopyalayapıştır cevaplarla sorunu geçiştirmektedir.

Dolayısıyla, bugün meydana gelen facia bilinçli bir taksirle âdeta ihmal edilen bir kazanın sonucudur. Maden şirketinin siyanür havuzunda gerçekleşen bu sızmanın Fırat Nehri aracılığıyla bölgeyi zehirleme riski de hâlâ cevaplandırılmamış bir konudur. Bununla ilgili, herhangi bir yetkisi olmayan Sayın Binali Yıldırım Bey yerine yetkili birilerinin vatandaşlarımızı düzenli bilgilendirmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Bu risklerin yanı sıra canımızı yakan bir başka konu da iş güvenliği sorunumuzun her geçen gün şiddetlenerek karşımıza çıkmasıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kaya.

Toparlayalım lütfen.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Çünkü Sayın Cumhurbaşkanımız ülkeyi bir şirket gibi yönetmekten bahsetmişti ama kendi ülkelerinde bu kadar pervasızca çevre sorunlarına yol açamayan şirketler, kendi ülkelerinde bu kadar pervasızca işçi sağlığını yok sayamayan şirketler, Türkiye’de âdeta bir sömürge ülkesi gibi, iş güvenliğine dikkat etmeden, çevresel etkilerine dikkat etmeden maden ve benzeri faaliyetlerde bulunabilmektedirler. Dolayısıyla, evet, Türkiye’yi bir şirket gibi yönetecekseniz hiç olmazsa Batılı ülkelerde şirketlerin dikkat ettiği kurallara riayet ederek bu ülkeyi yönetin diye Sayın Cumhurbaşkanımıza bir çağrıda bulunuyoruz.

2023 yılında 1.932 işçi “iş cinayeti” dediğimiz ihmallerin kurbanı olarak vefat etti. Bu da günde en az 5 işçimizin maalesef alınamayan iş güvenliği tedbirleri sebebiyle hayatını kaybettiğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla bunu bir iş cinayeti olarak da tarif etmek mümkündür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bitirelim Sayın Başkan.

Buyurun.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Daha önce benzerlerini Amasra’da, Soma’da, Ermenek’te ve diğer madenlerde maalesef kaybettiğimiz canlarda gördük. Burada kamunun bir ihmali var ama kamu maalesef kendi yandaşı olan iş adamlarının maliyetlerini yükseltmemek adına vatandaşların canını hiçe saymaktadır. Onun için biz bunu bir kader değil bunu bir bilinçli taksir, bir bilinçli kasıt olarak görüyoruz. İnşallah bu iktidara ders olur diyoruz ama maalesef dün görüşülmekte olan Maden Yasası’nda da iş güvenliğiyle ilgili herhangi bir konunun olmaması iktidarın bu konuları çok da umursamadığının bir göstergesidir.

7 milyon 200 bin dolar vergi borcu affedilen İliç’teki maden sahasının sahibi şirkete devletimiz lütfedip 131 bin 516 TL idari para cezası kesmiş; ben buradan sesleniyorum: İdari para cezası sizin olsun, ödemediğiniz vergileri devlete iade edin diyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Eğer müsaade ederseniz son bir dakikayla toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Dolayısıyla, burada, her ne hikmetse bu yabancı şirketlerin bir de yerli iş birlikçi ortakları var, bu Erzincan’da da böyle, diğer maden sahalarında da. Bu diğer yabancı şirketlerin yapmadığı bürokratik engelleri aşma veya komisyon dağıtma işlerini herhâlde yerli firmalar üzerinden yapıyorlar diye düşünmekten kendimizi alıkoyamıyoruz. Maalesef, bu yerli iş birlikçi şirketler aldıkları rant karşılığında kendi ülkelerini yabancı şirketlere peşkeş çekmekten hiçbir zaman geri durmuyorlar.

Türkiye’nin toplam altın rezervinin 500 milyar dolar olduğundan bahsediliyor. Bunun tamamı çıkarılsa bile devlete kalan para 15 milyar dolar yani 500 milyar doları yabancıya peşkeş çekeceksiniz, 15 milyar doları vatandaşa dönecek. Bugüne kadar 23 milyar dolarlık rezerv çıkarılmış, elimize geçen para 840 milyon dolar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Bu veriler, iktidarın vatandaşı değil yabancı şirketleri koruduğunun bir göstergesidir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Kaya.

İYİ Parti Grup Başkan Vekili Sayın Erhan Usta.

Buyurun Sayın Usta.

26.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, dün öğle saatlerinde Erzincan İliç'te yaşanan felakete ve bütün olanların sorumlusuna, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Mısır ziyaretine ve Türk devletinin bugün plansız ve tutarsız politikalarla yönetildiğine, İstanbul'da bir sitenin asansöründe kedinin vahşice öldürülmesine, kadroya alınmayan taşeron işçilere, emekli astsubayların sorunlarına ve emekli Orgeneral Saldıray Berk'in vefatına ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dün öğle saatlerinde Erzurum İliç'teki kaza... Tabii, “kaza” diyoruz da aslında bu bir kaza değil yani bu bir cinayet, bu göz göre göre olmuş bir felakettir dolayısıyla bunu “kaza” olarak adlandırmamak lazım. Bunu konuşuyoruz, 9 işçimizin göçük altında olduğu tahmin ediliyor ama sayı da bilinmiyor, hâlâ ulaşılabilmiş değil, inşallah bir an evvel kendilerine sağ bir şekilde ulaşılır.

Şimdi, göçük sonrasında bu siyanür ve sülfürik asit dağları yaklaşık 800 metre kayarak Fırat Nehri'ne kadar geldi. Valiliğin açıklaması var “Fırat'a karışmadı.” diye. Tabii, burada, sadece sülfürik asit ile siyanür yok, 20'ye yakın zehirli atık, kimyasal zehir var içerisinde. Tabii, bizim artık devlete itimadımız kalmadı, daha doğrusu devleti yönetenlere itimadımız kalmadı. Bilimsel rapor çıkıncaya kadar burada karışıp karışmadığını bilemeyiz fakat bu sefer karışmasa bile yarın bir gün bunun Fırat'a karışması an meselesidir. Fırat kenarının 350 metre yakınında siyanür ve sülfürik asit atıklı bir havuz oluşturmak hangi akla hizmettir? Bunu vicdanla, devlet yönetimiyle nasıl bağdaştırıyorlar; bunu anlamak mümkün değil.

Değerli arkadaşlar, şimdi, tabii, burada çok böyle bilinenin de görünenin de ötesinde bir facia var. Burada “ikinci Çernobil” olarak adlandırabileceğimiz bir çevre felaketiyle Allah korusun karşı karşıya olabiliriz. 9 tane ilimiz var, 3 tane ülke buradan doğrudan etkileniyor ve -bu Fırat'ın üzerinde, bundan sonraki kısmında 5 tane büyük barajımız var- Keban, Karakaya, Atatürk, Birecik ve Karkamış Barajları buralardan besleniyor. Böyle büyük bir felaketle karşı karşıyayız. Tabii, bu konularda ikazlar yapıldı ama bu ikazların hiçbirine maalesef kulak asılmadı çünkü iktidar “ben bilirim” anlayışıyla memleketi yönetiyor, buna rağmen, bu kadar büyük felaketin olma ihtimali çok kuvvetli olan bu yatırım için ÇED raporu düzenleniyor ve ÇED raporu onaylanıyor. Bir de üstelik sadece Fırat'ın üzerinde değil yani Fırat'a yakın değil fay hattının da üzerinde bu havuzlar, bu siyanür havuzları ve buna ÇED raporu verildi ve Bakanlık onayladı, bu ÇED raporunu veren Bakan da Murat Kurum'dur, bugün “İstanbul'u mamur edeceğim.” diye ortaya çıkan Murat Kurum'dur. Tabii “Bu felaketin baş sorumlusu Murat Kurum.” filandan da ziyade bütün bu kararları veren Cumhurbaşkanı Erdoğan'dır, bütün olanların sorumlusu, olacakların sorumlusu kendisidir, bunu milletimiz mutlaka görecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Erdoğan demişken, tabii, Erdoğan'ın dış politikadaki tutarsız tavırlarına bir yenisi eklendi. Mısır Cumhurbaşkanı Sisi'nin ayağına gitti Sayın Cumhurbaşkanı. Hep şunu söylüyoruz, dış politikanın temel kuralıdır: Dış politikada esas olan millî menfaatlerdir, ülke çıkarları çerçevesinde dış politikanın yürütülmesi lazım fakat bugün Türkiye'de Sayın Erdoğan'ın anlık ruh hâline göre bir hariciye politikası yönetiliyor. Bu tabii, tek adam düzeninden kaynaklanan bir durum olsa gerek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – 15 Temmuz faili olarak Birleşik Arap Emirlikleri'ni görmüştü, orayı gitti, ziyaret etti. Sisi'ye “zalim” demişti, “katil” demişti, “darbeci” demişti, Sisi'nin ayağına gitti. Yani bu nasıl bir şey? Hatta, biliyorsunuz, 2019'da İstanbul seçimlerinde Binali Yıldırım'ın karşısındaki rakip olan İmamoğlu'nu “Sisi” olarak adlandırmıştı. E, şimdi Sisi'yle dost olduklarına göre artık Murat

Kurum mu Sisi oldu diye de insan sormadan edemiyor. Tabii, diyecek ki arkadaşlar: “Efendim, dış politikada sürekli düşmanlık veya sürekli dostluk olmaz.” Sürekli düşmanlık, dostluk elbette olmaz ama ben ülkemin ne çıkarı var, ona bakarım. Sisi’yle düşmanlık sadece Doğu Akdeniz’de bize ne kaybettirdi, bunun hesabını yapmak lazım, hiçbir hesap bu şekilde yapılmıyor. Zannediyorum sırada şimdi Esad var. Dolayısıyla, iki bin yıllık kadim bir geleneğe sahip olan Türk devleti bugün, Erdoğan’ın diplomasi bilmez, keyfi ilişkileri yüzünden rüzgârda nereye savrulduğu belli olmayan, plansız ve tutarsız politikalarla yönetilmektedir maalesef.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, bitirin lütfen Sayın Başkan.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İstanbul’da bir sitenin asansöründe kedinin tekmelenerek vahşice öldürüldüğü bir olaya şahit olduk maalesef. Tabii, bu olay ne kadar üzücü ne kadar vahimse, bu kişinin iyi hâl indirimi alarak serbest bırakılması da aslında aynı derecede vahamet efendim. Dolayısıyla, hayvana şiddet cezalarında caydırıcı olacak şekilde bu kanunun uygulamasının yapılması ihtiyacı olduğunu da biz biliyoruz.

Pardon, şimdi Rıdvan Bey uyarıyor, “Erzincan” yerine sehven “Erzurum” demişim, özür diliyorum ve düzeltiyorum; Erzincan İliç’te olan olay tabii ki. Tabii, yirmi dört saattir bu olayla yatıp kalkıyoruz, hakikaten biz de şaşırдық.

Şimdi, dolayısıyla, hayvana şiddet cezalarında daha dikkatli olmak gerekiyor, uygulamanın da caydırıcılığı sağlayacak şekilde olması gerekir.

Kısa birkaç konum daha var: Bu, kadroya alınmayan taşeronlar meselesi var; burada, başından itibaren söylüyoruz, ciddi bir haksızlık yapıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Başkanım, bitirmeye çalışayım.

BAŞKAN – Buyurun, bitirin lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim.

Bu kadro meselesinde, taşerona kadro meselesinde apaçık bir şekilde ciddi adaletsizlik yapıldı, haksızlık yapıldı. Yani aynı kurumda çalışan, aynı işi yapan insanlardan birine “Mutfak üzerinden alındı.” diye kadro verilmedi, diğerine kadro verildi; böyle bir şey olmaz. Dolayısıyla hem sözleşmelerdeki hem de taşerondan kadroya geçirilmesindeki adaletsizliklerin bir an evvel düzeltilmesi gerekiyor. Şimdi, taşeronlar için kapsam dışında kalan yemekhane personeli, kiralık araç şoförleri, fizyoterapistler, biyologlar; radyoloji, laboratuvar, sterilizasyon, diş protez, karayolları, yol bakım, sosyal tesis çalışanları; Milli Eğitim, çağrı merkezi, enerji çalışanları mutlak surette kadroya alınmalıdır.

Diğer bir konu da görevleri süresi boyunca terörle mücadele eden, teröristlerle savaşan ordumuzun göz bebeği astsubaylar, emekli olduklarında -kendi ifadeleriyle- açlıkla savaşıklarını dile getirmektedirler. Birçok astsubayın emekli aylıkları yoksulluk sınırının altında kalmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Bir cümleyle bitireyim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun, lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Astsubaylar, emekliliklerine yansıyacak şekilde makam tazminatlarını alamamakta, maaşlarında yarıdan fazla düşüş yaşanmaktadır. Görev ve makam tazminatı astsubaylar için bir imtiyaz değil hakkın teslimi olacak adil bir taleptir.

Son olarak da bir taziyemiz var. Görevde olduğu dönemde FETÖ kumpaslarına karşı dik duruşu ve mücadelesiyle tanıdığımız emekli Orgeneral Saldıray Berk'in hayatını kaybettiğini üzüntüyle öğrendik. Merhum Berk'e Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyor, ailesine başsağlığı temenni ediyorum.

Size de çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Başkan.

Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Erkan Akçay.

Buyurun Sayın Akçay.

27.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Erzincan İliç'teki özel bir maden ocağında yaşanan toprak kaymasına, bu vahim hadiseyle ilgili Meclis araştırması komisyonu kurulmasının yerinde olacağını düşündüklerine ve ilerleyen saatlerde de bütün gruplar olarak bu Meclis araştırması komisyonunun kurulmasını temin edeceklerine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Erzincan İliç'teki özel bir maden ocağında, dün saat 14.28'de maden ocağından çıkarılan cevherin konumlandırıldığı yığının kayması sonunda 9 madencimiz toprak altında kalmıştır. Kayıp 9 işçiye ulaşmak için tüm imkânlarla seferber olunduğunu ve 827 personelin arama ve kurtarma çalışmalarına katıldığını öğrendik. İnşallah, diliyoruz ki tüm madencilerimize sağ salım kavuşuruz. Erzincanlı vatandaşlarımıza, bütün madencilerimize ve ülkemize geçmiş olsun dileklerimizi iletiyoruz ve üzüntülerimizi dile getiriyoruz. Ancak, kayan yaklaşık 10 milyon metreküplük toprak yığını yaklaşık 300 dönümlük bir alana yayılmış ve bölgede etkisini gösteren yağışlı hava arama çalışmalarını da zorlaştırmaktadır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı olaya ilişkin 3 başmüfettiş ve 1 müfettiş görevlendirildiğini açıklamıştır. İliç Cumhuriyet Başsavcılığınca da adli soruşturma başlatılmış, 4 cumhuriyet savcısı görevlendirilmiştir. İlk aşamada saha sorumlusu dâhil olmak üzere, maden şirketinin 4 yöneticisinin de gözaltına alındığını öğrendik. Ayrıca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve Erzincan Valiliği tarafından yapılan açıklamaya göre, siyanür sızıntısı olmadığı, akan malzemelerin Fırat Nehri'ne ulaşmasının engellenmesi amacıyla Sabırlı Deresi'nin Fırat Nehri'ne ulaştığı menfezin kapaklarının kapatıldığı, nehre herhangi bir malzemenin ulaşması veya karışmasının söz konusu olmadığı, bölgede meydana gelen toprak kaymasının maden alanındaki atık havuzuyla bir ilgisinin de bulunmadığı ifade edilmektedir. İnşallah, özellikle böyle vahim bir hadisede, toprak kayması neticesinde bir çevre felaketinin de yaşanmamasını özellikle diliyoruz. İnşallah can kaybı olmaz, göçük altındaki madencilerimize sağ salım kavuşuruz. Yine maden sahasındaki atıklardan dolayı bir çevre felaketi yaşanmamasını özellikle ve özellikle diliyoruz.

Erzincan İliç'te yaşanan bu vahim hadiseyle ilgili Meclis araştırma komisyonu kurulması, araştırma neticesinde hata, kusur ve varsa kasıtların tespit edilerek alınacak önlemlerin belirlenmesinin yerinde olacağını düşünüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akçay.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - İlerleyen saatlerde de ortaklaşa, bütün gruplar olarak bu Meclis araştırma komisyonunun kurulmasını temin edeceğiz.

Madencilik dünyanın en zor ve tehlikeli işlerinden biridir. Madencilikte esas olan çıkardığımız ürün miktarından önce, iş sağlığı ve işçi güvenliği ve çevrenin zarar görmemesidir. Madencilerin ve maden alanlarının güvenli bir çalışma ortamına kavuşması için ve çevre hassasiyeti için bütün gayreti ve mesaimizi harcamamız gerektiğini düşünüyoruz ve bu düşüncelerle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum; tekrar geçmiş olsun.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Akçay.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit.

Buyurun Sayın Koçyiğit.

28.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Erzincan İliç'te yaşanan felakete ve burada siyasi sorumluluk olduğuna, daha önce de Erzincan İliç'teki maden sahasında sızıntı yaşandığına, bugün Çevre ve Şehircilik Bakanının yaptığı açıklamaya, bölgenin özel olarak ihmal edildiğine ve insanların yoksul olduğu için siyanürlü alanda çalıştığına, bu süreci hep beraber takip edip sorumluları açığa çıkarmak için bir kez daha bütün Türkiye halklarına ve Meclise çağrı yaptıklarına ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Tabii, dünden beri Erzincan İliç'te yaşanan doğa felaketini konuşuyoruz, daha doğrusu yaşanan felaketi konuşuyoruz ama bunun bir doğa felaketi olmadığını çok iyi biliyoruz. Bunun bir sorumlusu olmalı ama burada iki gündür sorumluluk alan hiç kimse olmadığını görüyoruz. Yirmi bir yıldır bu ülkeyi bizler yönetmiyoruz, yirmi bir yıldır bu ülkeyi muhalefet yönetmiyor; yirmi bir yıldır bu ülkeyi AKP yönetiyor, yirmi bir yıldır bu ülkenin dağını, taşını, toprağını, ağacını rant için talan eden AKP'dir. Bugün, İliç'te yaşanan meseleye kaza diyemeyiz, bunu gelip geçici, gerçekten oradaki koşullar nedeniyle bir ihmal sonucunda olmuş istisnai bir durum olarak değerlendiremeyiz. Bu, sistematik olarak toprakları, doğayı, her şeyi ama her şeyi para olarak gören, maden sahası olarak gören anlayışın bir sonucudur. Onun için burada siyasi bir sorumluluk vardır, bu sorumluluğun altını öncelikle çizmek istiyoruz.

Sayın Başkan, sayın vekiller; biz, burada geçen dönem de bu dönem de onlarca defa Meclis kürsüsünde ifade ettik, doğaya hükmetmekten vazgeçin, doğayı sömürmekten vazgeçin, biz insanlar doğanın efendisi değil, sadece bir parçasıyız, doğayla uyumlu yaşamak zorundayız ki bugün bize bırakılan bu doğayı gelecek nesillere de bırakabilelim diye ama maalesef bütün bu uyarılarımızı hiçbir şekilde dikkate almayan bir zihniyetle, bir akılla karşı karşıyayız. Sonuç? Sonuç ne oluyor biliyor musunuz? 7 noktanın üzerinde, 1930'ların başında 7 küsurun üzerinde deprem yaşamış Bingöl Yedisu Fay Hattı'nın üzerine götürüp maden sahası kuracak bir anlayışla karşı karşıyayız. Sonuç, Fırat Nehri'ne sadece 350 metre uzaklıkta siyanürlü altın arayacak kadar büyük bir akıl tutulmasıyla karşı karşıyayız. Hiçbir bilimsel veriye yaslanmayan, hiçbir etiğe yaslanmayan bir rant ve talan düzeniyle karşı karşıyayız ama buna ilişkin burada, bu Mecliste hiçbir özür duymadık, hiçbir af dileme duymadık, sadece varsa yoksa başsağlığı. Biz tekrar ifade ediyoruz: Bu Meclis başsağlığı merkezi değildir; bu Meclis geçmiş olsun merkezi değildir; bu Meclisin bir sorumluluğu var, burada oturan her bir milletvekilinin Türkiye halklarına karşı bir sorumluluğu var. Bizim doğayı korumak gibi, insanları yaşatmak gibi, işçilerin sağlığını korumak gibi, iş güvenliğini sağlamak gibi bir sorumluluğumuz var, sadece burada oturup başsağlığı dilemek olamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Koçyiğit.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Tekrar buradan bunu hatırlatmayı bir borç biliyoruz. O nedenle bu büyük akıl tutulmasından çıkmanın zamanı gelmiştir. Bakın, dün de ifade ettik, daha önce de Erzincan İliç'teki maden sahasında sızıntı oldu, Fırat suyuna karıştı, bütün toplum ayağa kalktı, “Önlem alın.” dedik, “Önlem alın, bu bir çevre felaketine gidecek.” Sonuç ne oldu? Geçici bir süreyle oradaki maden sahasını kapattılar, sonra gittiler; 16,4 milyonluk bir ceza kestiler ve yeniden o maden sahasının kapasitesini artırdılar. Ama yetmedi, dönemin Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum'un imzasıyla yeniden “ÇED olumlu” raporu verildi ve maden sahasının kapasitesi 3 kat artırıldı, bakın, 3 kat artırıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bitirelim lütfen Sayın Koçyiğit.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bugün Çevre ve Şehircilik Bakanı açıklama yapmış, demiş ki: “100 dönüme yayılan 10 milyon metreköplük topraktan bahsediyoruz.” Bu, hani ilk resmî açıklama. Siz bunların hepsini 2’yle, 3’le çarpın, aslında dehşetin boyutunu, olayın boyutunu anlamış oluruz.

Şimdi, İliç’te “9 işçi” deniliyor, bize yansıyan bilgiler 9’dan fazla olduğu yönünde ama daha başka bir sorun var Sayın Başkan, bu İliç’teki insanlar siyanürlü bir alanda niye çalışırlar? Çünkü yoksullar çünkü yoksul bırakılmışlar çünkü bölge özel olarak ihmal ediliyor. Yani orada ölmeseniz bile iş kazasında, kanser olacağını bile bile gidip o siyanürlü sahada çalışan bir işçi gerçeği var. Ya aklıktan ölecek ya kanserden ölecek; insanları bu ikilemin arasında bırakmış bir gerçeklik var.

Bölge illerinin hepsine bakalım, bütün fabrikaları kapatan bir Hükümet var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Lütfen bitirelim.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Şeker fabrikalarını kapattınız tarımı desteklemek yerine, ayakkabı fabrikalarını kapattınız; bölgedeki bütün fabrikaları ya özelleştirdiniz ya kapattınız. Şimdi, insanlara neyi sunuyorsunuz? Topraklarına el koyan, topraklarını maden sahası yapan ve o madende de toprak sahibini, orada üretim yapamı ucuz iş gücü hâline getiren, kölelik koşullarında ölümüne çalıştıran bir akılla karşı karşıyayız. Bunun müsebbibi kimdir? Bugünkü iktidardır. Onun için de bunun hesabı sorulmalıdır.

Ben, bir kez daha bütün Türkiye halklarına ve Meclise çağrı yapıyorum: Bu süreci hep beraber takip edelim, sorumluları açığa çıkaralım. Ve bir daha böyle felaketlerin yaşanmaması için de bu Meclis yasal düzenleme yapmalı; halkın, işçinin, doğanın hakkını ve hukukunu korumalıdır diyorum, Genel Kurulu selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Koçyiğit.

Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Gökhan Günaydın...

Buyurun Sayın Günaydın.

29.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın’ın, birleşimi yöneten Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder’e, Erzincan İliç’te 9 emekçinin 10 milyon metreköp liçli yığının altında kaldığına, Meclisin, Genel Kurul gündeminden bugün geri çekilen Maden Yasası’yla ilgili görüşünü ortaya koyması ve düzenleme yapması gerektiğine, bugün, altın madeninde çıkartılan altının yüzde 98’ini çıkartan yabancıların aldığına ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkan.

Öncelikle sağlıklı Meclisi yönetiyor olmanızdan duyduğum memnuniyeti ifade etmek isterim.

Tabii, maalesef, böyle olumlu cümleler kuramayacağımız bir gündeyiz. İliç’te 9 emekçi kardeşimiz 10 milyon metreköp liçli yığının altında kaldı. Bu, bir toprak yığını değildir; bu, işleminden geçirilmiş, siyanürlendirilmiş bir liç yığınının altındadır. Peki, bu liç yığınının altında kalan yalnızca 9 işçi, emekçi kardeşimiz midir? Açıkçası, aslında bu liç yığınının altında kalan AKP’dir. Birazdan söyleyeceğim -kaba bir hakaret etmek için kurmuyorum bu cümleyi- birazdan gerekçelerini ortaya koyacağım ancak daha önemli bir şey var: Bu yığının altında kalmaya Meclis razı mı, değil mi; bugün bunun kararını vereceğiz. Bakınız, sözlerimi netleştirmek ve ayaklarını yere bastırmak isterim: Orada siyanürle altın araması yapılıyor, bize de bunun çok doğal olduğu söyleniyor. Ben söyleyeyim size: 2000 yılında Çekoslovakya siyanürle altın aramayı yasakladı, 2002 yılında Almanya, 2009 yılında Macaristan yasakladı, 2010 yılında Avrupa

Birliği Komisyonu Avrupa topraklarında siyanürle altın madenciliğinin yasaklanmasına ilişkin bir teklifi oy birliğiyle kabul etti. Demek ki 2010’da Avrupa’nın yasakladığı bir şeyi, çok daha evvel AB’nin bazı ülkelerinin yasakladığı bir konuyu Türkiye normalmiş gibi 2024’te yapıyor.

şimdi, bir Maden Yasası getirdiniz değil mi -bugün görüőlecekti- niye kaldırıyorsunuz, niye geri çekiyorsunuz? Aslında tam zamanıdır. Bir maden faciası ortaya çıkmışsa, o liç yığınının altında kalmak istemiyorsa bu Meclis bu Maden Yasası’yla ilgili görüşünü ortaya koymalı ve düzenleme yapmalı. Niye getiremiyorsunuz biliyor musunuz? Tıpkı bugüne kadar yaptığınız gibi meseleyi daha da liberalize edeceğiniz, işçi sağlığı ve güvenliğini hiç önemsemeyeceğiniz, şirket kârını da maksimize etmeyi amaçlayan bir teklif getiriyordunuz; bunun kamuoyunda böyle bir duyarlılık yükselmişken görüőlmesinden korkuyorsunuz. Ben şimdi söyleyeyim; bunu geri çekin, evet, geri çekin ve yerine şunu getirin: “Türkiye Cumhuriyeti’nde tıpkı Avrupa’da on beş yıl evvel yapıldığı gibi siyanürle altın aramayı yasaklıyoruz.” deyin; gelin, bunu hep beraber oy birliğiyle geçirelim.

Başka bir şey daha, bakın arkadaşlar, ben Osmanlı iktisadı dersi verdim üniversitelerde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAşKAN – Buyurun Sayın Günaydın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Osmanlı’nın son döneminde altın çıkartanlar çıkarttıkları altınların yüzde 75’ini alıyormuş. Biz de bunu “Osmanlı ne kadar gerilemiş, yabancı çıkarlara ne kadar mahkûm olmuş.” diyerek anlatıyorduk. Ya, bir insan altınının yüzde 75’ini yabancılara verir mi? Bugün durum ne? Bugün altın madeninde çıkarılan altının yüzde 98’ini çıkaran yabancılar alıyor. Yani benim toprağımı bir daha kullanılamaz hâle getiriyorlar, bana siyanürlü bir çevre felaketi armağan ediyorlar ve yüzde 98’ini, Marx’ın yüz elli yıl evvel söylediği gibi, yabancı sermaye ve onun yerli şanak yalayıcıları aralarında üleşiyorlar.

Gelin, bir başka teklif daha getirelim. Altın madenciliğini kamusal bir hâle getirelim ve elbette, bilime uygun, çevre sağlığına, işçi sağlığına uygun şekilde Türkiye’de çıkarttığımız altını kamunun yararına kullanalım; kendi malımız olsun, yabancılardan malı olmasın, var mısınız bunu yapmaya? (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAşKAN – Bitirelim, lütfen Sayın Günaydın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Yani madencilikle ilgili bugüne kadar yaptığımız işlerden vazgeçin. 39 ton altın çıkarttığınız sene, 38 tonunu yabancılar almış. Bunu yalnızca ben söylemiyorum, soru önergelerimize verdiğiniz yanıtlarla da zaten bunu ortaya koyuyorsunuz. Ya, bu ancak bir müstemleke memleketinde olabilir. Buradan açıkça Türkiye Büyük Millet Meclisinin huzurunda söylüyorum: Çıkartılan 39 ton altının 38 tonunu yabancılara vermek ancak bir müstemleke memleketinde olabilir. Buna daha ne kadar göz yumacağız? (CHP sıralarından alkışlar) Türkiye Büyük Millet Meclisi bunun altında kalacak mı? Mesele budur. Yoksa elbette o 9 kardeşimize hepimiz dua ediyoruz, hepimiz diliyoruz ki sağlıklı aramıza dönsünler, evlerine emekleriyle kazandıkları parayı taşıyabilsinler ama Meclis bir ağlama duvarı değildir, Meclis iş yapma yeridir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ve Meclis bu işi Türkiye’nin yararına yapacak mı, yapmayacak mı? şşte, bugünlerde hep beraber sınıyoruz.

Çok teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAşKAN – Teşekkürler Sayın Günaydın.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Abdulhamit Gül.

Buyurun Sayın Gül.

30.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, dün Erzincan İliç'ten gelen acı habere ve devletin olayın ilk anından itibaren tüm imkânlarını seferber ettiğine, AK PARTİ Grubu olarak bu olayla ilgili bir araştırma komisyonu kurulması teklifini Meclisin iradesine sunacaklarına ve Gazi Meclisin bu olayın da yine takipçisi olacağına ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Dün Erzincan İliç'te meydana gelen acı haberle birlikte tüm millet olarak hepimiz büyük bir üzüntüyle sarsıldık ve maalesef, 9 işçimiz toprak altında ve tüm imkânlar seferber edilmiş durumda. Tüm duamız, tüm dileğimiz, tüm isteğimiz bu canlarımızın salimen kurtulmasına yöneliktir, tüm çabamız buna yöneliktir.

(Uğultular)

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Değerli arkadaşlarımız, canlarımız toprağın altındayken...

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) – Arkadaşlar, Grup Başkan Vekiliniz konuşuyor.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT – (Kars) – Çok komik herhâlde!

MAHMUT DİNDAR (Van) – İnsanlar ölmüş, siz orada gülüyorsunuz, ayıp ya!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, arka sıralar; biraz dikkat lütfen.

Grup Başkan Vekili konuşuyor.

Buyurun.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Başta işçilerimiz ve aileleri olmak üzere can Erzincan'a, tüm Türkiye'ye geçmiş olsun dileklerimizi iletiyoruz. Çok üzgünüz, kalbimiz, yüreğimiz, dualarımız Erzincan'la beraber.

Devletimiz, olayın ilk anından itibaren tüm imkânlarını seferber etmiş durumda. Tüm Bakanlarımız, İçişleri Bakanımız, Enerji Bakanımız, ilgili tüm bakanlıklarımızın Bakan Yardımcıları, kurum yöneticileri başından itibaren süreci yakın takip etmekte, koordinasyon merkezi kurulmuş durumda ve bölge illerden arama kurtarma ekipleri de yine madenci kardeşlerimize ulaşmaya yönelik çabaları yakından sürdürüyorlar. 339'u arama kurtarma ekibi olmak üzere 1.708 personel bölgede görev yapmakta. Telefon sinyalleri, metal tespit cihazları, uydu görüntüleri gibi teknik imkânlardan da destek alınıyor. Tek temennimiz, en büyük duamız, madencilerimize sağ salim ulaşmaktır. Olayla ilgili Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından adli soruşturma başlatılmıştır. Ayrıca, idari soruşturmalar başlatılmıştır ve ilk etapta saha sorumlularının da bulunduğu 4 şahıs gözaltına alınmıştır. İnsanımızın canı her şeyin önünde gelmektedir, her şeyden önce gelmektedir. Hiçbir şey insan canından daha kıymetli değildir. Tek bir insanımızın kaybı da bizi derinden yaralar, derinden sarsar. Bu konuyla ilgili adli soruşturma çerçevesinde yapılan, titiz bir şekilde yapılan çalışma maddi gerçeği ortaya çıkaracak. Kimin ihmali, kusuru, sorumluluğu varsa adalet önünde gereken cezayı alacağına inancımız tamdır. Adli süreçlerin bu anlamda titiz bir şekilde sürdürüleceğine ve bu konuda da sorumlular kimse onlardan hesap sorulacağına hepimizin inancı tamdır. Bu çerçevede, Meclis olarak da milletin seçtiği vekiller olarak da konuyu çok yakından takip ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, lütfen.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Tüm siyasi partilerle yapmış olduğumuz görüşmede de yine AK PARTİ Grubu olarak da önerimizi biz verdik. Bu olayla ilgili bir araştırma komisyonu kurulmasını teklif ediyoruz, Meclisimizin iradesine sunacağız ve daha önce olduğu gibi -2010, 2014, 2022 yıllarında

da maden kazalarına ilişkin yine araştırma komisyonlarını kurmuştuk- tüm bu sürecin de Erzincan'daki olayın da tüm yönleriyle Gazi Meclisimiz tarafından takip edilmesi ve ele alınması için ortak iradeyle bu anlamda çabayı yine ortaya koymuş olacağız. Gazi Meclisin, bütün siyasi partilerin bu anlamda ortak bir şekilde gerek adli gerek diğer çalışmaları, atılması gereken adımları, ihmalleri... Bundan sonra yapılması gereken kanuni düzenlemeler de dâhil olmak üzere insanımızı merkeze alan, politika üstü olan tüm bu çalışmaları bizler çok kıymetli buluyoruz. En kısa zamanda komisyonun kurularak yerinde ve ilgili tüm paydaşlarla bu çalışmaları yaparak kanun, idari anlamda daha yapılabilecek ne varsa bunları yapmayı hepimiz için bir sorumluluk olarak görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, bitirelim lütfen.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Değerli arkadaşlar, hiçbir şey insan canından kıymetli değildir. Neye varırsa varсын, ne olursa olsun bu konuda ihmali olanlar ve bundan sonra da atılacak tüm adımlarla ilgili... Bir insanımızın değeri hiçbir ticari ya da başka hiçbir iştirakle mukayese edilemez. İnsanı yaşatmak temel vazifemizdir.

Ben tekrar geçmiş olsun dileklerimle Erzincan'ımıza, tüm milletimize geçmiş olsun diyorum. İşçilerimizin salimen, bir an önce kurtarılması duasıyla milletimize geçmiş olsun diyorum. Gazi Meclisimiz bu olayın da yine takipçisi olacaktır. Devletimiz imkânlarını seferber etmiştir. İnşallah, canlarımıza salimen ulaşırsınız diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Gül.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, çok kısa bir şey ifade etmek istiyorum izniniz olursa.

BAŞKAN – Buyurun.

31.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, gözüaltına alınan İliç sakini Sedat Cezayirlioğlu'na ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Şimdi bir haber aldık. Özellikle bu felaket yaşanmadan önce İliç'in sesini bütün Türkiye'ye duyurmaya çalışan, oranın sakini Sedat Cezayirlioğlu'nun gözüaltına alındığı bilgisi yansıdı. Biz buradan bir kez daha ifade ediyoruz: Oradaki sürecin takipçisi olan, ilk günden beri söz kuran, İliç'te yaşanacak bir felaketin önüne geçmek için canıyla başıyla çalışan, tehditler aldığı hâlde bu süreci yürüten Sedat Cezayirlioğlu yerine sorumluları gözüaltına alın, bu sürecin müsebbiplerini gözüaltına alın. Artık bu süreci daha fazla baskıyla, gözüaltıyla karartmaya çalışmaktan vazgeçin diyorum.

Bütün Genel Kurulun bilgisine.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler.

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Başkanım, biz 20 arkadaşımızla beraber Mecliste yeterince arkadaşın olmadığını görüyoruz. Böylesine önemli bir konu görüşülürken Genel Kurulun takip edilmemesinin kabul edilebilir olmadığını düşünüyoruz ve yoklama talep ediyoruz.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – İç Tüzük'te böyle bir usul yok Başkanım. Oylama yok, oylama esnasında istenir.

BAŞKAN – Oylama esnasında olur Sayın Günaydın; 20 kişi burada dursun, hakkınız baki.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Oylama esnasında isteriz, peki.

BAŞKAN - Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VII.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- AK PARTİ Grubunun, gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 107 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin bu kısmın 1’inci sırasına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine, Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerine ilişkin önerisi

14/2/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun 14/2/2024 Çarşamba günü (bugün) yaptığı toplantısında siyasi parti grupları arasında oy birliği sağlanamadığından İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Abdulhamit Gül

Gaziantep

AK PARTİ Grup Başkan Vekili

Öneri:

Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 107 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin bu kısmın 1’inci sırasına alınması ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi,

Genel Kurulun;

14 Şubat 2024 Çarşamba günü (bugün) birleşiminde 107 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamalarının tamamlanmasına kadar,

15 Şubat 2024 Perşembe günü birleşiminde 107 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin ikinci bölümü üzerindeki konuşmaların tamamlanmasına kadar,

20 Şubat 2024 Salı günü birleşiminde 107 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

21 Şubat 2024 Çarşamba günü birleşiminde 92 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamalarının tamamlanmasına kadar,

22 Şubat 2024 Perşembe günü birleşiminde 92 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

22 Şubat 2024 Perşembe günü birleşiminde 92 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanamaması hâlinde, haftalık çalışma günlerinin dışında 23 Şubat 2024 Cuma günü saat 14.00’te toplanması ve bu birleşiminde denetim konularının görüşülmeyle gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan işlerin görüşülmesi ve aynı birleşimde 92 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesi önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına söz isteyen? Yok.

Saadet Partisi Grubu adına Sayın Bülent Kaya.

Süreniz üç dakikadır.

Buyurun Sayın Kaya.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün de konuşmamda Türkiye Büyük Millet Meclisinin gitgide fonksiyonundan uzaklaştığına dair görüşlerimi paylaşmıştım. Bugün de Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın nasıl bir Meclis görmek istediğine dair -benim de katıldığım- görüşlerini sizlerle paylaşarak Adalet ve Kalkınma Partisindeki milletvekili arkadaşlarımıza Sayın Cumhurbaşkanının özlediği Meclis çalışmalarını birlikte ortaya koyma konusunda iş birliği teklif ediyorum.

Sayın Cumhurbaşkanımız 10 Kasım 2002'de, Adalet ve Kalkınma Partisi 360'ın üzerinde milletvekiliyle bu Parlamentoya girdiği gün grup toplantısında AK PARTİ iktidarında milletvekillerinin otomatik olarak “evet” veya “hayır” dediği bir Meclis olmayacak taahhüdünde ve vaadinde bulundu. Dolayısıyla ben de AK PARTİ'li kardeşlerimize Sayın Erdoğan'ın AK PARTİ iktidarında milletvekillerinin otomatik olarak “evet” ve “hayır” demediği bir Meclis tablosunu özlediğimizi ve beklediğimizi ifade ederek sözlerime başlıyorum. Aynı Cumhurbaşkanımız Sayın Erdoğan 19 Kasım 2002'de yine tarihi bir konuşma yaptı Meclisin rolüne ve fonksiyonuna ilişkin. Sayın Abdulhamit Gül de bir hukukçu olarak iyi takdir edecektir; Sayın Cumhurbaşkanı AK PARTİ Grubuna seslenerek diyordu ki 2002'de: “Gün gün, ay ay yürütmenin yani Bakanlar Kurulumuzun icraatlarını denetleyin çünkü sizin iki temel görevinizden biri yasama, diğeri de denetleme görevidir. ‘Mecliste Hükûmeti denetleme görevini muhalefet partilerine mensup milletvekilleri yapar.’ anlayışı bugünden itibaren tarihe karışmıştır. Hükûmete mensup milletvekilleri Hükûmet kendilerinden nasıl davranmalarını istiyorsa öyle davranırlardı. Hükûmet ‘Elini kaldır.’ dediğinde kaldırır, ‘İndir.’ dediğinde indirirlerdi demeyin sakın. Siz bu anlayışın AK PARTİ iktidarının ilk gününden itibaren tarihe karıştığını ispat edeceksiniz.” İşte, ben de AK PARTİ'li kardeşlerimize seslenerek diyorum ki: Gelin, Sayın Erdoğan'ın özlediği milletvekillerinin kendi hükûmetlerini denetlediği bir Meclisi hep beraber oluşturalım. Bakın, bize çalışma önerileri getiriyorsunuz. Getirdiğiniz her öneri, dediğim gibi, sadece çalışmaları hızlandırmaya dönük. Oysa Hükûmeti denetlemeye dönük hiçbir şeyi kendiniz getirmediğiniz gibi bizim genel görüşmeyle, Meclis araştırmasıyla ilgili bütün taleplerimize otomatik olarak “hayır” deyip Sayın Erdoğan'ın âdeta tepkisini çekiyorsunuz. Oysa, Sayın Cumhurbaşkanı sizden muhalefetin getirdiği genel görüşme veya araştırmalara otomatik olarak “hayır” demenizi beklemiyor ki. Bugüne kadar Hükûmeti denetleyen tek bir konuyu buraya getirmediğiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (Devamla) – Son bir dakika rica edeyim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Son bir dakika lütfen...

BÜLENT KAYA (Devamla) – Oysa, Sayın Cumhurbaşkanı sizlerden “AK PARTİ iktidarını denetlemeyin.” diye bir şey beklemiyor ki. Onun için, bugün Anayasa'da zaten yeterince Meclisin denetim yolları azaldı; Meclis soruşturması için 360 milletvekilinin oyu gerekiyor, Anayasa Mahkemesine sevk için 400 milletvekili bulmak imkânsız, gensoru diye bir şey kalmadı, yazılı soru önergelerine on beş gün içerisinde cevap verme zorunluluğunu bakanlarımız zaten dikkate almıyor. “TOKİ deprem bölgesinde kaç konut inşaatına başladı, kaç tanesini teslim etti?” Cevabını alamıyoruz. “Demirörene verdiğiniz kredinin ne kadarını tahsil ettiniz?” diyoruz, “Ticari sır.” deyip görmezlikten geliyorsunuz. Onun

için, Sayın Cumhurbaşkanına şu an hep beraber ihanet ediyoruz ve kendisinin görmek istediği Meclis tablosunun çok uzağındayız. Gelin, bu Meclisin yasama fonksiyonu dışındaki denetim vazifelerini de birlikte icra edelim. O zaman daha güçlü bir Hükûmet, daha güçlü bir Meclis, daha güçlü bir Türkiye olur diyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kaya.

İYİ Parti Grubu adına Kayseri Milletvekili Sayın Dursun Ataş.

Buyurun Sayın Ataş. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; sözlerime tüm maden kazalarında kaybettiğimiz aziz vatandaşlarımızı saygıyla ve rahmetle anarak başlamak istiyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında AKP iktidarının getirdiği maden kanunu teklifi görüşülürken ne yazık ki göz göre göre gelen bir maden faciasını yaşadık. Evet, göz göre göre gelen bir faciadan bahsediyoruz. Erzincan İliç'te Fırat Nehri'ne sadece 350 metre mesafede Kanadalı bir firma ve bizim meşhur ihale rekortmeni bir yandaş firmamız birlikte siyanürle altın arıyor. Bu süreçte mahkeme kararı beklenmeksizin yapılan kapasite artırımları, maden sahasının ÇED gerekli olmaksızın genişletilmesi gibi sürekli hukuka aykırı gelişmeler yaşanıyor.

Biz de İYİ Parti grubu olarak gelmekte olan tehlikeye defalarca kez dikkat çektik. 2021 yılında 2 Genel Başkan Yardımcımız maden sahasını yerinde inceleyip basın açıklaması yaptılar. Daha sonra Mart 2022'de milletvekili arkadaşımız Sayın Şenol Sunat bu madenle ilgili soru önergesi vermiştir. Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener de Haziran 2022'de grup toplantımızda yine gelen tehlikeye uzun uzun dikkat çekmiştir. Ancak AKP iktidarı rant uğruna bu uyarıların hepsine kulak tıkamış, bu felaketin en büyük sorumlusu konumuna gelmiştir. Üstelik yetmemiş, emekliye, asgari ücretliye, memura yani vatandaşa gelince üç kuruşun hesabını yapan AKP bu yandaş maden şirketinin bir kalemede tam 7,2 milyon dolar vergi borcunu silmiştir. Bu facia sonrası 10 milyon metreküp siyanürlü toprağın Fırat Nehri'ne ve havaya karışması sonucu vatandaşlarımızın, hayvanların ve çevrenin yani kısaca tüm canlı yaşamının bundan nasıl etkileneceği, kısa ve uzun vadede neler olabileceği hâlâ tam olarak hesaplanamamaktadır. Yani, milletin parası Kanadalı şirkete, 5'li çetenin üyelerine giderken vatandaşın payına yine siyanür, yine ölüm düşmüştür.

Değerli milletvekilleri, tıpkı Soma da olduğu gibi, tıpkı Siirt Şirvan'da olduğu gibi, Zonguldak'ta, Amasra'da yaşadığımız gibi bu facia da bize göstermektedir ki AKP iktidarı için insan hayatının bir önemi yoktur, 5'li çetenin önemi vardır; AKP iktidarı için doğanın yeşilinin bir önemi yoktur, doların yeşilinin önemi vardır; AKP iktidarı için vatandaşın bir önemi yoktur, yandaşın önemi vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, son bir dakika Sayın Ataş.

DURSUN ATAŞ (Devamla) – Bakınız, dünyanın en büyük kömür üreticilerinden bir tanesi olan Çin'de 2008 yılında 100 milyon ton başına düşen ölüm sayısı 127 olurken Türkiye'de bu sayı, bu oran 722 olarak kaydedilmiştir. Sadece 2003 yılından bu yana Türkiye'de 529 maden işçisi hayatını kaybetmiştir ama AKP zihniyetine göre bunlar sürekli olan şeylerdir, bu işin fitratında vardır. Bu zihniyetin acı sonucu olarak da bugün Türkiye maden kazaları sonucu yaşanan ölümlerde dünyada ilk sıralarda yer almaktadır.

Bu vesileyle, son olarak, arama kurtarma çalışmaları devam eden kayıp vatandaşlarımızın bir an önce sağlıklı şekilde kurtarılmasını diliyor, Genel Kurulu ve Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Ataş.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Celal Fırat.

Buyurun Sayın Fırat. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır.

DEM PARTİ GRUBU ADINA CELAL FIRAT (İstanbul) – Sayın Başkan, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Maden Kanunu’nun görüşüleceği dün çok üzücü bir felaket haberi hepimizin yüreğini dağlamıştır. Erzincan İliç’te korkunç bir maden faciası yaşandığını hepimiz acı bir şekilde gördük. Siyanür ve sülfürik asit dağları âdeta eritmiş gibi, ülkenin her dağı maden ocaklarıyla âdeta işgal edilmiş durumdadır. Bu korkunç kazada yakınları orada çalışan emekçilerin ailelerine güç diliyorum. Erzincan İliç’te uzun süredir tehlikenin gelmekte olduğu uyarılarına rağmen gerekli önlemlerin alınmadığı bu olayla görülmüştür. Siz madenler için gerekli önlemleri almıyorsunuz ama Erzincan ve İliç’e girişleri yasaklıyorsunuz; ölüme, zehirlenmeye neden olan şirketlere giriş serbest ama yaşamı ve doğayı savunanlara yasak koyuyorsunuz.

Sayın milletvekilleri, umarız can kaybının az olduğu bir haber alırız. İşçilere geçmiş olsun dileklerimizi iletiyor, doğa ve çevre felaketine sebep olan maden alanlarının derhâl kapatılmasını, sorumluların hesap vermesini bekliyoruz.

Değerli milletvekilleri, İliç ilçesinde 2010 yılından beri Çöpler Altın Madeni’nde Anagold Madencilik şirketi altın arama ve çıkarma faaliyetleri yürütmektedir. Madeni işleten Anagold’un yüzde 80’i Kanadalı altın maden şirketi SSR Mining’e, yüzde 20’si ise Çalık Holding Grubu bünyesinde bulunan Lidya Madencilik’e aittir. Anagold’un işlettiği altın madeni bölgesinde zehirli atıkların çevre illeri etkileyeceği uyarılarına rağmen yaşanan tehlike ne yazık ki ilk değildir. 2022 Haziran ayında da bu altın madeninde siyanür taşıyan boru patlamış, zehirli atıkların Fırat Nehri’nin üzerinde İliç Barajı’na doğru karıştığı gündeme gelmiştir.

Erzincan İliç’te Çöpler köyünün tam üstünde işletilen bu altın madeninde yılda 8.900 ton sülfürik asit, 6.500 ton da siyanür kullanılmaktadır. Çalık ve Kanadalı ortağı, İliç’te yüzlerce sondaj yapmış, yapmaya devam ettiğini bu kazayla görmüş vaziyeteyiz.

Sayın milletvekilleri, Türkiye’nin her yerinde yürütülen maden ocakları halkın tepkilerine, çevre örgütlerinin itirazlarına rağmen devam etmektedir. Türkiye’nin dört bir tarafı madencilik projeleriyle çevrilmiş durumdadır. Güzel doğamızın taşını toprağını, akarsularını, nehirlerini siyanür tehdidinde mahkûm etmek bu halka ihanetten başka bir şey değildir diyoruz.

Değerli milletvekilleri, yıllardır bu maden ocağıyla ilgili hem yöre halkı hem de konuyla ilgili uzmanlar pek çok uyarılarda bulunmuşlardır. Erzincan’da aktif bir deprem fay hattı üzerinde olan ve Fırat Nehri’ne kuş uçuşu 300 metre mesafede bulunan altın işletmesinin çok tehlikeli olduğu bilinmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son bir dakika Sayın Fırat.

CELAL FIRAT (Devamla) – Birileri para kazanacak diye bu ülkenin baştan aşağı zehirlenmesine göz yumulmamalıdır. Yıllardır dağda dinamitler patlatıldı, içinden altın çıkarıldı; üst üste yığıldı atıklar, aynı çöp dağı gibi bir kenara yığıldı. Şimdi siyanürle yıkanmış bu devasa kütle Fırat Nehri’ne doğru akıyor, korkunç bir çevre felaketidir bu. Binlerce yıldır Mezopotamya’yı sulayan Fırat Nehri resmen zehirlenecektir.

Tüm bu nedenlerle, Erzincan İliç'te Anagold Altın Madeni İşletmesinde meydana gelen ve can kaybının yanında büyük ve geri dönülmez doğa felaketine sebebiyet veren maden kazasının bütün yönleriyle incelenmesi, bu kazaya sebep olan sorumluların belirlenmesi, hukuk önünde yargılanması için araştırma komisyonu kurulması gerektiğini ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Fırat.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Çanakkale Milletvekili Sayın İsmet Güneşhan. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır Sayın Güneşhan.

Buyurun.

CHP GRUBU ADINA İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Erzincan İliç'te bulunan altın madeninde gerçekleşen facia hepimizin içini yaktı. Maalesef hâlen toprak altında olan 9 işçimiz var; en öncelikli ümidimiz, dileğimiz, dualarımız kendilerine bir an önce sağ salım ulaşılmasıdır.

Bugün AKP Grubunun vermiş olduğu öneri üzerine konuşuyorum. Bugün, Maden Kanunu'yla ilgili teklifte yer alan bazı değişikliklerle ilgili konuları görüşecektik ama verilen bu öneriyle maalesef teklif geri çekilerek sağlıkla ilgili -bazı kanunlarda değişiklik yapılması konusunun konuşulması için- kanun teklifi önümüze getirildi. Şimdi, AKP Grubunun bu yasa teklifini çıkarmayı ne kadar çok istediğini hepimiz çok iyi biliyoruz. Şimdi, ben buradan AKP Grubuna sormak istiyorum: Ne oldu da bu değişikliği yapma zorunluluğunu kendinizde hissettiniz? Eğer dün Çöpler Madeninde bu facia, bu cinayet olmasaydı bu değişikliği yapacak mıydınız? Tabii ki yapmayacaktınız, gündeme aynen devam edilecekti. Neden Meclis gündemini değiştirmek istediniz? Çünkü burada, Türkiye Büyük Millet Meclisinde, Çöpler Madeninde yani İliç ilçemizde meydana gelen facianın konuşulmasını istemiyorsunuz. Oysa, bu facianın burada, bu Mecliste tüm ayrıntılarıyla, detaylarıyla birlikte konuşulması gerekiyor. İşte, konuşulmasın diye bu değişikliği bugün Meclise getirdiniz.

Değerli arkadaşlar, bu facia, olağanüstü bir çevresel felaket yaratmıştır. Yıllardan bu yana yapılan tüm uyarılara kulak tıkanmasının sonucunun ne olduğunu dün hepimiz kendi gözlerimizle gördük. Yani sadece yirmi yılda tüketilecek bir kaynak için Fırat'ın, Türkiye'nin, bölgenin yüzlerce yıl etkileneceği olağanüstü bir çevre felaketiyle bugün karşı karşıya kaldık. Bugün, nesilleri etkileyecek bir felaketle maalesef karşı karşıyayız. Yediğimiz, içtiğimiz her şeye bu zehirler karıştı ve karışmaya devam edecek. Bu, sadece burayı işletenlerin değil, tüm uyarılara rağmen, bu ülkenin yurtseverlerinin itirazlarına rağmen buraya izin veren, yirmi yıl bu ülkeyi yöneten tek adam rejiminin yani bu iktidarın da suçudur.

Değerli arkadaşlar, bakın, Kanadalı şirket Türkiye'ye geliyor, kendi ülkesinde yapamayacağı bir şekilde, vahşice bize sömürge ülkesi muamelesi yaparak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, bitirelim, son bir dakika lütfen.

İSMET GÜNEŞHAN (Devamla) – Altın madeni aramasına karşı çıkmak hepimizin ortak görevidir.

Bakın, değerli arkadaşlar, Alamos Gold, Çanakkale'de kendi seçim bölgesinde de Kaz Dağları'nda da aynı şeyleri yapmak istedi. Yani Kaz Dağları'nda -ki Kaz Dağları'nı hepimiz çok iyi biliyoruz, dünyanın en müstesna yerlerinden bir tanesidir- çevremize, doğamıza ve içtiğimiz suyumıza karışmak istedi ve bunlara karşı tüm Çanakkale olarak, tüm Türkiye olarak mücadele ettik, direndik ve bunda başarılı olduk ancak giderken işte, Çanakkale'de böyle bir çevre felaketi bırakıp gittiler. Aynı şeyle

Erzincan İliç'te de yıllarca mücadele edildi ama maalesef dinlenilmedi, tüm itirazlara rağmen herhangi bir işlem yapılmadı, bugün bu faciayla karşı karşıya kaldık. Gelin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz, sağ olun.

Genel Kurulu selamlayabilirsiniz.

İSMET GÜNEŞHAN (Devamla) – Teşekkür ederim.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun önerisini oylarınıza sunacağım...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Başkanım, şimdi isteyebilir miyiz efendim?

BAŞKAN – Bir 20 kişi kalsın ayağa arkadaşlar.

Grup Başkan Vekilliği de bana kaldı.

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sayın Başkan, yoklama yapılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN – İsmi söylediğim otursun lütfen.

Sayın Günaydın, Sayın Karaoba, Sayın Timisi Ersever, Sayın Kış, Sayın Kaya, Sayın Dinçer, Sayın Taşkent, Sayın Akay, Sayın Yontar, Sayın Güneşhan, Sayın Öztürkmen, Sayın Gürer, Sayın Adıgüzel, Sayın Uzun, Sayın Öneş Derici, Sayın Demir, Sayın Tan, Sayın Konuralp, Sayın Bingöl, Sayın Arpacı; 20 kişi var.

Yoklama için üç dakika süre vereceğim.

Pusula gönderen sayın milletvekilleri Genel Kurulu terk etmesinler.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.49

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.01

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER

KÂTİP ÜYELER: Kurtcan ÇELEBİ (Ankara), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 60'ıncı Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi grup önerisinin oylamasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştır.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için yine üç dakika süre veriyorum.

Pusula gönderecek arkadaşların Genel Kurulda beklemesini rica ediyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

1.- AK PARTİ Grubunun, gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 107 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin bu kısmın 1'inci sırasına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine, Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerine ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir.

Danışma Kurulunun bir önerisi vardır, okutup oylarınıza sunacağım:

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 14 Şubat 2024 Çarşamba günü birleşiminde (10/983), (10/984), (10/985), (10/986), (10/987), (10/988) esas numaralı Meclis Araştırması Önergelerinin görüşmelerinin birleştirilerek aynı birleşimde yapılmasına, bu görüşmelerde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların onar dakika olmasına (bu süre en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilir) ilişkin önerisi

No: 21

14/2/2024

Danışma Kurulu Önerisi

Danışma Kurulunun 14/2/2024 Çarşamba günü (bugün) yaptığı toplantıda, aşağıdaki önerinin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

Abdulhamit Gül	Gökhan Günaydın	Gülüstan Kılıç Koçyiğit
AK PARTİ Grubu	CHP Grubu	DEM PARTİ Grubu
Başkan Vekili	Başkan Vekili	Başkan Vekili
Erkan Akçay	Erhan Usta	Bülent Kaya
MHP Grubu	İYİ Parti Grubu	Saadet Partisi Grubu
Başkan Vekili	Başkan Vekili	Başkan Vekili

Öneri:

Genel Kurulun 14 Şubat 2024 Çarşamba günkü birleşiminde (10/983), (10/984), (10/985), (10/986), (10/987), (10/988) esas numaralı Meclis Araştırması Önergelerinin görüşmelerinin birleştirilerek aynı birleşimde yapılması, bu görüşmelerde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların onar dakika olması (bu süre en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilir) önerilmiştir.

BAŞKAN – Danışma Kurulu önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Gündemin “Seçim” kısmına geçiyoruz.

VIII.- SEÇİMLER

A) KOMİSYONLARDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM

1.- KİT Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN – Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunda boş bulunan ve Saadet Partisi Grubuna düşen 1 üyelik için Konya Milletvekili Hasan Ekici aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.05

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 16.20

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER

KÂTİP ÜYELER: Kurtcan ÇELEBİ (Ankara), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 60’ıncı Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Gündemin “Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Ön Görüşmeler” kısmına geçiyoruz.

Erzincan’ın İliç ilçesinde bir altın madeninde meydana gelen kazanın tüm yönleriyle araştırılması ve benzer kazaların önlenmesine yönelik tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan (10/983), (10/984), (10/985), (10/986), (10/987), (10/988) esas numaralı Meclis Araştırması Önergelerinin alınan karar gereğince birlikte yapılacak görüşmelerine başlıyoruz.

IX.- MECLİS ARAŞTIRMASI (*)

A) ÖN GÖRÜŞMELER

1.- Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın’ın, Erzincan’ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının tüm yönleriyle araştırılarak işçi sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/983)

2.- Saadet Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya’nın, Erzincan’ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının araştırılarak maden ocaklarındaki denetim ve işletme süreçlerinin incelenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/984)

3.- Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Güllüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli’nin, Erzincan’ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının nedenlerinin araştırılarak iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin uygulanıp uygulanmadığının tespit edilmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/985)

4.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta’nın, Erzincan’ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasında sorumluluğu bulunanların tespit edilmesi ve benzer kazaların yaşanmaması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/986)

5.- Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın, 13 Şubat 2024 tarihinde Erzincan’ın İliç ilçesinde toprak kayması sonucu meydana gelen maden kazasının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/987)

6.- Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Grup Başkanı Sivas Milletvekili Abdullah Güler, Grup Başkan Vekili Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta ve Grup Başkan Vekili Çankırı Milletvekili Muhammet Emin

(*) Birleştirilerek görüşülmesi kabul edilen (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) esas numaralı Meclis Araştırması Önergeleri tutanağa eklidir.

Akbaşoğlu'nun, 13 Şubat 2024 tarihinde Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının nedenlerinin araştırılarak oluşabilecek kazaların önlenmesine yönelik tedbirlerin alınması amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/988)

BAŞKAN – İç Tüzük'e göre Meclis araştırması açılıp açılmaması hususunda sırasıyla siyasi parti gruplarına ve önergedeki birinci imza sahiplerine veya onun göstereceği bir diğer imza sahibine söz verilecektir.

Konuşma süreleri alınan karar gereğince gruplar için onar dakika olacak ve bu süre en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilir. Önerge sahiplerinin konuşma süreleri ise onar dakikadır.

Şimdi, söz alan sayın üyelerin isimlerini okuyorum: Saadet Partisi Grubu adına Sayın Necmettin Çalışkan ve Sayın Selçuk Özdağ, İYİ Parti Grubu adına Sayın Şenol Sunat ve Sayın Mehmet Akalın, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Abdurrahman Başkan, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın İbrahim Akın, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Mustafa Adıgüzel ve Sayın Ömer Fethi Güner, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Ahmet Çolakoğlu.

Gruplar adına ilk söz Saadet Partisi Grubu adına Sayın Selçuk Özdağ'a aittir.

Süreniz beş dakikadır Sayın Özdağ.

Buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Erzincan İliç'te müessif bir hadise olmuştur. Bu Türkiye'nin âdeta kaderi hâline dönüşmüştür.

Elbette ki ülkemiz çok zengin tarım yataklarına, su yataklarına, maden yataklarına ve de güneşe, denize, kuma sahip. Maden yataklarımız da çeşitlilik arz ediyor; demirimiz var, bakırmız var, volframımız var, altınımız var, nikelimiz var, kömürümüz var. Bu çeşitlilikten elbette ki istifade etmek isteriz. Elbette ki Türkiye zengin olsun, başka ülkelere muhtaç olmasın, bunları ithal etmesin, hatta bunları ihraç etsin; bir yandan parası Türkiye'de kalsın, bir diğer yandan da bunları satarak da çok ciddi şekilde zenginliğe katma değer sağlasın.

Mesela, Manisa'da nikel madenleri var, Turgutlu Çaldağ'da nikel madenleri var. Burayı İngiliz şirketi almıştı, açık liç usulü yapmak istedi, buna müsaade edilmedi ama nikel madenleri Gördes'te de var. Gördes'te Zorlu Holding bunu kapalı liç usulü yaptığı zaman herhangi bir suyumuz ya da bitkimize, nebatatımıza, havamıza zarar vermediği de ortaya çıkmıştı. O zaman bu kürsüden yine konuşmayı ben yapmıştım, o zaman iktidar partisinde milletvekiliydim, bazıları itiraz ediyorlardı. Gelin, bu maden tesislerinin kurulmasında geri kalmış ülkelerin veya kalkınmakta olan ülkelerin tesislerini kullanmayalım, malzemelerini kullanmayalım, teknolojisini kullanmayalım; gelin, Finlandiya'nın, Güney Afrika'nın, Amerika'nın, Kanada'nın, Avustralya'nın kullanmış olduğu teknolojik malzemeleri kullanalım demiştim ve onlar da yapıldı, Zorlu'ya da teşekkür ediyorum. Ama gördüğümüz şu ki: Buraların çok ciddi şekilde denetlenmesi gerekiyor, denetim mekanizmalarının zayıf olduğunu görüyoruz biz burada. Özellikle Erzincan'daki altın madeninin çıkarılmasıyla ilgili çok fazla feveran var, çok fazla konuşma var; buraların aynı zamanda ÇED raporlarının verilmesiyle ilgili istifhamlar var, şayialar var ve şaibeler var.

Değerli milletvekilleri, burada, bu madende yaşanan facia ilk değil, daha önce Soma'da da oldu. Manisa Soma'da bir maden kazasında 301 kişi vefat etti ve bunun üzerine Meclis "Bir araştırma komisyonu kuralım." dedi. Kurduk, ben de içerisindeydim, Manisa milletvekilleri olarak beraberce çalıştık, bütün Manisa milletvekilleri birlikte o komisyonun üyesiydik, tam yedi ay çalıştık. Yedi ay boyunca görmüş olduğumuz tüm yanlışların raporlarını getirdik, yazdık, Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanlığına teslim ettik. Kaç sene geçmiş? 13 Mayıs 2014 tarihinde bu maden kazası oldu, hemen akabinde bir araştırma komisyonu kuruldu, tam yedi ay sürdü. Bizim vermiş olduğumuz rapordaki önerilerimize hiç kimsenin kulak vermediğini gözlemliyoruz. Eğer kulak vermiş olsaydınız bu on sene içerisinde... Daha yeni, 2022 yılında Amasra'da 42 vatandaşımız öldü, kömür madeninde öldüler. Altın madenlerinde zehirlenmelerden tutun da kömür madenlerinde göçüklere kadar, kaçak, ruhsatsız çalışmalara kadar denetimsiz bir şekilde bunlar yapıyordu. Siz on yıl içerisinde neden bunlarla ilgili doğru dürüst bir çözüm önerisi bulmadınız, bulamadınız, niçin bulamadınız? Çünkü meseleyi samimi olarak incelemiyorsunuz ve de yabancılar geliyorlar, Türkiye'de ruhsatlar alıyorlar. Geçen gün maden odaları ziyaretime geldiler, söylediler: "Eskiden çok fazla kişi ruhsat alıyordu. Şimdi, bu ruhsat vermeleri kısıtlamaya başladılar ve de hem bir yandan duygusallık devreye giriyor hem bir diğer yandan da kendileri burada tekelleşmenin önünü açıyorlar." ifadesini kullanmışlardı.

Değerli milletvekilleri, buralarda denetimin olmadığını görüyoruz, denetlemenin olmadığını görüyoruz, Soma'da -ben iyi müfettişleri, denetçileri tenzih ederim- "Rakı, balık, Ayvalık." diyorlardı. Buraya gelen müfettişler geliyorlar, patronlar tarafından ağırlanıyorlar, Ayvalık'a götürülüyorlar, ardından da bu insanlar hiçbir şey yokmuş gibi "Maden ocağı çok güzel, teknoloji çok güzel, insan kaynakları çok güzel, işçi eğitimi çok güzel, işçi güvenliği çok güzel, iş güvenliği çok güzel." diyerek raporlar yazıyorlar. Peki bu kazalar niye oluyor? Değerli milletvekilleri, dünyanın hemen hemen her ülkesinde maden çıkarılıyor, Amerika Birleşik Devletleri'nde, Güney Amerika'da, Güney Afrika'da veya hatta da Kanada'da, Avustralya'da, Çekya'da madenler çıkarılıyor. Peki, oralarda iş kazaları oluyor mu? Oluyor, çok nadir oluyor. Peki, bu iş kazalarında hakikaten ölenler oluyor mu? Oluyor ama çok nadir, çok az sayıda insan ölüyor, yaralananlar hemen hemen yok gibi oralarda ama bizim ülkemizde ölümlere baktığınız zaman, şu an, burada, İliç'te kaç kişinin göçük altında olduğunu bilmiyoruz. Hatırlarsanız Elbistan'da da aynı şekilde bir göçük meydana gelmişti, toprak kayması meydana gelmişti ve o toprak kaymasında hâlâ daha insanlar oralarından çıkarılmadı. Niye? Bizim teknolojimiz yok mu, niye bu teknolojiyi Türkiye'ye getiremiyoruz? Zorlu getiriyor da biz niye getiremiyoruz? Bunları getirmemiz gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Son bir dakika Sayın Özdağ, lütfen toparlayalım.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Şunu söylemek isterim değerli milletvekilleri: Burada, tesise deprem, su kaynakları ve nehirlerin korunması bakımından bilimsel gerçeklere aykırı olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca nihai "ÇED Olumlu" kararı verildiği raporlanmıştır. Burada ÇED raporlarını veren Murat Kurum yani bir Bakan ve kalkıp özür dilemesi gerekiyor bu Bakanın. Aynı zamanda daha vahim bir şeyden bahsedeceğim. Bir yandan bu araştırma önergesinin kabul edilmiş olması, araştırma komisyonunun kurulmuş olması iyidir ama tepkileri azaltmak adına yapılmamalıdır. On yıl önceki raporun açıklanması ve tekliflerimizin burada kanun olarak geçmesi gerekiyordu. Şimdi niye getiriyorsunuz böyle bir şeyi? Demek ki başarısızınız, demek ki kötü yönetmişsiniz, iyi denetleyememişsiniz, demek ki buralarda başka şeyler var.

O nedenle, bir de Manisa Ticaret Odası Başkanı Mehmet Yılmaz Bey'in söylediklerine kulak vermenizi rica ediyorum, istirham ediyorum. "FAO'dan insanlar geldi." diyor. Balıkesir'de, Aydın'da ve Bursa'da valiler kabul etmiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Cumhurbaşkanlığının talimatıymış, Suriye'den göç edenlere, çeşitli insanlara topraklar, hazine arazileri verilecekti. "Bu hazine arazilerini veremezsiniz." demiştin. O şahsı da tebrik ediyorum. Sizlerin de bu konuda araştırma yapmanızı, bu valilere sormanızı, o valilerin açıklama yapmasını, Cumhurbaşkanının açıklama yapmasını rica ediyorum, istirham ediyorum.

Araştırma komisyonunun kurulması doğrudur ama bir sonuç alınmayacaktır çünkü iş ahlakı olmadıkça, siyasi ahlak olmadıkça Türkiye'nin düzelmesi veya bu madenlerde kazaların olmaması da mümkün değildir.

Saygılarımı sunuyorum, Allah'a emanet olun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Özdağ.

Sayın Mustafa Kaya, bir söz talebiniz var.

Buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

32.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, Kastamonu Hanönü'nde işletilen altın madeniyle ilgili endişelerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

İliç'te yaşanan bu acı, müessif olaydan dolayı endişemiz zirve yapmış durumdayken Kastamonu Hanönü'nde aynı tehlikeyle karşı karşıya olduğumuzu gidip gören bir milletvekili arkadaşımız olarak ifade ediyorum. 4-5 bin kişilik nüfusu bulunan Hanönü'nde şu anda aynı şekilde altın madeni işletiliyor. Bununla ilgili ben endişelerimi Bakanlığa ilettim. Buradan haklı çıkmamak düşüncesiyle haklı çıkmamayı arzu ediyorum. Lütfen, yetkilileri Kastamonu Hanönü'yle ilgili gerekli incelemeyi yapmaya ve gerekli tedbirleri almaya davet ediyorum.

Söz verdiğiniz için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz Sayın Kaya.

IX.- MECLİS ARAŞTIRMASI (Devam)

A) ÖN GÖRÜŞMELER (Devam)

1.- Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının tüm yönleriyle araştırılarak işçi sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/983) (Devam)

2.- Saadet Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının araştırılarak maden ocaklarındaki denetim ve işletme süreçlerinin incelenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/984) (Devam)

3.- Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülistan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının nedenlerinin araştırılarak iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin uygulanıp uygulanmadığının tespit edilmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/985) (Devam)

4.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasında sorumluluğu bulunanların tespit edilmesi ve benzer kazaların yaşanmaması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/986) (Devam)

5.- Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 13 Şubat 2024 tarihinde Erzincan'ın İliç ilçesinde toprak kayması sonucu meydana gelen maden kazasının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/987) (Devam)

6.- Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Grup Başkanı Sivas Milletvekili Abdullah Güler, Grup Başkan Vekili Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta ve Grup Başkan Vekili Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, 13 Şubat 2024 tarihinde Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının nedenlerinin araştırılarak oluşabilecek kazaların önlenmesine yönelik tedbirlerin alınması amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/988) (Devam)

BAŞKAN – Saadet Partisi Grubu adına ikinci söz, Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan'a aittir.

Buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır Sayın Çalışkan.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün hepimizin yüreğini yakan büyük bir faciayla karşı karşıyayız. Hâlen göçük altında kaç kişinin kaldığını bilmiyoruz, ne zaman kurtarılabileceklerine dair herhangi bir emare yok. Vefat eden kardeşlerimize Rabb'imden rahmet niyaz ediyorum, kalanlara acil şifalar ve ailelerine de sabır diliyorum.

Değerli milletvekilleri, bilelim ki Allah'ın insana verdiği can gibi emanetlerden biri de çevredir. Çevre biz insanlığa bir emanettir. Çevreye sahip çıkmadığımız, emanete ihanet ettiğimiz sürece iflah olmamız mümkün değildir. Maalesef ki ülkemizde bu tür faciaları, felaketleri peş peşe yaşıyoruz. Soma'da, Ermenek'te, Amasra'da maden felaketleri, faciaları yaşadık; ardından peş peşe büyük bir deprem felaketi yaşadık birkaç ilimizde, sonra yıllardan beri mütemadiyen tekrar eden orman yangınları yaşadık ama görülüyor ki iktidarın bu faciaların hiçbirini ruhu duymadı. Sadece bu faciaları birer istatistiksel bilgi alma, sadece insanlara rutinleri tamamlama gibi bir şey görünüyor. Tabii, diyeceksiniz ki: “İnsana saygıları yok ki çevreye saygıları olsun.” Önce insana saygı gerekirdi, insana saygısı olmayandan da bundan fazlası zaten beklenmez.

Değerli milletvekilleri, çok acı bir şekilde dünya şampiyonuyuz. Günde ortalama 5 kişi, 5 insan, 5 çalışan iş kazasından vefat ediyor ama bu sadece istatistiksel veri olarak kalıyor. Tabii, böyle bir olayda “Ne yapıyor?” dersiniz iktidarın çözümü gayet basit. Ne yapıyorlar? Depremde kayıp insanların sonuçlarını takip etmek üzere kurulan ekranı kapattılar, çözdüler. Yine -bugün haberlere yansıyan- Erzincan'da dün olan olayları yüreği yanarak anlatan şahsın gözüne alındığını duyduk. Geçmişteki terör saldırısında da aynısı yaptınız, bildiri imzalayın, kurtulalım; sanki PTT memuru kargo getirmiş, imzalayın. Şu bildiriye imzalamakla iş çözülecek zannediliyor.

Değerli milletvekilleri, bu tür bir hadise asla sıradanlaştırılmaz, normalleştirilemez. İnsan merkezli, tabiata saygılı, çevreye duyarlı politika geliştirilmediği sürece bu işleri düzeltmek mümkün değildir.

Burada pek çok hadiseye şahit olduk. Saadet Partisi Grubu olarak memleketin hayrına pek çok öneri getirdik, dedik ki: “Deprem konusunu araştıralım.” “TOKİ mağdurlarına çözüm bulalım.” “Şu uyuşturucuya batan gençlerimizi kurtaralım.” “Engelli vatandaşlarımızın sorunlarına çözüm üretelim.” “Kentsel dönüşüme çare bulalım.” “Doğu Türkistan'da, Filistin'de yaşanan katliama duyarlı olalım.” dedik, hepsini reddettiniz çünkü bunların hiçbirisi gündeminizde değil. Gelen ne kadar makul, insani, haklı talep varsa burada el çabukluğu marifetiyle onu reddetmekte üstünüze yok.

Tabii, burada, değerli milletvekilleri, ülkemizin bildiği önemli kavramlardan birisi “özelleştirme.” Bugüne kadar “özelleştirme” diyerek memleketin ne kadar değerli kurumu varsa sattınız; satılacak bir şey kalmadı, memleketin topraklarını sattınız. Herhâlde onu da bitirdik, şimdi “level” atladınız, toprağın

altını oymaya başladınız ve memleketin bu kadar değerli rezervleri olduğunu ancak böyle bir olay sonucunda öğreniyoruz. Peki, bu paralar kime gidiyor? Bunun ortakları kim? Bu işin içinde yabancı sermaye varsa yerli ortakları, iş birlikçileri de var. Sonuçta, bunlar birilerine peşkeş çekiliyor ama bunların hiçbirisi yok. İşiniz gücünüz algı yapmak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, son bir dakika Sayın Çalışkan.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) – Eyvallah Başkanım, sağ olun. Başkanım varlığınızı görelim, sağ olun.

Evet, bir gün “Gabar’da petrol bulundu.” demek, öbür gün “Karadeniz’de doğal gaz...” Ertesi gün de tank fabrikasını satın o parayla uzaya turist göndermek. Ne dediniz? “Nas.” “Nas” gibi kutsal bir kavramı bile istismar ettiniz, şimdi de kaderden bahsediyorsunuz. Elbette, Rabb’imizin kaderine insanlık boyunu eğer ama biliriz ki bu kader değil, bu, tedbirsizlik sonucunda insanın kendi eliyle oluşturduğu felaketin bir neticesidir. Gerçekten kaderden bahsedecek olursak memleketin kara kaderisiniz arkadaşlar!

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Çalışkan.

İYİ Parti Grubu adına ilk konuşmacı Manisa Milletvekili Sayın Şenol Sunat.

Süreniz beş dakikadır Sayın Sunat.

Buyurun efendim. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ŞENOL SUNAT (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Büyük Millet Meclisini saygıyla selamlıyorum.

Evet, dün Erzincan’ın İliç ilçesinde bir altın madeninde göçük meydana geldi, hepimiz çok üzüldük. Siyanür ve sülfürik asit atık dağları korkunç bir şekilde çöktü. Söylenen 8-9 dönümlük bir blokun 100 dönümlük araziye yayılması şeklindeydi. “9 kişi.” denildi ama bununla da ilgili birçok söylenti var; inşallah kurtulurlar, Allah ailelerine bağışlasın.

Siyanür ve sülfürik asit atık maddeleri akıyor, milyonlarca ton zehirli atık Fırat Nehri’ne doğru ilerliyor sayın milletvekilleri. Fırat’a ulaşırsa milyonlarca insan ve hayvan zehirlenebilir, sadece Türkiye değil -bütün o barajları düşündüğünüzde- Fırat’ın suyunun Orta Doğu’ya doğru gittiği düşünüldüğünde gerçekten bölge için çok büyük bir tehlike yani korkunç bir çevre faciası yaşanabilir. Yetkililerce “Bu toprak kaymasıyla akan zehirli kimyasalların Fırat Nehri’ne ulaşmasının engellenmesi amacıyla Sabırlı Deresi’nin Fırat Nehri’ne ulaştığı menfezin kapakları kapatıldı.” deniliyor. Değerli arkadaşlar, dua edelim, önlemler alınana kadar yağmur ve kar yağmasın; Fırat Nehri madenin 350 metre altında. Genel Başkan Yardımcılarımız bugün Erzincan İliç’te incelemeler yapıyor.

Sayın vekiller, İYİ Parti olarak daha önce yani 2021 yılında 2 Genel Başkan Yardımcımızın içinde olduğu bir heyet o bölgeye giderek madenin insanlara, çevreye ve doğaya verdiği zararı yerinde gördü; durumu ve vahametini raporlayıp bakanlıklara yolladılar ve kamuoyuna açıklama yaptılar. Ben ise bu altın madeniyle ilgili çok detaylı raporları inceleyerek 17 Mart 2022’de hem Enerji hem de Çevre Bakanlığına çok detaylı şekilde sorular sordum. Evet, önergemizde Çöpler Altın Madeni’ne dair çevresel etki değerlendirilmesi raporlarında belirtilen olumsuz görüş ve risklere vurgu yapmış, tesise zararlı kimyasal atıkların barajlama ve depolama hakkı verilmediğini, tesisin yer altı depolama alanı yatırımı yapmadığını ve çalışma sahası çevresinde birçok aktif fay hattı bulunduğunu belirtmiştim. Hatta herhangi bir terör saldırısı olduğunda hangi önlemleri alabilme ihtimallerinin olup olmadığını sormuştum. O zaman, bildiğiniz gibi, Çevre ve Şehircilik Bakanı, şimdiki İBB adayı olan Murat

Kurum tarafından soru önergesine verilen cevapta, maden sahasında faaliyet sırasında izlenecek tüm parametrelerin, izleme sıklıklarının ve alınacak tüm önlemlerin Bakanlık tarafından takip edilmekte ve değerlendirilmekte olduğu söylendi. Neticede, bu önergeye verilen cevapta çözüm mahiyetinde hiçbir hususa değinilmedi. Anlaşılmaktadır ki önergemize verilen cevabı ilgili Bakanlık değil maden ocağını işleten firma hazırlamıştı. Cevap bana 14 Haziran 2022’de geldi; hatırlayın, bu cevaptan bir hafta sonra yani 21 Haziran 2022’de Erzincan’ın İliç ilçesindeki Çöpler Altın Madeni’nde siyanür çözeltisinin taşındığı boru patladı. Madeni işleten Anagold Madencilik firmasına göre 20 metre küp, madende inceleme yapan bilirkişi heyetine göre 210 metre küp siyanür çözeltisi toprağa karıştı. Bu atıklar Fırat Nehri ve havzasına karıştı. Altın madenin siyanür sızıntısı nedeniyle 16,4 milyon liracık ceza kesilip faaliyeti durduruldu ama üç ay sonra yeniden faaliyete başlandı. Ayrıca, hep duyuyoruz, şirketin 12 Mart 2023’te yürürlüğe giren yasa teklifiyle yaptığı vergi affı anlaşması uyarınca 7,2 milyon ABD doları tutarındaki vergi, faiz ve cezası sıfırlandı, 1,4 milyon dolar nakit ödeme yaptığı basına yansıdı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen.

Son bir dakika.

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Madenden çıkarılan altın, gümüş, bakır, belki de çok daha değerli madenlerin büyük bir kısmı ABD’ye götürülüyor değerli vekiller. Türk ekonomisini kalkındıracak yer altındaki çok değerli serveti alıp yurt dışına götüren bu maden gelecek nesillerin temiz doğasını da zehirle katlediyor. Korkunç atıkları olan, yer altındaki Fırat Nehri’nin ve yer altı sularının milyonlarca tonunu kullanan madenin tabiatı yarattığı tahribat çok büyük. Munzur Dağı’nın yüzde 70’i altın madenine tahsis edilmiş vaziyette. Devletten yirmi beş yılına işletme hakkının alındığı madende; altının, gümüşün, bakırın yanı sıra çok değerli soy metalleri sülfürik asit ve siyanür dâhil 23 farklı öldürücü zehir kullanarak çıkaran şirketin Türkiye’ye ödediği paranın azlığı ise millî servetimizin nasıl heba edildiğinin boyutunu ortaya koyması açısından trajikomik.

Söylenecek çok söz var sayın milletvekilleri ama sürem yetmiyor. O yüzden, ortak bir karar alınarak bir araştırma komisyonu oluşturulmasının çok olumlu olduğunu ifade etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Ama bu araştırma komisyonunun raporlarının dikkate alınması gerektiğini... Bugüne kadar birçok araştırma komisyonu raporunun dikkate alınmadığını bildiğim için, bir kere daha bir hatırlatma yapmak istiyorum. Sadece İliç’te değil, Türkiye’de 19 bölgede böyle maden arama çalışması var. İnşallah, alınacak bu kararlar hepsine de örnek teşkil eder diye düşünüyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Sunat.

İYİ Parti Grubu adına ikinci ve son söz, Edirne Milletvekili Sayın Mehmet Akalın’a aittir.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET AKALIN (Edirne) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bugün yüreklerimizde derin bir acı ve endişeyle Erzincan’ın İliç ilçesinde meydana gelen ve ülkemizi yasa boğan altın madeni faciasını konuşuyoruz. Bu görüşmenin ortak mutabakat konusu olmasından dolayı memnun olduğumuzu ifade etmek isterim. Dün öğleden sonra gerçekleşen bu facia milyonlarca metre küp toprağın kaymasına ve ne yazık ki 9 işçimizin hayatını kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalmasına neden olmuştur. Bu olay, bir doğal afetin ötesinde insan yapımı bir felaketin acı sonuçlarını gözler önüne sermektedir. Maden işletmelerinde kullanılan siyanür

ve sülfürik asit gibi tehlikeli kimyasalların çevreye ve insan hayatına olan potansiyel zararları yıllardır tartışılmaktadır ve gelişmiş ülkelerin birçoğunda yasaklanmıştır. Ancak, yaşanan bu felaket bu zararların ne kadar gerçek ve yakın olduğunu bir kez daha hatırlatmaktadır. Facianın sorumluları hakkında İliç Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından soruşturma başlatılmıştır. Bu, olumlu bir gelişmedir. Aralarında maden saha görevlilerinin de bulunduğu 4 kişinin gözaltına alınması adaletin tecelli etmesi adına atılan adımlardır ancak bu adımlar yaşanan kaybın ve acının hafifletilmesi için yeterli değildir.

Değerli milletvekilleri, bu olay bize madencilik faaliyetlerinin yürütülmesinde iş güvenliği, çevresel duyarlılık ve sürdürülebilirlik konularında ciddi eksiklikler olduğunu bir daha göstermiştir. Madencilik sektöründe yaşanan bu tür felaketler yalnızca bireysel hataların sonucu değil aynı zamanda sistemik sorunların bir göstergesidir. Bu nedenle, gelecekte benzer felaketlerin önlenmesi adına madencilik sektörüyle ilgili mevzuatın gözden geçirilmesi, daha sıkı denetimlerin ve etkili önlemlerin alınması gerekmektedir. 29 Haziran 2022’de Sayın Genel Başkanımız Meral Akşener Erzincan İliç’teki, altın madenindeki tehlikeye karşı iktidarı uyarmıştı, hatta bu konuda İYİ Parti Grubu olarak Sayın Şenol Sunat Meclisimize soru önergeleri vererek durumun ciddiyetine dikkat çekmek istemişti ancak iktidar, her zaman olduğu gibi, söylemlerimizi aşırı duyarlı bulup kulağının üstüne yatmayı tercih etti. Tıpkı, zamanında madencileri tekmelemek yerine dinlemeyi tercih etmiş olsaydınız bugün burada başka şeyler konuşuyor olurduk.

2000 yılında Romanya’da yaşanan Baia Mare felaketi... Bu felaket neticesinde 120 ton siyanür ve kimyasal Tuna Nehri’ne karışmıştı. Bizim İliç’te olduğu gibi siyanürle ayrıştırma yapıyorlardı. 2010 yılında Avrupa Parlamentosu siyanürle altın ayrıştırma uygulamasına son verilmesiyle ilgili tavsiye kararı aldı. Bu karar birçok Avrupa ülkesi tarafından uygulanmaktadır. Maalesef biz bu kararları es geçtik. Şimdi kimse ama hiç kimse çıkıp “Bu meslekteki durumlar işin fitratında var.” gibi söylemlerde bulunmasın.

Bu eleştirilere ilave olarak bazı önerilerde de bulunmak istiyorum. Yaşanan olay sonrası Fırat Nehri’ne karışması muhtemel kimyasallarla ilgili ivedilikle çalışma yapılmalı, kamuoyu bilgilendirilmeli ve gerekli önlemler alınmalıdır. Fırat üzerinden diğer ülkelere siyanür akması ileride Türkiye Cumhuriyeti devletinin uluslararası mahkemelerde yargılanmasına varacak kadar kötü sonuçlar doğurabilir. Getirmek istediğiniz ve bu olay neticesinde görülmeyen maden kanun teklifi yeniden ele alınmalı, daha kapsamlı bir şekilde değerlendirilmeli ve bu kanun teklifi Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında hazırlanmalıdır. İnsanımızı ve doğayı doğrudan etkileyen kanun teklifleri ortak mutabakatla hazırlanmalıdır.

Son olarak, bu afetler konusunda Genel Başkanımız Meral Akşener’in bugün grup toplantımızda dediği gibi, niçin hep garipler kaçamıyor, niçin hep fakirler kaçamıyor, niçin hep haksızlık bunlara oluyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun bitirelim lütfen.

Son bir dakika.

MEHMET AKALIN (Devamla) – Ant olsun, şart olsun bunları değiştireceğiz.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Akalın.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Abdurrahman Başkan.

Buyurun Sayın Başkan. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) - Sayın Başkan, Gazi Meclisimizin değerli milletvekilleri; dün Erzincan ilimiz İliç ilçemizde maden sahasında meydana gelen ve hepimizi üzen toprak kaymasıyla ilgili Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle yüce heyetinizi ve televizyonları başında bizleri izleyen aziz Türk milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Erzincan İliç'te dün 14.28'de bir maden sahasında meydana gelen toprak kayması sonucu göçük altında kalan 9 madenci kardeşimizle ilgili yetkililerden aldığımız bilgiler neticesinde, 5'inin bir konteyner içinde yer aldığı, 3'ünün bir araç içinde ve aynı bölgede yer aldığı, 1 şoför kardeşimizin de kamyon içinde başka bir bölgede olduğu tespit edilmiştir. Arama kurtarma çalışmalarına 1.070 personel, 5 "drone", 2 kimyasal, biyolojik ve nükleer araç, 5 metale duyarlı radar cihazı ve 5 kurtarma köpeğiyle titizlikle devam edilmektedir. Olayın ilk anından itibaren devletimizin tüm kurum ve kuruluşları koordineli bir şekilde İliç'e intikal etmiş ve çalışmalarına başlamıştır. Maden bölgesinde yapılan incelemelerde kayan kütlenin 10 milyon metreküp olması ve bulunduğu yerden 800 metre hareket etmesi yaşanan hadisenin boyutlarını da gözler önüne sermektedir.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) – Bunları sendikaları hep söyledi, o zaman niye...

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Devamla) – Değerli Başkan, sayın milletvekilleri; Türkiye altın, bakır, bor, boksit, demir, krom, kükürt, toryum, manganez, cıva, tuz, taş kömürü, linyit, kurşun ve çinko gibi birçok maden çeşitliliği olan bir ülke olması nedeniyle birçok ilimizde çeşitli maden sahaları bulunmaktadır. Dünyada birçok ülkede bu madenler çıkarılırken hem yer altı zenginliklerinin ekonomiye kazandırılması hem de iş güvenliği ve çevre ihmal edilmeden bu işlemler de yapılabilmektedir. Tüm dünyada olduğu gibi devletimiz de bu maden sahalarına maden arama ve çıkarma izinleri verirken elbette çeşitli kurumlarca, başta "Çevresel Etki Değerlendirme" dediğimiz ÇED raporları olmak üzere tüm rapor ve yasal prosedürlerini yerine getirme şartı aramaktadır. Burada sadece ruhsat vermekten ziyade asıl mesele verilen ruhsatın ve maden çıkarılan sahanın düzenli olarak denetlenmesi, denetim esnasında tespit edilen eksikliklerin giderilip giderilmediği daha hassas bir şekilde denetlenerek gerekli yaptırımların en ağır şekilde uygulanması gereklidir. İş güvenliği ve iş sağlığı her şeyin önündedir. Hiçbir ekonomik bedel insan sağlığından ve canından daha kıymetli değildir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gerçekleşen üzücü hadise sonrası bizim için öncelik sırası, konuşmamın başında da ifade ettiğim gibi 9 madenci kardeşimizin sağ salim kurtarılması ve endişeyle bekleyen ailelerinin bir an önce endişelerinin giderilmesidir. Onların endişeleri ve üzüntüleri bizim de endişe ve üzüntümüzdür.

İkinci olarak ise maden sahasında yaşanan toprak kayması sırasında akan malzemenin Fırat Nehri'ne ulaşması hususudur. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığımız dün, bu endişenin giderilmesi amacıyla hiç vakit kaybetmeden Sabırlı Deresi'nin Fırat Nehri'ne ulaştığı menfezin kapaklarını kapatmış ve sonrasında, toprak kaymasını önlemek amacıyla menfezlerin önüne ikinci bir set örmekle sızıntı ihtimalinin de önüne geçmiştir yani iki aşamalı bir önlem alınmıştır. Ayrıca, bölgeden gerekli numuneler alınıp takip edilmekte olup 10 kişilik uzman ekiple birlikte 2 jeoradar, 1 "multistation", 2 set izleme cihazının bulunduğu 2 mobil cihaz ve mobil laboratuvarın da sahada titizlikle çalışmalarına devam etmesi önemlidir. Yine, kazayı araştırmak amacıyla Adalet Bakanlığımız tarafından bölgeye ivedilikle 4 savcı görevlendirilmiş olup Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımız tarafından 3 başmüfettiş ile 1 müfettiş de görevlendirilmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizde meydana gelen her türlü afet ve felakette birbirine kenetlenen milletimiz ve devletimiz bu zor günde birbirine yine kenetlenmiştir. İnanıyorum ki bu zor günlerimizi de kenetlenme ruhuyla hep birlikte aşacağız.

Değerli milletvekilleri, bizler Milliyetçi Hareket Partisi olarak çevre hassasiyeti yüksek olan ve tatlı su kaynaklarımızın mutlaka korunması gerektiğine inanan ve bu çerçevede siyaset yapan bir hareketiz. Sırf ekonomik rant uğruna çevrenin harap edilmesine karşı dururuz ve ihmaller varsa bu ihmallerin ortaya çıkarılması adına ne gerekiyorsa yapacağımızdan kimse endişe duymasın. Resmî açıklamaların takip edilip, gerçek olmayan provokatif açıklamalara da itibar edilmemesini hassaten rica ediyorum ve Genel Kurulu saygı ve sevgiyle selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Başkan.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın İbrahim Akın.

Buyurun Sayın Akın. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

DEM PARTİ GRUBU ADINA İBRAHİM AKIN (İzmir) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; evet, acımız büyük, canımız çok yanıyor ancak bu meseleyi daha açık, daha net konuşmaya da ihtiyacımız var. Doğa talanının çevreye, insana ve bütün canlı yaşamına ne ölçüde zarar vereceğini dünkü yaşadığımız Erzincan İliç felaketiyle bir kez daha görmüş olduk. Öncelikle bölge halkımıza geçmiş olsun diliyorum. Siyanür çamuru altında 9 maden işçisi emekçinin olduğunu biliyoruz, umarım bu kadardır ve bundan sonrası olmaz, umuyor ve diliyoruz ki bu işçilerimizin canı kurtarılsın ama yerinden ve aynı zamanda mühendislerin verdiği bilgiye göre, maalesef 10 milyon tonun altında kalan işçilerin kurtulması mümkün gözüküyor. Eğer canlarını kaybettilerse şimdiden bütün yakınlarına ve ülke halkına başsağlığı diliyorum.

Bugün Eş Genel Başkanımız Sayın Tulay Hatimoğulları Oruç ve heyetimizle beraber İliç’e gidildi ve İliç’te yerinde incelemeler yapılıyor ve yerinde incelemelerde görüldü ki durum, felaket, çok kötü ve görülen odur ki bundan sonrası böyle felaketlerin, bu mevcut anlayışla, özellikle şu Meclisin tablosuyla çok daha fazla olacağını gösteriyor. Eğer bu felaket hâlâ bu Meclisin, AKP’nin ve küçük ortağının akıllarını başlarına getirmediyse, biraz önce konuşmacının söylediği gibi, sadece felaket sonrası alınan tedbirlerle durum kurtarılmaya çalışılırsa ne yazık ki daha çok İliçlerin yaşanma ihtimaliyle karşı karşıyayız. O nedenle, gerekçemizde söylediğim gibi, doğa ve insan sağlığı için çeşitli tehditler barındıran siyanürle altın arama faaliyetine dair kamuoyuna itirazlarımızı sıkça gündeme getirdik. Bu itirazlarımız 2022 yılında yine, aynı, İliç’te yaşanan felaket sonrası tekrar bu Mecliste gündeme getirilmişti ancak Çevre ve Şehircilik Bakanlığının verdiği cevaplar maalesef bugünkü yaşananları görmezden gelmek, üstünü örtmek anlamına gelen bir sonuç üretti. Ve o gün ısrarla söylenmesine rağmen ve 350 metre olan Fırat Nehri’nin, aynı zamanda Atatürk Barajı’nın tehlike altında olduğu söylenmesine rağmen, maalesef Çevre ve Şehircilik Bakanlığının şu raporu bugünkü bu mevcut durumu yalanlayan bir durumdur. Arkadaşlar, o zaman Murat Kurum “Bizim aldığımız tedbirlere göre böyle bir risk yoktur, kayma söz konusu değildir.” dedi ve kendisi dün bir açıklama yaptı, yaptığı açıklama gerçekten insanlık dışı. Diyor ki: “Yaşanan göçük sonrası 9 işçimizin kaldığı söyleniyor, umarım kurtarırsınız, duacıyız.” Biz Murat Kurum’un bu sözlerini... Yine 2021 yılında “Burada göçük olma ihtimali yoktur.” raporuyla, verdiği raporla bir kez daha buradan görmüş oluyoruz. Suçlularla ilgili açık açık, artık adını koyarak konuşmak gerektiğini düşündüğümüz bir durumla karşı karşıyayız. Bugün ülkenin dört bir tarafı İliç gibi talan edilmektedir ve bunlara ruhsatı veren Çevre ve Şehircilik Bakanındır ve şu anda İstanbul büyükşehir belediye başkan adaydır. Buradan savcılara sesleniyorum: Murat Kurum hakkında acilen soruşturma açılmalıdır ve gerekli işlemler yapılmalıdır, yapılmıyorsa bu ülkede hukuk yoktur, anayasa yoktur, hukuksuzluk vardır. Açıkça bunu ifade ediyoruz ve acilen tedbir alınmalıdır, gözaltına alınmalıdır ve gerekli tedbirler alınmalıdır. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Bu ülkede, Afrika’da yapılan siyanürlü arama liç yönteminden farklı bir şekilde yapılmamaktadır. Dünyanın birçok yerinde yasaklanan ama sadece Afrika coğrafyasında ve aynı zamanda bizim ülkemizde olan... Orta Doğu ve Avrupa’nın içerisinde yapılmaktadır. Bu ülke ve bu insanlık bunu hak etmemektedir. Bizim, insanların bu kadar yok sayıldığı, değersizleştirildiği bir durumu kabul etmemiz mümkün değildir.

İktidar milletvekilleri ve grup sözcüleri diyor ki: “Bizim için insanlık önceliktir.” Bu mudur insanlığın önceliği? İnsanlar yer altında kalmış durumda, burada insanlar gülüyorlar, bu mudur milletvekili sorumluluğu? Bunu kabul etmek mümkün değildir ve biz ısrarla ve inatla diyoruz ki: İliç’ten ders çıkartılmalıdır.

Türkiye’nin birçok yerinde, adını hemen sayabileceğim birçok yerinde aynı yöntemlerle devam edilmektedir. Kastamonu’ya gittiğimde gördüğüm, Hanönü ilçesi, 500 metre yakınındadır, bu liç olan yerin hemen yakınındadır. Kütahya keza çok tehlikelidir ve uyarıyoruz, Kütahya da aynı durumla karşı karşıyadır. Artvin’de benzer bir durum vardır; Uşak Kışladağ’da benzer bir durum vardır; İzmir Bergama’da böyle bir durum vardır; Balıkesir’de benzer bir durum vardır; Manisa’da benzer bir durum vardır; Giresun, Gümüşhane’de benzer bir durum vardır. Üzülerek söyleyeyim ki bu tür ruhsat verme yöntemine ilişkin şu anda Bakanlığın elinde 560 tane ruhsat verilmek istenen ve bu şekilde maden aranması istenen bir durumla karşı karşıyayız. Bizim gördüğümüz durum şudur: Bu ülkede yaşanmış olan ekonomik, sosyal, toplumsal kriz, anayasasızlık hâli her yerde vardır ama doğa talanında kuralızsızlık vardır ve getirilmek istenen Maden Yasası’nda görüldüğü gibi aslında şu anda 5 grup maden başlığı altında toplanan 4’üncü grup maddesinde ruhsatsız herkes her şeyi yapabilir hâle getirilmek istenmektedir. Geri çekmeyle ilgili olumlu bir tutum alındığını ancak yeri gelirse de bununla ilgili bu halkın ve bu Meclisin karar vermesi gerektiğini düşünüyoruz ve asla buna müsaade edilmemesi gerektiğini düşünüyoruz.

Dolayısıyla şöyle bir şeyle devam etmek isterim sayın milletvekilleri: Gerçekten dünyanın çöplüğü hâline gelmekle karşı karşıya olduğumuzu ifade ettim ama aynı zamanda yaşadığımız her yer, nefes aldığımız her yer, yediğimiz gıda bunun tehlikesiyle karşı karşıyadır. Sevgili grup sözcüsü söyledi, dünyada yasaklanan siyanürlü altın arama yöntemi neden bu ülkenin insanlarına reva görülüyor, neden hâlâ devam ettiriyorsunuz? Kazançlarının yüzde 90’ının yurt dışına çıktığını söylüyorsunuz ama ben buna inanmıyorum çünkü biz aynı zamanda bu uluslararası şirketlerle şu andaki iktidarın görünür olmayan ortaklığı olduğunu düşünüyoruz, bu paylardan nasibini aldığını düşünüyoruz. Aksi takdirde, hiçbir kazancı olmayan bütün gelirlerini, yüzde 98’ini yurt dışına gönderen bir anlayışı bizim kabul etmemiz mümkün değil. Dolayısıyla, açık açık söylüyoruz: Uluslararası şirketlerle ve ulusal şirketlerle yapılan iş birliğinin savcılar tarafından araştırılması gerekir, aksi takdirde... Bu memleketin kaynakları, olanakları herkese peşkeş çekilemez, böyle bir durumu kabul etmek mümkün değil.

O nedenle, önergemiz şudur: Bu mesele acilen araştırılmalı, bunun için Meclis komisyonu oluşturulmalı, bu komisyon çerçevesinde, başta İliç olmak üzere, bununla ilgili her türlü önlemin alınması ama aynı zamanda -bahsettiğim gibi- birçok ilimizde yaşanan durumun çözülmesi gerekiyor. Sadece bu alanda değil ama aynı zamanda hem kürdistan coğrafyasında hem Türkiye’nin her tarafında yapılmak istenen bu 560 civarındaki bölge, haritada tek tek, nokta nokta bellidir; bunların yapılmasının önüne geçilmezse inanın -tekrar ediyorum- İliç gibi durumların çok fazla yaşanmasıyla karşı karşıyayız.

O nedenle, şunu söyleyerek tekrar toparlamak istiyorum: Biz, bu ülkenin kaynaklarını, doğasını, havasını, suyunu, insanların bu kadar bedavaya bulmadık. Bu insanlara karşı sorumluluğumuz var ve bu insanların hakları var; bu hakları savunmak bu Meclisin görevi. Eğer bu Meclis bu görevini yerine getiremezse inanın, tarihte çok kötü bir sorumluluk almış olur ve insanların şu andaki yaşamış olduğu, göz göre göre,ilmek ilmek söylenmesine rağmen katledilmesinin sorumlusu olur. Bakan bunun sorumlusudur ama şimdi biz bu konuda gerekli çalışmayı yapmazsak, Meclisteki bütün insanlar, bütün

vekilllerimiz de aynı zamanda gerekli sorumluluğu yapmadığı için bunun bir pratik parçası olurlar. O nedenle, kademe kademe, bütün bu, İliç'teki sorumlulukları olan; memuru, siyasetçisi ve aynı zamanda, hukukçusu ve bununla ilgili gerekli işlemi yapmayanlar hakkında işlem yapılmalıdır, yapılmazsa bunların yolu açılmaya devam edecektir. O bakımdan, biz bu işlemin yapılmasının takipçisi olacağız. Ben 2022 yılında İliç'te yapılan o zamanki olayla ilgili suç duyurusunda bulunmuştum, savcılık bana “Soruşturmaya gerek yoktur.” demişti; aynı suç duyurusunu tekrar yapacağız ama bu sefer bunun takipçisi olacağız ve bunun sonuçlarını sonuna kadar götürmek istiyoruz.

Özetlersem, bu konuda Meclisimizin sorumluluğu ağırdır; bu ağır sorumluluğu yerine getirme konusunda duyarlı olmasını, Meclis araştırma komisyonunun kurulmasını, ayrımsız, siyasi parti gözetmeksizin bütün milletvekillerinin gereğini yapmasını ve bunun çerçevesinde de bu sorumlulukları yerine getirmesini özellikle rica ediyoruz. Bu çerçevede ben hem DEM PARTİ adına hem de kişisel olarak sözlerimi burada sonuçlandırıyorum.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Akın.

Sayın Mehmet Aşıla, bir söz talebiniz var, şöyle arz edeyim: Gruplar adına konuşmalar bittikten sonra grubu bulunmayan siyasal parti temsilcilerine ya da vekillerine de söz vermek istiyorum. İsterseniz o zaman değerlendirelim, isterseniz şimdi açalım mikrofonunuzu konuşun, nasıl uygun görürseniz.

MEHMET AŞILA (Kocaeli) – Açalım Başkanım.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

33.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, Çöpler Altın Madeninde dün yaşanan toprak kaymasına ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) – Çöpler Altın Madeninde dün yaşanan toprak kayması sonucu 9 vatandaşımız toprak altında kalmıştır. Tek bir madencinin can kaybı yaşamaması umuduyla sürecin tamamlanmasını temenni ediyoruz. Uzmanların da belirttiğine göre bu felaket göz göre göre gerçekleşmiştir, bu bir cinayettir. Bakanlık akan malzemenin Fırat Nehri'ne ulaşmasını engellemek amacıyla Sabırlı Deresi'nin Fırat'a ulaştığı yerdeki menfezlerin kapatıldığını bildirmiştir. Sabırlı Deresi'ni kapattıklarına göre demek ki dereye, toprağa ve yer altı sularına da siyanürün bulaşması söz konusudur. Peki, bu alanın temizliği nasıl yapılacaktır? Orada tarım, sulama yapılıyor, vatandaşlar yer altı sularını kullanıyor. Çok iyi biliyoruz ki altın madenciliğinde kâr çok uluslu şirketlere, risk ve zarar da halka çıkmaktadır. Altın madeni çıkarılan hiçbir ülke zenginleşmemektedir; aksine, ülkelerin yer altı kaynakları egemen sınıflar ve iş birlikçisi şirketler tarafından sömürülmekte ve yerel halka da mahvolmuş bir doğa ve tarım alanları bırakılmaktadır. Unutulmamalıdır ki toprağın üstü altından daha değerlidir.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Aşıla.

Grubu olmayan siyasi partilerden sayın milletvekilleri talep ederlerse onlara da yerinden söz vereceğim.

IX.- MECLİS ARAŞTIRMASI (Devam)

A) ÖN GÖRÜŞMELER (Devam)

1.- Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının tüm yönleriyle araştırılarak

işçi sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/983) (Devam)

2.- Saadet Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının araştırılarak maden ocaklarındaki denetim ve işletme süreçlerinin incelenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/984) (Devam)

3.- Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının nedenlerinin araştırılarak iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin uygulanıp uygulanmadığının tespit edilmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/985) (Devam)

4.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasında sorumluluğu bulunanların tespit edilmesi ve benzer kazaların yaşanmaması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/986) (Devam)

5.- Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 13 Şubat 2024 tarihinde Erzincan'ın İliç ilçesinde toprak kayması sonucu meydana gelen maden kazasının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/987) (Devam)

6.- Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Grup Başkanı Sivas Milletvekili Abdullah Güler, Grup Başkan Vekili Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta ve Grup Başkan Vekili Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, 13 Şubat 2024 tarihinde Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının nedenlerinin araştırılarak oluşabilecek kazaların önlenmesine yönelik tedbirlerin alınması amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/988) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi ilk söz, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ordu Milletvekili Sayın Mustafa Adıgüzel'e aittir.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır Hocam.

CHP GRUBU ADINA MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Değerli arkadaşlarım, önce bir tespit yapalım. İliç'te olan bir kaza değil bir cinayettir. Eğer önceden uyarılmışsanız ve bu uyarılara uymamışsanız bu artık bir kaza değil. Onlarca milletvekili arkadaşımız gitti, onlarca öneriler verdik, medya konuştu, çevre dernekleri konuştu ama sen hiçbir uyarıyı dinlememişsin; artık bu bir kaza değil bu bir cinayettir. Tam fay hattının üzerine -bakın, bu da kırmızı- bir siyanür havuzu koymuşsun ve yerleşim yerlerinin hemen kıyısına bir maden alanı açmışsin; bu artık bir kaza değil bu bir cinayettir.

Şimdi, onlarca canımız siyanürlü bir toprağın altında. Siyanür likitlerinin de Fırat Nehri'ne mesafesi sadece 250 metre arkadaşlar, tüm Fırat havzası şu anda risk altında.

Romanya'da Şubat 2000, Peru Bolivya'da 1993, Şili'de 1965 yılında binlerce kişi öldü. Romanya'daki sadece 100 bin ton toprakta arkadaşlar ve “Çernobil'den sonra Avrupa'daki en büyük felaket.” denildi şu anda oradaki bahsettiğimiz tam 10 milyon metreküp, tonaj itibarıyla 15-20 milyon tondan, Romanya'dakinden 150-200 kat bir şeyden bahsediyoruz.

Değerli arkadaşlar, Türkiye, siyanür ve sülfürik asit çetelerinin işgali altındadır ve biliriz ki hiçbir işgal içeride iş birlikçi olmadan mümkün değildir. İliç'te geçmişte bir İlhan Cihaner olayı var. İlhan Cihaner, şirketten rüşvet alan bir FETÖ'cü savcı hakkında soruşturma açıyor. Daha sonra, bir gizli tanıkla tutuklanıyor. Bu gizli tanığın daha sonradan bu FETÖ'cü savcı olduğu ortaya çıkıyor arkadaşlar. Herkes FETÖ'nün bu işe bu FETÖ'cü savcıyı savunmak için dâhil olduğunu zannediyor ama bilmedikleri bir şey var: Ya, FETÖ o günlerde bu altın madenlerinin bizatihi işleticisi arkadaşlar. O dönemdeki Koza Altın madeninin 5 tane maden sahası şu anda hâlâ daha çalışır durumda, biliyor musunuz bunu? Siyanürle işletilen altın madenleri, FETÖ'nün finansmanında ve devleti işgalinde amiral gemisi olmuştur. İşte, Çöpler'de de aynısı. Şimdi, o Çöpler'deki de FETÖ'den Çalık Grubuna geçmiş, aynen Fatsa'da da böyle. Koza Altının alt taşeronu çalışıyor. FETÖ, bu işleri kolaylamak için size tam 20'ye yakın Maden Kanunu'nda değişiklik yaptırmış. Şunu anlayın: Kim ki bu altın madenlerini savunuyor ise ondan bir menfaati var ve bu işgalin tarafıdır. İşte, Binali Yıldırım da bu işgali, bu şirketi savunuyor. İşte, Murat Kurum da kurumsal olarak geçmiş bakanlığında buna destek vermiş. Çöpler sahası kimyasal sızıntı nedeniyle 22 Haziran 2022'de kapatılıyor. Sadece üç ay sonra tekrar açılıyor. Kimin zamanında? Murat Kurum. Madende kapasite artışına gidilmiş. Onayını kim vermiş? Murat Kurum. "Kapasite artışı için 'ÇED Gerekli Değildir.'" denmiş. Kim demiş? Murat Kurum. Arkadaşlar, maden alanı Çöpler köyüne -burada uzaydan görüntüsü var- 250 metre, İliç ilçesine 850 metre, Sabırlı köyüne 850 metre, Fırat Nehri'nin kenarına sadece 250 metre. Ya, arkadaşlar, burada tam 2.447 futbol sahası büyüklüğündeki bu alan varken sadece 200-250 metre kalmış köyün yanına, nehrin yanına. Siz burayı genişleteceksiniz, kapasite artışı vereceksiniz de daha nereye kadar verebileceksiniz?

Yani Murat Kurum, Çöpler'de nasıl bir fantezi hayal ediyorsun, nasıl bir hayalin var da İstanbul'daki hayalini de anlayabilelim, bize anlat, bunu anlayabilelim.

Şimdi, 4 savcı görevlendirmişler. Bence savcılar İliç'e göndermeyin, Murat Kurum'a gönderin, Binali Yıldırım'a gönderin. Bakan, Vali, hâkim, savcı, herkes yardımcı olmuş, hatta bilirkişi heyetine AKP'li koymuşsunuz. O yüzden, siz savcılar İliç'e göndermeyin, doğrudan AKP Genel Merkezine gönderin çünkü bütün bu sorumlular orada duruyor. Türkiye Cumhuriyeti eğer bir hukuk devletiyse Binali Yıldırım ve Murat Kurum hakkında soruşturma başlatılmalıdır, çevre felaketine yol açmaktan ve insan canına sebep olmaktan soruşturma açılmalıdır. Hani, siz sözlükten suç uydurup da Ekrem İmamoğlu'nu yargılıyorsunuz, ceza veriyorsunuz ya; işte suçun daniskası burada. İnsan hayatına mal oluyorsunuz, çevre felaketine yol açıyorsunuz. Neredesiniz savcılar? Ama mahkemeler bu dönemde adalet dağıtma uğraşında değil ki arkadaşlar; iktidarla bir olup, mahkemeler iktidarla bir olup muhalefeti dağıtmaya çalışıyor. Al işte, 6 tane de bana dava açtılar. Ne için biliyor musunuz? Bakın, bundan bir de Fatsa'da var arkadaşlar. Şu gördüğünüz yeşil coğrafyanın bağrındaki bu sarı görüntüye ne dedim ben bir hekim olarak, biliyor musunuz? Dedim ki: Sarı çıban. Ben yeşil coğrafyanın bağrındaki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Adıgüzel, bir dakika.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Devamla) – Ben "Yeşil coğrafyanın bağrındaki sarı çıban." dediğim için mahkeme açtılar ve savcı da bunu dikkate alıp "sarı çıban" dediğim için bana mahkeme açtı; 6 tane mahkemem de benim var, helalühöş olsun.

Şimdi, sakın şunu demeyin: "İşte, devlet bu kadar madenlerden para kazanıyor, falan filan." Arkadaşlar, hiçbir şey kazandığı yok. Size söyleyeyim, bakın, çok dramatik gelecek. Şu alan Ordu Fatsa'da, bunun üzerine fındık ekse bir yıllık fındık bedeliyle devlet buradan altından kazandığını fazlasıyla kazanıyor, işte size bedelini anlatmak için güzel bir örnek.

En trajik olan da ne biliyor musunuz? Devlet bu siyanür çetesine 209 milyon liralık vergi affı verdi. Millet kendi toprağını, kendi vatanını savunmak için, mahkemelere başvurabilmek için yardım parasıyla gitmeye çalışıyor yani toprağı devletten millet korumaya çalışıyor değerli arkadaşlarım.

Şimdi, siyanürlü kitlenin Fırat'ın kenarına...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA ADIGÜZEL (Devamla) – ...250 metre kadar yaklaştığını söylemek istiyorum ve Fırat havzası tehlikededir, herkesi göreve davet ediyorum.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Adıgüzel.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ikinci ve son söz, Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi Gürer'e aittir.

Süreniz beş dakikadır.

Sayın Gürer, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; muhalefet önceden her konuda iktidarı uyarsa da iktidar ne yazık ki bunları dinlemiyor, sonra da olay ortaya çıktıktan sonra oraya bakan gönderiyor, acıları paylaşıyor, gerekli önlemlerin alınacağını söylüyor. İşin özü, olmadan konulara müdahale etmek.

2021 yılında Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum'a madenlerle ilgili 9 tane soru yönelttim, bunlardan biri de bugün toprak kayması olan bölgeyle ilgiliydi. Sorumuz şöyle: “Fırat Nehri kıyısına kurulmasına izin verilen yılda 9 bin ton sülfürik asit, 7 bin ton siyanür, 5 bin ton silika ve bunlar gibi onlarca zehirli kimyasalın su gibi kullanıldığı, her gün Mısır Piramidi gibi zehirli pasa dağlarını Fırat kıyısına yığan Çöpler Altın Madeni için detaylı inceleme yapılmış mıdır? Yaptırdıysanız Fırat Nehri'nin hemen kıyısına yığılan ve zehirli ağır metaller ile sülfürik asit sızıntısı kaynağı olan pasa dağları ile deprem fay hattı üzerine inşa edilen 47 milyon metreküplük zehir barajıyla bırakın Erzincan ilimizin güvenliğini, Türkiye'nin gıda güvenliğine veyahut Orta Doğu'nun gıda güvenliğine bir tehdit hâline gelmiş olan Çöpler Altın Madenine nasıl izin verildi? Bugün İliç'in, Kemaliye'nin ve Erzincan'ın güvenliğini tehdit eden, Munzur Dağları'nı hedef almış bu madenle ilgili yeni detaylı bir inceleme yaptırarak mısınız?” dedim. Bugün İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı aday olan Murat Kurum verdiği yanıtta şöyle diyor: “Erzincan ili İliç ilçesi Çöpler köyü mevkinde Madencilik Sanayi ve Ticaret AŞ tarafından yapılması planlanan Çöpler Kompleks Madeni Kapasite Artışı Projesi için 24/12/2014 tarihinde “ÇED Olumlu” raporu verilmiştir. ÇED sürecinde Maden İşleri Genel Müdürlüğü, Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü, Meteoroloji Genel Müdürlüğü, Erzincan Valiliği, İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Halk Sağlığı Müdürlüğü, İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği ve Bakanlığımız yetkililerinden oluşan kapsamlı bir inceleme ve değerlendirme Komisyonu marifetiyle ÇED raporu verilmiştir.”

Şimdi işin özüne geelim. Önce bu ÇED raporu verenlerden işe başlamak lazım, burada kimin imzası varsa önce onları soruşturmaya çağırmak lazım çünkü bu konuların olacağı öngörülebiliyor ve muhalefet olarak da biz bu konuda uyarıyoruz. Neden bunlar dikkate alınmadı? Bakınız “İbrahim Gündüz” diye kitap yazan gazeteci bir arkadaşımız var. Bugün Türkiye madenlerinde nerede ne risk varsa o kardeşimiz gitti, hepsini derledi, kitap hâline getirdi. Ya, onu okuyan birisi yok mu? Olayın olacağı belli, Bakana soruyoruz: “Siyanürle altın aramayla ilgili ne yapıyor?” diye. Bakan kendince kafa buluyor, diyor ki: “Altın siyanürle çıkarılmaz.” İşlenmesini soruyoruz; o, altının çıkarışıyla ilgili yanıt verip olayı savsaklıyor. Herkes işini doğru yapsa bugün bunlar olmaz. Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarları döneminde bizi, Türkiye'yi Avrupa'da iş cinayetlerinde birinci noktaya taşıyan vurdumduymazlıktır. Kalkıp da günah çıkarmanın âlemi yok. Meclis araştırması açılrsa ne olacak? Yarın

bu Meclis araştırmasının raporu ortaya çıkınca bununla ilgili sorumlular gerekli cezayı alacak mı? İşin birinci noktasından başbakanına kadar kim sorumluyorsa hepsi, oradaki bugün toprak altında kalandan da Fırat'a ulaşmaz dilerim- ulaşırsa ülkenin içine düşeceği tazminat davaları dâhil her sorunun vebalini taşıyor. (CHP sıralarından alkışlar) Birilerini zengin edeceğim diye ülkeyi kritik bir noktaya taşımamın âlemi yok. Eğer bu siyanür Fırat Nehri'ne ulaşırsa yalnızca Türkiye'nin değil, uluslararası anlamda da başımıza gelecekleri önceden öngörebilmek lazım. Bu nedir ya? Ne orman kaldı ne tarım alanı kaldı ne sit alanı kaldı ne askerî bölge kaldı. Üç kuruşluk birileri malı götürecek diye ülkemin değerleri çarçur ediliyor. Bunlar kabul edilebilir bir durum değil. Madenle ilgili çok sayıda yasa değişikliği yapılıyor. "Ya, bu yapılandan Türkiye'nin faydası ne?" dediğiniz zaman, eğer orada artı değer üretiliyorsa o bile bir yolla aynı kişilere geri gidiyor. Milletvekili olarak böylesine bir duruma seyirci kalmayı ben içime sindiremiyorum, o nedenle çok sayıda da soru önergesi verdim; hepsine düzmece cevaplar... Yazık oluyor bu ülkeye.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Gürer.

DEVA Partisi İstanbul Milletvekili Sayın Evrim Rızvanoğlu, buyurun sizin de düşüncelerinizi alalım.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

34.- İstanbul Milletvekili Evrim Rızvanoğlu'nun, Erzincan İliç'te Türkiye'nin en önemli çevre felaketinin yaşandığına ve Çevre Komisyonu Başkanı Murat Kurum'a çağrıda bulunduklarına ilişkin açıklaması

EVİRİM RIZVANOĞLU (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Maalesef katliam göz göre göre geldi. Uzmanların, akademisyenlerin ve meslek örgütlerinin çağrılarına kulak tıkatıldı. "Bu alan deprem fay üstünde." dediler, "Fırat Nehri'ne çok yakın." dediler, "Toprak kayabilir." dediler ama dinleyen olmadı. Üzerine bir de dönemin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum tesiste 3 kat kapasite artışı yaptı. Topraklarımızın 20 ton siyanürle zehirlendiği 2022 yılında şirkete ödül gibi ceza verildi ve şirket sonrasında hiçbir şey olmamış gibi yoluna devam etti. Bugün 9 işçi göçük altındaysa ve binlerce yıldır Mezopotamya'yı sulayan Fırat'ın suları zehirlenme tehlikesi yaşıyorsa bunun sorumlusu o gün tüm uyarılara rağmen ÇED onayında ve kapasite artışında imzası bulunanlardır.

Şimdi, Türkiye'nin en önemli çevre felaketi yaşanıyor, Sayın Kurum Çevre Komisyonu Başkanı olarak ortada yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen bitirin.

EVİRİM RIZVANOĞLU (İstanbul) – "Çevre katliamlarının hesabı sandıkta sorulacak." deniliyordu. Buradan çağrıda bulunuyorum: Sayın Kurum, Başkan olarak Çevre Komisyonunu toplayın ki sorumluların hesabını önce Komisyonunda soralım, sonra da sandıkta sorabilelim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Rızvanoğlu.

Sayın Saki, bir söz talebinizi görüyorum, bu konuyla mı ilgili, eskiden kalma bir şey mi?

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) – Bu konuda.

BAŞKAN – Bu konuyla ilgiliyse grup adına konuşulduğu için söz veremiyorum, teşekkür ederim. Başka bir şeyle söz vereyim.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) – Yok, tamam.

IX.- MECLİS ARAŞTIRMASI (Devam)**A) ÖN GÖRÜŞMELER (Devam)**

1.- Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının tüm yönleriyle araştırılarak işçi sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/983) (Devam)

2.- Saadet Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının araştırılarak maden ocaklarındaki denetim ve işletme süreçlerinin incelenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/984) (Devam)

3.- Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının nedenlerinin araştırılarak iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin uygulanıp uygulanmadığının tespit edilmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/985) (Devam)

4.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasında sorumluluğu bulunanların tespit edilmesi ve benzer kazaların yaşanmaması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/986) (Devam)

5.- Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 13 Şubat 2024 tarihinde Erzincan'ın İliç ilçesinde toprak kayması sonucu meydana gelen maden kazasının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/987) (Devam)

6.- Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Grup Başkanı Sivas Milletvekili Abdullah Güler, Grup Başkan Vekili Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta ve Grup Başkan Vekili Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, 13 Şubat 2024 tarihinde Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının nedenlerinin araştırılarak oluşabilecek kazaların önlenmesine yönelik tedbirlerin alınması amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/988) (Devam)

BAŞKAN – Son konuşma Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Zonguldak Milletvekili Sayın Ahmet Çolakoğlu'na aittir.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 13 Şubat 2024 tarihine Erzincan İliç ilçesinde toprak kayması sonucu meydana gelen üzücü kazanın araştırılarak tetkik edilmesi ve oluşabilecek kazaların önlenmesine yönelik tedbirlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılması önergesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce Erzincan ilinde Çöpler Altın Madenindeki toprak kayması sonucu kayması sonucu meydana gelen kazada 9 işimizin mahsur kaldığı afetten dolayı Erzincan'ımıza ve milletimize geçmiş olsun dileklerimi AK PARTİ Grubu adına iletmek istiyorum.

Erzincan'a bağlı İliç ilçemizde bir maden sahasında meydana gelen toprak kayması nedeniyle kayıp işçilerimizin arama kurtarma çalışmaları devletimizin ilgili tüm birimleri tarafından titizlikle yürütülmekte olup dilediğimiz işçilerimize bir an önce sağ salım ulaşılmasıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Erzincan İliç ilçemizde meydana gelen toprak kaymasının ardından Cumhurbaşkanımızın talimatıyla bakanlarımız, AFAD, Türk Silahlı Kuvvetlerimiz, arama kurtarma ekiplerimiz, Jandarma Arama Kurtarma ekiplerimiz, madenciler, sivil toplum kuruluşlarından oluşan 1.700 personel arama kurtarma çalışmalarında görevlendirilmiş ve çalışmalarına hızlı bir şekilde başlamışlardır. Ayrıca, çalışmalarda 150 adet arama kurtarma ve acil müdahale aracı, 5 “drone”; 2 kimyasal, biyolojik, radyolojik, nükleer tespit aracı; 5 arama kurtarma köpeği, 5 metale duyarlı radar cihazı bölgeye görevlendirilmiştir.

Ayrıca, bölgeden numuneler alınıp sürekli takip edilmekte.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Bu konuyu gündeme getiren vekiller şu an hapiste, Bakanınız belediye başkanı adayı.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) – Çevre Bakanlığımızın 10 kişilik uzman ekibiyle birlikte 2 georadar, 1 çoklu istasyon, 2 set izleme cihazının bulunduğu 2 mobil cihaz ve mobil laboratuvarın da yer aldığı ekipler bölgeye ivedilikle sevk edilmiş olup titizlikle çalışmalarına başlamış ve şu an itibarıyla devam etmektedirler.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Hüda Kaya'yı hatırlayın.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) – Bölgede ilk önlem olarak maden sahasında yaşanan toprak kayması sırasında akan...

SÜMEYYE BOZ (Muş) – İlk önlem maden sahasını kapatmaktır, çalışmasına izin vermemektir; asıl önlem buydu.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) – ...malzemenin Fırat Nehri'ne ulaşmasının engellenmesi amacıyla Sabırlı Deresi'nin Fırat Nehri'ne ulaştığı menfezin kapakları hızlı bir şekilde kapatılmıştır. Sonradan toprak kaymasını önlemek amacıyla menfezlerin önüne de seddeler oluşturulmuştur. Hemen akabinde, yağmur ve benzeri nedenlerle oluşabilecek akış sularını toplamak için tedbir olarak -her ihtimale karşı- sızdırma ihtimali ortadan kaldırılmış olan yüzey suyu toplama havuzu oluşturulmuştur. Oluşabilecek herhangi bir akış durumunda atık depolama barajına verilecek sistem de kurulmuştur. İlk andan itibaren Sabırlı Deresi, Çöpler Deresi ve Fırat Nehri boyunca belirlenmiş noktalarda rutin olarak anlık numuneler alınmaya başlanmış ve takibi de yapılmaktadır.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Yer altı kaynaklarını nasıl kontrol edeceksiniz?

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) – Şu ana kadar yapılan incelemelerde ve ölçümlerde kirlilik ve tehlike oluşturan herhangi bir unsura rastlanmamıştır.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Yağışlarla beraber yer altına inen kaynaklara nasıl müdahale edeceksiniz?

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) – Bu faaliyetleri takip için Bakan Yardımcılarımızla birlikte jeoloji, maden ve çevre alanında uzman 10 bilim insanıyla sahada çalışmalar sürdürülmekte ve anbean takip edilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çöpler Kompleks Madeni için ilk çevresel etki değerlendirmesi yani ÇED raporu çalışmaları 2007-2008 tarihlerinde yürütülmüş, hazırlanmış ve 16 Nisan 2008 tarihinde “Olumlu” kararı verilmiştir. Sahada projeye yönelik değişikliklere, kapasite artışlarına ilişkin olarak 2012, 2014, 2021 tarihlerinde “ÇED Olumlu” kararı verilmiştir. “ÇED Olumlu” kararı verilirken ilgili bütün kurumlardan da “Olumlu” görüş alınmıştır. Mevcut “ÇED Olumlu” kararı verilen alan içerisinde

5,83 hektarlık alanda açık ocak işletmeciliğinde sadece şev düzenlemesi için, bakın, sadece şev düzenlemesi için 14/8/2023 tarihinde “ÇED Gerekli Değildir” raporu verilmiştir. Bunda kapasite artışı, bu raporda kesinlikle ve kesinlikle yer almamıştır.

ÇED raporu, işletmelerin çevresel etkilerini değerlendirmek için verilir. ÇED’de Çevre Bakanlığı sadece çevresel etkilerin denetimini yapar, işletme çevreye zarar veriyor mu vermiyor mu bunu denetler. Kaldı ki “ÇED raporu uygulanmıyor.” söylemleri var ya...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Zemin kontrolü de yapılır ya. Zemin kontrol edilir, toprak kayacak mı kaymayacak mı bu da kontrol edilir.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) – Bakın, kaldı ki Bakanımız Murat Kurum çevresel etki denetimlerini çok sık yaptırmıştır.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Yaptırmış da ne olmuş yani?

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) – Çevre Kanunu’ndaki en üst cezayı bu işletmeye kesmiş ve bu işletme aylarca kapatılmıştır, faaliyetine son verilmiştir. Söz konusu işletmede 21/6/2022 tarihinde yapılan incelemede Çevre Kanunu’na aykırılık tespit edilmiştir. Çevre Kanunu’na istinaden, en üst sınır olan...

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Ama üç ay sonra açtınız. Ama üç ay sonra açtınız.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) – Bakın, en üst sınır 16 milyon 441 bin TL idari para cezası uygulanmıştır. Benzeri olayların bir daha yaşanmaması için de ilaveten tedbirler alınmaya kadar, çevresel iyileştirmeler de yapılmaya kadar işletme faaliyetlerine son verilmiştir. 3/9/2020 tarihli Çevre İzin ve Lisans Belgesi de iptal edilmiştir.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Bugün neyi konuşuyoruz peki? Yapıldıysa bugün neyi konuşuyoruz?

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) – Ayrıca, tesis yetkilileri hakkında cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmuştur.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Bir suç duyurusu da Murat Kurum için yapın.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) - Bu işletmenin yaptığı çalışmalar sonucunda Bakanlığımıza raporlar sunmuşlar; belgeleri incelenmiş, yerinde denetimler yapılmış ve sonuçta herhangi bir kirlilik olmadığı, alınan ilave tedbirlerin yeterli olduğu tespit edilmiş ve üç buçuk ay sonra tesis tekrar faaliyetlerine başlamıştır.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Öyleyse bugün neden bunu tartışıyoruz? Buna bir cevap verin.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) - Diğer taraftan, yine, 20/9/2022 tarihinde Geçici Faaliyet Belgesi düzenlenmiş olup işletmenin faaliyetinden kaynaklı çevresel etkilerin ilgili yönetmeliklerde yer alan esas ve hükümlere, sınır değerlere uygun olduğunun tespit edilmesini müteakip 20/9/2028 tarihine kadar geçerli bulunan Çevre İzin ve Lisans Belgesi düzenlenmiştir. Ayrıca, söz konusu tesis 2018 yılından günümüze kadar Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 135 defa denetleme geçilmiştir değerli arkadaşlar.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sonuç?

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bakın, ülkemizde madencilik faaliyetleri temel itibarıyla 3213 sayılı Maden Kanunu’na göre yürütülmektedir. Arama ve işletme faaliyetlerinde bulunulabilmesi için mezkûr kanunun ilgili hükümleri doğrultusunda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünden ruhsat alınması gerekmektedir. Öte yandan, Maden Kanunu’na göre, ruhsat düzenlendikten sonra fiilen arama ve işletme faaliyetlerine başlanılabilmesi için birtakım izinlerin de alınması zorunludur.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Fay hatlarını da dikkate aldınız mı? Fay hattının üstüne niye kurdurdunuz?

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) - Nitekim, mezkûr kanunun 24'üncü maddesinin on birinci fıkrasına göre, ruhsat sahiplerinin işletme faaliyetlerine başlayabilmesi için MAPEG'den işletme izni alması da gerekmektedir. Genel Müdürlükçe işletme izni verilebilmesi için de çevresel etki değerlendirme kararı, mülkiyet izni, iş yeri açma ve çalışma ruhsatı, Genel Müdürlüğün kayıtlarına işlenmiş alanlarla ilgili izinlerin alınarak Genel Müdürlüğe de verilmesi gerekmektedir. Öte yandan, gerekli izinler alınarak yürütülebilen madencilik faaliyetleri, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından, etkin, verimli, sürdürülebilir, çevre ve insan hassasiyetiyle yürütülmesi için belirli aralıklarla ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda denetlemeler yapılmaktadır.

Değerli milletvekilleri, Erzincan ili İliç ilçesinde Çöpler köyü mevkisinde Anagold Madencilik tarafından işletilen maden sahası da altı ayda bir denetlenmiştir. Son olarak, 2023 yılı Ağustos ayında bu denetleme meri mevzuat çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; olayın hemen akabinde yine Adalet Bakanlığımız da olay sonrası gerekli adli çalışmalara başlamış ve hepimizi derinden üzen olayla ilgili İliç Cumhuriyet Başsavcılığında başlatılan ve 4 cumhuriyet savcısı tarafından yürütülen adli soruşturma kapsamında çevre, maden, jeoloji, iş sağlığı, kimya, inşaat ve ziraat alanında uzman 7 kişiden oluşan bilirkişi heyeti toprak kaymasının nedenlerini ve sorumlularını tüm yönleriyle araştırmaktadır. Hâlihazırda, soruşturma kapsamında iş yeri yetkilisi -bakın, iş yeri yetkilisi- 4 kişi gözaltına alınmış olup bilirkişi raporuna göre soruşturma titizlikle devam ettirilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Erzincanlı vatandaşlarımıza, aziz milletimize bir daha bu olayları yaşamamak adına geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum. Arama ve kurtarma ekiplerimiz zor şartlarda orada çalışmalar yapıyor, onlara da kolaylıklar diliyorum.

Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Çolakoğlu.

EMEP İstanbul Milletvekili Sayın İskender Bayhan...

Buyurun, sizin de düşüncelerinizi alalım.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

35.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, gerçek anlamda Çalık marka, altı yerli ve millî, üstü iş birlikçi bir katliamla yüz yüze olduklarına ilişkin açıklaması

İSKENDER BAYHAN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Başkan.

Gerçek anlamda Çalık marka, altı yerli ve millî, üstü iş birlikçi bir katliamla yüz yüzeyiz. Bu işleri yapanların vicdanı ve ahlakı yok, bunu biliyoruz ama biyolojik de olsa maalesef insan türündeler; gözleri var, kalpleri var, ruhları var.

Eski Bakan Murat Kurum can veren işçi kardeşlerimiz için dua ettiğini söylemiş. Ben de bu katliamın göz göre göre gelmesinden sorumlu olan herkes için bir dilekte bulunmak istiyorum: Gözlerinizi toprak doyursun, ruhlarınız ve kalpleriniz altınla dolsun. Estirdiğiniz sömürü ve rant terörünüze, kurduğunuz vahşi düzene lanet olsun, lanet olsun, lanet olsun!

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Bayhan.

DSP İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Önder Aksakal...

Buyurun.

36.- *İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, Erzincan İliç'teki altın madeni sahasında yaşanan heyelan faciasına ilişkin açıklaması*

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ülkemizde birçok konuda yaşadığımız bu ve benzeri felaketlerden sonra her seferinde Meclis araştırması istenir ve nedense bu önergeler reddedilir. Şunu açıkça ifade etmek gerekir ki sistemde ya da işleyişte var olan yanlışları tespit etmekten, bunların nedenlerinin ve gerekçelerinin ortaklaşa bir çalışmayla ortaya çıkarılmasından neden imtina edildiğini birilerinin çıkıp bizleri ikna edecek boyutta izah etmesi gerekiyor.

Erzincan İliç'teki altın madeni sahasında yaşanan heyelan faciasının ilk görünüşteki gerekçesi, çıkarılan ve işlenen toprağın istifleme ve stoklama kurallarına uygun bir fiziki ortam inşa edilmeden yoğunlaştırıldığını açıkça gösteriyor. Bunların daha da ötesinde, son çıkan görüntülerde, eğer dikkatli ve hızlı davranmamış olsa aynı bölgeye toprak taşıyan kamyonların da aynı akı altında kalma riskini hayretle tüm toplumca izledik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Aksakal.

IX.- MECLİS ARAŞTIRMASI (Devam)

A) ÖN GÖRÜŞMELER (Devam)

1.- *Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının tüm yönleriyle araştırılarak işçi sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/983) (Devam)*

2.- *Saadet Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının araştırılarak maden ocaklarındaki denetim ve işletme süreçlerinin incelenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/984) (Devam)*

3.- *Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Güllüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının nedenlerinin araştırılarak iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin uygulanıp uygulanmadığının tespit edilmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/985) (Devam)*

4.- *İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasında sorumluluğu bulunanların tespit edilmesi ve benzer kazaların yaşanmaması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/986) (Devam)*

5.- *Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 13 Şubat 2024 tarihinde Erzincan'ın İliç ilçesinde toprak kayması sonucu meydana gelen maden kazasının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/987) (Devam)*

6.- *Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Grup Başkanı Sivas Milletvekili Abdullah Güler, Grup Başkan Vekili Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta ve Grup Başkan Vekili Çankırı Milletvekili Muhammet Emin*

Akbaşoğlu'nun, 13 Şubat 2024 tarihinde Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının nedenlerinin araştırılarak oluşabilecek kazaların önlenmesine yönelik tedbirlerin alınması amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/988) (Devam)

BAŞKAN – Meclis araştırması önergeleri üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, Meclis araştırması açılıp açılmaması hususunu oylarınıza sunacağım.

Meclis araştırması açılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Meclis araştırmasını yapacak komisyonun 22 üyeden kurulmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Karar yeter sayısı talebimiz var efendim.

BAŞKAN – Oylamayı yapıp karar yeter sayısı arayacağım.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Karar yeter sayısı vardır, kabul edilmiştir.

Komisyonun çalışma süresinin başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçimi tarihinden başlamak üzere üç ay olmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonun gerektiğinde Ankara dışında çalışabilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Gergerlioğlu, bir talebiniz var, bununla mı ilgili?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Başka bir konu.

BAŞKAN – Bir dakika yerinizden söz veriyorum.

Buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

37.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, insan hakları savunucularına ve TTB Başkanı Profesör Doktor Şebnem Korur Fincancı'ya ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – İnsan hakları savunucularına yönelik saldırılar dursun. “İnsan hakları” kavramı kimsenin kimliğine bakmaz, uğradığı mağduriyete bakar; suçlu da olsa, kimsenin, cezaevinde, verilen cezanın üstünde haksızlığa uğramasını kabul etmez; insan hakları savunucuları işkencecinin de işkenceye uğramasını kabul etmez, adil olmayan yargılamalara karşı çıkar. TTB Başkanı Profesör Doktor Şebnem Korur Fincancı verdiği bir rapor dolayısıyla mahkûm edilmeye çalışılıyor; o zaman, verdiği adli raporlar nedeniyle tüm doktorlar suçlansın.

İnsan hakları savunucuları ve hekimler verdikleri raporla ilgilenir, Kişi suçlu da olsa suçsuz da olsa raporu adil ve doğru verip vermediğine bakar. İnsan hakları savunucuları medyatik yaygara, muktedir baskısı, yargısız infazla susturulamaz.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Gergerlioğlu.

Grubu olmayıp söz vermediğim sayın vekil kaldı mı?

Sanırım kalmadı.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.35

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.48

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER

KÂTİP ÜYELER: Kurtcan ÇELEBİ (Ankara), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 60’ıncı Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Koçyiğit.

38.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, 'in 1 Şubatta başlayan yürüyüşe katılanların Urfa'da polis müdahalesine maruz kaldıklarına ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, biliyorsunuz, daha önce de burada ifade ettik, Meclisin de bilgisi var, 1 Şubatta başlayan bir yürüyüş vardı iki koldan ve bugün yürüyüş kolumuz birleşmişti; Urfa’dalar. Ama Urfa’da çok ciddi bir polis müdahalesine maruz kalmışlar, milletvekillerimiz darbedilmiş, oradaki arkadaşlarımız darbedilmiş. Polis, milletvekili arkadaşlarımızı özellikle plastik mermiyle hedef alarak darbetmiş, şu anda acile giden ve rapor alacak olan arkadaşlarımız var.

Biz buradan bir kez daha söylüyoruz: Bu yürüyüş barış için olan bir yürüyüş, bu yürüyüş 2’nci yüzyılında Türkiye Cumhuriyeti devletinin gerçekten demokratik bir cumhuriyet olması için yapılan bir yürüyüş, bu yürüyüş yok sayılan Kürt halkının aslında varlığını tekrar ifade eden bir yürüyüş. Ve Meclise buradan çağrı yapmıştık ama hâlihazırda bu çağrıların duymazdan, görmezden gelinmesini; içerisinde 30 milletvekilimizin, Parti Sözcümüzün, Grup Başkan Vekilimizin, DBP Eş Genel Başkanlarımızın olduğu heyete plastik mermilerle, coplarla saldırılmasını, onların darbedilmesini kınıyorum, şiddetle kınıyorum; bu tutumu kabul etmiyoruz Sayın Başkan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Tamamlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Buradaki yürüyüşün amacını onlarca defa ifade ettik, binlerce defa ifade ettik. “Bu ülkede bir cezaevinde tecrit var.” dedik, “Bu tecritin kırılması için yürüyoruz.” dedik, “Bu ülkedeki halkların eşitliği, özgürlüğü için yürüyoruz.” dedik. Bütün bu barış çağrılarımıza, bütün iyi niyetimize, bütün anayasal, demokratik, barışçıl gösteri hakkımızı kullanmamıza rağmen bugün saldırıya uğradı milletvekili arkadaşlarımız, Genel Başkanlarımız, Grup Başkan Vekilimiz; bu tutumu kabul etmiyoruz.

Buradan bir kez daha iktidar partisine çağrı yapmak istiyorum: Bu akıl, akıl değildir; bu akılla hiçbir yere varılmaz. Bu tutumu kınıyorum, şiddetle kınıyorum ve kabul edilemez olduğunu ifade ediyorum.

Meclisin, milletvekilinin itibarı düşünülüyorsa buradan Meclis Başkanına da bir çağrı yapmak istiyorum: Şu anda alanda milletvekilleriniz darbediliyor. Buna “Dur!” deyiniz, “Dur!” deyiniz, “Dur!” deyiniz.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Koçyiğit.

Ara verdiğinde ben de bilgi talep edeceğim şimdi, teşekkürler.

Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1'inci sıraya alınan Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Uşak Milletvekili İsmail Güneş ve Bayburt Milletvekili Orhan Ateş ile 106 Milletvekilinin Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1980) ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Uşak Milletvekili İsmail Güneş ve Bayburt Milletvekili Orhan Ateş ile 106 Milletvekilinin Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1980) ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 107) (*)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 107 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince bu teklif İç Tüzük'ün 91'inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle, teklif, tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen Saadet Partisi Grubu adına Kütahya Milletvekili Sayın Ali Fazıl Kasap.

Buyurun Sayın Kasap. (Saadet Partisi ve CHP sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Erzincan'ın İliç ilçesinde maden kazasıyla ilgili... “Geliyorum.” diyen bir kazaydı; bu bir katliam ve göz göre göre geldi. Erzincan'a ve Türk milletine buradan sabırlar diliyorum.

Değerli arkadaşlar, Sayın Başkan; bununla ilgili, İliç katliamından önce -“katliam” diyeceğim, göz göre göre gelmiş idi- biz Kütahya Gediz'in Murat Dağı'nda, Simav'ın Örencik beldesinde altın madeni çıkarılması engellensin diye girişimlerde bulunduk, yaklaşık iki yıl da onun üzerinde uğraştık ama bugün bize “Gerçek dışı beyanatta bulunuyor.” diyen “Cumhuriyet Halk Partisi eski Milletvekili, Saadet Partisi yeni Milletvekili” diyen ve bazı şeylerde gerçekten kendileri gerçek dışı beyanatta bulunan veya cesurca “Ben dedim.” diyemeyen... Ben burada Hasan Bitmez'in adına konuşuyorum ve cesur yüreklilikle “Ben bunu dedim.” diyebilecek bir tek AK PARTİ milletvekili çıkmadı, biliyor musunuz? Aynı şekilde, bugün gıyabımda sataşmada bulunan eski Belediye Başkanını, aynı zamanda AK PARTİ Kütahya Milletvekilini bu madenlere, Simav'ın Örencik beldesinde, Kütahya'nın Murat Dağı'ndaki bu beldelelere -maden izni, altın madeni arama izni veren oluşumlar gerçekleşirken o dağlarda- beklerdim ama kendileri gelmediler. Bugün timsah gözyaşı dökülebilirler, biri o.

İkincisi, AK PARTİ iktidarlara döneminde neden siz İş Kanunu'nda, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nda değişiklik yapmadınız? “Kovboy” dediğiniz Amerika'da 1920'lerden beri ve 1980'lerden beri iş sağlığı güvenliği uzmanları hiçbir zaman patrondan maaş almıyor. Ve bir havuzdan, aynı yapı denetim firmaları gibi... Bununla ilgili düzenlemeler yapmadığınız müddetçe ve çevreyi koruma değil

(*) 107 S. Sayılı Basmayazı tutanağına eklidir.

rantı korumaya meylettiğiniz müddetçe bu kazalar olacaktır. Bakın, bunların hepsi altın madeni haritası ve her geçen gün pıtrak gibi yenilerine izin verilmesini sağlıyorsunuz. Neymiş? Kütahya Murat Dağı. Arkadaşlar, bugün Gediz'deki Murat Dağı'nda emin olun bir tek facia olsa Gediz Nehri perişan oluyor. İzmir, yol üzerinden geçen Uşak perişan oluyor. Aynı şekilde Simav Örencik'teki madende bugün aynı kaza meydana gelse Bursa ve Balıkesir perişan oluyor ama bu konuda bir tek Allah'ın kulunu, bir tek AK PARTİ'li milletvekilini, bir tek AK PARTİ'li belediye başkanını bu dağlarda göremedik. Çevreyi ve insanımızı korumak için siz neredesiniz?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Sen göremezsin, sen yoktun.

ALİ FAZIL KASAP (Devamla) – Göremeyiz, gelmezsiniz çünkü, gelmeye ihtiyacınız yok.

Gelelim bu sizin yine getirdiğiniz sağlıkla ilgili çorba kanun teklifine. Arkadaşlar, ben sağlık sisteminin içindeyim, otuz, otuz beş yıldır varım. Sağlıkta hedeflenen 2 tane temel kriter var: Bir tanesi sağlığa erişim, bir tanesi de kalite. Sağlığa erişim çok ama çok zor hâle geldi, şu anda insanlarımız sağlığa erişemiyorlar. Peki, kalite var mı şu andaki sağlık sisteminde? Eski Bakan da burada değil bu dönem. “Kalite” dersiniz o da yerlerde sürünüyor şu anda. Beş dakikalık muayene süreleriyle insanlarımızı tanıttırdınız, beş dakika. Acil servislerde şu anda kuyruklar var, telefonda kuyruktan bahsetmiyorum. Şimdi, siz ilk önce nereden başlamıştınız? “Sağlık Dönüşüm Programı” diye başlamıştınız. Aile hekimleri... Daha önceden bir sağlık ocağı sistemi vardı ve bu sistemde sevk sistemi çalışıyordu; binaları aile hekimliğine, sağlık ocağı hekimine ait değildi ve kamunundu, devletindi, bu binalarda hizmet sunuluyordu. Siz ne yaptınız? Bu sistemi kaldırdınız ve aile hekimliği sistemini getirdiniz. Popülist politikalarınıza aile hekimliği sistemini alet ettiniz. Sevk zinciri olmayınca hastanelerde kuyruklar arttı. Acillerde hastalar şu anda numaratorle muayene oluyor. ASM’ler, kamuya ait olması gereken binalar; derme çatma binalarda, binaların zemin katlarında, bodrum katlarında aile sağlığı merkezleri kurdurdunuz ve bunların kiralalarını, elektriğini, suyunu -ondan sonra- diğer tüm giderlerini, personel gideri de dâhil, bunları aile hekimleri kendileri düzenlemeye çalışıyorlar ve bu kirasıyla hekim, hastadan çok...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Cari gider ödeneği...

ALİ FAZIL KASAP (Devamla) – Bakın, oranın kömürü, doğal gazı, elektriği, suyu hekim tarafından ödeniyor ve bunlar hasta bakmakla meşgul olacaklarına kafalarında sürekli “Bu ay acaba çıkabilir miyiz?” var. Antalya’da, bazı beldelerde, şehir merkezlerinde, metropollerde bu aile sağlığı merkezlerinin kirası, biliyorsunuz... Yani siz “yüzde 25” demişsiniz ama ticari binalarda öyle bir şey yok ve bunlarla hekim arkadaşlarım uğraşmak zorunda kalıyorlar.

Yine, bu aile sağlığı merkezlerinde kamu dışı aile sağlığı çalışanları var. Bunlar asgari ücretin de altında çalışıyor biliyor musunuz? Ebeler, hemşireler, sağlık memurları. Çünkü saatlik anlaşma, saatlik sözleşme yapıyorsunuz ve gerçekten, asgari ücretin yarısına çalışan kamu dışı aile sağlığı çalışanları var. Bu da sizin getirdiğiniz bir sistem; kamu hizmeti sunulan yerde kamu dışı sağlık personeli çalıştırıyorsunuz ve asgari ücretin gerçekten de altında. Deprem bölgesinde görev yapan aile sağlığı merkezleri ve bu aile hekimlerinin mağduriyetinden zaten haberdar değilsiniz. Onlara, biliyorsunuz, nüfusa göre bir ödeme yapılıyor ama bunların nüfusları göç ettiği için şu anda bu arkadaşlar çok mağdur durumda. Bunlarla ilgili iyileştirme yapılmasını beklerdik, bir yıl geçti ama yaptığınız hiçbir şey yok.

Bir de bu kanun teklifiyle getirdiğiniz farklı bir şey var, normalde bunlar kamu personeldir, aile hekimleri, 657’ye mi tabi, yoksa sizin getirdiğiniz, Demokles’in kılıcı gibi sürekli başında gezinen bir cezalandırma sistemiyle mi bu hekim arkadaşlarımızı cezalandırıyorsunuz? Eğer bu şekilde bir cezalandırma, disiplin yönetmeliğiyle burada getirilen -belki okumamışsınızdır ama- bu kanun teklifiyle getirilen ikinci disiplin suçu ve parayla hekim arkadaşları, çalışanları imtihan etmek ancak size yakıştırdı, onu da yaptınız. Böyle bir sistem yok, bu, zorbalık, despotluktur. 2 yargılama sistemi olmaz, 2 disiplin cezası olmaz. Kamuda çalıştım o kadar süre.

Siz, ek ödeme vesaire, bunlarla ilgili performansla dayalı bir sistem kurdunuz bu hastanelerde, bu sağlık kuruluşlarında. Bu, disiplin cezası olsun, diğer unsurlar olsun, zaten emekliye yansımayan bir ücretlendirme politikanız var. Bunlar da yanlış.

Çok ilginç, şimdi “çorba” dedim, size farklı bir şey getireceğim. Geçen sene şubat ayında Sağlık Bakanlığı “Uzaktan Sağlık Hizmetlerinin Sunumu” diye bir yönetmelik çıkardı. Değerli arkadaşlar, bu yönetmelik ne biliyor musunuz? Haberiniz var mı bilmiyorum da uzaktan cep telefonu veya bilgisayar ekranında bir hekim -kim olduğu belli değil, aile hekimi çoğunlukla- sizi muayene ediyor, telefonla muayene oluyorsunuz ve telefonla yapılan on beş dakikalık muayene sonunda... Şu anda birçok aplikasyonları da var ve Sağlık Bakanlığı buna izin vermiş. Baktınız ki çözemediniz sağlıktaki randevu sistemini, sağlıktaki kuyrukları, dediniz ki: “Biz uzaktan sağlık hizmeti sunalım.” Ya, on beş dakikalık uzaktan sağlık hizmetiyle, telefonla sağlık hizmetiyle muayene oluyorsunuz ve bu muayenenin sonunda oradaki hekim size e-reçete -elektronik reçete- yazıyor ve bunun daha ilginçini de söyleyeyim size: Ve bu elektronik reçeteyi, Şubat 2023’te çıkardığımız yönetmelikle SGK kabul ediyor. Öbür tarafta, muayenehane açmış, serbest olarak çalışan hekimlerin yazmış olduğu reçeteyi SGK kabul etmiyor; var mı böyle bir dünya? Siz dumanla haberleşmeyi, muskayı, üfürükçülüğü resmen artık reel hâle getirdiniz ya. Size diyorum, AK PARTİ’li milletvekili arkadaşlarım; sizin Bakanlığınız, sizin Hükûmetiniz, sizin icraatınız... Üzerinize alınmayın, Bakandınız.

Değerli arkadaşlar, şimdi, 190 lira ödüyorsunuz, hiçbir tetkik yok, hiçbir tahlil yok, hastaya dokunma yok ve siz buna para ödüyorsunuz. Kime rant sağlıyorsunuz? Neden? Hekim yüz yüze muayene etti, elini tuttu, derdini dinledi, hastayı dinledi ve reçete yazdı ve siz bu reçeteyi kabul etmiyorsunuz SGK olarak; böyle bir dünya ancak AK PARTİ iktidarında olur. Kızılderililer gibi acaba dumanla mı haberleşeceksiniz, reçeteyi dumanla mı yazsaydınız ya! Geçin bunları, geçin. Siz SGK... Bakın, bu kadar ikiyüzlülük olur, bu kadar düzenbazlık olur, bu kadar... Bilmiyorum, yanlış tabirler kullanmak da istemiyorum ama görmeden reçete yazdırmak sizin döneminize mahsus ya. Böyle bir dünya var mı! SGK buna onay veriyor, yönetmeliği var.

Şimdi, afilliye hastanelerle ilgili çok ciddi sıkıntılar var, bunları dile getirmek de istiyorum. Afilliye hastaneler normalde devletin zarara uğramaması için, devlet imkânlarının düzgün bir şekilde kullanılması içindi ama maalesef onda da başhekimlerin zorbalıklarıyla... Bu afilliye hastanelerde emin olun -şurada 3-5 kilometre ilerimizdeki Bilkent Şehir Hastanesi dâhil- tetkikini yaptırın, araştırmasını yaptırın -ben yaptırdım- yüzlerce hekim bir tek poliklinik yapmadan, bir tek cerrahi müdahale yapmadan maaş alıyor, biliyor musunuz onu? Bunlar kimler, lütfen araştırın. Şehir hastaneleri gerçeğine geleceğim.

Şehir hastaneleriyle ilgili Bakanlık sürekli olarak söylemişti ki: “Sözleşmelerimizde hasta garantisi yok, sistem zarar etmiyor.” vesaire. Bakın, Türkiye’de şehir hastaneleri için kredi veren bir Çin bankası, ICBC bankası teşekkür ediyor size “thank you” diye. Bu kendi sözleşmeleri, “web” sayfalarında var. Hani gizliydi ya, ticari sırdı ve Sağlık Bakanı Sayın Fahrettin Koca dedi ki: “Hiçbir hasta garantisi yok.” Hasta garantisi yok, yatak doluluk garantisi var, yenmeyen yemeğin parasını verme var, catering hizmetlerinde var, çarşafkların temizliği, vesairede; her şeyde hastane yüzde 70 doluluk oranıyla çalışıyor, Türkiye’deki hastanelerin doluluk oranı yüzde 50’yi geçmiyor, yüzde 50-55 bandında ama siz o hastanede hasta yatmasa dahi parasını ödüyorsunuz. Bakın, Çin Bankasının “web” sayfasında yer alan sözleşme, diyor ki: “Doluluk oranı yüzde 70 garanti edilmiştir. Görüntüleme sistemi yüzde 70 garanti edilmiştir. Catering hizmetleri...” Yani yatmayan hastanın yememiş olduğu yemeğin parasını veriyorsunuz. Bu sisteme ancak kim teşekkür edebiliyor? Bir tanesi size kredi veren Çin bankası, bir tanesi de Avrupa Kalkınma Bankası; bu hastaneleri, şehir hastanelerini kredilendiren kurumlar; onlar size teşekkür ediyor.

Tekrar söylüyorum: Bakın, Bakanın söylediği gerçek dışı beyanatın dışında görüntüleme hizmetlerinde yüzde 70, laboratuvar hizmetlerinde yüzde 70, sterilizasyon, dezenfeksiyon ve atık yönetiminde yüzde 70, çamaşırhane hizmetlerinde yüzde 70 ve catering hizmetlerinde yüzde 70... Yani yatmayan hastanın parasını siz ödüyorsunuz, biz ödüyoruz değerli milletvekili arkadaşlarım.

Şimdi, Erdoğan'ı da bu arada siz şehir hastaneleriyle ilgili ve özellikle de Kütahya için kandırıyorsunuz, aldatıyorsunuz. 28 Martta Kütahya'da şehir hastanesinin kurdelesini kesilip hizmete sunulacak ama o hastane bitmedi, biliyor musunuz arkadaşlar? Sembolik bir makas kesme olayı yapılacak. Gerçi şimdi uzaktan butonla yapıyorlar ama onu söyleyeyim, o hastane bitmedi. 28 Martta Sayın Erdoğan Kütahya'ya gelecek, o hastane bitmedi, sembolik bir açılış yapılacak. Neden biliyor musunuz? Çok yakında galiba bir seçim var, yerel seçim öncesi göz boyamak için yapıyorsunuz ve bu hastane şu anda çalışmıyor. 29'unda da ben özellikle randevu almaya çalışacağım, hastaneden randevu alamayacağız çünkü değişen bir şey yok, hastane açılmadı, açılmayacak da.

Şimdi, beş dakikalık hasta muayeneleriyle ilgili -hiç başınıza geldi mi, bilmiyorum- siz beş dakikalık bir muayeneyi insani buluyor musunuz? Beş dakikalık bir muayene süresinde derdini anlatabilir misiniz? Beş dakikalık bir muayene süresinde soyun, giyin, derdini anlat, ondan sonra hekimin reçete yazması için zaman olsun veya olmasın. Beş dakikalık muayene sistemini siz getiriniz, dünyada örnek o konuda. Bu da sağlığa erişimle ilgili kalitenin yerlerde süründüğünün bir göstergesidir.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, bir de hekimler ve sağlık personeli, sağlık çalışanları neden yurt dışına gidiyor ve bu ülkeyi terk ediyor? Acaba Recep Tayyip Erdoğan'ın söyleminden dolayı mı? "Giderlerse gitsinler, biz asistanlarla sağlık hizmetini sürdürürüz." Asistan arkadaşlarımı küçük görmüyorum bu konuda. Geçen sene giden hekim sayısı 3.500'ün üzerinde, tıp fakültelerinden mezun olan öğrenci sayısı 11.500 ve bu sistemde her 3 hekimden 1'i şu anda yurt dışına gitmeyi gözüne koymuş ve gidiyorlar. Peki, neden? Siz değersizleştirdiniz. "Onlar iğne yapmasını bile beceremez." dediniz, "Giderlerse gitsinler." dediniz. Şiddete maruz kaldılar. Sağlıkta şiddete maruz kalan, ölen, yaralanan arkadaşlarımızla ilgili Sağlık Bakanlığının bir tane doğru dürüst bir icraatı yok. Hastanelerde x-ray cihazı yok vesaire ve Sağlık Bakanı sadece bu konuda "tweet" atmakla meşgul, "tweet"le başsağlığı, "tweet"le geçmiş olsun temennilerinin dışında hiçbir şey yok. Siz değersizleştirdiniz. Saçma sapan bir mecburi hizmet sisteminiz var. Bakın, bir hekim mezun olduğunda beş yüz günün üzerinde bir mecburi hizmete tabi; uzman oldu dört yıllık, beş yıllık uzmanlığı tamamladı, bir beş yüz gün daha mecburi hizmete tabi; bir de üzerine yan dal ihtisası, yan dal uzmanlık sınavına girdi, kazandı ve tekrar uzman oldu bir beş yüz gün daha. Bir hekime bin beş yüz gün ve üzerinde mecburi hizmet, adı üzerinde zorunlu hizmet ancak sizin döneminizde mümkün olabilirdi. Hekimleri tutamıyorsunuz olduğu yerde, Türkiye'de hiç tutamıyorsunuz.

Bunun dışında -şimdi "yardımcı sağlık personeli" lafından arkadaşlar gocunuyorlar ama ben özür diliyorum, bu cümle yanlış- tüm sağlık personeli ve sağlık çalışanları neden gözünü yurt dışına dikeyyorlar? Hak ettiklerini vermiyorsunuz; küçük görüyorsunuz, hakir görüyorsunuz ve diyorsunuz ki: "Giderlerse gitsinler." Gitmeleri gereken başkaları ama onlar duruyorlar. Bu bin beş yüz günlük zulüm ancak sizin döneminizde gerçekleşti.

Şimdi, çok ilginç bir şey, bu şehir hastanelerini kurdunuz ya, tıp eğitimi, uzmanlık eğitimi nasıl yerlerde sürünüyor, size onu anlatayım. Ankara Bilkent Şehir Hastanesinde çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanlık ihtisası yapan 200 civarında hekim arkadaşımız var ve burada öğretim üyesi yok. Neden? Çünkü öğretim üyelerinin hepsi hastanede ders vermiyorlar, verdi görünüyorlar ve bugün yapmış olduğum Twitter paylaşımlarında arkadaşların şeyi şu: "Biz kesinlikle hiç öğretim üyesi görmeden buradan mezun oluyoruz, ihtisas alıyoruz." diyorlar. 4 tane ana branşın; çocuk, dâhiliye, kadın doğum, genel cerrahi branşlarının şu anda talep görmediğini ve Tıpta Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavı'nda tercih edilmediğini Bakan biliyordur inşallah.

Bir de değerli milletvekili arkadaşlarım, dış hekimlerinin performansla ilgili bir sıkıntısı var. Bir dış hekimine zorunlu olarak günde 18 randevu yazılıyor Merkezi Hekim Randevu Sistemi'nden ve bir hastaya yarım saat bile düşmüyor. Bir hastanın dişinin uyuşmasının bile on beş yirmi dakika aldığı bir sistemde bu zulmü onlara da yapıyorsunuz, her şey göz boyamak için. Bu afilliye hastanelerde, ortopedi, genel cerrahi, beyin cerrahisi ve diğer branşların büyük bir çoğunluğunda sizin getirdiğiniz sistemle öğretim üyeleri şu anda hastanede uygulama yapmıyor, ameliyat yapmıyor, eğitim vermiyor. Çok yakın bir hastaneden asistan arkadaşlarım ve tıp fakültesi öğrencilerinin bir sözü var, diyorlar ki: "Hoca görmeden mezun oluyoruz." Bu da sizin sisteminiz.

Değerli arkadaşlar, şehir hastaneleri de başta olmak üzere, aile sağlığı sistemi de dâhil olmak üzere sistem göçmüş durumda. "Sağlıkta dönüşüm" çok afili bir isim ama sağlıkta çok çok gerilere düştünüz. Demin de demiştim ya, uzaktan sağlık sistemi sunumu dünyada olan "telemedicine"nin çok çok farklısı. Onlarda giydirilmiş teknoloji kullanılır, EKG cihazı, uzaktan bazı testler vesaire yapılabilir ve hastaya danışma olur ama yabancıların sisteminde asla "reçete yazma" diye bir kavram yok. Siz muskanın da ötesinde, muska ve üfürükçüler bile herhâlde muhataplarını görüyorlar ama görünmeyen bir sistem yarattınız, böyle bir sistem oluşturdunuz ve sağlığı perişan ettiniz, sağlığı bitirdiniz. Benim merak ettiğim bir tek şey var değerli arkadaşlar: "Sağlıkta dönüşüm" dediğiniz bu programa, bu sisteme siz gerçekten inanıyor musunuz? Bu kadar yalanı, bu kadar gerçek dışı söylemi nasıl oluyor da kitlelere, insanlara anlatabiliyorsunuz, insanları ikna edebiliyorsunuz veya kendiniz ikna olabiliyor musunuz? Şunu söylemek istiyorum: Bu, maalesef, Türkiye'de sosyolojinin ve psikolojinin alanına giriyor, çok iyi bir inceleme yapılması gerekiyor.

Teşekkür ediyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kasap.

İYİ Parti Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Ahmet Eşref Fakıbaba.

Buyurun Sayın Fakıbaba. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz yirmi dakikadır.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AHMET EŞREF FAKIBABA (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin geneli üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, öncelikle size geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

Sözlerime başlamadan önce, Erzincan'ın İliç ilçesindeki maden ocağında meydana gelen toprak kaymasında can kaybının yaşanmamasını temenni ediyor, göçükten etkilenen tüm maden işçilerimize ve ailelerine geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

Bu kanun teklifinin içeriği özetle şunları kapsamaktadır: Personel çalışma usul ve esasları, Sağlık Bakanlığıyla ilişkili üniversitelerde öğretim üyesi istihdam ve çalışma usulleri, ilaç ruhsatlandırılmasında bürokratik işlemlerde yapılacak bazı değişiklikler, eczanelerin denetlenmesi, hekimlerin kötü tıbbi uygulamalara karşı sigortalanması, disiplin yönetmelikleri, klinik araştırma sigortasına ilişkin esaslar ve son olarak da üniversitede çalışan öğretim üyelerinin hukuk haklarını içeren ve bunlara benzer bir dizi değişikliği kapsamaktadır. Değişik alanlarda bazı düzenlemeler yapan bu kanun teklifi Türkiye'nin bugün yaşadığı sağlık hizmetlerinin sunum ve standartlarındaki çöküşü çözüm bulmaktan çok uzak olup sağlık sisteminin, sağlık kurumlarının ve personellerinin çalışma usul ve esaslarındaki bazı aksaklıkları gidermeye yönelik pansuman niteliğinde palyatif çözümler içermektedir. Bundan dolayı bazı kanun maddelerini olumlu karşılamamıza rağmen özellikle 4, 15, 19, 23 ve 25 gibi kanun maddelerinde ciddi çekincelerimiz mevcuttur.

Madde 4'te, yoğun bakımla ilgili ana dallara 7'nci bir ana dalın eklenmesinin sorunları çözemeyeceği gibi, ayrıca, yeni ana dalları da etkileyerek ileride daha fazla karışıklığa neden olacağını düşünmekteyiz. Çok uzun süren bir pandemi dönemi geçirdik, hekim arkadaşlarımızın olağanüstü çalışmaları sebebiyle birçok hayat kurtarıldı. Bu ağır pandemi şartlarında bile daha fazla yoğun bakım, yan dal uzmanına ihtiyaç duyulmadı ancak acil tıp uzmanlığında hâlâ yüzde 30 oranında eksikliğimiz olduğu ilgililer tarafından söylenmektedir. Bizim amacımız ihtiyaç olan acil tıp uzmanlığında uzman yetiştirip eksik olanı tamamlamak olmalıdır. Şayet yoğun bakım ana dal uzmanına ihtiyaç varsa bu mevcut 6 ana dal tarafından karşılanmalıdır. Bilindiği üzere, daha önce 6 branşa yoğun bakım yan dal uzmanlığı için imkân sağlanmıştı. Bu dallara acil tıp ana dalı eklenmesi yıllardır yoğun bakım hizmeti veren kalp ve damar cerrahisi ve beyin cerrahisi gibi branşların da yoğun bakım yan dal talep etmelerine neden olacaktır. Ancak, mutlaka, acil tıp uzmanı 7'nci dal olarak yoğun bakım ana dal uzmanı olacaksa üç yıllık eğitim alması şart konulmalıdır.

Madde 15'te ise tabii ki ek ödemeler önemli, çok iyi ama emin olun ki yeterli değil. Şayet bir hekim arkadaşımızın evi veya arabası yoksa bundan sonra yeni bir ev veya araba alması hayal olmuştur. Çok zor şartlar altında çalışan bir hekim arkadaşımızı hele bir de cezaıyla korkutmak abesle iştigaldir. Yani sanki elinde bir sopa, karşısındaki hekim cocuktur "İşte, şunu yaparsan bunu yaparım." Oysa hekimler bunu hak etmiyor; hekimler daha iyi yaşamayı hak ediyor, hekimler okumayı, araştırmayı, yurt dışında kongreye gitmeyi hak ediyor. Bence bizler hekimlere gerekli önemi veremiyoruz.

Ayrıca, ilgili düzenlemenin yürürlüğe girmesiyle birlikte aynı fiile ilişkin hem disiplin cezası verilecek hem de ek ödeme kesintisi yapılacak. Böylelikle disiplin cezası alan kişi aynı fiil sebebiyle âdeta 2 defa cezalandırılmış olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hekimlik bir gönül işidir, bir yaşam tarzıdır ve temelinde insan sevgisi vardır. İnsanı sevmeden hekim olamazsınız ve bizim bu hekimlere mutlaka ve mutlaka gerekli değeri vermemiz lazım.

Madde 19'da üç önemli önerimiz olacak. Birincisi: Bahsedilen üniversitelerde yapılan ve firmaların organize ettiği bilimsel araştırmalarda, çalışma yöneticisi üniversite öğretim üyesine çalışmaya alınan hasta başına ücret ödenmektedir. Bu ücret döner sermayeye yatırılmakta ve ücretlerin belirli bir oranı öğretim üyesine verilmektedir ancak çalışmaların yapıldığı kliniklerde bu hastaları tedavi ve takip eden uzman hekim, asistan ve hemşireye herhangi bir ödeme yapılmamaktadır. Firma tarafından hasta başına ödenen araştırma parasının en az yüzde 30'unun uzman hekim, asistan ve hemşireye ödenmesinin madde 19'a ilavesinin uygun olacağını özellikle vurgulamak isteriz.

İkincisi: Yine, madde 19'da belirtilen bilimsel araştırmalarda hastaları sigorta eden yerli firmaların olmaması ve mevzuatımızın da buna müsaade etmemesi nedeniyle klinik araştırmalara katılan hastaların Türk orijinli sigorta firmalarınınca sigorta edilmesi mümkün olamamaktadır. Araştırmaya katılan hastaların sigortaları firma tarafından "hasta başına ücret ödemeleri" şeklinde yurt dışında bulunan yabancı sigorta şirketlerine gitmektedir. Bunu önlemek için gerekli mevzuatın acilen yapılmasını önermekteyiz.

Üçüncü olarak da... Dünyada bilimsel araştırmalar için ilaç araştırma firmaları tarafından harcanan para 70 milyar dolardır. Amerika bu oranın yüzde 20'sini, Almanya ve Fransa yüzde 15'ini, Japonya yüzde 11'ini almaktadır; Türkiye ise maalesef bu meblağın sadece yüzde 2'sini alabilmektedir, bu sayıyı artırmak için çalışmalar yapılmalıdır.

Madde 23 de yine itiraz ettiğimiz bir madde. Normal cerrahi ile harp cerrahisi birbirinden çok farklıdır. Savaş alanlarında başta doktorlar olmak üzere tüm sağlık personelinin askerî disiplinle yetmişmiş olması şarttır, kendi mesleklerinin yanında askerlik mesleğini de çok iyi bilmek zorundadırlar. Bu sebeple, mutlaka GATA'yla ilgili çalışmaları başlatmak gerekir. Hem savaşta yaralanan Mehmetçiklerimiz için hem de askerî tecrübesi olmayan sağlık çalışanları için bu çok çok önemlidir.

Madde 25'te yine itirazlarımız var. AK PARTİ iktidara geldiğinde ilk on yıl içerisinde güzel şeylerin olduğunu her defasında söylemişimdir. İlk anda halkın ve hepimizin de hoşuna giden bir özgürlük havası esti. Bütün hastaneler Sağlık Bakanlığı çatısı altında toplandı. Halk direkt olarak üniversiteler dâhil istediği hastaneye gitme imkânı bulabildi. Özel eczanelerin de devreye girmesiyle hastanelerdeki ilaç kuyrukları ortadan kalktı. Hastalar çok az bir fark ödeyerek özel hastanelerden de hizmet alma imkânına kavuştu. Özellikle, hasta transportunda büyük gelişmeler yaşandı, lüks ambulanslar ve uçak ambulanslar halkın hizmetine sunuldu. Ancak daha sonra anlaşıldı ki sevk zincirinin kırılması ve özellikle birinci basamak olan sağlık ocaklarına yani ASM'lere gereken önemin verilmemesi ikinci ve üçüncü basamaklardaki problemlerin ortaya çıkmasına neden oldu. Hastaların, özellikle, ikinci basamak devlet hastanelerinden üçüncü basamak üniversite hastanelerine gidebilmeleri için mutlaka sevk edilmeleri gerekiyordu ama bu olmadığı için, gribal enfeksiyon için dahi olsa hastalar rahatlıkla üniversite hastanelerine gittiler ve üniversiteler artık araştırma işlevini yürütemeyecek duruma düştüler.

İlk hekimlik görevime ben 1977'de Edirne'nin Enez ilçesinde başladım değerli arkadaşlarım. Yaklaşık 2 bin nüfuslu bir ilçeydi ve ilçede sağlık ocağı ve sağlık merkezi vardı ve ben de dâhil 3 hekim olarak görev yapıyorduk; nüfus 2 bin, 2 pratisyen ve 1 dış hekimi arkadaşımız vardı. Sağlık merkezinde 10 yatak vardı. Sağlık ocağı ve merkezinde çalışan doktorlar yani bizler, ebe ve hemşireler tüm gebe, çocuk, kronik hasta ve aşıların takibini bizzat yapıyorduk, bu hastalar kayıt altındaydı ve bu hizmetlerle aşılama oranı yüzde 99 civarındaydı; 1977 yılından bahsediyorum arkadaşlar. İl Sağlık Müdürümüz bizimle her ay toplantı yaparak sıkıntılarımızı dinlerdi ve çalışmalarımızı takip ederek değerlendirmeler yapardı. Şu anki duruma baktığımızda, hastalar belirli branşlarda bir ayı aşan sürede poliklinik randevusu ancak alabiliyor, hastanedeki kuyruklar 90'lı yıllardaki SSK hastanelerinde görülen kuyrukları aratmıyor; görüntülemeler için yedi sekiz aya gün veriliyor, endoskopi için bir yıla gün veriliyor. Bu sistem de dar gelirli insanların devlet hastanelerinden kopup özel hastanelere gitmesine sebep olmaktadır.

Sağlıktaki bu olumsuzlukların en önemli sebebi sevk zincirinin kırılmış olmasıdır. Çok yakınımdeki bir memur arkadaşın hanımına "Memede kitle var." diye tanı koymuşlar ve meme USG için üç ay sonraya gün vermişler ve bu arkadaş mecburen özel hastaneye gitmek zorunda kaldı. Sordum: Arkadaş, memursun, bunu verecek paran var mı? "Ağabey, ne yapayım yani? Ben bunu vermek zorundayım yani Allah korusun, memedeki kitle, eşimdeki kitle bir kanser kitlesi olduğu zaman ben bunu nasıl hazmedebilirim? Ceketimi satarım ve eşimi özel hastaneye götürmek zorunda kalırım." dedi. Yani arkadaşlar, maalesef, insanlar bu duruma düştü. Siz eğer birinci basamak sağlık hizmetlerini önemsemezseniz ikinci ve üçüncü basamaktaki bu yoğunluğu gidermeniz mümkün değildir. Böylece dar gelirli vatandaşlarımızı ya tamamlayıcı sigortaya ya da özel hastanelere teşvik etmiş olursunuz. Bir anne ve çocuğu -genç ve hiçbir hastalığı yok- dedi ki: "Tamamlayıcı sigortaya kaydolmak istiyorum." Sordum: "Niçin?" Dedi ki: "Vallahi devlet hastanelerinden gerekli hizmeti alamıyorum ve 32 bin lira vermek zorundayım." Arkadaşlar yani hastalar ya özel hastaneye gidecek veya da tamamlayıcı sigortaya üye olmak zorunda kalacak; geldiğimiz noktaya bakın arkadaşlar, buna dikkatinizi çekmek istiyorum. Bir bebek ve annesinin tamamlayıcı sigorta yaptırmak için ödediği para tam 32 bin Türk lirası, bugünün fiyatıyla tam 32 bin Türk lirası. Oysa yeni bir sağlık sigortası teşvik etmek yerine vatandaşların sağlık ihtiyaçlarını karşılayacak bir sağlık sistemi hedeflenmesi mutlak elzemdir. Eskiden hekimlerin özel muayenehane açma yetkisi vardı ve saat 17.00'den sonraki mesaisini muayenehanesinde geçirirdi. 2003 yılında ben ayrılırken muayenehanedeki muayene ücreti 50 liraydı, şu anda basit bir gribal enfeksiyon reçetesinden bile vatandaşın ortalama 150 lira katkı payı almaktadır, tam 150 lira katkı payı alınmaktadır. Eskiden hasta 50 liraya muayenehanede özel muayene olurken şimdi ise 150 lira katkı payı vermeye mecbur bırakılmıştır. Doktorların muayenehanesini feshedip büyük şirketleri veya tamamlayıcı sigorta şirketlerini devreye sokup doktorları figüran hâline getirdiniz ve doktorları verdiğiniz maaşa

mecbur ettiniz. Bakınız, şunu özellikle göstermek istiyorum: Şubat 15 yani yarın... On yıldır ASM’de çalışan -3.450 nüfusu olan bir yerde- aile hekimi uzmanı bir arkadaşımızın maaş bordrosudur. Aldığı net maaş 70.520 lira 82 kuruştur. Yani maaşlar yüzde 49,25 arttıktan sonraki maaşıdır bu. Yani bundan bir ay önce bu arkadaşımız maaşının ortalama yüzde 50 eksisini alıyordu. Bu ücretle, bu arkadaşımızın -size soruyorum- şayet evi veya arabası yoksa yeni bir ev ve araba alması artık hayal olmuştur, ev ve araba alamaz. ASM’lere baktığımız zaman yine bir sürü sorunla karşı karşıyayız. Ben gittim gördüm, hekim arkadaşlar şunu söylüyor: “Doktor olmayı unuttuk, doğal gaz faturası, elektrik faturası, kira... Acaba çalışan personelin maaşını nasıl ödeyebiliriz?” diye kara kara düşünüyorlar ve hekimliği bırakıp mali konularla uğraşıyorlar. Oysa hekim kendi mesleğine konsantre olmalıdır. Mesela, hasta sayısı 4 bine kadar çıkıyor, normal standartlarda bunun 2 bin olması gerekiyor ama 2 bin olduğu zaman da bu 70 bin lirayı bulamıyor maalesef. Ne kadar fazla hasta bakabilirse o kadar daha fazla maaş almak için çaba sarf ediyor. Ayrıca, “ceza” diyorsunuz ya, mutlaka her toplulukta görevini iyi yapmayan insanlar vardır ve cezalandırılmalıdır. Ancak Grup Başkan Vekili Sayın Leyla Şahin Usta Komisyon toplantısındaki konuşmasında ASM’lerde 2 bin hekimden sadece 5’inin ceza almış olduğunu açıklamıştır, 2 bin hekimden sadece 5. Arkadaşlar, öyle mükemmel bir meslek grubu ki yani insanların, hekimlerin yüzde 99,75’i görevini en iyi şekilde yapmaktadır, en iyi şekilde görev yapan insanlara yani bu sopayı göstermek hak mıdır diye sormak istiyorum? Yani aba altından sopa gösteriliyor gibi ikide bir cezayla meslektaşlarına gözdağı vermek Bakanlığımıza yakışmamaktadır.

ASM’leri güçlendirmemiz ve hekim sayısını artırmamız lazım. Büyük mahallelere gerekirse 2-3 tane ASM açılmalı ve buralarda yirmi dört saat esasına göre çalışılmalıdır. Önerilerimiz: Sevk zinciri mutlaka ve mutlaka yeniden sağlanmalıdır. İkinci ve üçüncü basamaklardaki yoğunluğu azaltmak için mutlaka ASM binaları devletin binası olmalı ve -personel de dâhil- devlet tarafından işletilmelidir. ASM’lerin sayıları artırılmalı ve ilave doktorlar ve personellerle takviye edilmelidir ve ASM’lerin bütçeleri yükseltilmelidir. Hekimlere emekliliğine yansması ve çalışma hayatında baskı kurulmaması için tek kalem maaş verilmelidir, tek kalem. Performans, sabit ödeme, vesaire adı altında gelirler emekliliğe yansımadığından hekimlerimiz mağdur edilmektedir. 65 yaşından sonra, yıllarını vermiş olan bir hekim arkadaşımızın almış olduğu emekli maaşı 20 bin lira civarındadır, bunun önlenmesi lazımdır arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayalım lütfen.

AHMET EŞREF FAKIBABA (Devamla) – Sağlıkta şiddetin önüne mutlaka geçilmelidir. Hastaları özel hastanelere ve tamamlayıcı sağlık sigortalarına yönlendirme yerine uzman hekimlere mesai sonrası çalışması için izin verilmelidir. Arkadaşlarım beşten sonra evlerine gideceklerine muayenehanelerine gitsinler ve insanlara faydalı olsunlar; bu suç mudur, bu günah mıdır arkadaşlar? Tıpta özellikle yeni planlamalara ihtiyaç vardır. Eğer sistem böyle gidecek olursa yeni yetişecek olan öğrencilerimiz tıp fakültelerini tercih etmeyeceklerdir, özellikle genel cerrahi, kadın doğum, göğüs cerrahisi, beyin cerrahisi, kalp ve damar cerrahisi gibi branşlarda büyük eksiklik olacak, asistan yetiştirecek hocalarımız bulunamaz hâle gelecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET EŞREF FAKIBABA (Devamla) – Son cümlelerim.

BAŞKAN – Buyurun lütfen.

AHMET EŞREF FAKIBABA (Devamla) – Şehir hastanelerine vatandaşın ulaşımı çok zor ve pahalı olmaktadır. Kapatılan ve ihtiyaç duyulan eski hastanelerin tekrar acilen açılmasında büyük fayda vardır.

Özetle, son on yılda uygulanan sağlık politikaları sağlık sistemimizi daha iyi bir seviyeye çıkarmak yerine geriye götürmüştür.

Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 633 Sayılı KHK’de Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin, sağlık sistemimizin yukarıda özetlemeye çalıştığımız birçok ana sorunu çözmekten uzak olduğu ortadadır. Bu kanun, sağlık sektörünün birtakım sorunlarını çözmeye çalışsa da temel sorunları çözümsüz bırakması açısından tarafımızca yetersiz bulunmaktadır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Fakıbbaba.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Çankırı Milletvekili Sayın Pelin Yılık konuşacaklardır.

Buyurun Sayın Yılık. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA PELİN YILIK (Çankırı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlarken, Erzincan’ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasında arama çalışmaları süren 9 işçimize bir an önce sağ salım erişilmesini diliyor, etkilenen tüm Erzincanlı hemşehrilerime, işçilerimizin ailelerine geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak süreci hassasiyetle takip ettiğimizi de ifade etmek isterim. Genel Başkan Yardımcımız ve Erzurum Milletvekilimiz Kamil Aydın, milletvekillerimiz ve Merkez Yönetim Kurulu üyelerimizden oluşan bir heyet, Genel Merkezimiz tarafından görevlendirilerek bölgeye incelemeler yapmak üzere intikal etmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuzun görüşlerini paylaşmak üzere söz aldım. Genel Kurulu ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Sağlığın korunması, hastalık hâlinin tedavi edilmesi ve rehabilitasyonu görevi kamu hizmeti olarak devletimiz tarafından üstlenilmiştir. İnsanların yaşam kalitelerinin yükseltilmesi ve sürdürülmesi sağlıklı olmalarıyla mümkün olabilir; sağlıklı olmaları için de ülkede sunulan sağlık hizmetlerinin erişilebilir ve nitelikli olması gerekir. Sağlığın gerek birey ve gerekse toplum açısından önem arz etmesi devletin özellikle sağlık hizmetlerinin sunumu sürecinde aktif bir rol almasını zorunlu kılmaktadır. Bu bakımdan, çağdaş devlet, sağlık hizmetleri sunumunun etkin şekilde gerçekleştirilmesini sağlayarak özelde bireyin, genelde ise toplumun refah seviyesini yükseltmeyi amaç edinmektedir. Gerek ülkemizde gerekse dünyanın diğer ülkelerinde genel anlamda kamu sektörünün etkin ve verimli hizmet sunabilmesi, bunu yaparken kaynakların etkin kullanılabilmesi için sürekli bir değişim yaşanmaktadır. Bu anlamda, ülkemizde sosyal güvenlik sistemi başta olmak üzere, sağlık alanında da köklü bir değişim ve dönüşüm süreci yaşanmaktadır. Sağlığın ikamesi olmayan bir ihtiyaç olması sebebiyle verilen hizmetlerin güncel tutulması da sunulması kadar öneme sahiptir. Ülkemizde özellikle Cumhuriyet Dönemi’nden itibaren sunulan sağlık hizmetleri her geçen gün ilerleyerek ve küresel gelişmeleri takip ederek yoluna devam etme çabasıdadır. Sağlık alanında hazırlanan politikalar ve yapılan çalışmalarla da sağlığın yasal konusunun kapsamı genişleyerek devam etmektedir.

Değerli milletvekilleri, 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun 1928 yılında kabul edilmiş; Türkiye’de sağlık hizmetlerinin düzenlenmesi, sağlık kurumlarının işleyişi, sağlık personelinin görev ve sorumluluklarını kapsayan önemli bir yasal düzenlemedir. Bu kanunun günümüz şartlarına göre güncellenmesi amacıyla günümüze kadar belli değişiklikler yapılmış ancak hâlihazırda günümüz ihtiyaçlarını düzenleyecek yeniliklere ihtiyaç duyulmuştur. Türkiye’de sağlık sektörünün temel yasal düzenlemesi olan bu kanunun, sağlık hizmetlerinin etkin, kaliteli ve adil biçimde sunulmasını

sağlamak hususunda önemli bir yere sahip olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Sağlık hizmetlerinin sunumu, sağlık çalışanlarının görev ve yetkilerini düzenlemek, sağlık sigortası sisteminin işleyişi, sağlık kuruluşlarının denetimi gibi konularda önemli bir çerçeve çizmektedir.

Bugün, üzerinde görüştüğümüz kanun teklifinde gündeme getirilen değişiklikleri Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak desteklediğimizi ifade etmekle beraber, bu düzenlemelerin sağlık sektöründe beklenti hâline gelen ihtiyaçlara da cevap vereceğini değerlendirmekteyiz. Buna göre, değişiklik yapılması öngörülen 1'inci maddede, mesleğini serbest şekilde icra eden dış tabiplerinin ağız ve diş sağlığı muayenelerinde çalıştırılmak üzere bir hekimle sınırlı olacak şekilde dış tabibi istihdam edebilmeleri düzenlenmektedir. Bu uygulamanın sektörün uzun zamanlı beklentisini karşılayacağını düşünüyoruz. Dış tabiplerinin çalışma alanının genişletilmesi ağız ve diş sağlığı hizmetlerine erişimi kolaylaştıracaktır, ağız ve diş sağlığı muayenelerinde çalışan hekim sayısı da artmış olacaktır. Bu düzenlemenin dış hekimlerine istihdam alanı açarak, yeni dış hekimlerinin alanlarında daha da uzmanlaşmasına katkıda bulunacak bir uygulama olduğu kanaatindeyiz.

Yine bir değişiklik konusu, tüm ebelerin meslekleriyle ilgili olan ve özellik arz eden birim ve alanlarda belirlenecek esaslar çerçevesinde yetki belgesi almaları öngörülmüş olmasına rağmen, yetki belgesi alınmasına dair teknik ayrıntıların yönetmelikle belirlenmesini öngören ikinci cümlede sehven ebelere yer verilmemiş olmasının ebeler aleyhine sonuç doğurarak hak yoksunluğuna sebebiyet vermemesi amaçlanmaktadır.

Değerli milletvekilleri, doğum anneliğe uyum sağlamada önemli olan biyolojik, fiziksel, duygusal ve sosyal değişimlerin yaşandığı bir dönemdir. Bu dönemde kadınlar tanımadığı ortamda bulunmayla, mahremiyetini koruyamayla yüzleşmekte ve doğum süreciyle baş etmeye çalışmaktadırlar. Doğum eylemindeki kadınlar yaşadıklarını ve olup bitenleri yeterince bilmedikleri ve anlayamadıkları için korku, endişe, anksiyete yaşamaktadırlar. Kadınların doğum eylemiyle baş etmeleri ve sağlıklı bir doğum süreci yaşamaları için destek almaya ve önemsendiğini hissetmeye gereksinimleri bulunmaktadır. Doğum eylemi süresince verilen profesyonel destek, kadının kontrol duygusunu ve doğum ağrısıyla baş etmesini kolaylaştırıp olumsuz deneyim yaşamasını önleyebilir. Bu bakış açısıyla, ebelerin görev, yetkileri tanımlanıp genişletilerek acil ve gerekli müdahalelerde etkinlikleri artırılmaktadır. 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'da ebelerin görevleri sayılmaktadır. Ancak bu görevler ebelerin aldıkları eğitimle karşılaştırıldığında yetersiz kalmaktadır. Ayrıca, ebelere küçük tıbbi müdahalelerde bulunma yetkisi de verilmektedir. Ülkemizde doğum ünitelerinde çalışan ebeler destekleyici bakımla ilgili yeterli bilgi ve beceriye sahip olmalarına rağmen daha çok iş merkezli ve rutin yapılması istenen işlemlere odaklı bir biçimde hizmet vermektedirler. Son yıllarda ebeler hasta paylaşımı sistemiyle çalışmaya başlasalar bile yine de verilen hizmetin merkezinde hastayla ilgili rutin işler ve tıbbi müdahaleler bulunmaktadır. Bu nedenle, doğum eylemindeki bakımda çok sayıda önemli bağımsız ebelik girişimlerinin içinde yer aldığı destekleyici bakımın sunumunda ciddi eksikliklerin olduğu gözlemlenmektedir.

Sonuç olarak, doğum yapan kadının bakımında verilen destekleyici bakım; doğum, anne ve bebek sonuçlarını olumlu etkilemekte ve doğuma yapılan müdahaleleri azaltmaktadır. Doğum eylemi süresince kadınla birlikte olan ebe, destekleyici bakımı daha fazla dikkate alacak biçimde süreçte yer alarak daha az müdahaleyle kadınların rahat ve sağlıklı doğum yapabilmelerini sağlayabilir, anne ve bebek sağlığının gelişimine katkı oluşturabilirler.

Bahsi geçen kanun teklifiyle acil tıp ana dal uzmanlarına yoğun bakım yan dal ile çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanlarına sosyal pediatri yan dal uzmanlık yapabilme imkânı sağlanmaktadır. Acil tıp uzmanlarının yoğun bakım yan dal uzmanlığı yapabilmeleri yoğun bakımdaki süreci yönetecek uzman hekim açığını kapatmak açısından da faydalı olacak görüşündeyiz.

Düzenleme yapılacak kanun maddesiyle ilaç sektöründe faaliyet gösteren müteşebbislerin taşıması gereken nitelik ve koşulların Sağlık Bakanlığınca belirlenmesi öngörülmekte, ilaçların ruhsatlandırma süreçlerinin hızlandırılması amaçlanmaktadır.

Değerli milletvekilleri, kanun değişikliği teklifiyle getirilecek düzenleme neticesinde mevzuat terimlerinin güncel isimlere dönüştürülerek anlaşılır hâle gelmesi amaçlanmaktadır. Dolayısıyla Milliyetçi Hareket Partisi olarak uygun bulduğumuz bir düzenlemedir.

Değişiklik yapılması öngörülen konulardan biri olan yan dal uzmanları için ek ödeme artırımı yerinde olmakla birlikte, hekim dışı tüm personel için Sağlık Bakanlığı tarafından çıkarılacak düzenlemenin mevcut durumu daha da iyileştirmesi beklenmektedir.

Kanun teklifinin 17'nci ve 18'inci maddelerinde, uygulamaya alınması teklif edilen, üniversiteler ile Sağlık Bakanlığı afilyasyon protokolleri kapsamında öğretim üyesi kadro ve niteliklerine yönelik Sağlık Bakanlığı ve üniversite koordinasyonunun sağlanması gerekli bir düzenleme olarak görülmektedir. Sağlık Bakanlığı ile ilgili üniversite tarafından imzalanan protokolle ortak kullanım tesis edilmiş olan hastanelerde tıp ve diş hekimisi istihdam süresi üç yıldan iki yıla düşürülmektedir. Söz konusu görevlendirme kapsamında imzalanan sözleşmenin fesih hâlleri düzenlenmektedir. Anayasa Mahkemesinin kararıyla uyumlu olarak disiplin işlemlerinin başhekim tarafından değil ilgili disiplin amirince tesis edileceği düzenlenerek akademik bağımsızlık ve bilim hürriyetinin güvence altına alınması hedeflenmektedir.

Önemli bir düzenleme olarak değerlendirdiğimiz, yetkisiz ve ruhsatsız olarak sağlık hizmeti gören ve gördürenlere ilişkin cezaların alt sınırlarının belirlenmesidir. Yetkisiz olarak sağlık hizmeti verenler de idari yaptırımların kapsamına alınmıştır. Ulusal ve uluslararası sağlık hizmeti sunumunun Sağlık Bakanlığı tarafından denetlenmesi hususu bu alandaki boşlukları kapatabilecek önemli ve yerinde bir uygulama olarak görülmektedir.

Sağlıkta insan kaynağı ihtiyacını önemli bir ölçüde karşılayacağını düşündüğümüz bir diğer düzenleme ise eleman temininde güçlükle çekilen yerlerde personel istihdamını teşvik etmek, kamu sağlık hizmetlerinde devamlılığı sağlamak amacıyla sözleşmeli pozisyon sayısının 27 binden 36 bine artırılmasıdır.

Sözleşmeli sağlık personelinin Türk Silahlı Kuvvetleri ya da Sahil Güvenlik Komutanlığına acil durum ve afetlerde görevlendirilebilmesinin önü açılarak ulusal ihtiyaçlar kapsamında kapasitenin esnek kullanımı sağlanmıştır. Özellikle acil durumlarda hayati öneme sahip sağlık personelinin hızlı bir şekilde aksiyon alabilmesini sağlayacağını değerlendirmekteyiz.

Halk sağlığı sorunlarıyla mücadele kapsamında aile hekimi ve aile sağlığı çalışanlarına destek ödemesi getirilerek koruyucu ve önleyici sağlık hizmetleri ve aile hekimliği sistemi güçlendirilmiştir. Aile hekimleri kişilere, ailelere, toplumlara kültürleri bağlamında sürekli, koordineli ve kapsamlı sağlık hizmeti sunarlar. Bu temel özellikler onlara bireylerle en sık, en yakın ve en uzun süreli ilişki kuran sağlık çalışanı olma özelliğini kazandırdığından aile hekimleri sağlığı koruma ve geliştirmede elverişli konumdadırlar. Dolayısıyla aile hekimleriyle ilgili sektörün ihtiyacını karşılayacak uygulamaları yerinde buluyoruz.

Kanun teklifinin 26'ncı maddesinde bahsi geçen hastane koordinasyon kurulu ile hastane yönetiminin ekip anlayışıyla yönetilmesi etkili bulunmaktadır. Bu sayede akademik ve bilimsel özerklik de tesis edilmiş olacaktır.

Sonuç olarak, kanun teklifinde bahsi geçen düzenlemelerin sağlık sektörünün uzun zamandır beklentisi olan uygulamaları kapsadığını düşünmekteyiz.

Sağlık hakkı ve sağlıklı yaşama hakkı her canlının varlığını devam ettirebilmesi için korunması gereken temel bir değerdir. Sağlık hizmetleri devletlerin temel sorumlulukları arasında yer almaktadır. Ülkemizde Sağlık Bakanlığımız halk sağlığının korunması, sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi noktasında önemli çalışmalara imza atmaktadır. Sağlık hizmetleri kısaca, insan sağlığının korunması, sağlığın bozulması hâlinde tedavi edilmesi, ayrıca tam olarak iyileşmeyenlerin rehabilitasyonu amacıyla yapılan planlı çalışmaların tümü olarak tanımlanabilir. Sağlık politikası, bir ülkedeki sağlık sektörünü benimsenen sistem doğrultusunda düzenlemeyi ve yapılandırmayı hedefler. Dolayısıyla, tıpkı gelişmiş ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de sağlık politikaları her daim insanımızı önceleyen, sosyal devlet olma anlayışının gereğini tesis eden bir anlayışla sürdürülmektedir.

Dikkatiniz için teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Yılık.

Sayın Aliye Timisi Ersever, bir söz talebiniz mi vardı?

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) – Yani Erzincan için...

BAŞKAN – Soru-cevapta.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Bitlis Milletvekili Sayın Hüseyin Olan konuşacaklar.

Buyurun Sayın Olan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz yirmi dakikadır.

DEM PARTİ GRUBU ADINA HÜSEYİN OLAN (Bitlis) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; on dört gündür tecridin ve Kürt sorununun demokratik ve onurlu bir barışla çözümü için yürüyen özgürlük yürüyüşçilerine bugün Şanlıurfa’da bir saldırı yapıldı. Saldırıyı şiddetle kınıyorum. “...”(*) Özgürlük yürüyüşçilerine selam ve sevgilerimi gönderiyorum.

İktidarın geçmiş dönemlerde alışlagelmiş uygulamalarının 28’inci Dönemde de devam ettiğini acı bir şekilde görüyoruz. Kanunların komisyon sürecine gelmeden toplumun ilgili kesimlerinin temsilcileri olan odaların, sendikaların, derneklerin, demokratik kitle örgütlerinin görüşleri alınarak yapılması gerekliliğini bir kez daha vurgulamak gerekiyor. Kanun tekliflerinin istişareyle yapılmasını engelleyen bu ittifak modeli, demokrasilerin ve hukuk devletlerinin en temel hakkı olan yasa yapma hakkını ortadan kaldırmaktadır. Yasa yapma hakkının zayıflatılması halk egemenliğine yönelik en büyük darbelerden biridir çünkü halkın cebinden toplanan vergilerin nerelere harcanacağına ve demokratik hukuk devletinin nasıl işleyeceğine işaret eden en önemli ilkelerden biri yasa yapma hakkıdır. Yasa yapma, dünyadaki tüm demokratik hukuk devletlerinde devlet, toplum, yurttaş mutabakatının temelidir.

Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi de maalesef AKP’nin hızlı yasa yapma tekniğine kurban edilmiş Meclis çalışmalarının ve yasama kalitesizliğinin bir örneğidir. Dolayısıyla, yasa teklifi olarak sunulan düzenlemenin çok kapsamlı olduğunu ve Komisyonun muhalefet üyelerinin birkaç gün içinde teklif için hazırlanmak zorunda bırakıldığını, bu durumun vahim olduğunu özellikle vurgulamak istiyorum. İktidar bu yaklaşımıyla “Çoğunluk bizimdir, dolayısıyla biz düşünürüz, biz tasarlarız, sizlere sunarız, sizler de oylarsınız.” demektedir.

Büyük bir rant alanına dönüşen ilaç sektöründeki şirketlerin kanun teklifine etkisi de halkımıza anlatmamız gereken hususların başında gelmektedir. Örneğin, ilaçların ruhsatlandırılmasıyla ilgili maddelerden anlaşıldığı üzere, sermaye öncelenerek halk sağlığı tehlikeye atılmaktadır. Tasarının ilgili maddeleri ilaç şirketlerinin çıkarları ve talepleri doğrultusunda bir düzenleme olarak karşımıza gelmiş durumdadır. Yasama faaliyetleri toplumun temsilini sağlayacak şekilde yapılmalı ve milletvekillerinin görüşlerinin makul sürelerde alınmasının önemini de vurgulamak istiyoruz.

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

2003 yılında AKP iktidarı tarafından başlatılan Sağlıkta Dönüşüm Programı'yla Sağlık Bakanlığı yeniden yapılandırılmayla sağlık hizmeti üreten kurum olmaktan çıkarılmış, neoliberal sağlık politikalarıyla sağlığın piyasalaşmasını, metalaştırılmasını hızlandıran bir kuruma dönüştürülmüştür. Sağlık kurumlarında halk sağlığı açısından zorunlu olan koruyucu sağlık hizmetleri yerine, halkın sağlığı hiçe sayılarak sağlık piyasalaştırılmış, kâr ve rant merkezi hâline getirilmiştir. Halk sağlığına ayrılan bütçe kısılmış, kamu ve üniversite hastanelerine ayrılması gereken kaynakların çoğu şehir hastanelerine aktarılmıştır. Şehir hastaneleri projesinin daha önce de uygulandığı ülkelerde sağlık sistemini çökerttiği, halk sağlığını olumsuz etkilediği ve ekonomiye büyük yükler getirdiği bilinmesine rağmen AKP iktidarı bu sistemde ısrarcı olmuştur. Esasında kanun teklifinin birçok farklı alanda değişiklik içermesi mevcut sağlık sisteminin ihtiyaçlara cevap veremediğinin bir özetidir. 2003 yılında duyurulan ve uygulamaya konulan Sağlıkta Dönüşüm Programı'nın iflas etmiş olduğu ortadadır. Sağlık emekçilerini değersizleştiren uygulamalar ve söylemler, sağlık emekçilerinin insanca yaşamak için yurt dışına göçü, sağlık emek gücünün yetersizliği, aylar sonra beş dakikalık muayene çıkmazı, halka “paran kadar sağlık” anlayışını dayatmıştır. Özel hastaneler büyüdükçe sağlık satın alınabilen bir metaya dönüşmeye devam etmiştir.

Genç hekimler birçok sebepten ötürü ve özellikle çalışma şartları yüzünden yurt dışına gitmektedirler ve gitmeye de devam etmektedirler. Her ne kadar Cumhurbaşkanı Erdoğan “Doktorlar az para aldıkları için ayrılıyorlarmış; varsın, gidiyorlarsa gitsinler.” dese de sağlık çalışanlarının yurt dışına gidebilmek için aldığı iyi hâl belgesi başvuruları 2023 yılının ilk sekiz ayında şimdiden 1.964 kişiyi bulmuştur. Bu yıl sonuna kadar 3 bin hekimin yurt dışına gitmeyi tercih edeceği tahmin edilmektedir.

Aynı şekilde, 6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan deprem sonrasında da bölgede sağlık emekçilerinin sorunları ve sağlık emekçisinin birçok sebepten ötürü bölgeye gitmeme sorunu devam etmektedir. Örneğin, Hatay'la ilgili çok çarpıcı bir bilgiyi sizlerle paylaşmak istiyorum: Haziran 2023'te iller arası kurayla Hatay'a 75 hekim kadrosu açılmış, yalnızca 6 kişi başvurmuştur; yeni hizmete giren Defne Devlet Hastanesindeki 24 uzman hekim ve 3 pratisyen hekim kadrosuna ise hiç başvuru yapılmamıştır.

Bu bağlamda, yasa teklifinde birçok itiraz noktası vardır ama bizler açısından en sorunlu yerlerden biri de hekimlerin Türk Silahlı Kuvvetleri kapsamında operasyonlarda görevlendirilmeleridir. Düzenleme, bu kapsamda çalışanların iki aya kadar Türk Silahlı Kuvvetleri harekâtlarında görevlendirilmelerinin önünü açmaktadır. Deprem bölgelerine bile olumsuz çalışma şartlarından dolayı gitmeyen sağlık çalışanları, çatışma bölgelerine hiçbir eğitim almadan, hayatlarını riske atarak neden gitsinler? Deprem bölgelerinde bu kadar açık varken sağlık çalışanlarının hayatları riske atılarak Türk Silahlı Kuvvetlerinin sınır ötesi operasyonlarında görevlendirilmesi kabul edilemez. Söz konusu kanun teklifiyle, iktidarın beş dakikayla sınırlandırılan randevu sistemi ve sağlık emekçilerinin göç ettirilmesi gibi sağlık politikaları sebebiyle yurttaşlar sağlık hizmetine erişimde sorun yaşarken sağlık emekçilerinin hakları iyileştirilmemektedir; aksine, 2'nci defa cezalandırmanın yolu açılmaktadır. Dolayısıyla, söz konusu kanun teklifi sağlık emekçilerinin emeğinin değersizleştirilmesini ve hatta sömürülmesini pekiştirecektir. Sağlık emekçilerinin askerî kuruluşlarda geçici görevlendirilmesi, yasal dayanağı olmamasına rağmen söz konusu düzenlemeyle yasal hâle getirilmektedir. Düzenlemenin sağlık emekçilerinin haklarını koruyacak hükümlerden yoksun olmasının yanı sıra, askerî kuruluşlara yönelik eğitim almayan görevli personelin de sorun yaşayacağı aşikârdır.

Sağlık, evrensel bir insan hakkı ve temel insan ihtiyacıdır. Güvenli ve etkili sağlık hizmetlerine erişim sağlığın temel bir belirleyicisidir. Sağlık sistemine ve sağlık hizmetlerine erişimi iyileştirmek ve toplumun tüm kesimlerine eşit dağıtmak amaçlanmalıdır. Türkiye'de Anayasa, herkesin tıbbi bakım görmesini ve sosyal güvenlik hakkının karşılanmasını devletin ödevi olarak belirler dolayısıyla sağlık hizmeti ücretsiz olmalıdır.

Partimiz, sağlıklı olmayı öncelikle ele alarak sağlığı toplumsal bir hak olarak görür; sağlık hizmetlerinin kamusal olarak parasız, cinsiyetçi olmayan, halk sağlığının evrensel ilkelerine dayanan ve herkesin gereksiniminin karşılanması temelinde eşitlikçi, ulaşılabilir olmasını ve ana dilde sunulmasını hedefler. İnsanca bir yaşam sürebilmenin asgari gereksinimleri olan sağlık, eğitim, ulaşım, barınma, beslenme, iletişim gibi alanlarda müşteri değil, yurttaş temelinde bir işleyiş geçerli olmalıdır. Parası olanın faydalanabildiği müşterilik ilişkisi yerine, sadece bu ülkenin yurttaşı olduğu için hak temelinde faydalanabildiği bir sağlık sisteminin oluşturulması gerekmektedir.

Sağlık politikalarında emekçilerin sorunlarını görmezden gelen iktidar, kadınların sağlığı söz konusu olduğunda, yalnız aile çerçevesinde dikkate almaktadır. Oysa HPV aşısının ücretli olmasından hijyen ürünlerine ulaşamamasına -deprem bölgeleri başta olmak üzere- kadınların ciddi sağlık sorunlarından sağlık emekçilerine yönelik şiddete kadar kadınlar birçok sorunla yüz yüzedirler. Ana dilde sağlık hakkına ulaşamamak ise bir hak gasbı olarak önümüzde durmaktadır. Aynı zamanda, okuryazarlığın erkeklere oranla düşük olması, kadınların sağlığa erişim noktasında daha fazla sorun yaşamasına neden olmaktadır. Kadın yoksulluğu, ekonomik krizle birlikte giderek derinleşirken çalışmayan evli kadınların sağlık sigortası açısından erkeklere bağımlı olduğu düşünüldüğünde, sağlık politikaları eşitsizliğe de sebep olmaktadır.

Yasa teklifinin 6, 7 ve 8'inci maddesinde, 1262 sayılı İspençiyarı ve Tıbbi Müstahzarlar Kanunu'nda değişiklik yapılması önerilmektedir. Anılan kanunun 6'ncı maddesinde, ilaç ruhsatlandırılması öncesinde Sağlık Bakanlığına başvurunun ne şekilde yapılacağı belirtilmekte. Başvuru dilekçesiyle birlikte müstahzarın numunesinin de gönderilmesi hüküm altına alınmıştır. 7'nci maddesinde ise bu numunelerin Sağlık Bakanlığınca yetkilendirilen laboratuvarlarda tetkik ve tahlil edilerek maddede yazılı şartların varlığı hâlinde izin verileceği düzenlenmektedir. 8'inci maddesinde de yabancı memleketlerden getirilen müstahzarlar için ruhsatlandırma işlemlerinde dilekçe ekinde verilecek "beş numune" ibaresi yürürlükten kaldırılmaktadır. Teklif metninde, Bakanlığa ruhsatlandırma öncesinde tahlil edilmek üzere numunelerin gönderilmesinden vazgeçilmektedir. Bunun gerekçesi, ruhsatlandırma sürecinin hızlandırılarak hastaların ilaca daha hızlı erişiminin temini ve ürünün ruhsatlandırma süreci içinde üretici tarafından yapılan analizlere ek olarak Sağlık Bakanlığı tarafından yeniden analiz edilmemesinin, ürünün kalite ve güvenliği üzerinde herhangi bir risk oluşturmadığı şeklinde gösterilmiştir. Ruhsat sürecinin tamamlanması sonrasında analiz yapılması öngörülerek olması gereken ruhsatlandırma basamakları tersine çevrilirken böyle bir risk olmadığı söylenebilmesi bu savın ancak bilimsel bilgiyle desteklenmesiyle mümkün olabilir. Kaldı ki risk olmadığı kabulü hâlinde de ruhsatlandırma sonrasında yapılacak analizlerde, hasta üzerinde olası meydana gelebilecek yan etkilere de çok geç kalınmış olabilir. Burada ancak ilacın piyasadan birinci ve ikinci sınıf geri çekme işlemi uygulanabilir. İlaç araştırmalarının sonunda ruhsatlandırma sürecinin hızlandırılmasından daha önemli olan, etkinlik ve güvenilirlik çalışmalarının tamamlanması ve toplum sağlığının korunması, en küçük bir riskin dahi bertaraf edilmesidir. Bu süreç sayesinde tüm ilaçların etkinliği ve güvenilirliği daha büyük oranda güvence altına alınıyorsa gecikme yararlıdır. Bu tetkiklerin ruhsat aşamasından sonra yapılmasındansa insanların ve özellikle yetişkinlere göre bağışıklık sistemi çok daha zayıf olan çocukların üzerinde yapacak olduğu tahribat daha önemlidir. Bir ilacın ilgili prosedürler yerine getirilmeden, yeterince analizleri yapılmadan piyasaya sürülmesi halk sağlığıyla oynamaktır; hiçbir kişinin veya kurumun böyle bir hakkı yoktur. Bu durumdan zarar görebilecek hastalar için geri dönüşsüz sonuçlara yol açabilecektir çünkü ilaç, artık doğrudan insan üzerinde uygulanacaktır. Ortaya çıkacak olan yan etkiler, insanlar üzerinde yapacağı tahribatlar, bu yasayı çıkaranların sorumluluğundadır.

Bu yasa tasarısını hazırlayanlar ve onay verenler, tasarı bu hâliyle yürürlüğe girdiği süreçte, ilaç formüllerinin etkilerinde bir sorun olduğu takdirde, bu zamana kadar ilgili ilacı kullanan hastalara nasıl

hesap vereceklerdir? Sağlık Komisyonu görüşmelerinde Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu Başkanı Sayın Asım Hocaoglu yapmış olduğu açıklamada, Türkiye'nin Uluslararası Uyum Konseyi üyesi ve Dünya Sağlık Örgütü yetkilileriyle aynı platformda çalıştıklarını, dolayısıyla şu anda bile hem Avrupa İlaç Ajansı hem de Amerikan Gıda ve İlaç Dairesinde de aynı yöntem uygulanarak, örnek numune alınmadan ilacın ruhsatlandırıldığını, Türkiye'nin burada yanlış yapma şansının olmadığını ifade etmiştir.

Asıl endişemiz, Türkiye'nin başta AİHM olmak üzere, uluslararası anlaşmalara uymamasında olduğu gibi, burada da uluslararası sağlık sektörünü kendisine siper ederek uygulamada olası sıkıntıların yaşanmasıdır. Her ne kadar Türkiye, Uluslararası Uyum Konseyiyle ve Dünya Sağlık Örgütüyle ortaklı çalışıyorsa bile üretilecek ilaçlarda bu kuruluşların çalışma prosedürlerine uymadan ruhsatlandırılabilmesine dair kaygılarımız vardır.

Son süreçlerde Türkiye'de bulunan ilaç yokluğunu iktidar bu şekilde çözmeye çalışıyor. Aslında yeni bir molekülü bulup üzerinde gerekli analizleri yapmak, faz çalışmalarıyla ilgili süreci tamamlayıp prosedürleri uygulamaktan çok, Avrupa ve dünyanın diğer ülkelerinde bulunan ilaçların muadillerini Türkiye'de hızlı bir şekilde ruhsatlandırarak piyasaya sürmek ve ilaç sıkıntısı sorununu bu şekilde gidermek, aynı zamanda yandaşlarına yeni bir rant alanı açmak istendiği düşüncesindeyiz.

Teklif, bu hâliyle, Anayasa'nın 2'nci, 17'nci ve 56'ncı maddelerine de aykırıdır. Teklifte, 1262 sayılı Yasa'nın 9'uncu maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılarak Bakanlıkça başvuru üzerine mevzuatla belirlenen süre içinde cevap verileceğine dair düzenleme yerine ruhsatname düzenleneceği belirtilmektedir. Teklif, bu hâliyle, başvurana mutlak surette ruhsatname verilmesiyle sonuçlandırılacağı anlamını taşımakta, idarenin değerlendirme ve takdir yetkisini tümüyle ortadan kaldırmaktadır. İlacın numuneleri tetkik edilmeden piyasada olduğu dönemde oluşacak yan etkilerin sorumluluğuna ilişkin bir belirleme yapılmadığı, ön onay benzeri bir mekanizmanın da tarif edilmediği görülmektedir.

Yasa teklifinin 15'inci ve 24'üncü maddelerine göre disiplin cezası alanlara bu yaptırımların yanı sıra ek ödeme verilmemesi, ek ödemenin sağlık çalışanlarının gelirlerinin önemli kısmını oluşturduğu da gözetildiğinde ücret kesintisi niteliğinde ikinci bir yaptırım uygulanması anlamına gelmektedir ki aynı eylem dolayısıyla kişiye birden fazla ceza verilmesi hukuka aykırıdır, anayasal bir suçtur.

Değerli milletvekilleri, yan ana dal konusuna gelirsek kanun teklifine göre acil tıp ana dal uzmanlığına yoğun bakım yan dal uzmanlığı yapabilme hakkı verilmesi düşünülmektedir ancak sadece bazı acil tıp uzmanlarının isteği üzerine alınmış olan bu kararın sakıncaları olduğunu düşünmekteyiz. Türkiye'de yoğun bakım ve ilgili ana dal uzmanlık derneklerinin görüşlerine başvurulmadan böyle bir kararın hızlıca verilmesinin yoğun bakım uzmanlık alanı içinde olumsuz bir gelişme olduğunu düşünmekteyiz. Bazı ana dal ve yan dalların tercih edilmemesi ve kontenjanların boş kalması farklı nedenlere dayanmaktadır. Acil tıp ana dalı kontenjanlarının yaklaşık üçte 1'i boş kalmaktadır. Yoğun bakım yan dalına geçiş, acil tıp uzmanlarının sayısını azaltabilir. Bilindiği gibi, Covid-19 pandemisi gibi yoğun bakım ünitelerinin en üst kapasitede çalıştığı dönemde bile yoğun bakım uzmanlarının ve ana dal uzmanlarının sayısı yetersiz kalmamıştır, yoğun bakım hizmeti eksiksiz tamamlanmıştır. Uzmanlık alanlarına yapılan bu müdahale dört, beş yıllık ana dal uzmanlık eğitimi tamamlamış ve hâlihazırda yoğun bakım eğitimi alan hekimlerin motivasyonunu azaltmaktadır.

Sayın milletvekilleri, dış hekimleriyle ilgili maddeyse dış hekimliği pratiğinin geliştirilmesi hedefiyle olumlu bir adım olsa da yeterli değildir.

Aile hekimleriyle ilgili düzenlemeye bakıldığında ise aile hekimleri Demokles'in kılıcı üstlerinde çalışmak istememektedirler. Aile hekimlerinin disiplin cezalarıyla ilgili düzenleme, sözleşmesinin feshine neden olabilecek sonuçlar doğurabilecektir. Destek ödemeleri konusunda belirlenen ölçüler adil değildir

ve aile hekimlerini ekonomik açıdan olumsuz etkilemektedir. Cezaların destek ödemelerine yansıtılması adalet ilkesine aykırıdır. Cezaların adil olup olmadığının belirlenmesinde randomize denetimlerin etkili olduğunun ve eczacıların sözleşme feshi için ne kadar uygun olduğunun değerlendirilmesi somutlaştırılmalıdır. Hekimlerin rahat çalışabilmesi için motivasyon önemlidir ve bu konuda daha fazla rahatlama gerekmektedir.

Yine, dış hekimleriyle ilgili önerilen kanun teklifi dış hekimliğinin pratiğinin geliştirilmesi hedefiyle olumlu bir adım olsa da dış hekimlerinin mesleki ve sosyal haklarına yönelik mevcut endişeleri yeterince dikkate almamaktadır. Özellikle, serbest çalışan dış hekimlerinin özlük haklarının iyileştirilmesi, emekli dış hekimleri arasındaki ayrımcılığın giderilmesi, sağlık hizmetlerinde KDV'nin düşürülmesi, muayenehane ve poliklinik açma işlemlerinin basitleştirilmesi ve kişisel sağlık verilerinin korunması gibi hayati talepler göz ardı edilmektedir. Ödemelerin usul ve esaslarının bir yönetmelikle belirlenmesi kanunilik ölçütlerini karşılamamakta ve yasama yetkisinin devredilmesine işaret etmektedir. Ek ödeme kesintilerinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve daha önce Anayasa Mahkemesi tarafından da bu tür kesintilere ilişkin kararlar da mevcuttur. Ek ödemelerin sağlık çalışanlarının gelirlerinin önemli bir kısmını oluşturması nedeniyle bu kesintiler ciddi mağduriyetlere yol açabilecektir. Hastane koordinasyon kuruluna kanunla tanımlanmamış önemli bir işlev ve yetki verilmesi Anayasa'ya aykırıdır ve suç ve cezaların kanuniliği ilkesiyle bağdaşmamaktadır. Zaten birçok madde Anayasa'ya aykırıdır, bununla ilgili gerekli itirazlarımızı da yaptık.

Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Olan.

Birleşime otuz beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.09

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 19.51

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER

KÂTİP ÜYELER: Kurtcan ÇELEBİ (Ankara), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 60’ıncı Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

107 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Söz sırası Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Kayıhan Pala’da. (CHP sıralarından alkışlar)

Her zaman feyzalıyoruz konuşmalarından.

Buyurun Hocam.

Süreniz yirmi dakikadır.

CHP GRUBU ADINA KAYIHAN PALA (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, sizi burada görmekten duyduğumuz memnuniyeti iletmek isterim. Tekrar geçmiş olsun.

BAŞKAN – Eyvallah, sağ olun.

KAYIHAN PALA (Devamla) – Şimdi, sağlıklı ilgili kanunun bütünü hakkında grubumuz adına söz aldım ancak ona başlamadan önce, mademki sağlık konuşuyoruz, bugün hâlen Erzincan İliç’te kendilerinden haber alamadığımız 9 emekçinin yakınlarına bir an empati yapalım diye bir çağrıda bulunarak sözlerime başlamak isterim. Bugün hâlen yakınlarını endişeyle, hatta öfkeyle bekleyen insanlar için hiç olmazsa biraz bir empati yapalım. Neden buraya geldik? Bunun bugün konuşacağımız kanun teklifiyle de ilgisi olduğu için söylemeye çalışıyorum.

Bakın, ben halk sağlığı alanında çalışan bir akademisyenim; yirmi yıldır bu ülkede siyanür liçiyle altın çıkarılmasının yanlışlığını dile getiren, değişik mücadelelere katılan, değişik hukuki süreçlerde bilirkişi olarak görev yapan birisiyim. En son iki yıl önce -2022’de- söz konusu yerle ilgili benimle birlikte bazı bilim insanları ortak bir açıklama yapıp “Bakın, burada büyük bir tehdit bizi bekliyor, buna karşı önlem alalım.” diye bir çağrıda bulunmuştuk ama maalesef bu çağrılar hep duyulmadı, görülmedi. Bugün itibarıyla yalnızca sayıları en az 9 olan emekçilerin kayıplarıyla ilgili değil, o bölgedeki hayvanlarla, o bölgedeki bitkilerle, dolayısıyla genel olarak ekolojik sistemle ilgili bir sorun karşımızda, bir ekokırım olgusuyla karşı karşıyayız. Ve yalnızca altın madenleri için söylüyorum: Bunların Türkiye’deki sayısı 20, daha da artırılmasına dönük girişimler var. Kanadalı, Amerikalı, çok uluslu şirketler buradan yüksek kazançlar elde ederken bizim topraklarımız, bizim tarım için kullandığımız, bizim hayvanlarımızın yaşaması için kullandığımız, oradaki yerel halkın kendi hayatlarını sürdürmesi için kullandığımız topraklarımız artık kullanılamaz durumda. Bu konuya ilişkin sözlerimi de şöyle bitireyim: Oradaki siyanürün havaya karışmasıyla havadaki o bulutların yarılanma ömrünün yıllar süreceğini bilmemiz gerekir. Yalnızca akut zehirlenmede hayatını kaybedenlerden söz etmiyoruz, aynı zamanda o hidrojen siyanürün havaya karışmasıyla birlikte yıllar boyunca birilerinin etkilenebileceği; insanların solurken ciltlerinin, akciğerlerinin hasar görebileceği; bitkilerin, hayvanların bundan etkilenebileceği bir ekokırımdan söz ediyoruz.

Ayrıca şunu da söylemem gerekir, yıllardır söylediğimiz bir şey: Çalışan sağlığı ve güvenliği konusunda da alınan önlemlerin yetersizliğini bugün bir kez daha görüyoruz. Bakın, üstünden yirmi dört saatten çok uzun bir zaman geçti ama maalesef hâlen oradaki durumun ne olduğu konusunda yeterince bilgi sahibi değiliz, oradaki kayıplara ulaşmakla ilgili ne durumda olduğumuzu bilmiyoruz. Bir yandan da özellikle yetkililere seslenmek isterim -Sağlık Bakanlığımızın yetkilileri de burada- hem yer üstü hem yer altı sulardan ivedi olarak örnekler alınıp bunların analiz sonuçlarının topluma açıklanması lazım, yoksa o bölgede belki 30 kilometrelik bir alanda gerçekten yaşamı tehdit eden sorunlarla karşı karşıya kalabiliriz.

Şimdi, söz konusu kanuna gelecek olursak birkaç şey söylemem gerekir. Birincisi, sağlık alanında sorunlar yaşandığı artık çok net ortaya konuyor ve Sağlık Bakanlığı bunlarla ilgili düzenleme yapmak zorunda hissediyor. Bu olabilir ancak burada olmayan şöyle bir şey var: Böyle bir düzenleme yaparken tarafların görüşlerinin alınması lazım. Bakın, dış hekimleriyle ilgili bir düzenleme yapıyoruz, dış hekimleri birliğinden görüş alınmamış; tıp doktorlarıyla ilgili bir düzenleme yapıyoruz, onlardan görüş alınmamış; ebelerle ilgili bir düzenleme yapıyoruz, onlardan görüş alınmamış; ilaç ruhsatlandırmasıyla ilgili bir düzenleme yapıyoruz, ne Türk Eczacıları Birliğinden ne de Tüm Eczacı İşverenler Sendikası'ndan bir görüş alınmamış. Şimdi, bu görüş alınmama hâliyle yapılacak düzenlemeler elbette konunun tarafları açısından kabul edilebilir nitelik taşıyor. Peki, bunlardan görüş alınmamış, kimden görüş alınmış? Anlıyoruz ki -birazdan değineceğim- örneğin, ilaç şirketlerinden görüş alınmış çünkü ilaç şirketlerinin yıllardır istediği bir düzenleme bu kanun teklifi metninde var ama az önce saydığım sağlık alanındaki diğer tarafların uzun zamandır dile getirdiği düzenlemelere ilişkin herhangi bir yapıcı yasal girişimi burada görmemiz sınırlı. O yüzden de bunu özellikle dile getirme ihtiyacı duyuyorum.

İkinci olarak şunu söyleyeyim: Elbette sağlık alanında çeşitli sorunlar var. Bunu hem bütçe görüşmeleri sırasında hem de Sayın Sağlık Bakanıyla bire bir yaptığımız görüşmelerde gündeme getirme olanağı bulduk, birçoğuna kendisi de katıldı “Evet, sorunlarımız var.” diye ama bu sorunları çözecek temel düzenlemeler yine bu kanun teklifi metninde yok.

Bakın, Türkiye’de sağlık alanında şöyle, kısaca, ana hatlarıyla, hepsine değinmeden hangi sorunlarımız var, bir bakalım. Bir kere koruyucu ve sağlığı geliştirici hizmetlerde çok gerideyiz. Bunun en temel göstergelerinden biri, toplum sağlığıyla ilgili ihtiyaçlarını karşılamak isterken birinci basamak yerine, ağırlıklı olarak ikinci ve üçüncü basamağa gitmeyi tercih ediyor. Hâlen birinci basamağı ön plana çıkartan, buradan sevk zinciriyle ikinci, üçüncü basamağa gidebilen bir sistemi kurabilmiş değiliz.

Bu arada yeri gelmişken bir kez daha söyleyeyim: Örneğin, aile sağlığı merkezlerinde grup elemanı olarak kamuda istihdam edilmeyen Sağlık Bakanlığı istihdamı dışındaki grupların ciddi sorunları var. Daha önce söylemiştim, tekrar edeyim: Bakın, bir lisans mezunu hemşire bir aile sağlığı merkezinde yarım gün geçtiğimiz aralık ayında 4 bin lira ücretle çalıştırılıyordu. Bu utancı hâlen yaşıyoruz. Sağlık Bakanlığına da söylemiştim: Neden aile sağlığı merkezlerinde çalışanları topluca kamu çalışanı olarak istihdam edecek bir düzenleme yapmıyoruz? Mademki sağlıkla ilgili böyle bir torba kanun gündemde, gelin, bunları da gündeme alalım, böylece sağlık çalışanlarının ihtiyaçlarını da karşılamaya çalışalım.

Ayrıca, aile sağlığı merkezi binaları için bunların yüksek kiralari, elektrik, su bedellerinin aile hekimleri tarafından ödenmesi zorunluluğunun özellikle İstanbul başta olmak üzere büyük kentlerde ciddi sorunlara yol açtığını yine burada bir kez söylemek isterim.

Başka ne var? Tedavi edici hizmetlerde ciddi sorun var. Burada geçenlerde başka konuşmacılar da dile getirdi değerli milletvekilleri, bazı branşlarda -büyük kent, küçük kent fark etmez- randevu alabilmek için aylar sonrasını beklemek gerekiyor hatta bazı tetkikler için şu anda 2025 yılına randevu verildiğini görüyoruz. Bu kanun teklifi içerisinde bunu düzenlemeye ilişkin de herhangi bir önlemin alınmadığını görüyoruz.

Bir başka önemli sorun, sürekli burada dile getiriyoruz. Sağlık Bakanlığı, hasta muayenesinin evrensel ilkelerine uymayan bir tutumla her beş dakikada 1 hastaya randevu verme yaklaşımını sürdürüyor. Değerli arkadaşlar, ben hekimim -içimizde çok sayıda hekim var, her ne kadar salonda az milletvekili olsa da- hekimlik beş dakikada muayene edilebilecek bir alan değil. Biz, bir hasta karşımıza geldiğinde önce onun yakınmalarını öğrenmeye çalışırız, sonra bu yakınmalara yol açan arka planı deşifre etmeye çalışırız, sonra muayene ederiz, sonra tetkik isteriz, sonra ön tanılarımızı tanıya götürmeye çalışırız ve hastaya tanısının ne olduğunu, tedavisinin ne olduğunu anlatmaya çalışırız. Bunlar -değerli meslektaşım, siz de bilirsiniz ve sizin de bunu öğrettiğinizi bilerek söylüyorum- beş dakikada olacak işler değil. Madem beş dakikada olacak işler değil -bazı randevu slotlarında üç dakikaya kadar düşüyor, onu da söyleyeyim size- o zaman gelin, bunları düzeltmek için bir çaba içerisine girelim. Şu anda konuşacaklarımızın birçoğu emin olun toplumun yararına değil, hastaların yararına değil, sağlık çalışanlarının yararına değil. Oysa hem toplumun hem sağlık çalışanlarının hem de hastaların yararına düzenleme yapmamız gerekir.

Hemen hızlıca birkaç şey daha söyleyeyim: Örneğin, Tip 1 diyabetli çocukların sensörleri için söz verdiniz, Sağlık Bakanımız söz verdi, Çalışma Bakanımız söz verdi. Hâlen bugün bana soruyorlar: “Hocam, sensörler karşılanmıyor, ne yapacağız?”

Değerli arkadaşlar, gerçekten, Adalet ve Kalkınma Partisi mensubu milletvekillerine sormak isterim: Bu ülkede 30 bin çocuğun Tip 1 diyabet sensörünü karşılayacak paramız yok mu? Hepimiz olduğunun farkındayız. Lütfen, gelin, bu düzenlemeleri hayata geçirelim. HPV aşısı için Sayın Sağlık Bakanımız söz verdi, üstünden bir yıldan uzun zaman geçti, hâlen hayata geçirmedik. Neden hayata geçirmiyoruz? Kanseri önlediği kanıtlanmış bir aşıdan söz ediyoruz.

Bakın, hastalar bugün hâlen çok sayıda ilaca erişemiyorlar. “Yetim ilaç” diye Türkiye’de, maalesef, bir adlandırma var; bunları çözmek için yasal düzenleme yapmamız gerekir.

Tıp eğitimi kanayan bir yara biçimine dönüştü; planlamasında sorun var, yetiştirilmesinde sorun var, istihdamında sorun var. Bu sorunları bütüncül olarak ele alıp çözmek için çaba göstermeliyiz. İçimizde çok değerli akademisyenler, hatta yöneticiler var; sorunların ne olduğu konusunu ortaklaştırarak bu sorunları çözmek için çaba göstermeliyiz.

Bakın, çok samimi bir şey söyleyeyim size, bunu buradan söylerken üzülerken söylüyorum ama söylemek zorundayım: Ben 1988 yılında tıp fakültesinden mezun oldum. Bizim mezun olduğumuz yıllarda bir hekim hangi fakülteden mezun diye düşünmeksizin tıp eğitiminin niteliği güvence altında olduğu için herkes hekimlere güvenle bakardı. Bugün sayıları 120’yi geçen tıp fakültelerinden mezun olan bazı tıp öğrencileri, öğrencilerimiz, meslektaşlarımız için hangi fakülteden mezun olduğu sorgulaması hayata geçmiş durumda çünkü bir yandan nicelik artırılırken öte yandan, maalesef nitelik geri bırakıldı. Bu sorunlar ciddiyetini korurken biz başka işlerle uğraşmak yerine Türkiye’nin sağlık alanındaki gerçek sorunlarını konuşmalıyız.

Akademisyenler tıp fakültelerinden uzaklaşıyor. Gaziantep örneğini biliyorsunuz, bütün öğretim üyeleri ayrıldığı için maalesef tıp fakültesindeki çocuk hematoloji ve onkoloji bölümü kapatılmak zorunda kalındı. Orada kanser tedavisi nasıl yapılacak? Orada çocukları kanser olan ana babalar çocuklarını nereye götürecek? Bu kadar güncel sorunlarımız var.

Çok önemli başka bir sorun, bugünkü İliç faciasında da karşımıza çıktığı üzere, Sağlık Bakanlığı maalesef çalışan sağlığı ve güvenliği alanında kendisine bir görev tanımlamıyor; bu alan tamamen Çalışma Bakanlığına bırakılmış oysa burada Sağlık Bakanlığının da mutlaka bir işlev üstlenmesi gerekir. Geriatri alanındaki -nüfusumuzun artık yüzde 10’undan fazlası yaşlı nüfus- düzenlemelerimiz yeterli değil. Acil servislere başvuru çok yüksek. Birazdan birkaç şey söylemeye çalışacağım ve sağlıkta şiddet hız kesmiyor. Öte yandan, katkı payı ödeme yükümlülüğü yüzünden özellikle emeklilerin sağlık hizmetine erişimiyle ilgili ciddi sorunlar var.

Değerli milletvekilleri, bakın, geçen Komisyon toplantısında Sayın Fakıbaba -kendisi de burada- bir öneride bulundu, dedi ki: “Biz aslında, sağlık alanında milletvekillerine tanınan ayrıcalıkları ortadan kaldırırsak toplumun bütün sağlık sorunlarını çözeriz.” Öyle değil mi Sayın Fakıbaba? Ben bu öneriyi tersine çevirelim diyorum. Şimdi, buradaki milletvekilleri, hepimiz milletvekillerine tanınan sağlık ayrıcalıklarından memnunuz değil mi? Gelin, bunu bütün toplum için yapalım. (CHP sıralarından alkışlar) Mademki milletvekilleri için ayrı bir düzenleme yapma ihtiyacı duydu bu Meclis demek ki sağlığın hak olarak algılandığı bir sistem, hak olarak yerine verildiği bir sistem söz konusu değil. O zaman bu sorunlara ilişkin mutlaka ve mutlaka bir şeyler yapmamız lazım. Yasal düzenleme söz konusu olduğunda -Sayın Bakan da duyacaktır zannediyorum, Bakan Yardımcımız burada- bunlara ilişkin düzenlemeleri beklediğimizi de söylemek isterim.

Yasada bazı maddeler bizim de olumlu baktığımız maddelerdir. Örneğin, dış hekimliğinde “muayenehane” kavramı değişse de dış hekimleri muayenehanelerinde büyük sermayeye karşı bu sağlıkta dönüşümün neoliberal politikaları nedeniyle tutunamadıkları için, yanlarında bir dış hekimi çalıştırmak istiyorlar, olabilir ancak burada istihdam edilecek dış hekimi için bir asgari ücretin belirlenmesi, bunun da Dışhekimleri Birliği tarafından her yıl yayınlanması talebimizi iletmış olalım.

Kanun teklifinde yer alan normal doğumun desteklenmesine ilişkin yaklaşımı benimsiyoruz -ilgili maddede ayrıntılarını konuşuruz- ancak onun mutlaka bir sağlık kuruluşunda yapılması gerektiği maddesini de oraya eklemek gerekir. Komisyonda ısrarla talep ettik ama buradan şunu da söylemek zorundayım Sayın Başkan ve değerli milletvekilleri: Komisyona gelen kanun tekliflerinde Komisyondaki muhalefet üyelerinin bazı önerileri Komisyondaki iktidar milletvekilleri tarafından olumlu bulunsa bile, maalesef, virgülden değiştirilmiyor. Bakın, bu, iyi yasama uygulaması değil. Mademki birlikte bir yasama uygulaması içindeyiz, o zaman birlikte yapalım bu işi. O nedenle de kanun teklifleri bize geldiğinde daha uzun çalışacak bir zaman ayrılması ve bunlar görüşülürken bazı önerilerin gündeme alınması uygun olacaktır diye düşünüyoruz.

Bir maddede acil tıp uzmanlık alanının yoğun bakım yan dal uzmanlığı programına dâhil edilmesi öneriliyor; bu tartışılabilir ancak bakın, bu tartışılırken 2 ana konuyu tartışmamız lazım: Bu ülkede acil servislerde ne oluyor ve yoğun bakımların durumu ne?

Sayın Bakanın yaptığı açıklamaya göre geçen yıl, 2023'te 153 milyon acil başvurusu olmuş. Bakan Yardımcımız da burada, bu arada şunu da söyleyeyim: Bakın, şubatın ortasındayız, 2022 yılının sağlık istatistikleri henüz yayınlanmadı. Dolayısıyla, zannediyorum, bu bizden başka herhangi bir ülkede karşılaşılan bir durum değil, bunlar genellikle iki üç ay içerisinde yayınlanır. On beş ay geçti, biz hâlen sağlık istatistiklerinin yayınlanmasını bekliyoruz, o da ayrı bir sorun. Fakat nüfusu 85 milyon olan bir ülke Avrupa ülkeleri düzeyinde eğer acil başvurusu yapsaydı bizdeki acile başvuru sayısının 30 milyonu geçmemesi gerekirdi. O aradaki 120 milyon fazla başvuru aslında acil olmayan vakaların rutin sağlık hizmetleri içerisinde ihtiyaçlarını karşılayamadıkları için acile başvurmak zorunda kaldıklarının göstergesidir. Böyle bir sağlık sisteminin olmaması gerekir. Sağlık Bakanlığı dünyada olmayan bir şeyi uygulamaya koydu, acillerde yeşil alan var yani acil olmayan hastalar için.

Sayın milletvekilleri, acil olmayan hastaların acil servislerde muayene edilmesi doğru bir yaklaşım değil. Böyle olunca gerçek acil hastalara acildeki hekimlerin ve sağlık çalışanlarının zaman ayırması, enerji tüketmesi mümkün olamıyor. Buda sağlıkta şiddete zemin hazırlayan konulardan maalesef bir tanesi.

Yoğun bakımlar: Türkiye, dünyada nüfusuna göre yoğun bakım yatağının en yüksek olduğu ülkelerden bir tanesi. Bunu memnuniyetle söyleyelim ki örneğin, pandemi sırasında bu kadar yüksek yoğun bakım yatağı olması bizim ölümleri azaltmamızda etkili bir rol oynadı fakat bu kadar yüksek

yoğun bakım yatağımız olduğu hâlde neredeyse her gün, her birimiz -sanıyorum sizler de öylesiniz- hastalar için yoğun bakım yatağı aramak zorunda kalıyoruz biliyor musunuz? Neden böyle? Çünkü yoğun bakım yataklarının yüzde 30'undan fazlası yoğun bakım hastası olmayanlar için kullanılıyor; terminal dönem hastaları. Bizim, burada, palyatif bakımla ilgili bir düzenleme yapmamız gerekir, bu hâliyle sorunları çözemeyiz. Ayrıca, yoğun bakım yataklarının yüzde 40'ından fazlasının bazı illerde özel sektörde olması maalesef hizmete erişimi engelleyen sorunlardan bir tanesi. Dolayısıyla sistemin kök sorunlarını göz ardı ederek yalnızca acil tıp uzmanlarına bir yan dal hakkı vermek sorunu çözmeyecek, onun için bunu söylüyorum.

Bir başka önemli madde: Sağlık Bakanlığı bir teklifle geliyor -1262 sayılı Kanun'da- bu teklif maddesine göre bir ilaç için, ruhsat için başvurma aşamasında daha öncesinde tahlil edilmek üzere istenen numunelerden vazgeçiliyor. Bir başka deyişle ilaç firması bir dosya getirecek Sağlık Bakanlığına, o dosya üzerinden Bakanlık buna ruhsat verecek. Değerli arkadaşlar, bu teklifi geri çekin. Bu, halk sağlığı açısından uygun bir teklif değil; Komisyon da anlattık. Neden uygun bir teklif değil, ben size söyleyeyim: Yalnızca ilaç firmaları tarafından getirilmiş bir...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Komisyon da anlattık ama Kayıhan Bey, Komisyon da anlattık işin ne olduğunu ya. Komisyon da konuştuk, anlattık bunun ne olduğunu, siz de “tamam” dediniz.

EROL KELEŞ (Elâzığ) – Komisyon da bu anlatıldı size, siz de “tamam” dediniz.

KAYIHAN PALA (Devamla) – İzin vererseniz anlatayım.

ASU KAYA (Osmaniye) – Bakanlık yetkilileri muhabbet etmek yerine hatibi dinlerse çok daha iyi olacak.

KAYIHAN PALA (Devamla) – “Tamam” demedim, Komisyon da söylediklerimi burada söylüyorum, tutanaklara bakabilirsiniz.

Bizim “tamam” dediğimiz şey şudur: Ruhsatlandırma öncesinde eğer bu uygulamayı kaldıracaksanız bunu tartışabiliriz. İlaç firmalarının getireceği dosya dışında, bağımsız, herhangi bir çıkar çatışması olmayan bilim insanları ve kurumlardan gelecek raporlarla bu ruhsatlandırmayı yapmalısınız.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Evet, öyle zaten, aynen öyle.

KAYIHAN PALA (Devamla) – Aksi hâlde, bu ruhsatlandırma sonrasında o ilacı kullanacak herhangi bir çocuğun ya da herhangi bir yetişkinin zarar görmesi hâlinde bunun hesabını kimse veremez çünkü...

EROL KELEŞ (Elâzığ) – Bakın, yapmayın lütfen, lütfen yapmayın.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Aynısını söyledik.

KAYIHAN PALA (Devamla) – İzin verin.

EROL KELEŞ (Elâzığ) – Bunun için faz çalışmalarının hepsini biz size anlattık.

KAYIHAN PALA (Devamla) – Ama konuşmamı bitirmeme izin vermiyorsunuz, anlatıyorum.

EROL KELEŞ (Elâzığ) – Siz de söylediniz, “tamam” dediniz, orada sizi de ikna ettik.

KAYIHAN PALA (Devamla) – İzin verin.

BAŞKAN – Sayın vekiller, karşılıklı konuşmayalım, hatibi dinleyelim, sonra söz alabilirsiniz gerekirse.

KAYIHAN PALA (Devamla) – Burada bu sürecin hızlandırılması ihtiyacından söz ediliyor. Biz diyoruz ki: Sürecin hızlandırılması için birtakım teknik çabalar olabilir ama süreci hızlandıralım derken o ilacın, o ürünün etkililik ve güvenilirlik kavramlarından ödün vermeden bu süreci yapmak gerekir.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Vermiyoruz zaten, vermiyoruz.

KAYIHAN PALA (Devamla) – Burada iki şey söyleyeyim, birincisi: Bakın, Tüm Eczacı İşverenler Sendikasının açıklaması, bu yalnızca bizim görüşümüz değil, bu alanın profesyonelleri buna şiddetle karşı çıkıyorlar. Konunun taraflarını dinleyin diye, onun için size söylüyorum. İkincisi: Komisyonadaki arkadaşlarımız anımsayacaklardır, bize dediler ki “Avrupa İlaç Ajansı da böyle yapıyor.” Güzel, gelin, Avrupa İlaç Ajansının ruhsatlandırma sürecini burada kanuna çevirelim. Tamamen buna katılıyoruz ama bu yasa metninde maalesef bunlar yer almıyor. Onun için, bunlar yer alsın diye bir çabamız var.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Onun aynısı geliyor, aynısını getiriyoruz.

KAYIHAN PALA (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aslında bu kanun teklifinde, ilgili maddelerde konuşacağımız, bazılarını olumlu bulduğumuz ama çoğunu olumsuz bulduğumuz çok sayıda madde var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin lütfen.

KAYIHAN PALA (Devamla) – Bazı maddeler maalesef Anayasa’ya aykırılık içeriyor, bunu Komisyon da söyledik, tutanaklara da geçirdik. Böylesine önemli düzenlemeler yaparken, daldan dala, çok geniş kapsamlı düzenlemeleri bir kanun taslağı içerisinde, bir kanun teklifi içerisinde getirirken -bir kez daha önerimi söylüyorum- konunun taraflarının görüşlerine başvurmak büyük önem taşıyor. Ayrıca, Anayasa Mahkemesi tarafından uygunsuz bulunan maddelerin tekrar kenarından dönerek benzer bir şekilde karşımıza getirilmesini de doğru bulmuyoruz. Bir örnek vereyim: Anayasa Mahkemesi özlük haklarıyla ilgili düzenlemenin kanunda yer alması gerektiğini söylemiş olduğu hâlde, burada, biliyorsunuz, bir maddede yönetmeliğe bırakıyor. Maddeler üzerinde konuşurken bunların ayrıntılarını tekrar tartışırız ama bu kanun teklifi, maalesef -önemli maddeleri üzerinden söylüyorum- toplumun yararına, hastaların yararına ve sağlık çalışanlarının yararına değil, bu yüzden olumlu bakmıyoruz.

Teşekkür ediyorum. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Hocam.

Gruplar adına konuşmalar sona ermiştir, şahıslar adına konuşmalara geçiyoruz.

İlk söz, Ankara Milletvekili Sayın Aylin Yaman’a aittir.

Sayın Yaman, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

AYLİN YAMAN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlarken Erzincan İliç’te yaşanan çevre faciasında milyonlarca metreküp toprak altında kalan 9 işçimizin kurtarılması ümidiyle tüm halkımıza geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum. Bu vahim olay bizim toplum sağlığı bilincinden ne kadar uzak olduğumuzu bir kez daha ortaya koymuş; su, toprak, iş sağlığı ve güvenliğinin ne kadar önemli olduğunu gözler önüne sermiştir.

Sağlık kanunu teklifine gelecek olursak öncelikle, Sağlık Komisyonundan geçen bu kanun teklifi toplumun ve sağlık çalışanlarının faydasını gözetmekten uzak, meslek örgütlerinin, sendikaların ve uzman derneklerin görüşü alınmadan ya da alınıp gerekli uyarılar yapılmış olmasına rağmen, uyarıların göz ardı edilerek hazırlandığı bir tekliftir. Yapılan değişikliklerin birçoğu sorunun kökenine inerek gerçek analizden uzak, âdetâ yama niteliğinde ve günü kurtaran çözüm önerileridir. Örneğin, konuşulması gereken hemşire, fizyoterapist, psikolog, diyetisyen ve benzeri sağlık meslek gruplarının hâlâ olmayan meslek kanunu iken ebelerin normal doğum yapabilmeleri konusu tek başına ele alınmaktadır. Bu meslek gruplarının tam olarak tanımlanmış görev tanımları yokken belli bir görevin bir meslek grubuna tanımlanması sadece yeni kaotik bir düzene zemin hazırlamaktan öteye gitmeyecektir.

Başka bir örnek, yılda sadece 0,62 kez yani yılda 1 kez bile diş hekimine gidemeyen bir vatandaşın neden kamuda diş hekimliğine ulaşamadığını, diş hekimlerinin neden yüzde 58'inin özel sağlık kurumlarında çalıştığını, bu kadar fazla diş hekimi mezunu veren bir sistemde 100 bin kişiye düşen diş hekimi sayısının neden hâlâ OECD ortalamasının altında olduğunu, “Aile Diş Hekimliği Sistemi” diye yola çıkılan pilot uygulamalardaki aksaklıkların neler olduğunu, kontrolsüzce eğitim verilen ağız diş sağlığı teknikerlerinin, protez uzmanlarının nasıl istihdam edileceğini tartışmak ve çözüm üretmek yerine muayenehanelerde ikinci bir diş hekimi istihdamı görüşülmekte, gerçek sorun göz ardı edilmektedir. Ya da başka bir örnek verelim, yoğun bakımlardan hasta drenajını sağlamanın bilimsel yollarını araştırmak ve tartışmak yerine her seferinde farklı uzmanlık dallarına yoğun bakım yan dalı hakkı vermek anlaşılabilir değildir. Farklı eğitim programlarıyla aynı diplomayı vermek akılcı olmadığı gibi soruna çözüm de üretmemektedir. Konuşulması gereken, bakım hastalarıyla dolan yoğun bakımların nasıl planlanacağı, palyatif bakım sisteminin devreye sokulmasının önemi ve yoğun bakım hekim dışı sağlık çalışanlarının sayısal ve yetkinlik olarak organize edilmesidir. Zira, yoğun bakım hemşireliği, diyaliz hemşireliği ve teknikerliği, enfeksiyon hemşireliği, yara bakım hemşireliği gibi branşlar atanmadığı sürece, süreci hızlandıran tıbbi sekreterler ve sağlık yönetimi mezunu gerçek yönetim profesyonelleri olmadığı sürece siz istediğiniz kadar yoğun bakım yan dalı verin yoğun bakımlar yine dolup taşacaktır. Bu hastalar evde bakılamadığı için yoğun bakımlardan ve servislerden taburcu edilemezken çok sayıda evde bakım teknikeri ve yaşlı bakım teknikeri evde atama beklemektedir.

Evde bakım sistemini, palyatif bakım ve rehabilitasyon programlarını düzgün ve yeterli bir şekilde kuramayan düzen çok sayıda sağlık çalışanını atıl bir kapasite olarak bırakmaktadır. Sağlık personeli istihdamını arttırmak elbette ki istenen bir durumdur fakat beklentimiz bunun özlük haklarına yansıyan, kadrolu ve güvenceli koşullarda olmasıdır. Sözleşmeli olarak sayıları arttırmak, üstelik sözleşmeli personele yapılacak ek ödemelerin disiplin sopasıyla, korku kültürüyle gölgelenmesi de cabasıdır. Unutulmaması gereken en önemli konu, sağlık çalışanına yapılacak ödemelerin bir maliyet kalemi ve yük olarak görülmesi sağlık sisteminin önündeki en büyük engeldir. Sağlık sistemleri ancak ve ancak yeterli ve yetkin sağlık çalışanları ve yeterli ve güçlü bir altyapıyla sürdürülebilir olmaktadır. Sayın Sağlık Bakanı yaptığı açıklamada 35 bin sağlık personeli için alım sürecinin başladığını açıklamıştır. Atanamayan sağlık çalışanlarının durumu Cumhuriyet Halk Partisi olarak uzun süredir gündemimizde yer almaktadır. Atanamayan hemşire ve ebeler, acilin en önemli çalışanlarından paramedikler, diyaliz teknikerleri, ağız ve diş sağlığı teknikerleri, elektronörofizyoloji teknikerleri, laboratuvar ve sterilizasyon teknikerleri, anestezi teknikerleri ve tıbbi sekreterler gibi birçok sağlık meslek grubundan sağlıkçı atama beklemektedir. Tüm meslek grupları için kendi görev tanımları kapsamında çalıştırılacak biçimde yeterli sayıda atama beklediğimizi de buradan bildirmeliyiz.

Bu kapsamda, kısaca, engelli sağlıkçıların taleplerinden de söz etmek isterim: Tüm dezavantajlı koşullara, ayrımcılığa ve yok sayılmaya rağmen sabırla, inatla yıllarını verdikleri emeğin karşılığını almak ve çoktan hak ettikleri atamanın yapılması için uzun zamandır beklemektedirler ve bunun da göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Yapılacak atamalar kapsamında mutlaka engelli sağlıkçılara geniş yer ayrılmalı ve hak ettikleri kadrolara atamaları yapılmalıdır. Kısacası, bu kanun teklifinden daha ayrıntılı insan kaynağı yatırımı beklemekteyiz. Diğer bir örnek, aile hekimliği sisteminin temel sorunu olan kamucu yaklaşımdan uzak, performans dayalı ve ticari işletmeler şeklinde hizmet sunan kadrosuz aile sağlığı merkezi grup elemanları olarak çalışanlar için çözüm üretmek yerine lütfü gibi sunulan ek destek ödeme ve bu ödemenin kesilme koşullarının tartışılması, anlaşılması ve aile hekimlerinin itibarını derinden sarsan bir durumdur. Koruyucu hekimlik uygulamaları sağlık sisteminin merkezine oturtulmalı, sevk zinciri konulmalı, birinci basamak aile hekimliği uygulamaları sadece aile hekimi değil, halk sağlığı hemşiresi, sosyal hizmet uzmanı, psikolog, diyetisyen gibi sağlık profesyonelleriyle

birlikte çalışmalı ve bu meslek grupları mutlaka kamunun güvencesinde kadrolu olarak çalışmalıdır. Ancak bu şekilde Aşı Programı'mız, Tarama Programı'mız, Ana Çocuk Sağlığı Programı'mız, Madde Bağımlılığıyla Mücadele, Obezite Tarama ve Önleme Programı'mız, Engelli Takip Sistemi'miz, Aile İç Şiddet Takip Programı'mız, Ruh Sağlığı Eylem Planı'mız ve daha nice koruyucu ve önleyici faaliyetimiz gerçekleşebilecektir.

Başka bir örnek: Sayısız önegeyle Türk Silahlı Kuvvetlerine ait hastanelerin kapatılmaması gerektiği, buradaki bilgi birikiminin, teçhizat ve donanımın ama en önemlisi harp ve travma cerrahisi konusunda tecrübeli ekibin kaybının telafi edilemez olduğu söylenmesine rağmen; seferberlik ve savaş hâllerinde, afet durumlarında sözleşmeli personelin geçici olarak bu bölgelerde görevlendirilmesi asla bir çözüm değildir. Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde var olan bu yapı sadece savaş dönemlerinde değil, bizim gibi deprem afetiyle yüz yüze olan bir ülkede uzun kayıpları için de çok önemli bir cerrahi ve rehabilitasyon alanıdır; nitekim 6 Şubat depreminde bu problemle karşı karşıya kaldık maalesef.

Kısacası, sağlık sisteminin temel sorunlarına çözüm üreten bir kanun teklifi yerine sorunları kolaycı, bilimsel olmayan ve korku temelli yan yollarla çözen bir teklifle karşı karşıyayız; bu nedenle bu kanun teklifinin karşısındayız.

Çok teşekkür ediyorum dinlediğiniz için. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Yaman.

Değerli arkadaşlar, bugün, epey, İç Tüzük madde 60'a göre mümkün olduğunca isteyen bütün vekillerin talebini karşılamaya çalıştık, sadece iki vekilimiz kaldı; Sayın Kadim Durmaz ve Sayın Ünal Karaman. İkisine de şimdi söz vereceğim, ondan sonra Sayın İsmail Güneş'in konuşmasına geçeceğiz.

Sayın Kadim Durmaz, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

39.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, 1939'da ve 1942'de Kuzey Anadolu Fay Hattı'nda yaşanan depremlere, dün Erzincan İliç'te yaşanan felakete, Tokat ve çevresindeki toplam alanın yüzde 46'sının AK PARTİ iktidarı döneminde madenlere açıldığına ilişkin açıklaması

KADİM DURMAZ (Tokat) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Kuzey Anadolu Fay Hattı'nın üzerinde bulunan Erzincan, 1939 ve 1942 depremleriyle binlerce insan kaybeden coğrafyada bize acılar yaşatan bir il. Ve bu depremle aynı kuşak üzerinde bulunan, fay hattında bulunan Erbaa ilçemizin yeri değişmiş; Niksar ve Reşadiye'de yine onlarca yurttaşımızı kaybettik.

Ve dün -hepimizi üzen- Erzincan İliç'te siyanürle altın aranan maden bölgesinde bir felaketi daha yaşadık. Canlarımız toprak altında, yüreğimiz yanıyor, acımız büyük.

Çok kez Cumhuriyet Halk Partisi Grubundan milletvekili arkadaşlarımız bölgeye gitti, incelemelerde bulundu ve bu ruhsatlandırmaların gözden geçirilmesini söyledi ama dinlemediniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım Sayın Durmaz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Toparlıyorum.

Dinlemediğiniz gibi, zamanın Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum tarafından bu ruhsatlanan bölgelere ayrıca kapasite artırma izni verildi. Vebaliniz büyük.

Biz, aynı anlamda, Tokat'ta, Niksar'da, Erbaa'da ve Reşadiye'de, Tokat merkeze bağlı Günçalı'da birçok felaketi yaşamaya aday illerden biriyiz. O güzel Tokat coğrafyasının ne acı ki -AK PARTİ

iktidarıyla- meralarının yüzde 56'sı, ormanlarının yüzde 44'ü, korunması gereken alanlarının yüzde 32'si, önemli doğa alanlarının yüzde 30'u, tarım alanlarının da yüzde 27'si; dolayısıyla, Tokat ve çevresindeki toplam alanımızın yüzde 46'sı AK PARTİ iktidarı döneminde madenlere açıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KADİM DURMAZ (Tokat) – Tokat, maden arayışıyla gözden çıkarılan 22 ilin 3'üncü sırasında. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Durmaz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Ben teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Karaman, buyurun.

40.- Konya Milletvekili Ünal Karaman'ın, dün Erzincan İliç'te yaşanan felakete ilişkin açıklaması

ÜNAL KARAMAN (Konya) – Teşekkür ederim Başkanım.

Dün Erzincan İliç'te, dünyada benzerine çok az rastlanır bir felaket yaşadık. Bölgeyi yakından bilen, insan ve doğa katili vahşi madenciliğin zararlarına şahit olan bir kişi olarak söylüyorum ki bu bir kaza değildir. Bu “İşin fitratında var.” diyerek kapatılacak bir konu hiç değildir.

Bugün hâlâ siyanürlü toprak yığını altında kalan, geçtiğimiz aylarda yer sofrasında oturup bulgur pilavını kaşıkladığımız, tertemiz, yiğit bir Anadolu evladı olan Şaban Yılmaz kardeşimin, diğer madencilerimizin ve ailelerinin elleri, gözünü dünyalık bürümüş, para için her şeyi yapabilen vicdansızların yakasındadır. Doların yeşilini doğanın yeşiline tercih ederek üç kuruşluk rant için vatan toprağının zehirlenmesine izin verenler, vatan evlatlarını göçük altında bırakan bu felaketin en büyük sorumlusudur.

Yüce Meclisimize sesleniyorum: Cennet vatan toprağını cehenneme çevirenlerin hak ettiği cezaları almasını sağlamak boynumuzun borcudur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Karaman, toparlayalım lütfen

ÜNAL KARAMAN (Konya) – Tüm milletvekillerimizi bu konuda sorumluluk almaya davet ediyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Karaman.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Uşak Milletvekili İsmail Güneş ve Bayburt Milletvekili Orhan Ateş ile 106 Milletvekilinin Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1980) ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 107) (Devam)

BAŞKAN – Şahıslar adına son konuşmacı Uşak Milletvekili Sayın İsmail Güneş.

Buyurun lütfen.

Süreniz on dakikadır.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle aziz milletimizi ve ekranları başında bizi izleyen vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Erzincan İliç'te dün meydana gelen maden kazası dolayısıyla madencilerimize ve tüm milletimize geçmiş olsun dileklerimizi sunuyorum.

AK PARTİ iktidarlarında sağıkta büyük değişim ve dönüşüm yaşanmış; birinci basamak koruyucu sağık hizmetlerinden aile hekimliğine geçilerek vatandaşlarımızın daha yakından takip edilmesi sağlanmış; 24'ü şehir hastanesi olmak üzere, 757 yeni hastane ve 414 hastane ek binası yapılarak nitelikli yatak oranımız yüzde 6,4'ten yüzde 81'lere çıkarılmış; 869 olan yoğun bakım yatak sayımız tam 28 kat artırılarak 24.800'lere çıkarılmış; 100 bin kişiye düşen yoğun bakım yatak sayısı bakımından OECD ülkelerinin üzerine çıkarılmıştır. Sağık insan gücü sayımız 379 binden 1 milyon 410 bine; hekim sayımız 91 binden 194 bine; diş hekimi sayımız 16.370'ten 46.370'e; ebe ve hemşire sayımız 113 binden 310 bine çıkarılmış; hasta memnuniyet oranımız da yüzde 39,5'ten yüzde 70'lere çıkarılmıştır.

Bu kanun teklifimizle mesleğini serbest olarak icra eden diş tabiplerine ağız ve diş sağlığı muayenehanelerinde 1 diş hekimi istihdam etme imkânı sağlayarak diş hekimlerimizin istihdamında artışı, aynı zamanda mesleğine yeni başlamış hekimlerimize de tecrübeli hekimlerimizden istifade ederek mesleklerinde deneyim kazanma imkânı sağlamış olacaktır.

Ebelerimiz lisans eğitimi almaktadır. Ebelerin eğitimlerini, asgari eğitim koşullarının yeniden belirlenmesini sağlayarak Avrupa Birliği normlarıyla uygun hâle getirdiğimiz gibi, ebelerimize sınırları Sağık Bakanlığımızca belirlenecek küçük cerrahi girişimleri yapabilme yetkisi verilerek normal doğumu teşvik etmekteyiz. Bu teklifle ebelerin uzun yıllardan beri uygulayageldiği küçük cerrahi girişimlerin hukuki altyapısını da oluşturmaktayız.

Yoğun bakım yatak sayımız son yirmi yılda 28 kat artarak 24.800'lere ulaşmasına rağmen yoğun bakım uzman sayımız aynı oranda artmamıştır. Yoğun bakım uzman sayısını arttırabilmek için acil uzmanlarımıza yoğun bakım uzmanlığı eğitimi alabilme imkânı sağlamaktayız.

Yine çocuk sağlığı ve hastalıkları ana bilim dalına bağlı yan dallar arasına “sosyal pediatri” yan dalı ekleyerek, çocukların sağlıklı gelişimini takip edip gerekli önlemleri alma imkânı sağlıyoruz.

Yine tıbbi beşeri ürünlerin ruhsatlarının verilmesi kriterlerini yeniden belirliyor ve ruhsat sonrası ürünlerin kontrolü için rastgele numune alma yöntemiyle süreç takibi yapılarak Avrupa İlaç Ajansı (EMA) ve Amerikan Gıda ve İlaç Dairesi (FDA) gibi örgütlerle uyumlu hâle getiriyoruz.

Ülkemizde 30 bine yakın serbest çalışan eczane bulunmaktadır. Serbest çalışan eczaneler yılda 2 kez denetlenmektedir. Eczanelerin denetlenmesinde daha önce yetki sahibi olmayan eczacılarımıza bu yetki verilerek eczacılarımızın da teftiş heyeti içinde yer almasını sağlıyoruz.

209 sayılı Sağık Bakanlığına Bağlı Sağık Kurumları ile Esenlendirme (Rehabilitasyon) Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkında Kanun'un 5'inci maddesini Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarını da dikkate alarak yeniden düzenliyoruz.

Yan dal uzman ihtiyacımız her geçen gün daha da artmaktadır. Hekimlerimizin yan dal uzmanlığına olan ilgisini arttırabilmek için daha önce taban ek ödeme miktarını Temmuz 2023'te 2 kat artırmış olmamıza rağmen tavan miktarı değişmediği için yan dal uzmanlarının aldığı döner sermaye miktarında önemli derecede değişiklik olmamıştır. Bu yaptığımız düzenlemeyle yan dal uzmanları, doçentlerin ve profesörlerin tavan ek ödeme miktarını 200 puan artırarak yan dal uzmanlarımıza daha fazla ek ödeme alma imkânı sağlıyoruz.

“Bakanlık ve bağlı kuruluşlar ile kamu kurum ve kuruluşları haricindeki kuruluş veya kişilerce, sağık hizmetleri dışında, kurum içinde veya hizmetin gerektirdiği yerde, kurumdan istenecek bilgisel görüş, proje, araştırma ve benzeri hizmetler Kurumca kabul edilecek esaslara bağlı olmak üzere yapılabilir.” denilmektedir. Bu hizmetler neticesinde elde edilen gelirin dağıtılmasında 2547 sayılı YÖK Kanunu'yla da uyumlu hâle getirmek için safi gelirin dağıtılan miktarını yüzde 65'ten yüzde 85'e çıkararak bilimsel çalışmaları teşvik ediyoruz.

Sağlık çalışanlarımıza maaş, sabit ödeme, taban ek ödemesi, teşvik ödemesi şeklinde ödeme yapılmaktadır. Maaş ve sabit ek ödeme genel bütçeden ödenmektedir. Taban ve teşvik ödemesi döner sermayeden yapılmaktadır. Taban ek ödemesi sağlık çalışanlarımızı teşvik etmek için performansa dayalı olmadan yapılan ek ödeme sistemi olup bunların hangi durumlarda verilebileceğini ve hangi durumlarda verilemeyeceğini net bir şekilde kanuni düzenlemeyle belirliyoruz. Üniversiteler ile Sağlık Bakanlığı hastanelerinde birlikte kullanım sözleşmesi yapılabilmektedir. Bu birlikte kullanılan hastanelerde üniversite öğretim elemanlarının çalışabilmesi ve döner sermayeden gelir elde edebilmesi için sözleşme şartı getirilmektedir. Sözleşme yapma mecburi olmayıp tercihe bırakılmaktadır. Sözleşme süresinin de üç yıl yerine iki yıllık süreler hâlinde yapılmasını sağlıyoruz. Bu kanuni düzenlemeyle sözleşmenin hangi şartlarda feshedilebileceği kriterleri de belirlenmektedir.

Sağlık Bakanlığı denetimine tabi sağlık tesislerinin içine sağlık turizmindeki her türlü kuruluş alınırken, bu kurallara uymayanlara yapılacak maddi cezalar bir taraftan yüzdelik dilim olarak artırılırken, aynı zamanda cezalara alt limitler getirilerek kurallara uyulmasının sağlanması amaçlanmaktadır.

Yine, malpraktis davalarına karşı sağlık çalışanlarımızın mağduriyet yaşamaması için çalışanlarımıza 2010 yılından beri mali sorumluluk sigortası yaptırmaya zorunluluğu getirilmiştir. Bu sigorta bedelinin yarısı çalışan tarafından, yarısı Sağlık Bakanlığı tarafından ödenmektedir. Malpraktis nedeniyle kaybedilen davalar da kurumca ödenmekte ve sağlık çalışanına rücu edilmekteydi. 2022 yılı Mayıs ayında yaptığımız düzenlemeyle malpraktis nedeniyle devlet üniversitesi ve tüm kamu kurum, kuruluşlarında çalışan sağlık çalışanlarımıza karşı cezai davaların açılabilmesi için soruşturma izninin Valilik veya Bakanlık yerine Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından verilmesini zorunlu hâle getirdik.

Yine, kaybedilen ve kurumca ödenen tazminat davalarının sağlık çalışanına rücu edilip edilemeyeceğini Mesleki Sorumluluk Kurulunun kararına bağladık. 10/7/2003 tarihli ve 4924 sayılı Kanun'la eleman temininde güçlük çekilen yerlerde Sağlık Bakanlığının sözleşmeli ve vizeli personel çalıştırabilme imkânı getirilmiştir. Vizeli veya sözleşmeli personel kadro sayımızı 27 binden 36 bine çıkararak ülkemizin her tarafında sağlık çalışanı, özellikle uzman hekim dağılımını daha dengeli hâle getiriyoruz.

Yine, 4924 sayılı Kanun'a tabi personelin genel hayatı etkileyen afet, salgın hastalık durumları, olağanüstü hâl, seferberlik, savaş gibi durumlarda ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin ve Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının harekât ve benzeri ihtiyaçlarında hem yurt içi hem de yurt dışında görevlendirilebilmesi yetkisini veriyoruz ve bu süreyi de iki aya kadar uzatabiliyoruz.

Yine, 4924 sayılı Kanun'a göre sözleşmeli personelin sözleşmelerinin hangi şartlarda feshedilebileceği ve sözleşme sonrası nerelerde göreve başlayabileceğini belirlediğimiz gibi sözleşmesi sona eren 657'ye tabi devlet memuru kadrosunda bulunan personelin sözleşme sonrası on gün içinde görevine başlamasını zorunlu hâle getiriyoruz.

Yine, 4924 sayılı Kanun'a göre sözleşmeli personelin disiplin cezalarının nasıl uygulanacağını ve hangi şartlarda sözleşmesinin feshedileceği belirlenmektedir.

Yine, beşerî tıbbi ürünlerin, tıbbi cihazların ve kozmetik ürünlerin geliştirilmesi ve performansdeğerlendirilmesi için insanlar üzerinde yapılabilecek bilimsel araştırmaların şartlarını ve cezai müeyyidelerini daha detaylı hâle getiriyoruz. Bu kanuni düzenlemede sağlık çalışanlarımızın ve toplumumuzun lehine birçok yararlı düzenleme yapmaktayız.

Bu kanuni düzenlemenin hem sağlık çalışanlarımıza hem de milletimize hayırlı uğurlu olmasını diliyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi soru-cevap kısmına geçiyorum.

Yirmi dakika süreyle soru-cevap yapacağız, artan süreyi tekrar soru için kullanacağız.

Sırasıyla okuyorum: İYİ Partiden Dursun Ataş, Kayseri Milletvekili.

Buyurun.

DURSUN ATAŞ (Kayseri) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Erzincan'ın İliç ilçesinde dün büyük bir maden faciası yaşadık. Bu facia bütün uyarılara rağmen göz göre göre yaşanmıştır. Seçim bölgem Kayseri'nin Develi ilçesinde faaliyet gösteren ve Erzincan'da olduğu gibi Kanadalı bir şirketin işlettiği maden ocağı konusunda da benzer bir facianın yaşanmaması adına buradan uyarıda bulunmak istiyorum.

Bu maden ocağında çalışan 70'in üzerinde maden işçisinin geçen sene cıvadan zehirlendiğini; bunun üstünün kapatılmaya çalışıldığını hatırlatmak istiyorum. Bu zehirlenme olayından sonra da bu konunun üstüne gitmek yerine altın madeninin kapasite artırımına Çevre Bakanlığı onay vermiştir. Buna göre, yaklaşık 2.050 futbol sahası büyüklüğündeki maden alanında yılda 2 bin ton siyanür kullanılacaktır.

Benzer facialar ve acılar yaşanmadan bu maden ocağının denetlenmesi ve mevzuata aykırılık varsa önlem alınması adına tüm yetkilileri buradan göreve çağırıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Murat Çan, Samsun Milletvekili.

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sorularımı soruyorum: Atama bekleyen fizyoterapist, psikolog, diyetisyen, diş teknisyeni ve kadro bekleyen sözleşmeli çalışanlara dönük istihdam talepleriniz nelerdir? Ayrıca, sağlık çalışanlarına dönük mali hak kayıplarına yönelik ne zaman çalışma yapacaksınız?

Son sorum: Özel sektör ve BAĞ-KUR emeklisi hekim, diş hekimi maaşlarıyla ne zaman ilgileneceksiniz?

BAŞKAN - Sayın Ersin Beyaz, İstanbul Milletvekili.

ERSİN BEYAZ (İstanbul) - Teşekkürler Sayın Başkan.

“Sisi darbecidir, zalimdir, demokrat değildir.” diyen Cumhurbaşkanı Erdoğan geldiğimiz noktada “Mısır Cumhurbaşkanı Abdülfettah es-Sisi'nin davetleriyle Kahire'ye geçeceğiz. Sayın Sisi'yle pek çok konuyu istişare edeceğiz.” diye Mısır'a gitmiş ve Sisi tarafından muhteşem bir törenle karşılanmıştır. Dün zalim dediğimize, zulmüne şahit olduğumuza bugün dost diyemeyiz. Siyaseten söylediklerini sık sık değiştirip aksini yapmakta bir beis görmeyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, imtina etmediği buna benzer söylem ve politikalarıyla ülkemizin itibarını zedelemektedir. Her seferinde “kandırıldık, aldatıldık” siyasetini milletimize yedirmeye çalışanlar şunu iyi bilmelidir ki: Türk devleti, kimsenin itibarıyla oynayacağı bir kurum değildir. Bin yıllık Anadolu hâkimiyetimiz ve tarihin ötesinden gelen devlet ve millet geleneğimizi kimse yozlaştıramaz, kimse sulandıramaz.

BAŞKAN – Ankara Milletvekili Sayın Aliye Timisi Ersever.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) – Teşekkürler Sayın Başkan.

“Hastanelerde kuyruk çilesi bitecek.” diye MHRS sistemini getirdiniz; gelin görün ki o da işlemiyor. Hadi diyelim sıraya girdiniz, randevu aldınız; bu sefer de uzman doktor yok. Uzman doktor buldunuz diyelim, doktor sizden MR ya da ultrason isterse yandınız çünkü en erken randevu yedi-sekiz ay sonrasına veriliyor. Vatandaşlarımızın ileri tarihli MR, ultrason gibi tahliller nedeniyle tedavileri

gecikiyor, bu süre dolmadan yaşamını kaybedenler dahi oluyor. Kabul edilmez bu durumu çözmek için neden önlem alınmıyor? İnsanımızın hayatı bu kadar ucuz mu?

BAŞKAN – Kocaeli Milletvekili Sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu.

Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Diş hekimlerinin yeni muayenehane açmasında prosedürler çok zorlaştırılmış durumda. Hekimlere uygulanmayan birçok zorlaştırma diş hekimlerine uygulanıyor ve yeni yapı stokunun olmadığı yerlerde çok zorlanıyor diş hekimleri.

Yine, ülkemizde yoğun bakımlar çoğunlukla terminal dönem hastalarla dolmuş durumda; aslında bu doğru değil, palyatif bölümlerde tutulabilir. Yoğun bakımlar çok yoğun bir şekilde doluyor. Acil tıp ana dal uzmanlarının yoğun bakım uzmanlığı yan dal yapması acil tıp uzmanı sayısını azaltmanın yanı sıra palyatif servisleriyle giderilebilecek yoğun bakım ihtiyacını azaltır mı diye soruyorum.

İlaç analizlerinin piyasaya arz sonrasında yapılması, ruhsatlandırma sürecinin hızlandırılması sağlık skandallarını kolaylaştırmaz mı diye soruyorum.

BAŞKAN – Muş Milletvekili Sayın Sümeyye Boz, buyurun.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Teşekkürler Başkan.

Pıhtı atma vakalarındaki artışın oranı nedir? Aşı veya Covid bağlantısı üzerine bir veri var mıdır?

Muş'un Bulanık ilçesinde içme suyundan kaynaklanan hastalık vakaları sayısı arttı. Halk sağlığı açısından yurttaşlara yönelik halk sağlığı hizmetlerini daha ne kadar geciktireceksiniz? Bu konuda ne gibi çalışmalarınız mevcuttur?

Muş'ta çölyak hastası olan aileler dertli. Çölyak hastaları gereksinimli bireyler olarak kabul edilmediği için hayatlarını idame ettirebilecek besin kaynaklarına ulaşamadıkları gibi gıdalar da Bakanlık tarafından karşılanmıyor. Çölyak hastalığıyla ilgili ne zaman bir adım atacaksınız? Cezaevindeki çölyak ve benzeri özel beslenme rejimi gerektiren mahpuslar için nasıl bir protokol düşünüyorsunuz? İlaç firmalarını koruyan, kanuna aykırı olan birçok maddeyi içeren kanun teklifini konuşmak yerine neden “Cezaevinde kalamaz.” raporlarına rağmen hâlâ esir tutulan hasta tutsaklarla ilgili bir adım atmıyorsunuz?

BAŞKAN – İstanbul Milletvekili Sayın Özgül Saki.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) – Çok teşekkür ediyorum.

Söz konusu kanun teklifinde ebelerin sorumluluğu artırılıyor “küçük cerrahi girişimler” denilerek ancak yine, bütün kanun tekliflerinde olduğu gibi ebelerin taleplerine kulak tıkandığı açık. Niye böyle söylüyoruz? Ebeler uzun çalışma saatleriyle çalışıyorlar, nöbetleri çok uzun ve çok düşük ücretle çalışıyorlar. Sağlık Emekçileri Sendikasının raporuna göre, sadece 1 ebe hemşire 4 ebe hemşirenin görevini yapmakta ama bu kanun teklifinde ebelerin çalışma koşullarının iyileştirilmesine ilişkin tek bir satır bulunmuyor. Ayrıca, ebeler çalıştıkları kurumlarda hiçbir şekilde yönetsel mevkilere gelemiyorlar. Bunlar konusunda bir tedbiriniz var mıdır? Neden ebeler bulundukları kurumlarda yönetsel bir mevkiye gelemiyorlar? Bununla ilgili tedbiriniz nedir?

BAŞKAN – Kahramanmaraş Milletvekili Sayın İrfan Karatutlu.

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) – Teşekkür ediyorum.

“Sağlık hizmeti sunumuyla ilgili tüm işlemler Sağlık Bakanlığınca denetlenir.” ilkesi uyarınca hekim muayenehanelerinin açılması için onlarca şart istenmektedir ve denetim yapılmaktadır. Ülkemizde

son on yılda “sağlıklı yaşam merkezi” “yaşam koçluğu” adı altında, Sağlık Bakanlığının denetiminin dışında, belediyelerce ruhsatlanan, “büro” adı altında merdiven altı on binlerce sağlık hizmeti verilen yer açılmıştır. Bu bürolarda ruhsatsız olarak fizyoterapistler, diyetisyenler, psikologlar ve sağlık personeli olmayan şahıslarca kayıt dışı hizmet ve yetkisiz sağlık hizmeti verilmektedir. Sağlık Bakanlığı, kurumlar arası iş birliği çerçevesinde bu ruhsatsız yapıların açılmasının önlenmesi açısından belediyelere gerekli yasal müdahaleleri yapmayı planlıyor mu?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ağrı Milletvekili Sayın Nejla Demir.

NEJLA DEMİR (Ağrı) – Teşekkürler Sayın Başkan.

HPV aşısını ne zaman rutin aşı takvimine alacaksınız? Nitelikli sağlık hizmeti sunumu için ne zaman hasta sevk zincirini uygulamaya başlayacaksınız? MHRs sisteminde yaşanan sorunları gidermek için ne yapmayı planlıyorsunuz? Hemşireler ve ebeler için ayrı bir yasal düzenleme yapmayı düşünüyor musunuz? Ağrı ilindeki uzman doktor, ebe, hemşire açığına yönelik bir çalışmanız var mıdır?

BAŞKAN – Mardin Milletvekili Sayın Kamuran Tanhan.

KAMURAN TANHAN (Mardin) – Teşekkürler Başkanım.

Mardin ili Nusaybin ilçesi Belediye Eş Başkanımız Sara Kaya 23/11/2023 tarihinde yedi yıl bir ay iki günlük tutukluluk süresine rağmen, verilen cezanın Yargıtay tarafından bozulmasına rağmen hâlen tahliye edilmedi. Yargı eliyle yürütülen bu Kürt düşmanlığına son verilmesini talep ediyoruz. Ayrıca, böyle devam ederse kanunlara, Anayasa'ya ve diğer mevzuata uymayan yargı mensupları hakkında herhangi bir yaptırım yapmayı düşünüyor mu Adalet Bakanlığı, bunu sormak istiyoruz.

BAŞKAN – Bitlis Milletvekili Sayın Hüseyin Olan.

Buyurun.

HÜSEYİN OLAN (Bitlis) – Teşekkürler Başkan.

Yasanın 8'inci maddesinde, yurt dışından getirilen ilaçlar için ruhsatlandırma başvurusunda numune alınarak tahlil yapılmasına yönelik yasal düzenleme bütün müstahzarlar için ortadan kaldırılmaktadır. Bu yöntemin piyasada bulunmayan ilaçların sorununa çözüm olacağına inanıyor musunuz?

İkinci sorum: Yine, 24'üncü maddedeki eczane denetimlerinde Eczacılar Odasından da görevli bir eczacının denetimde yer almasını düşünüyor musunuz?

BAŞKAN – Adana Milletvekili Sayın Sadullah Kısacık.

Son soru bu olsun.

SADULLAH KISACIK (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bize gelen bilgilere göre Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen göçükte depolama alanının, gelen uydu kayıtlarına göre, aslında kuru bir dere yatağı olduğunu tespit ediyoruz. Yani işin en başından, kök sebebine baktığımız zaman, o kadar malzemenin depolandığı, o kadar toprağın depolandığı yer kuru bir dere yatağı, kurumuş bir dere yatağı. Tüm facianın sebebi, aslına baktığımız zaman, ilk başta böyle bir maden tesisine, yönetmeliğe göre, asla bir ÇED raporunun verilmemesi gerekiyor. Sorum şu: Gerçekten de kuru dere yatağına böyle bir depolama alanı tesis edilmiş midir? Bu çerçevede raporlarda bu geçmiş midir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Sayın Komisyon, buyurun.

Süreniz on dakika.

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Acil tıp uzmanlığıyla ilgili soruya cevaben: Acil tıp uzmanlarının yoğun bakım eğitiminin dünyadaki örneklerine baktığımızda, başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere birçok gelişmiş ülkede acil tıp uzmanlarının birçok yan dal olduğu görülmektedir. Bunlardan biri de yoğun bakım uzmanlığıdır. Dünyada, birçok ülkede artan yoğun bakım hasta sayısının takip ve tedavisinin geciktirilmeksizin acil tıp uzmanlığı yan dalıyla yapıldığı bilinmektedir.

(Uğultular)

BAŞKAN – Affedersiniz, bir saniye.

Arkadaşlar, biraz sessizliği sağlayabilir miyiz? Komisyon cevap veriyor, duyamıyoruz.

Teşekkür ederim.

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) – Yine, Amerika ve Kanada’da yaklaşık 50 üniversitede acil tıp uzmanları için kritik hasta yönetimi için yan dal uzmanlık programları olduğu aşikârdır. İngiltere ve İrlanda’da acil tıp uzmanlarına yoğun bakım yan dal programına girme imkânı verilmiştir. Nitekim, ülkemizde acil servislerde dâhiliye ve intaniye gibi servislere tanımlı yoğun bakım üniteleri hâlihazırda mevcuttur. Acil tıp uzmanlık eğitiminde yoğun bakım rotasyonu zaten mevcuttur. Yoğun bakım üniteleri multidisipliner hasta yönetiminin yapıldığı servislerdir ki acil tıp uzmanlık eğitimini almış tüm doktor arkadaşlarımız bu hasta yönetimi konusunda yeterlidir. Dolayısıyla acil tıp uzmanlarının yoğun bakım yan dal uzmanlık alanında ikinci bir eğitim almalarının önünde bir engel olmayıp ülkemizin yoğun bakım gereksinimine, hasta takibine ve hasta yoğunluğun azaltılması konusunda -yoğun bakımların hasta yoğunluğunun azaltılması konusunda- ciddi katkı sağlayacağına inanıyoruz bu düzenlemeyle.

Diğer bir soru ilaç ruhsatlandırmasıyla ilgiliydi. Avrupa Birliği ülkelerinde ruhsatlandırma aşamasında analiz yapılmamakta olup Avrupa Birliği müktesebatında da ruhsat öncesi analize yer verilmemektedir. Ruhsatlandırma süreçleri Avrupa Birliğine koşut olarak ülkemizde de preklinik ve klinik birçok aşama sonucunun ve kalite verilerinin değerlendirilerek uygun bulunmasıyla tamamlanmakta olup ruhsat dosyasında başvuru sahibi tarafından yapılan analizler de bu süreçte detaylı olarak incelenmektedir. Üretici firmaca yapılan bu analizler kurum tarafından GMP kapsamında denetlenen laboratuvarlarda kurumca uygun görülen ve uluslararası geçerliği kanıtlanmış yöntemlerle yapılmaktadır. Bu analizler akredite başvuru sahibinin yaptığı analizlere ilave olarak kurumca uluslararası geçerliliği kanıtlanmış yöntemlerle yapılmaktadır.

Yine, yapılan düzenlemeyle EMA ve FDA gibi uluslararası otoritelerin uygulamalarıyla uyumlu olarak, ruhsatlandırma sürecinin ardından, ilk üretim bildiriminin hemen akabinde analiz yapılması usulüne getirilecektir. Bu sayede, ruhsatlandırma süreleri hızlanacak ve daha fazla ürünün piyasaya arzı sağlanacaktır. Ruhsatlandırma süreçleri, analizle birlikte ortalama üç yıl sürmekte olup -şu an için- yapılan değişikliklerle bu sürecin ortalama bir yıla kadar kısılacağı öngörülmektedir. İlaçların fiyatları ruhsat dosyası içinde sunulmakta olup ruhsatlandırma işlemleri tamamlandıktan sonra firmalar tarafından kuruma yapılan başvuru neticesinde belirlenecektir. Mevcut değişiklik öncesi ile mevzuatın mevcut uygulaması uyumlu hâle getirilmiş olacaktır bu düzenlemeyle.

Yine, Sağlık Bakanlığımızca 35 bin yeni sözleşmeli personel alınacaktır, tüm alanlarda ihtiyaç duyuldukça bu sözleşmeli personel alımı devam edecek ve gerek hekim, gerek diğer sağlık çalışanı eksikliğimiz bu şekilde giderilmiş olacaktır.

Hâlihazırda Sağlık Bakanlığında yönetici olarak çalışan 297 ebe vardır. Bu kanun teklifinin çıkarılmasıyla ebelerin görev ve yetkileri kayıt altına alınmakta ve ebelerin mevcut pratikte, uygulamada olan yetkileri kanunla tanımlanmaktadır.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Ben teşekkür ederim.

Dört dakikamız kaldı. İki soru alacağım.

Sayın Gülcan Kış, Mersin Milletvekili.

Buyurun.

GÜLCAN KIŞ (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dün burada Maden Yasası’nı görüşeceğimiz saatlerde, Erzincan’da, altın madeninde göçük meydana geldi. Her şeyden önce, temennimiz, göçük altında kalan işçilerimizin bir an evvel, sağ salim çıkarılmasıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemindeki Maden Kanunu tam da bu facianın olduğu gün AKP tarafından geri çekildi. Buradan soruyoruz: Bu kanun teklifi madencilikte iş güvenliğini sağlamaya yönelikse neden geri çektiniz? Çünkü denetimsizliğe ve ranta kapı açacaktınız. Utanma belasına geri çektiniz. Kâr hırsıyla yıllardır tüm uyarıları dikkate almayanlar yüzünden bu felaket göz göre göre gelmiştir. Bu madenin yol açacağı tehlike mühendisler, akademisyenler, muhalefet partileri tarafından yıllarca anlatılmıştır. Emeği ve bilimi her zamanki gibi yok saydınız. Bu felaketin sorumluları vakit kaybetmeden yargı önünde hesap vermelidir.

BAŞKAN – Sayın Asu Kaya, Osmaniye Milletvekili.

Buyurun Sayın Kaya.

ASU KAYA (Osmaniye) – 2023 yılında, acilde nüfusumuzun neredeyse 2 katı muayene gerçekleştiğini ifade ediyorsunuz. Bunun normal olmadığını biliyorsunuz. Acil olmayan vakaların acilde muayene edilmesi her yönden sakıncalıdır. Hem gerçek aciller geri planda kalmakta hem de bu uygulama acillerde şiddetin sebebidir. Acillerdeki bu yüksek muayene sayısını düşürmeye yönelik sağlık politikaları gerçekleştirmeyi düşünüyor musunuz?

BAŞKAN – Sayın Komisyon, bunlara sözlü cevap verecek misiniz?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) – Herhangi bir cevabınız yok, Bakanlıkça yazılı olarak bildirilecektir.

BAŞKAN – Tamam.

Geri kalan süreyi bitimine kadar sorulara ayırıyorum. Yazılı olarak Bakanlık cevap vereceğini beyan etti.

Sayın Mahmut Dindar, Van.

MAHMUT DİNDAR (Van) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Muş, Ağrı, Bitlis, Hakkâri’de sağlık altyapısı yetersiz kaldığı için Van’daki Yüzüncü Yıl Bölge Araştırma Hastanesi yaklaşık 2 milyon insana hizmet vermekte ve bu nedenle yetersiz kalmaktadır. Van’da ve on binlerce kişinin yaşadığı ilçelerde en temel alanlarda bile doktor, sağlık personeli, tıbbi teçhizat ve ilaç temini konularında ciddi sorunlar mevcuttur. Yurttaşların randevu çilesi aylarca sürmektedir. Birçok temel bölümden randevu almak imkânsız hâle gelmiştir. Özellikle, onkoloji,

psikiyatri ve metabolizma rahatsızlıkları olan yurttaşlar yoğun bir şekilde il dışına gitmek zorunda kalıyor. Engellilerin rapor alma süreçleri günlerce sürmektedir. Yaşlılar sağlık hizmeti alamamaktadır. Bölge halkının ana dili olan Kürtçe sağlık hizmeti sunulmadığı için hak ihlalleri yaşanmaktadır. Bu sorunların çözümü için bir çalışmanız olacak mı?

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Sinan Çiftiyürek, Van.

SİNAN ÇİFTİYÜREK (Van) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakana iki sorum var: Malumunuz, 1970’li yıllarda da “Thatcherizm” ya da “Reaganizm” olarak bilinen, sağlık, eğitim, su elektrikle özelleştirme süreci başlatılmıştır. Soru şu: Toplumların en yaşamsal meselesi olan sağlıkta ticaret, özelleştirme olur mu? Özelleştirme, ticaret demektir. Birinci sorum budur. İkincisi, buna bağlantılı olarak, bu işin anayurdu olan İngiltere başta olmak üzere, özellikle söz konusu ettiğim bu temel, toplumsal alanlarda; elektrik, su, hatta sağlık ve eğitim alanında özelleştirmeden geri adım atılıyor; Hükûmet bunu düşünüyor mu?

Üçüncüsü, ya, şu mesela, yani KHK’yle atılan bir sağlıkçının, bir doktorun, bir hemşirenin, bir ebenin sigortalı bir işte bile çalışamaması hukuki olmak bir yana, ahlaki midir, insani midir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Son soru, Sayın Sevilay Çelenk Özen, Diyarbakır.

Buyurun Sayın Özen.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Kadınların ve kız çocuklarının sağlıklı yaşam hakkı her gün ihlal ediliyor. Aile ve değerler zırhı altında bu tehdidi her gün büyüten politikalar hız kesmiyor. Çocuk yaşta zorla evliliklerin ve çocuk annelerin varlığı, çocukluk hakkının ağır bir ihlali. Çocukların yaşama hakları zaten her türlü ellerinden alınmış, milyonlarca kız çocuğu bu sebeple kat kat ağırlaşmış hayatlar yaşıyor; çocuklukları çalınıyor, hayatları riske ediliyor.

Dünya üzerinde her gün 18 yaşın altındaki 20 bin kız çocuğu doğum yapıyor. Yani yılda 7,3 milyona yakın bebek çocuklar tarafından dünyaya getiriliyor. Bu kız çocuklarının yarım milyonu 10-14 yaş aralığındaki çocuklar. Üstelik bir de kayıtların her ülkede titizlikle tutulmadığını ve rapor edilmediğini de düşünmek lazım. Türkiye’deki durum da bu ortalamalardan farklı değil.

Bu konuda ne tür çalışmalarınız var?

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Soru-cevap, yirmi dakika, o da tamamlanmıştır.

Şimdi, teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Teklifin maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.57

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 21.04

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER

KÂTİP ÜYELER: Kurtcan ÇELEBİ (Ankara), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 60’ıncı Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

107 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir iş bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 15 Şubat 2024 Perşembe günü saat 14.00’te toplanmak üzere, tüm sağlık emekçilerine saygılarımızı ve ödenmez minnet duygumuzu belirterek birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 21.05

XI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin eczane destek personeli eğitimine,

- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesinin son 5 yılda yaptığı reklam harcamalarına,

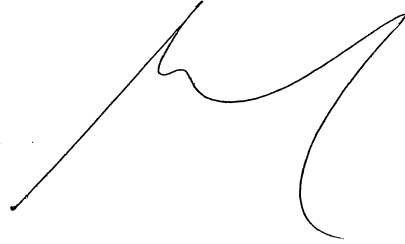
- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin Kartepe ilçesine bağlı Acısu Mahallesi'nde bulunan üst geçidin onarımına,

Kocaeli D-130 Karayolu'ndaki trafik sorununa,

İlişkin soruları ve İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'nın cevabı (7/8837), (7/8838), (7/9023), (7/9024)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **İçişleri Bakanı Sayın Ali Yerlikaya** tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ömer Faruk GERGERLİOĞLU

Kocaeli Milletvekili

Tarafıma iletilen bilgide:“ İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin sertifika programı, eczane teknikerliği mesleğine saygısızlıktır. 96 saatlik eğitimle eczane destek personeli sertifikası dağıtılıyor. Bu sertifikalı vasıfsız personeller üniversite mezunu eczane hizmetleri mezunların kamuda ve özel eczanelerde görev yerini işgal ediyor.96 saatlik eğitimle ilaç emanet edilemez, hastaların hayatını riske atan bir projedir. Biz 30 bin üniversiteli mezun olarak, bu programın durdurulmasını istiyoruz..” ifadeleri yer almıştır.

Bu bağlamda;

- 1- Yukarıda bahsi geçen iddialar doğru mudur?
- 2- Eğer bu iddialar doğruysa konu ile ilgili bakanlığınızın yapmış olduğu çalışmalar var mıdır?
- 3- Konu ile ilgili soruşturma başlatılmış mıdır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **İçişleri Bakanı Ali YERLİKAYA** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ferit ŞENYASAR
Urfa Milletvekili

Belediyeler sahip oldukları maddi kaynakları kamu yararı adına halkın temel ihtiyaçlarını giderebilmek ve belediyecilik anlayışında var olan öncelikli işleri tamamlayabilmek amacıyla kullanması önemli bir husustur. Fakat belediyeler kamu adına harcamasını gereken maddi varlıklarını halihazırda yapması gereken belediyecilik faaliyetlerini yazılı ve görsel basında yer alması adına harcamaktadır.

Bu bağlamda;

1. Urfa Büyükşehir Belediyesi son 5 yılda reklam giderleri adı altında ne kadar harcama yapmıştır?
2. Söz konusu reklam harcamaları hangi şirketlere verilmiştir?
3. Urfa Büyükşehir Belediyesine reklam hizmeti veren şirketler toplamda belediyeden ne kadar para almıştır?
4. Söz konusu hizmet alımlarında uygulanan ihale yöntemi nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **İçişleri Bakanı Sayın Ali Yerlikaya** tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ömer Faruk GERGERLİOĞLU

Kocaeli Milletvekili

Basında yer alan bilgide: “Kartepe Acısu Mahallesi’nde bulunan üst geçit ile ilgili bölgede yaşayan vatandaşların talebi var. Üst geçidin demirlerinin paslandığını, üzerine serili kaymaz kaplamanın kalktığını söyleyen vatandaşlar ilgili kurumun bu üst geçidi onarmasını talep ediyor. Üst geçidin yapıldığı günden bu yana üst geçidin bakımının yapılmadığını söyleyen vatandaşlar, “Üst geçidin demirleri o kadar çok paslanmış ki insan dokunsa demirler elinde kalacak gibi. Yerde bulunan serili malzeme de söküldü. Kar yağdığında ya da buzlanma olduğunda insanlar kayıp yere düşüyor. Üst geçidin hangi kurumun yetkisinde olduğunu bilmiyoruz ama boyanması ve bakım yapılması gerekiyor. Bu konuda gerekli çalışmaların yapılacağına inanıyoruz” ifadeleri yer almıştır.

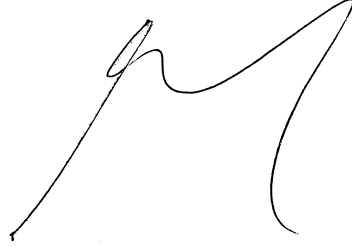
Bu bağlamda;

- 1- Yukarıda bahsi geçen iddialar doğru mudur?
- 2- Kartepe Acısu Mahallesindeki üst geçidin bakım ve onarımı için nasıl bir çalışma planlıyorsunuz?
- 3- Eğer tadilat yapmayı düşünüyorsanız işlemler ne zaman tamamlanır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **İçişleri Bakanı Sayın Ali Yerlikaya** tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ömer Faruk GERGERLİOĞLU**Kocaeli Milletvekili**

Basında yer alan bilgide: “D-130 Karayolu Ömer Türkçakal Bulvarı’nda bulunan alışveriş merkezleri işten çıkış saatlerinde kilit hale geliyor. Araçlar zaman zaman durma noktasına kadar geliyor. Vatandaşlar bu durumun çözülmesini istiyorlar. Kocaeli’de nüfusun artmasıyla birlikte şehrin kaçınılmaz sorunlarından bir tanesi de trafik problemi oldu. D-130 karayolu Ömer Türkçakal Bulvarı üzerinde bulunan kentimizin önemli alışveriş merkezlerinden olan Outlet Center ve 41 Burda AVM’nin en önemli sorunlarından biri de trafik, özellikle iş çıkış saatlerinde araçlar yolda ilerlemekte güçlük çekiyor. Araçlar zaman zaman durma noktasına kadar geliyor. Vatandaşlar uzun zamandır devam eden trafik sorunundan dolayı şikayetlerini belirtirken durumun bir an önce çözüme kavuşturulmasını istiyorlar.” ifadeleri yer almıştır.

Bu bağlamda;

- 1- Yukarıda bahsi geçen iddialar doğru mudur?
- 2- Eğer iddialar doğruysa bu bölgedeki trafik sorununu çözmek için bir çalışmanız var mı?

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Genel Sekreterlik

Sayı : E-15740137-000-620
Konu : Muhatap Değişikliği

13.02.2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cevaplanmak üzere Bakanlığımıza gönderilen;

- 1.Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk GERGERLİOĞLU'nun, 7/8738, 7/8739, 7/8740, 7/8742, 7/8743, 7/8744,7/8745, 7/8837,7/9023 ve 7/9024 esas numaralı,
- 2 Şanlıurfa Milletvekili Ferit ŞENYAŞAR'ın 7/8838 esas numaralı, yazılı soru Önergelerinin Bakanlığımız görev ve sorumluluk alanında yer almadığı değerlendirilmiştir. Bilgilerinize arz ederim.

Ali YERLİKAYA
Bakan

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

28

YASAMA YILI

2

**Birleştirilerek Görüşülmesi Kabul Edilen
Meclis Araştırması Önergeleri**

1.- Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının tüm yönleriyle araştırılarak işçi sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/983)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin gündemindeyken, 13 Şubat 2024 günü Erzincan ili İliç ilçesindeki Çöpler Altın Madeninde yaşanan facia göz göre göre gelen bir faciadır. Kanadalı altın maden şirketi SSR Mining ve Çalık Grubu bünyesinde bulunan Lidya Madencilik'in ortak olduğu Anagold Madencilik Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi tarafından işletilen Çöpler Altın Madeninde kimyasal maddeler içeren liç yığınının göçmesi sonrası 9 işçiye ulaşılammaktadır. Çöpler Altın Madeni hakkında bilimsel çalışmalar ve değerlendirmeler sonucu geçtiğimiz yıl yapılan kapasite artırımına itiraz edilmiş, hatta söz konusu altın madeninin kapatılması çağrısında bulunulmuş olmasına rağmen,¹ dönemin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum 2. Kapasite artırımına onay vermiştir.² Olumlu ÇED raporu değerlendirmesine karşı açılan davada yerel mahkemenin kararını Danıştay bozmuş, bilirkişi heyeti genişletilmiş iken işletme mahkeme kararını beklemeden kapasite artırımı çalışmalarına başlamıştır.³ Yaşanan felaketin boyutları henüz tespit edilememiş olmasına karşın, SSR Mining ve Lidya Madencilik'in işlettiği Çöpler Altın Madeninde yükseltlen kapasitenin, mahkeme kararı beklenmeden uygulanmasının yaşanan iş cinayetindeki rolü, bu konuda işletme sahiplerinin sorumluluğu, kimyasal maddeler içeren liç yığınının ekolojik felaketteki etkisinin bütün boyutlarıyla şeffaf bir biçimde açığa çıkarılması, gerekli cezai yaptırımların düzenlenmesi, söz konusu madenin iş sağlığı ve güvenliği açısından denetimi, ÇED raporunun olumlu kararının ve Ağustos 2023'te Bakanlığın verdiği ÇED gerekli değildir kararının bilimsel açıdan incelenip değerlendirilmesi için Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını talep ve teklif ederim.

Saygılarımla.

Doç. Dr. Gökhan GÜNAYDIN
İstanbul Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

¹ TMMOB (06.07.2022). "Erzincan-İliç Altın Madeni Kapatılmalı, Hukuki ve Siyasi Sorumluları Yargılanmalıdır", <https://www.tmmob.org.tr/icerik/metalurji-ve-malzeme-mo-erzincan-ilic-altin-madeni-kapatilmali-hukuki-ve-siyasi-sorumlulari> (erişim tarihi 13.02.2024).

² Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (31.12.2019). "Erzincan ili İliç ilçesinde", <https://erzincan.csb.gov.tr/erzincan-ili-ilic---ilcesinde-duyuru-404836> (erişim tarihi 13.02.2024).

³ Evrensel (13.02.2024). "TMMOB Genel Sekreteri Gül: Maden Şirketi Mahkeme Kararını Beklemeden Kapasite Artırdı", <https://www.evrensel.net/haber/510646/tmmob-genel-sekreteri-gul-maden-sirketi-mahkeme-kararini-beklemeden-kapasite-artirdi> (erişim tarihi 13.02.2024).

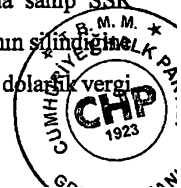
GEREKÇE

Fırat Nehri'ne 350 metre mesafede bulunan Avrupa'nın en büyük madeni olarak bilinen Erzincan İliç'teki Çöpler Altın Madeninin sermaye sahibi SSR Mining ve yerli ortağı Çalık Grubu (Lidya Madencilik) kapasite artırımı sonrası geçtiğimiz yıl siyanür sızıntısıyla gündeme gelmişti. Avrupa Birliği Parlamentosunun çevresel tahribatın yüksekliği ve kontrol edilemezliği nedeniyle yasakladığı siyanür liçleme sistemini kullanan şirket faaliyetlerini herhangi bir kısıtlama olmaksızın bu şekilde sürdürmektedir. 21 Haziran 2022 günü meydana gelen siyanürlü solüsyonun maden sahası içine ve dışına, toprağa karışması olayında Çevrenin Kasten Kirletilmesi suçundan sorumluların yargılanması gerekirken, yerel mahkeme kamu adına kovuşturmayaya yer olmadığına hükmetmişti. Şirketin o tarihteki eylemleri hakkında verilen takipsizlik kararı bugün yaşanan facianın da kapısını aralamıştır.

2010 yılının Aralık ayından beri üretim yapılan Çöpler Altın Madeninde 2014 yılında ve 2021 yıllarında verilen olumlu ÇED raporlarının ardından iki kez kapasite artırımı yapılmıştır. Kapasite artırımına yönelik verilen ikinci ÇED raporunda, "toprak kayması riski genellikle kayaların çok çatlaklı olduğu, sıvılaşmaya hazır yüzeyel topraklar, killeri ve siltlerin bulunduğu yerlerde daha yüksektir. Çalışma alanı düşük miktarda yağış aldığından ve yüzeyde bitki örtüsü az masif kireçtaşı ve mermer kütleleri bulunduğundan heyelan potansiyeli taşımamaktadır" ifadeleri yer almaktadır. Dolayısıyla verilen raporda herhangi bir toprak kayması riskinin bulunmadığı belirtilmiştir.

Açık ocakları genişletip derinleştiren sermaye sahipleri, 687 hektar olan maden sahasını 1746 hektara çıkarmıştır. İlk kapasite artırımının ardından 2019 yılında siyanürlü üretimden 39 çeşit kimyasal, sülfürik asit ve siyanürle üretime geçilmiştir. Biyolojik çeşitlilik, tatlı su varlığı ve insan sağlığını tehdit edecek derecede toksik bir kimyasal olan siyanürle liçleme sisteminin sürdürülmesi bütün bölgeyi hatta iklim değişikliği ile birlikte değerlendirildiğinde ülkeyi tehdit etmektedir. Buna rağmen, şirket Ağustos 2023'teki Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın Çöpler Kompleks Madeni Açık Ocak Genişleme Projesi için ÇED gerekli değildir kararıyla açık ocak alanına 5,83 hektarlık bir bölüm daha eklemek için onay almıştır.

İnsan sağlığına ve ekolojik dengeye kalıcı hasarlar verdiği öne sürülen maden sahası işletme sahipleri için şüphesiz çok kârlı bir yatırım alanıdır. Yüzde 80 hisse payına sahip SSR Mining'in üçüncü çeyrek finansal raporunda şirketin Türkiye'deki vergi borçlarının sürdürülebilirliği ilişkin bilgileri yer almaktadır. Şirketin daha önceki dönemlerden kalan 8,6 milyon dolarlık vergi

borcuna karşılık 12 Mart 2023 tarih ve 32130 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun uyarınca, vergi affı sağlandığı ve 1,4 milyon dolar ödeme ile vergi borcunun silindiği belirtilmektedir. Raporda her ne kadar Türkiye’de Kurumlar Vergisi arttırılmış olsa da Türk Lirasının değer kaybı nedeniyle bu artışın dengelenebileceği değerlendirilmesi de yapılmaktadır. Şirket 2020 yılından bugüne bu madenden yaklaşık 1,5 milyar dolar gelir ve 334,6 milyon dolar kâr elde etmiştir. Buna karşın, 21 Haziran 2022’de siyanür sızıntısına nedeniyle faaliyetleri geçici olarak durdurulan madenin işletme sahiplerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yalnızca 16,4 milyon TL para cezası kesmiştir.

Bugün yaşanan facia bir bütün olarak bu tablonun eseridir. Siyanürlü lıç yığınının çökmesi sonucu ilk belirlemelere göre 9 işçinin göçük altında olduğu ve henüz herhangi birine ulaşamadığı bilgisi verildi. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ise 39 kimyasal içeren, akan malzemenin Fırat Nehri’ne ulaşmasını engellemek için menfezin kapaklarını kapattığını duyurdu. Oysaki, yeraltı sularına giden yollarda menfez olmadığı Bakanlığın da bilgisi dahilindedir. Dolayısıyla 9 işçi cinayetinin yanı sıra bölgeye on yıllara yayılacak tahribat bugün verilmiştir. Facia yaşanmadan önce sahada olan işçilerin verdiği ifadeye göre, büyük yankların görüldüğü ve bunların mühendisler ile üst amirlere bildirildiği bilinmektedir. Sonuç olarak, olay çok boyutlu zincirin bir halkası olarak görülmelidir. Bu bağlamda, Çöpler Altın Madeninin iş sağlığı ve güvenliğini tehdit eden boyutları, biyolojik çeşitlilik ve insan sağlığını etkileyen unsurları, maden işletmesinin sahibi şirketlerin bir bütün olarak denetimi, bölgede yaşanan halk sağlığı sorunlarının tespiti, olumlu ÇED raporlarının sorumlularının tespiti ivedilikle soruşturulmalı ve Meclis gündemine getirilmelidir.

2.- Saadet Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının araştırılarak maden ocaklarındaki denetim ve işletme süreçlerinin incelenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/984)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Erzincan'ın İliç ilçesinde yığın liç alanında meydana gelen toprak kayması, maden çalışanlarının can güvenliği ve çok büyük çevresel riskleri yeniden gündeme getirmiştir. Bu bağlamda başta Anagold şirketine ait Çöpler Madeni'ndeki ihmallerin ve ülkemizde bulunan maden ocaklarındaki denetim ve her türlü iznin şeffaf bir şekilde incelenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM içtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddesi uyarınca Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz. 14.02.2024

Bülent Kaya
İstanbul Milletvekili
Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Erzincan'ın İliç ilçesinde faaliyet gösteren Anagold Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş'nin işlettiği Çöpler Altın Madeni'nde siyanür yığılı liç alanının kayması, madencilik sektöründeki ihmallerin bir kez daha gündeme gelmesine sebep olmuştur. Bu olay, önceden dikkat çekilen tehlikelere ve çeşitli meslek ve çevre örgütlerinin uyarılarına rağmen maden faaliyetlerinin durdurulmaması nedeniyle sadece 9 maden emekçisinin toprak altında kalmasına değil aynı zamanda zehirli atıkların doğaya salınmasıyla büyük bir çevresel felaket riskine neden olmuştur.

2021 yılında söz konusu madenin 2. kapasite artırımına dair uzmanların deprem riski, su kaynakları ve nehirlerin korunmasına yönelik itiraz ve uyarılarına rağmen Bakanlığın sunduğu ÇED olumlu kararı ve açık ocak işletme genişletmesi için verilen ÇED gerekli değildir kararları, uyarıların dikkate alınmadığını ortaya koymaktadır. Söz konusu madende 2022 yılının Haziran ayında siyanür taşıyan boruların patlaması sonucunda atıkların Fırat Nehri'ne karışması ne

yazık ki uyarıların haklı çıktığını göstermiştir. Yaşanan bu olayın ardından Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı altın madenin faaliyetinin durdurulduğunu ilan etmiş ve Dönemin Bakanı Murat Kurum madenle ilgili "İlave çevresel iyileştirme çalışmalarının tamamlandığı Bakanlığımız denetim ekiplerince tespit edilene kadar tesisin çalışmasına izin verilmeyecek" açıklamasında bulunmuştur. Bakanlık bu işletmeye o dönem 16 milyon lira ceza vermiş olmasına rağmen sadece 2 ay sonra madenin yeniden çalışmasına izin vermiştir. 13 Şubat 2024'te meydana gelen kaza bu noktada ilave çevresel iyileştirmelerin yapılmadığını açıkça göstermektedir.

Geçtiğimiz Haziran ayında Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB)'nin 2. kapasite artırımına ilişkin açtığı davada Danıştay'ın ÇED olumlu kararını bozması, bununla birlikte bölgede yeterli bütüncül etkileri gözetken keşif yapılmadığı ve hak ihlali yaşandığına dair AYM kararına rağmen madendeki faaliyetlerin kesintisiz sürmesi ihmalkarlığın ve usulsüzlüğün bir başka kanıtı olmuştur.

Bir önceki Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum döneminde bu şirkete bilirkişilerin itirazlarına rağmen iki kez kapasite artırımı izni verilmesi yaşanan bu faciaya davetiye çıkarmıştır. Bu artırımlar sayesinde faaliyet süresi boyunca alanını 2 buçuk kat artıran şirket toplamda yaklaşık olarak 2 bin 447 futbol sahası büyüklüğü bir alanda çalışma yapmıştır. 783,72 hektarı orman, 95,93 hektarı ise mera alanını kapsayan ve yerleşim yerlerinin yakınında bulunan madende sülfürik asit kullanımının yıllık 9 bin tondan 122 bin tona çıkarıldığı, yıllık siyanür kullanımının ise 11 ton olduğu tespit edilmiştir. Öte yandan bölgede yapılan incelemelerde depolama alanlarında tutulması gereken sülfürik asitin depo kapasitesinin dolmaması için havaya püskürtüldüğü iddia edilmektedir.

Diğer yandan yaşanan siyanür faciası ve bunca çevresel zarara rağmen Çöpler Madeni'nden yılın dokuz ayında 322,8 milyon dolar gelir elde eden Anagold'un yüzde 80'ine sahip Kanadalı şirket SSR Mining'in 209 milyon TL'lik (7,2 Milyon \$) vergi borcunun silinmesi dikkate değer başka bir konudur.

Yaşadığımız son felaket şüphesiz ki çevresel bir facianın kapısını aralamıştır. Bu bağlamda başta söz konusu Çöpler Madeni işletmecisi olan Anagold şirketine verilen kapasite artırım izinleri ve ÇED raporlarının, madendeki ihmal ve kusurların, bu faciayı doğuran ihmallerin, denetimsizliklerin ve usulsüzlüklerin; bununla birlikte ülkemizde faaliyet gösteren tüm maden ocaklarındaki denetim ve işletme süreçlerinin titizlikle incelenmesi gerekmektedir.

3.- Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının nedenlerinin araştırılarak iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin uygulanıp uygulanmadığının tespit edilmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/985)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Erzincan İliç ilçesinde Anagold Madencilik'in faaliyet yürüttüğü Çöpler Madeni'nde siyanürlü ilçe dağının kayması sonucu açığa çıkan durumun tespiti, sorumlularının açığa çıkarılması, madendeki iş sağlığı ve güvenliği açıklarının denetlenmesi, etkisi uzun yıllar sürecektir ekolojik tahribatın belirlenmesi ve onarılması amacıyla Anayasa'nın 98., İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz. **14.02.2024**

Sezai Temelli
DEM Parti Grup Başkanvekili
Muş Milletvekili

Gülüstan Kılıç Koçyiğit
DEM Parti Grup Başkanvekili
Kars Milletvekili

GEREKÇE

Yıllardır çeşitli meslek odalarının, bilim insanlarının, ekoloji aktivistlerinin, bölge yurttaşlarının ve avukatların yapmış olduğu uyarılara rağmen faaliyetlerine devam eden Erzincan İliç ilçesi Çöplük Madeni dün (13.02.2024) ne yazık ki göz göre göre gelen bir felaketin sahnesi olmuştur. Yüzde 80'i Kanadalı maden şirketi SSR Mining'e, yüzde 20'si ise Çalık Holdinge ait olan Anagold Madencilik şirketinin altın çıkarmak için faaliyet yürüttüğü Çöpler Kompleks Madeni'nde, siyanürlü liç yığımında kayma meydana gelmiş, ilk açıklamalara göre en az 9 işçi toprak altında kalmıştır.

Doğa ve insan sağlığı için çeşitli tehditler barındıran siyanürle altın arama faaliyetlerine dair kamuoyunda itirazlar sıkça gündeme gelmiş, Erzincan İliç'teki vahşi madencilik pratiği de hem konumu hem de yaratacağı tahribat yüzünden bu itirazlardan nasibini almıştır. Partimiz tarafından da konu hem ilgili komisyonlarda doğrudan ilgili Bakana sorulmuş hem de soru ve araştırma önermeleri ile gündeme getirilmiştir. Ancak iktidar hiçbir uyarımızı dikkate almamıştır. Keban, Karakaya ve Atatürk barajlarını besleyen Fırat Nehri'ne 350 metre mesafede bulunan maden sahası siyanür ve sülfürik asit yüklü atıklarla kilometrelerce etki alanı bulunan toprağı, suyu ve havayı zehirlenme potansiyeline sahiptir. Çeşitli kimyasallara maruz bırakıldıktan sonra ayrıştırılan altından arta kalan sıvı atık için maden sahası yakınında bir atık havuzu oluşturulmuş, bu havuz Türkiye'nin en büyük ikinci siyanür havuzu olma özelliğini taşımaktadır. Siyanürle birlikte 38 ayrı kimyasalı içerisinde barındıran 66 milyon tonluk zehir havuzunun Bingöl Yedisu Fay Hattı'nın üzerine inşa edilmesine izin verilmiş, deprem tehlikesine rağmen facianın tepesine konumlandırılan bu atık havuzu halk ve uzmanlar için ciddi endişe yaratmıştır.

Çöpler Madeni'nin ilk Çevre Etki Değerlendirme (ÇED) çalışmaları 2007-2008'de yürütülmüş, 2008'de verilen "ÇED Olumlu" kararında 18 yıl sürmesi planlanan faaliyetlerde 100 milyon ton kaya (pasa) ve 52 milyon ton cevher çıkarılacağı belirtilmiştir. Fakat işletme sürekli kapasite artırıma gitmiş, 2014'teki ÇED raporunda pasa 173 milyon tona, 2021'de 420 milyon tona çıkarılmış, 85,3 milyon ton cevher çıkarılması planlanmıştır. Dolayısıyla son olarak, dönemin bakanı Murat Kurum'un imzasını taşıyan ÇED olumlu raporu ile maden alanının 3 kat artırılmasına izin verilmiştir. Patlatma yöntemiyle madenin çıkarıldığı bu alan, Çöpler Köyü'ne 2, Bahçeler Mahallesi'ne 2,2, Sabırlı Köyü'ne 2,8, İliç ilçesine 3,7 kilometre uzaklıkta, proje alanı olarak belirlenen bin 746 hektar alanının kadastro kayıtlarına göre yüzde 45'i orman, yüzde 43'ü hazine ve yüzde 5'i mera arazisidir.

2020 yılında toplu kuş ölümleri, ağaçların ve çeşitli bitkilerin kuruması ile gündeme gelen madenin, kapasite artış talebine ÇED olumlu kararının verilmesinin felaket riski taşıdığını o dönemden öngörebilen yurttaşlar ve avukatlar, deprem riski, su kaynakları ve nehirlerin korunması bakımından bu kararın bilimsel gerçeklere aykırı olduğu gerekçesi ile itiraz etmiş, dikkate alınmayan uyarıların ardından 28 Haziran 2022’de toprağı, suyu, havayı zehirleyen siyanür faciası yaşanmıştır. Atık sahasında siyanür ve diğer kimyasalları taşıyan borular patlamış, toprağı, yeraltını ve dolayısıyla suları da zehirleyen, insan sağlığı için ciddi riskleri barındıran ve ekosisteme geri dönüşsüz tahribatı veren ilk facia o zaman yaşanmıştır. Kamuoyunun baskısıyla açıklama yapan şirket, çevreye verdikleri zararın 8 kg siyanürden ibaret olduğunu iddia etmiş, meslek odaları ve bilim insanları ise hızlı buharlaşabildiğı için daha fazla siyanürün ekosisteme karıştığını ve olumsuz etkilerinin Çernobil faciası gibi zaman içerisinde açığa çıkacağını belirtmiştir.

Bu kazanın ardından maden şirketinin faaliyetleri geçici olarak durdurulmuş, 16,4 milyon TL idari para cezası kesilmiştir. Öngörülen faciaların gerçeğe dönüştüğü bu maden sahasına kesilen cezalar, yaratılan yıkımın karşısında anlamsız kalmış, bu madenden 2020’den bu yana yaklaşık 1,5 milyar dolar gelir ve 334,6 milyon dolar kar elde eden bir şirket için caydırıcı olmamıştır. Geçici faaliyet durdurma sonrası çalışmaya devam eden şirket ve buna verilen izinler, öncelenen meselenin bölgede bulunan halkın sağlığı, refahı ve ekolojik tahribatın yaratacağı sonuçlar değil, 2027’ye kadar çalışma izni bulunan şirketin gelirlerinin kesintiye uğramaması olduğunu göstermektedir. Zira 2023 yılında, SSR Mining’e ait 72 milyon dolar vergi borcunun silinmesi şirketin ölümcül faaliyetlerinin cezalandırılmaktan ziyade ödüllendirildiğinin ifadesidir.

Israrlı bir biçimde “kapatılsın” uyarılarının dikkate alınmadığı ve profili aktarıldığı gibi olan bu şirketin faaliyetlerine pervasız bir biçimde devam etmesi ne yazık ki 13 Şubat 2024’te ikinci bir felaketin yaşanmasına sebebiyet vermiştir. Ruhsatı iptal edilmeyen maden şirketinin faaliyetleri sonucu kayan siyanürlü liç dağı, Fırat Nehri’ne doğru akmış, yıllar boyu etkisini gösterecek ve çevresinde bütün illere etki edecek zehrin toprağı ve atmosfere karışmasının faili olmuş, sayısını bilmediğimiz işçinin ölümüne sebebiyet vermiştir. Zehir potansiyelinden ve açığa çıkan tehlikeden ötürü arama kurtarma çalışmalarının olağan yürütülemediğı, tahribatın da alelade bir tahribat gibi ele alınamayacağı açıktır. Siyanürlü solüsyon, Fırat Nehri’ne karıştığı takdirde uzun vadede doğal kaynakları tehlikeye sokacak, ekolojik yaşam döngüsünü bozacak, tarım ve içme suyuna zarar verecek ve hatta etkisi Basra Körfezi’ne kadar uzanan çok yönlü bir krize neden olacaktır.

4.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasında sorumluluğu bulunanların tespit edilmesi ve benzer kazaların yaşanmaması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/986)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Erzincan'ın İliç ilçesinde 13 Şubat 2024 tarihinde Çöpler Altın Madeninde meydana gelen toprak kayması sonucunda vardiyada bulunan işçilerimiz toprak altında kalmıştır. Yaşanan bu felaket ne yazık ki İYİ Parti'nin uyarılarına rağmen iktidarın tedbir almaması neticesinde gerçekleşmiştir. 2021 yılında İYİ Parti Genel Başkan Yardımcıları bölgeye gitmiş ve muhtemel felaketin önlenmesi için uyarılarda bulunmuşlardır. 17 Mart 2022'de İYİ Parti Ankara Milletvekili Şenol Sunat tarafından Çöpler Altın Madenindeki risklerle ilgili TBMM Başkanlığına bir soru önergesi verilmiştir. Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener 29 Haziran 2022 tarihli TBMM Grup Toplantısında konuşmasının bir bölümünü sadece bu konuya ayırmış, Çöpler Altın Madenindeki faaliyet risklerine ve Fırat Nehrinin yanı başında siyanürle altın aramanın tüm Fırat havzasını tehdit ettiğine vurgu yapmıştır.

Yaşanan felakette göçük altında kalan vatandaşlarımızın sayısı henüz net olarak bilinmemektedir. Son yirmi bir yıldır birçok elim vakada olduğu gibi iktidarın ihmal ve görmezden gelmeleri sonucunda vatandaşlarımızın evlerine ateş düşmüştür. Bununla birlikte Fırat Nehrine akmakta olan siyanürlü toprak; tüm vatandaşlarımızı nesiller boyu sürecek vahim sonuçlarla karşı karşıya bırakabilecektir.

Bu nedenlerle Çöpler Altın Madeninde 13 Şubat 2024 tarihinde yaşanan felaketin boyutlarının tespit edilmesi, göçük altında kalan vatandaşlarımızı kurtarma çalışmaları hakkında bilgi edinilmesi, başta beşli çete mensubu şirket ile yabancı menşei ortaklarının ve onları kollayan iktidar mensuplarının ihmâl, kusur ve sorumluluklarının tespit edilmesi, siyanürlü toprağın Fırat Nehrine karışmaması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi ve böyle bir felaketin tekrar yaşanmaması için gerekli kanunların ısdar edilmesi amacıyla Anayasa'nın 98 inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

Erhan USTA

Samsun Milletvekili

İYİ Parti Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Erzincan'ın İliç ilçesindeki 13 Şubat 2024 tarihinde Çöpler Altın Madeninde toprak kayması meydana gelmiştir. İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya saat 19.06 itibarıyla sosyal medya hesabından 9 işçinin toprak altında kaldığını bildirmiştir. İçişleri Bakanı, basına yaptığı açıklamada, madenden çıkarılan toprakların istiflendiği büyük alanda toprak kaymasının gerçekleştiğini söylemiştir.

İYİ Parti'nin yıllardır işaret ettiği üzere; bu madende gerekli önlemler alınmamakta, siyanürle altın çıkarılmakta ve çevre tahribatı dikkate alınmamaktadır. Nitekim göz göre göre gelen felaket 13 Şubat 2024 günü maalesef vuku bulmuştur.

2021 yılında İYİ Parti Genel Başkan Yardımcıları bölgeye gitmiş, incelemelerde bulunmuş ve basın toplantısı düzenlemişlerdir. Muhtemel felaketin önlenmesi için uyarılarda bulunmuşlardır. Ancak iktidar konu ile ilgili hiçbir açıklama ve önlemden bulunmamıştır.

17 Mart 2022'de İYİ Parti Ankara Milletvekili Şenol Sunat tarafından TBMM Başkanlığına bir soru önergesi verilmiştir. Önergede; Çöpler Altın Madenine dair Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) raporlarında belirtilen olumsuz görüş ve risklere vurgu yapılarak; tesise zararlı kimyasal atıkların barajlama ve depolama hakkı verilmediği, tesisin yer altı depolama alanı yatırımı yapmadığı ve çalışma sahası çevresinde birçok aktif fay hattı bulunduğu belirtilmiştir. Dönemin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum tarafından soru önergesine verilen cevapta maden sahasında faaliyet sırasında izlenecek tüm parametreler, izleme sıklıkları ve alınacak tüm önlemlerin Bakanlık tarafından takip edilmekte ve değerlendirilmekte olduğu söylenmiştir. Neticede bu önergeye verilen cevapta çözüm mahiyetinde hiçbir hususa değinilmemiştir. Anlaşılmaktadır ki önergemize verilen cevabı ilgili Bakanlık değil maden ocağını işleten firma hazırlamıştır.

Erzincan Valiliği Haziran 2022'de siyanür taşıyan boru hatlarında meydana gelen bir arıza nedeniyle 20 metreküplük bir sızıntı yaşandığını duyurmuştur. Bunun ardından şirketin faaliyetleri geçici süreliğine durdurulurken 16 milyon 441 bin TL ceza kesilmiştir.

Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener 29 Haziran 2022 tarihli TBMM Grup Toplantısında konuşmasının bir bölümünü sadece bu konuya ayırmıştır. Sayın Genel Başkanımız konuşmasında Çöpler Altın Madenindeki faaliyet risklerine ve Fırat Nehrinin yanı başında siyanürle altın aramanın tüm Fırat havzasını tehdit ettiğine vurgu yapmıştır.

Maden ocağı, yabancı bir firma ve beşli çeteye mensup Türk ortakları tarafından işletilmektedir. Bu işletmenin vergi borçlarının da silindiği bilinmektedir ve bu vergi borçlarının silinmesi durumu yabancı firmanın kendi denetim raporlarından anlaşılmaktadır. Milletimizin vergileri yabancı firmaya peşkeş çekilirken, bu firma üzerine düşen sorumlulukları ve yükümlülükleri dahi yerine getirmemiştir.

Bu ihmaller sonrasında yaşanan felakette göçük altında kalan vatandaşlarımızın sayısı henüz net olarak bilinmemektedir. Son yirmi bir yıldır birçok elim vakada olduğu gibi iktidarın ihmal ve görmezden gelmeleri sonucunda vatandaşlarımızın evlerine ateş düşmüştür. Bununla birlikte Fırat Nehrine akmakta olan siyanürlü toprak; tüm vatandaşlarımızı nesiller boyu sürecek vahim sonuçlarla karşı karşıya bırakabilecektir. Nitekim Türkiye'nin en büyük barajı olan Atatürk Barajı ile birlikte Keban, Karakaya, Birecik ve Karkamış barajları Fırat Nehrinin üzerinde olup, suyun akış istikametine göre vakanın yaşandığı madenden sonra bulunmaktadırlar. Anlaşılabacağı üzere siyanürün Fırat Nehrine karışması sonuçları hesaplanamayacak kadar büyük bir felakete sebep olabilecektir.

Bu nedenlerle Çöpler Altın Madeninde 13 Şubat 2024 tarihinde yaşanan felaketin boyutlarının tespit edilmesi, göçük altında kalan vatandaşlarımızı kurtarma çalışmaları hakkında bilgi edinilmesi, başta beşli çete mensubu şirket ile yabancı menşeli ortaklarının ve onları kollayan iktidar mensuplarının ihmâl, kusur ve sorumluluklarının tespit edilmesi, siyanürlü toprağın Fırat Nehrine karışmaması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi ve böyle bir felaketin tekrar yaşanmaması için gerekli kanunların ısdar edilmesi amacıyla Anayasa'nın 98 inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

5.- Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 13 Şubat 2024 tarihinde Erzincan'ın İliç ilçesinde toprak kayması sonucu meydana gelen maden kazasının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/987)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

13 Şubat 2024 tarihinde Erzincan ili İliç ilçesinde toprak kayması sonucunda meydana gelen üzücü kazanın araştırılarak tetkik edilmesi ve oluşabilecek kazaların önlenmesine yönelik tedbirlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98 inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Meclis Araştırması açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

Erkan AKÇAY

Manisa Milletvekili
MHP Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Erzincan'ın İliç ilçesinde 13 Şubat 2024 tarihinde Çöpler Altın Madeninde toprak kayması meydana gelmiştir. Bu kaza sonrasında çalışmalar durdurulmuş heyelan bölgesine hızlı bir şekilde arama ve kurtarma ekipleri sevk edilerek gerekli çalışmalar başlatılmıştır. Milletimizi üzüntüye sevk eden bu kazanın nedenlerinin detaylı bir şekilde araştırılması gerekmektedir.

Maden ocağında toprak kayması sonucunda kayan kütlenin toplam hacminin 9-10 milyon metreküp olduğu belirtilmektedir. İlk belirlemelere göre 9 işçinin toprak altında kaldığı, bu vatandaşlarımızdan 5'inin bir konteyner içinde yer aldığı, 3'ünün bir araç içinde, birinin de kamyon içinde olduğu değerlendirilmektedir.

İlk açıklamalara göre 339'u arama-kurtarma personeli olmakla birlikte toplam bin 708 personel ve gerekli olan ekipmanlar ile arama-kurtarma çalışmalarının devam ettiği belirtilmiştir. Temennimiz, toprak altında kalan madencilerimize sağ salim ulaşmaktır.

Toprak kayması sırasında akan malzemenin Fırat nehrine ulaşmasının engellenmesi amacıyla Sabırlı deresinin Fırat nehrine ulaştığı menfezin kapakları kapatılmıştır. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca dün ve bugün alınan numunelerle siyanür sızma iddialarına karşı tahlillerini yapmış ve tahlillerin sonuçları takip edilmektedir. Süreçle ilgili idari ve adli soruşturmalar devam etmektedir.

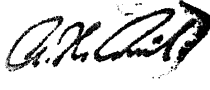
Devletimizin tüm imkanlarını seferber ederek yürüttüğü bu çalışmalar hakkında bilgi edinilmesi, yaşanan üzücü hadisenin nedenleri ve çevreye etkilerinin araştırılması, alınabilecek önlemlerin belirlenmesi için Anayasanın 98'inci maddesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımızla arz ve teklif ederim.

6.- Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Grup Başkanı Sivas Milletvekili Abdullah Güler; Grup Başkan Vekili Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta ve Grup Başkan Vekili Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, 13 Şubat 2024 tarihinde Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazasının nedenlerinin araştırılarak oluşabilecek kazaların önlenmesine yönelik tedbirlerin alınması amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/988)

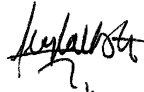
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

13 Şubat 2024 tarihinde Erzincan ili İliç ilçesinde toprak kayması sonucunda meydana gelen üzücü kazanın araştırılarak tetkik edilmesi ve oluşabilecek kazaların önlenmesine yönelik tedbirlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98 inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını saygılarımızla arz ederiz. 14/02/2024

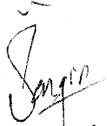

Abdullah GÜLER
Sivas Milletvekili
Grup Başkanı

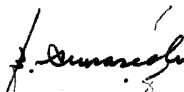
Abdulhamit GÜL
Gaziantep Milletvekili
Grup Başkanvekili

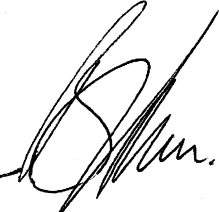
Leyla ŞAHİN
USTA
Konya Milletvekili
Grup Başkanvekili

Özlem ZENGİN
İstanbul Milletvekili
Grup Başkanvekili

M. Emin
AKBAŞOĞLU
Çankırı Milletvekili
Grup Başkanvekili

Bahadır N.
YENİŞEHİRLİOĞLU
Manisa Milletvekili
Grup Başkanvekili

GEREKÇE

13 Şubat 2024 Salı günü Erzincan ili İliç ilçesinde bulunan Sicil 847 sayılı IV grup işletme ruhsat sahasında Çöpler Altın Maden işletmesinde toprak kayması sonucu üzücü bir kaza meydana gelmiştir. Bu kaza sonrasında çalışmalar durdurulmuş heyelan bölgesine hızlı bir şekilde arama ve kurtarma ekipleri sevk edilerek gerekli çalışmalar başlatılmıştır. Milletimizi üzüntüye sevkeden bu kazanın nedenlerinin tüm yönleriyle detaylı bir şekilde araştırılması gerekmektedir.

Tüm dünyada olduğu gibi madencilik sektörü ülkemizde de önemli bir sektördür. Özellikle son dönemlerde dünyada yaşanan bölgesel krizler ve pandemi sonrasında madencilik sektöründe ihtiyaçları karşılamak amacıyla önemli çalışmalar yürütülmektedir. Bu hedefler doğrultusunda ülkemizde özellikle altın madenciliği çalışmaları tüm dünyada olduğu gibi titizlikle devam ettirilmektedir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımızın ve İçişleri Bakanlığımızın yapmış olduğu açıklamalara göre kayan toprak kütlelerinin toplam hacminin tahminen 10 milyon metreküp olduğu ve bu kütlelerin de yaklaşık 800 metre kadar hareket ettiği ve hızının ortalama saniyede 10 metre olduğu anlaşılmaktadır. Toprak kayması sırasında akan toprak malzemenin Fırat nehrine ulaşmasının engellenmesi kapsamında Sabırlı deresinin Fırat nehrine ulaştığı menfezin kapakları önleyici tedbir olarak kapatılmıştır. Olay anından itibaren bölgede Cumhurbaşkanımızın talimatı ve ilgili bakanlar ile AFAD, TSK, arama kurtarma, JAK Madenciler, sivil toplum kuruluşlarından oluşan 1700 personel arama kurtarma çalışmalarında görevlendirilmiş ve çalışmalar aralıksız sürdürülmektedir. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığımız tarafından olay anından itibaren dün ve bugün toprak numunelerde siyanür sızma iddialarına karşı tahlil örneklerini alınmış ve tahlillerin sonuçları takip edilmektedir. Olayla ilgili idari ve adli soruşturmalar başlatılmış olup bazı saha görevlileri gözaltına alınmıştır.

Ayrıca, toprak kaymasının olduğu maden bölgesindeki bütün ocakların genelinde, radar cihazı ile saha kontrolleri yapılmakta ve jeoteknik birim tarafından kayma ve deformasyon takibi de yapılmaktadır.

Kazanın meydana geldiği ocağın geçmiş dönemlerde ilgili mevzuat çerçevesinde gerekli yasal denetimlerinin yapıldığı ancak buna rağmen bu üzücü olayın gerçekleştiği görülmektedir. Maden ocağında meydana gelen toprak kaymasının tüm boyutlarıyla araştırılması ve aydınlatılması ve alınacak tedbirlerin belirlenmesi büyük bir önem taşımaktadır.

Bu nedenle 13 Şubat 2024 tarihinde Erzincan ili İliç ilçesinde toprak kayması sonucunda meydana gelen üzücü kazanın araştırılarak tetkik edilmesi ve oluşabilecek kazaların önlenmesine yönelik tedbirlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98 inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

